

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

CEM'İYYETÜ'Ş-Şİ'R, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NUMARA: 105 (44b-88a)
(İNCELEME-MESTAP TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma ÇELİK

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

HAZİRAN – 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

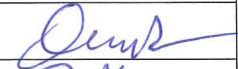
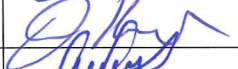
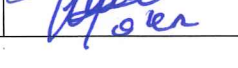
CEM'İYYETÜ'Ş-Şİ'R, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NUMARA: 105 (44b-88a)
(İNCELEME-MESTAP TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Fatma ÇELİK

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

“Bu tez 13/06/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Doç.Dr. Orhan TILMAZ	BAŞARILI	
Doç.Dr. Üyesi Orhan KAPLAN	BAŞARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KILIGARSLAN	BAŞARILI	

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU

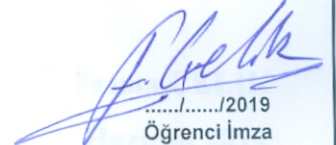
Sayfa : 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	FATMA ÇELİK
Öğrenci Numarası	:	1660Y11008
Enstitü Anabilim Dalı	:	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı	:	
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	Cemiyetü's-Şi'r İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Numara:105 (44b-88a) (İnceleme-Mestap Tablosu-Karşılaştırmalı Metin)
Benzerlik Oranı	:	%24

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

☒ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

...../...../2019
Öğrenci İmza
Fatma ÇELİK

☒ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

...../...../2019
Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

Tarih:

İmza:

☐ KABUL EDİLMİŞTİR

☐ REDDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesi için üç yıl boyunca değerli bilgilerini bizlerle paylaşan, yol gösteren, yönlendiren, her zaman kıymetli vaktini ayırıp sabırla yardımcı olan, çok yoğun olmasına rağmen elinden gelenin fazlasını yapmaya çalışan ve güleryüzünü esirgemeyen çok kıymetli saygıdeğer hocam Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN'a; manevi desteğiyle her daim yanımda olduğunu hissettirip güç veren, gerektiğinde yardımını esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Vildan COŞKUN'a; alanımızla ilgili bilgi ve tecrübelerini paylaşan, engin görüşleri sayesinde olabilecek problemlere karşı uyaran değerli hocam Prof. Dr. Bayram Ali KAYA'ya; akademik anlamda kaynaklarını esirgemeyen, yardım istediğimde geri çevirmeyen, dîvân şiirini sevdiren sevgili hocam Doç. Dr. Ozan YILMAZ'a; çalışmam sırasında maddî ve manevî desteğini esirgemeyen canım aileme -bilhassa annem Hatice ÇELİK'e, rahmetli babam İsmail ÇELİK'e ve kardeşim Hamza ÇELİK'e- gönülden teşekkürlerimi sunarım.

Fatma ÇELİK

Haziran 2019

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	ii
TABLO LİSTESİ	vii
ŞEKİL LİSTESİ	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
GİRİŞ	1
1.BÖLÜM: CEM'İYYETÜ'Ş-Şİ'R'İN TANITIM VE İNCELENMESİ.....	8
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri.....	8
1.2. Mecmuanın Muhtevası, Dili ve Yazımına Dair Özellikler	10
1.3. Mecmuada Bulunan Şairler, Kullanılan Nazım Şekilleri ve Sayısı	15
1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri ve Sayıları	19
1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri.....	21
1.6. Mecmuanın (44b-88a) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu.....	43
BÖLÜM 2 : KARŞILAŞTIRMALI METİN	65
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol.....	65
2.2. Metin Transkripsiyonu ve İmlâsında İzlenen Yol.....	67
2.3. Metnin İşaretler Tablosu	69
2.4. Karşılaştırmalı Metin	70
SONUÇ	243
KAYNAKÇA	245
TIPKIBASIM	254

KISALTMALAR

1. Karşılaştırmada Kullanılan Kısaltmalar

Abdûlbâkî ‘ Ârif D.	:Abdûlbâkî ‘ Ârif Efendi, Ali Şahin Konya 2002.
Âgâh D.	:Âgâh Dîvânı, Şerife Akpınar, b.y. 2017.
AGŞ	:Ahdî-Gülşen-i Şu‘arâ, Süleyman Solmaz, b.y. 2018.
Ahmed Neylî D.	Ahmed Neylî Dîvânı, Atabey Kılıç, İzmir 1994.
Ahmed Paşa D.	:Ahmed Paşa Dîvânı, Ali Nihad Tarlan, Ankara 1992.
Âşık Ömer D.	:Âşık Ömer Dîvânı, Yakup Karasoy-Orhan Yavuz, Konya 2010.
Aşkî D.	Aşkî Dîvânı, İskender Pala, İstanbul 1983.
Bâkî D.	:Bâkî Dîvânı, Sabahattin Küçük, b.y. 2017.
BTŞ	:Basîrî ve Türkçe Şiirleri, Ahmet Kartal, Ankara 2006.
Bursalı Rahmî D.	:Bursalı Rahmî Dîvânı, Mustafa Erdoğan, b.y. 2017.
Bursalı Tâlib D.	: Bursalı Tâlib ve Dîvânı, Melike Erdem, İstanbul 1994.
Bosnalı Alaeddin Sâbit D.	: Bosnalı Alaeddin Sabit Dîvân, Turgut Karacan, Sivas 1991.
Cinânî D.	Cinânî Dîvânı, Cihan Okuyucu, Ankara 1994.
Emrî D.	Emrî Dîvânı, Yekta Saraç, b.y. 2017.
Fasîh Ahmed Dede D.	:Fasîh Ahmed Dede, Mustafa Çıpan, Konya 1991.
Fehîm-i Kadim D.	Fehîm-i Kadim, Tahir Üzgör, Ankara 1991.
Gelibolulu Âlî D.	: Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvân II, İ. Hakkı Aksoyak, Harvard University 2006.
GİRİK	:Gazelde İkileme Redif ve İkileme Kafiye, Yaşar Aydemir-Halil Çeltik, Turkish Studies 2009.
Hâlimî D.	:Hâlimî, Adnan Çağlı, Konya 1998.
Haşmet D.	:Haşmet Dîvânı, İ. Hakkı Aksoyak-Mehmet Arslan, b.y. 2017.
Hâtem D.	:Hâtem Dîvânı, Mehmet Celal Varışoğlu, Erzurum 1997.
Hayretî D.	:Hayretî Dîvânı, Mehmed Çavuşoğlu-M. Ali Tanyeri, İstanbul 1981.
Hüdâyî-i Kadim D.	:Hüdâyî-i Kadim Dîvânı, Hakan Yekbaş, Sivas 2005.
İshâk Çelebi D.	:Üsküplü İshâk Çelebi, Mehmed Çavuşoğlu-

KFZE	M. Ali Tanyeri, İstanbul 1990.
KHÇTŞ	: Kâf-zâde Fâ'izî'in Zübdetü'l-Eş'âr'ı, Bekir Kayabaşı, Malatya 1997.
Kırımlı Rahmî D.	: Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiretü's-Şu'arâ, Aysun Sungurhan, b.y. 2017.
LTŞ	: Latîfî-Tezkiretü's-Şu'arâ, Rıdvan Canım, b.y. 2018.
Mantıkî D.	: Mantıkî Dîvânçesi, Bilge Kaya, Ankara 1991.
MK-1	: Millet Kütüphanesi Ali Emiri Kitaplığı Manzum 719'Daki Lugaz Mecmuası (vr. 1b-39a, İnceleme-Metin), Salih Demir, İstanbul 2012.
MK-2	: Millet Kütüphanesi Ali Emiri Kitaplığı Manzum 719 Numaralı Lugaz Mecmuasının (80b-121b) Çeviri Yazımı ve İncelemesi, Nevres Kip, İstanbul 2011.
MK-3	: Millet Kütüphanesi Ali Emiri Manzum 567'Deki Lugaz Mecmuası (vr. 334b-383b), Ömer Hatunoğlu, İstanbul 2013.
Mislî D.	: Mislî Dîvânı, Emrah Gökçe, Ankara 2015.
Nâbî D.	: Nâbî'nin Türkçe Dîvânı, Ali Fuat Bilkan, Ankara 1993.
Necâtî Beg D.	: Necâtî Beg Dîvânı, Ali Nihad Tarlan, Ankara 1992.
Nedîm D.	: Nedîm Dîvânı, Muhsin Macit, b.y. 2017.
Nef 'î D.	: Nef 'î Dîvânı, Metin Akkuş, b.y. 2018.
Nesîb D.	: Nesîb Dede Dîvânı, Ahmet Selahattin Eyüboğlu, Konya 1996.
Neşâtî D.	: Neşâtî Dîvânı, Mahmut Kaplan, İzmir 1996.
Nev'î D.	: Nev'î, Mehmed Çavuşoğlu-M. Ali Tanyeri, İstanbul 1977.
PBM	: Pervâne Bey Mecmuası, Kamil Ali Gıynaş, b.y. 2017.
REDL.	: Reşid Efendi'nin Dîvân-ı Lugaz'ı, Eren Ertürkoğlu, İstanbul 2014.
RT.	: Rıza Tezkîresi, Gencay Zavotçu, b.y. 2017.
Râgıb Paşa D.	: Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb, Ömer Demirbağ, Van 1999.
Râmî D.	: Râmî Dîvânı, Fatma Zehra Kavukçu, Bursa 2000.
Râsim D.	: Râsim Dîvânı, Şafak Kutlu, İstanbul 1997.
Râşid D.	: Râşid, Fatih Günay, Edirne 2001.
Revânî D.	: Revânî Dîvânı, Ziya Avşar, b.y. 2017.

Sabrî Mehmed Şerif D.	:Sabrî Mehmed Şerif Dîvânı, Hasan Kasır, Erzurum 1990.
SK	Süleymaniye Kütüphanesi Bağdatlı Vehbî 1542’de Kayıtlı Muamma-Lugaz Mecmuası, Nevin Çakıroğlu, İstanbul 2014.
SŞ.	:On Altıncı Yüzyıl Şairi: Selîkî ve Şiirleri, Ankara 2006.
Suyolcu-zâde Necîb D.	: Suyolcu-zâde Necîb, Dîvân, İ.B.B. Atatürk Kitaplığı, Belediye, Nr. Yz 169.
Sâlik D.	:Sâlik Efendi (Kasımpaşalı) Dîvânı, Müzahir Kılıç, Erzurum 1998.
Seyyid Vehbî D.	:Seyyid Vehbî (Dîvânı), Hamit Dikmen, Ankara 1991.
Şemsî D.	Şemsî Paşa Dîvânı, Mehmet Akkaya, İstanbul 1992.
Şeyhülislam Yahyâ D.	:Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı, Hasan Kavruk, b.y. 2017.
Veysî D.	Veysî Dîvânı, Zehra Toska, İstanbul 1985.
Yahyâ Bey D.	:Yahyâ Bey Dîvân, Mehmed Çavuşoğlu-M. Ali Tanyeri, İstanbul 1977.
Zîver D.	Zîver Dîvânı, Kerim Sandal, İstanbul 2001.
Zübeyde Fıtnat Hanım D.	:Zübeyde Fıtnat Hanım, İmran Azaklı, Ankara 1998.

2. Diğer Kısaltmalar

a.mlf.	:Aynı müellif
b.	:Beyit
bkz.	:Bakınız
b.y.	:Basım yeri yok
bs.	:Basım, Baskı
c.	:Cilt
D.	:Dîvân/Dîvânçe
der.	:Derleyen
İA	:Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
DT.	:Doktora Tezi
ed.	:Editör
e.t.	:Erişim Tarihi
G.	:Gazel
haz.	:Hazırlayan
İA	:MEB İslam Ansiklopedisi
K.	:Kaside
KBY	:Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları
Kt.	:Kıta
Ktp.	:Kütüphanesi
L.	:Lugaz
M.	:Mecmua (Cem‘iyyetü’ş-Şi‘r)
Mat.	:Matla
md.	:Madde
MEB	:Milli Eğitim Bakanlığı
Mr.	:Murabba

Msd.	:Müseddes
Mst.	:Müstezat
Müf.	:Müfred
Mu.	:Muamma
N.	:Nazm
nr.	:Numara
ö.	:Ölümü, vefat tarihi
R.	:Rubai
SAÜ	:Sakarya Üniversitesi
SBE	:Sosyal Bilimler Enstitüsü
S.	:Sayı
T.	:Tezkire
Tah.	:Tahmis
Tb.	:Tıpkıbasım
TDK	:Türk Dil Kurumu
TEİS	:Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
Tes.	:Tesdis
ts.	:Tarihsiz
Ty.	:Türkçe Yazma
vb.	:Ve benzeri
vd.	:Ve diğerleri
vr.	:Varak
YL	:Yüksek Lisans Tezi

TABLO LİSTESİ

TABLO 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı ..	17
TABLO 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı	20
TABLO 3: Mecmuanın (44b-88a) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu.....	43
TABLO 4: Transkripsiyon Tablosu.....	69

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı	16
Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairlerin Yüzdelik Dağılımı.....	17
Şekil 3: Mecmuada Kullanılan Bahirler	21

Sakarya Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans		Doktora	
Tezin Başlığı: Cem‘iyyetü’ş-Şi‘r, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Numara: 105 (44b-88a) (İnceleme-MESTAP Tablosu-Karşılaştırmalı Metin)			
Tezin Yazarı: Fatma ÇELİK		Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	
Kabul Tarihi: 13 Haziran 2019		Sayfa Sayısı: 253 (tez) + 45 (ek)	
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı		Bilim Dalı: Eski Türk Edebiyatı	
Bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 105 numarada kayıtlı olan <i>Cem‘iyyetü’ş-Şi‘r</i> adlı şiir mecmuasının 44b-88a varakları arasının incelenmesi ve transkripsiyonu yapılmış karşılaştırmalı metin çalışmasından oluşmaktadır. Çalışmada öncelikle mecmuanın 44b-88a varaklarının tanıtımı yapılmış, ardından da metnin transkripsiyonu yapılarak dîvânlar ya da ilgili akademik çalışmalarla karşılaştırmalı metni oluşturulmuştur. Mevcut farklar ise dipnot alanında gösterilmiştir. Ayrıca, kimliklerini tespit edebildiğimiz şairlerin kısa biyografilerine yer verilmiştir. 1209/1794-95 tarihinde derlenen mecmua, 208 varaktan oluşmaktadır. Çalışmamızı oluşturan ilgili varaklarda 74 şair ve bu şairlerin 14 farklı nazım şekliyle kaleme aldığı 299 şiir yer almaktadır. Bu şairler ve kullandıkları nazım şekilleri ile şiirlerin bahir ve kalıpları, tablolar halinde verilmiştir. Çalışmada yer alan muhteva tablosu, başta şiir mecmuaları olmak üzere cönkler de dahil tüm mecmuaların ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılmasını hedefleyen <i>Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi</i> (MESTAP)’ne uygun olarak hazırlanmıştır.			
Anahtar Kelimeler: : İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi, mecmua, şiir mecmuası, dîvân şiiri, MESTAP.			

Sakarya University

Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree		Ph.D.		
Title of Thesis: Cem'iyetü's-Şi'r, Istanbul University Rare Books Library Number: 105 (44b-88a) (Examination-MESTAP Classification -Comparative Text)				
Author of Thesis: Fatma ÇELİK		Supervisor: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN		
Accepted Date: 13 June 2019		Number of Pages: 253(main body)+45 (app)		
Department: Turkish Language And Literature		Subfield: Classical Turkish Literature		
This study is composed of the comparative text study made the transcription and the examination of between 44b-88a pages of the poetry journal called Cem'iyetü's-Şi'r registered in the Istanbul University Rare Books Library numbered TY 105. In the study, primarily, is made introduction of the 44b-88a pages of the journal, and then by making transcription of the text, comparative text is created with diwans or related academic studies. Existing differences are shown in the footnote area. In addition, short biographies of poets whose identities we can identify are included. The journal, which is compiled in 1209/1794-95 is composed of 208 foils. In the journal is located 74 poets who lived between the fifteenth and the eighteenth century and 299 poems written by these poets in 14 different poetry forms. These poets and poetry forms that they used with aruz prosody of the poems are given in tables. The table of contents included in the study is prepared in accordance with the Systematic Classification Project of Journals (MESTAP) which are aiming to make detailed classification and the inventory of all journals, including cönks, especially poetry journals.				
Keywords: IU Rare Books Library, journal, poetry journal, diwan poetry, MESTAP.				

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Çalışmamızın amacı İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda TY 105 numarada Cem'iyetü's-Şi'r adıyla kayıtlı bulunan şiir mecmuasının 44b-88a varakları arasında bulunan şiirlerin şairlerini tespit etmek, ilgili şiirleri başta dîvânlar olmak üzere akademik çalışmalarla kıyaslayarak mevcut farkları ortaya koymaktır. Ayrıca şairleri tespit edilemeyen şiirleri bilim dünyasına sunmaktır. Mecmualar dışında tezkirelerde veya diğer akademik çalışmalarda bulunmayan ya da eksik olan şiirlerin/beyitlerin gün yüzüne çıkmasını sağlayarak bilim dünyasına katkı sağlamaktır.

Çalışmanın Önemi

Şiir mecmuaları devrin zevk anlayışını şairlerin birbirlerine bakış açılarını ve eğilimlerini göstermesi bakımından oldukça önemli kaynaklardır. Çeşitli sebeplerle günümüze dîvânları ulaşamamış veya dîvân tertip etme fırsatı bulamamış şairler için elimizdeki tek kaynaktır. 15-18. yüzyıl arasını kapsayan çalışmamızda yer alan şiirlerin karşılaştırmalı metnini oluşturarak eserde kayıtlı olan şiirleri gün yüzüne çıkarmak, akademik çalışmalarda/dîvân neşirlerinde yer almayan şiirlere dikkat çekmek ve eserlerine çeşitli sebeplerle ulaşamayan şair ve şiirleri bilim dünyasına sunmaktır.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışmamızda İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Koleksiyonu'nda 105 numarada kayıtlı olan Cem'iyetü's-Şi'r isimli mecmuanın inceleme-karşılaştırma metnini oluştururken Fatma Çelik'in tez çalışmasından yararlandık.¹ Mecmuamızda bulunan şiirlerin sistematik tasnifini, Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne göre düzenledik.

¹ Ayrıntılı bilgi için bk. Kaynakça.

Çalışmamızda bulunan şairlerin, şiirlerin ve şiirlerde kullanılan vezinlerin tablosunu oluşturduktan sonra ilgili bölümlerde açıklamalarını yaparak grafiklerle bu açıklamayı matematiksel olarak destekleyerek mecmuaya göre dağılımını ortaya koyduk.

İki bölümden oluşan çalışmamızın birinci ve aynı zamanda giriş bölümünde mecmuanın dış özelliklerini, muhtevasını, dil ve yazım özelliklerini açıkladık.

Çalışmamızda bulunan şair tablosunun ardından şairlerimizin hayatlarına, eserlerine, edebî kişiliklerine dair bilgilere ve eserleri üzerinde yapılan çalışmalara yer verdik. Yapılan çalışmaların detaylı künye bilgilerini dipnotlarda belirttik. Ardından MESTAP tablosu ile mecmuanın 44b-88a varaklarını kapsayan şiirlerin ilk mısralarını, son mısralarını, şiir numaralarını ve vezinlerini mecmuadaki sayfa sırasına göre sistematik bir biçimde düzenledik.

Mecmuada bulunan şiirleri ilgili eserlerle karşılaştırırken kullandığımız kısaltmaları *Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar* başlığı altında belirttik. Karşılaştırmada kullandığımız akademik kaynakların detaylı künye bilgilerini *Kaynakça* başlığı altında çalışmanın son kısmında belirttik.

Çalışmamızı oluştururken izlediğimiz yol ve yöntemlere maddeler halinde ilgili başlık altında yer verdik. Ayrıca metni oluştururken metnin işaretler sistemine de (transkripsiyon tablosu) yer verdik.

Çalışmanın ikinci bölümünde mecmuanın 44b-88a varaklarını kapsayan karşılaştırmalı ve transkripsiyonlu metnimizi oluşturduk. Karşılaştırdığımız eserler ile aralarındaki farkı veya eksik/fazla kelime ve beyitler ile ilgili benzerlikleri/farklılıkları dipnot bölümünde kısaltmalardan faydalanarak belirttik. Çalışmanın son kısmında sonuç bölümüne, kaynakçaya, mecmuanın ilgili varaklarının tıpkıbasımına ve özgeçmişe yer verdik.

Çalışmanın Konusu

Mecmua, Arapça “cem” kökünden türeyen; biriktirilmiş, yığılmış, top, yığın, cem‘ olunmuş, toplanmış ve bir araya getirilmiş şey, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap anlamlarına gelen müennes bir

kelimedir (Sami, 2010, 1293; Devellioğlu, 2010, 689). Mecmualar, genelde bir veya birden fazla yazar/şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dînî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır (Uzun, 2003, 265-268). Mecmualar başlangıçta cönklere benzetilmiş; âyetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevâid), notların, tarihi belge ve kayıtların (tevârih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip belli bir tertibe kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır. Arapça, Farsça veya Türkçe olarak tek bir dille kaleme alınabileceği gibi bunlardan ikisi veya üçünün birlikte kullanıldığı metinler de vardır. Çoğunlukla ilmî ve dinî konularda derlenen metinler Arapça ve mensur şekilde, sanat ve edebiyat alanında derlenen metinler Farsça veya Türkçe kullanılarak manzum şekilde kaleme alınmıştır (Uzun, 2003).

Mecmua türlerine de yer vermekte fayda vardır. Şiir mecmuaları: ilahilerin toplandığı “mecnûa-i ilâhiyât”, kasidelerin bir arada toplandığı “mecnûatü’l-kasâid”, nazirelerin ve nazirelere esas olan zemin şiirlerin bir arada toplandığı nazire mecmuaları “mecnûatü’n-nezâir” veya “mecnûa-i nezâir”, naatlerin toplandığı “mecnûatü’n-nuût”, sadece gazellerin toplandığı “mecnûa-i gazeliyât”, seçme beyit veya müfretlerin toplandığı “mecnûa-i ebyât” veya “mecnûa-i müfredât”, şarkıların bir araya getirildiği “mecnûa-i şarkiyât”, muammaların toplandığı “mecnûa-i muammiyât”, muhtelif tarih manzumelerini içeren “mecnûa-i tevârih”, sadece ölüm tarihlerinin bir araya toplanmasıyla oluşturulan “mecnûa-i vefeyât”. Mensur edebî metinlerin yer aldığı mecmûalar ise “mecnûa-i münşeât”, “mecnûa-i letâif”, “mecnûa-i hikâyât” şeklinde adlandırılmıştır (Köksal, 2012, 409-411).

Şiir mecmualarının ilk örneklerine XV. yüzyılda, Anadolu sahasında rastlanmıştır. Bu mecmuaların önemli olmasının sebebi yazıldığı dönemin edebî yapısını, dönemin zevkini, yazıldığı dönemde değil de daha sonraları ilgi gören şiirleri anlayıp değerlendirme şansını yakalamaktır. Ayrıca bu mecmualar sayesinde o dönemde bir şairin beğenmeyip veya farklı sebeplerle dîvânına almadığı şiiri tespit etmek ve o dönem hakkında somut veriler elde ederek yapılan çalışmalarla alana katkı sağlanmaktadır (Tanyıldız, 2012). Mecmuaların edebiyatımız için öneminden ilk bahsedenlerden biri Ali Cânîb Yöntem’dir. Ali Cânîb’e göre mecmualar araştırmacıları acele, şahsî hükümler vermekten meneder, mecmualarda bir eserin en eski metnine

ulaşılabildiği için bu eserler önemlidir. Ayrıca tezkirelerde yer alan bir şair hakkındaki abartılı övgüler bizi yanıltabilir, o şair hakkında doğru fikir edinebilmek için onun devrinde kaleme alınmış mecmualar incelenmelidir (Gıynaş, 2011, 25).

Mecmualar edebiyat araştırmacısına, şairin şiir meşkinde takip ettiği yolu ve beğendiği şairlere ait bilgi verir ve şairin edebî kişiliğini oluştururken faydalandığı isimlere ait malzeme sunar. Mecmualar, isimleri ve şiirleri unutulmuş veya bazı nedenlerle edebiyatta yerini alamamış şairler için birinci derecede kaynaktır. Mecmuanın bir başka önemi de gerek nüsha eksikliğinden ve gerekse başka nedenlerle divan metnine girmemiş şiirleri içermesidir. Bu nedenle tenkitli metin çalışmalarında mecmuaların yeri büyüktür (Aydemir, 2007, 135). Divan ve tezkire gibi temel kaynaklar kadar önemli olan şiir mecmuaları klasik metin neşrinde muhtevasına göre kimi zaman ele alınan eserin bir nüshası olarak kabul edilmiş, kimi zaman da gerekli kısımlarda istifade kaynağı olmuştur. Çeşitli sebeplerle divan nüshasına girmemiş şiirler, mecmualardan tespit edilip metne dahil edilmiştir. Ayrıca zaman içerisinde hacim ve içerik açısından farklılaşan kimi şiirlerin de söz konusu değişim aşamaları mecmualar aracılığıyla tespit edilmeye çalışılmıştır (Tanyıldız, 2012, 225). Mecmualar, yazıldıkları dönemin aynası durumundadır. Mecmualar edebiyat araştırmacısına, dönemin beğenilen edebî metinlerini; konularını, okuyucunun talebini, mürettibin şiir zevkini, tertip amacını, estetik anlayışını, öne çıkan isimleri ve eserlerini, okunurluk oranlarını ve buna benzer birçok bilgi ile bunları yorumlama fırsatı verir (Kurnaz – Aydemir, 2013, 62).

Türk şiir tarihi açısından değerli kaynaklardan biri olan şiir mecmuaları sayesinde, edebiyat tarihindeki birtakım bilgileri netleştirmek veya var olan yanlış bilgileri düzeltmek veya da yeni bilgiler eklemek mümkündür. Derleyeni ve derleme yılı tam olarak bilinmese de bir mecmuanın derleniş tarihi, içindeki metinlerden yaklaşık olarak tespit edilebileceği için, dönemin şiir zevkini, beğenilen şairlerini ve hatta derlenen şiirlere göre de yazıldığı dönemin en beğenilen şiirlerini belirleme imkânı verir (Gıynaş, 2011).

Fatih Köksal'a göre ise şiir mecmualarını önemli kılan temel unsurlar şu şekildedir (Köksal, 2012, 409-431):

- Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.

- Bilinen şairlerin bilinmeyen / divanlarda rastlanmayan şiirlerine rastlamak mümkündür.
- Şairlerin divanlarındaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.
- Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği halde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır.
- Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de karşılaşabiliriz.
- Mecmualarda zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı vardır. Bu, ölüm tarihi bilinmeyen bir şairin ölümü için düşülmüş bir tarih manzumesi şeklinde olabileceği gibi, araştırmacılar için çok önemli olabilecek derkenara düşülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı şeklinde de olabilir.
- Bazı şiir mecmualarında, başka şairlerin de şiirleri bulunmakla beraber, özellikle bir şairin şiirlerinin yoğun olduğu görülür. Derleyenin şair olduğu bir şiir mecmuası edebiyat tarihi araştırmacılarına katkısı bakımından kuşkusuz daha kıymetli sayılır.
- Derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın veya şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür.

Mecmuaların bir kısmının sahibi ve müstensihisi belliyken bir kısmının ne sahibi ne müstensihisi bellidir. Çoğunun düzenleme tarihinin bile olmaması mecmua neşrinde karşılaşılan problemlerden biridir.

Mecmua tasnifi konusunda araştırmacıların farklı görüşleri vardır. Örneğin Agâh Sırrı Levend'e göre mecmua tasnifi şöyle olmalıdır (Levend, 1984, 166-167):

1. Nazire mecmuaları
2. Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmuaları
3. Türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmualar
4. Aynı konudaki eserleri içine alan mecmualar, ilahiyat gibi
5. Tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar

Mehmet Gürbüz'e göre mecmua tasnifinde, mürettibin eser karşısındaki tavrı göz önünde bulundurularak, gerçekleştirdiği derleme faaliyetini yönlendiren etkenlerin

belirlenmesi ve eldeki malzemelerin de bu etkenler üzerinden sınıflandırması mümkündür (Gülbüz, 2012, 97-112).

1. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları
 - a. Gazel mecmuaları (mecnûa-i gazeliyyât)
 - b. Kaside mecmuaları (mecnûa-i kasâid)
 - c. Müstezad mecmuaları
 - d. Matla mecmuaları (mecnûa-i metâli)
 - e. Beyit mecmuaları (mecnûa-i ebyât)
 - f. Mısra mecmuaları (mecnûa-i mesâri)
 - g. Farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmualar
2. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmuaları
 - a. Tarih mecmuaları (mecnûa-i tevârih)
 - b. Naat mecmuaları (mecnûa-i nuût)
 - c. Muamma mecmua (mecnûa-i muammeyât)
 - d. Lügaz mecmuaları (mecnûa-i elgâz)
 - e. Medhiye mecmuaları (mecnûa-i medâiyih)
 - f. Şehrengiz mecmuaları
 - g. Farklı konularda yazılmış şiirleri içeren mecmualar
3. Nazire mecmuaları
4. Şairlerin aidiyeti / mensubiyeti esasına göre hazırlanan mecmualar
 - a. Aynı zümreye mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - i. Mevlevî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - ii. Hurûfî-Bektaşî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - b. Aynı coğrafyada ya da aynı şehirde yetişmiş veya aynı millete mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
5. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını / şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar

Mecmualar, amaçları bakımından; farklı tarikatların müntesipleri tarafından tarikat mensuplarının ihtiyaçları gözetilerek hazırlanan mecmualar, geniş halk kitlelerine hitap eden mecmualar, belli bir standardın üzerinde estetik zevki bulunan kimseler için hazırlanan mecmualar, tematik mecmualar vb. şeklinde de tasnif edilebilir. Kaside

mecmuaları, gazel mecmuaları, tahmis-muhammes mecmuaları, kıta mecmuaları gibi kategoriler, şiir mecmualarında nazım şekillerini merkeze alan sınıflandırmalardır. İçerdiği konu ve türlere göre musiki mecmuaları, ilahi mecmuaları, dua mecmuaları, tarih mecmuaları, inşa mecmuaları gibi farklı tasnifler de yapılabilir (Kurnaz – Aydemir, 2013, 53).

1.BÖLÜM: CEM‘İYYETÜ’Ş-Şİ‘R’İN TANITIM VE İNCELENMESİ

1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri²

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 105 numarada kayıtlı olan H. 1209/M. 1794-1795 derlenme tarihli bu mecmuaya gelenekten farklı bir yol izlenerek Cem‘iyyetü’ş-Şi‘r ismi verilmiştir. Mürettibi ‘Abdüşşekûr-zâde el-Hâc Sâlih İbnü’l-Hâc Mehmed’dir.

Mecmua, 314×107 mm ölçülerinde, vişne çürüğü meşin, sırtı kumaş kaplı bir cilde sahip; kâğıdı ise aharlı ve renklidir. Her varak eski rakamlarla numaralandırılmış olup toplam 208 varaktan oluşan mecmuada toplam 67 varak (139-150, 150-187, 187-197) eksiktir.

Çalışmamızda 44b-88a varakları arasında bulunan şiirleri incelemeye çalıştık.³

Eser ile ilgili müellifin adı, eserin derleniş tarihi, eserde yer alan nazım şekilleri, eserle ilgili bilgiler ve yazılış sebebi mecmuanın başında bulunan mukaddimede verilmiştir. Mecmuanın başında 1a’da 2 adet mühür bulunmaktadır.⁴

Mecmuada 5 varak (4 varak başta-1 varak sonda) boştur. Boş varakların ilk üçünde mecmua dışında manzum ve mensur yazıların yanında İstanbul Üniversitesi’ne ait bir mühür bulunmaktadır. Ayrıca *Fihrist* bölümü de bulunan mecmuanın son yüzünde (a yüzü) Latince bir metin bulunmaktadır. Ayrıca mecmuada bir adet de sayfa tekrarı mevcuttur.

Mecmua harekesiz şekilde nesih yazı türüyle okunaklı bir şekilde kaleme alınmıştır. Satır sayıları -ilgili varaklarda- en az 26, en fazla 42’dir. Varaklar genellikle beyitlerle başlamıştır. Beyitlerden sonra tesdis, kaside, murabba, lugaz, gazel vb. nazım şekilleri ile devam etmiştir. Bu nazım şekillerinden sonra kıta, muamma, müfred, rubai ve nazmlara yer verilmiştir.

² Mecmuanın dış özellikleri tanıtımında İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi kataloğundan yararlanılmıştır. Ayrıntılı bilgi için bk.

http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/results?qu=cemiyyet%C3%BC&te=

³ Mecmuanın 1a-44a arası Nurten Durgut tarafından, 88b-200a arası Fatma Çelik tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Ayrıntılı bilgi için bk. Kaynakça.

⁴ “min-ketebehu’l-fakîr Hasan Hakkî ibn-i İşkodravî Şerîfî Muşafâ Şeyhü’l-Vüzerâ ve Şeyhü’l-Harem-i Hâzret-i Nebevî – 1276; şümme isteşahha’l-fakîr ‘Ali Rızâ birâder-i müşârun ileyh ve ‘an-hulefâ-i âmedî - gurre-i Receb 1264”

Mecmua 15-18. yüzyıl arasındaki muhtelif şairlerin şiirlerini barındırmaktadır. Mürettep, eserini mürettep bir dîvân şeklinde tertip etmeye çalışmıştır. Fakat bazen bunun dışına çıkmıştır. Şöyle ki mecmuanın başlangıcında (1a-44a) kaside vb. uzun nazım şekillerine yer verilmiştir. Tez konumuz olan 44b-88a varaklarında; 44-66 arasında tesdis, tahmis, müseddes, murabba, müstezat (musammat bölümü) vb. nazım şekillerine, 66-71 arasında lugaz bölümüne, 71-88 arasında ise gazel bölümüne yer verilmiştir. Tesdislerin bulunduğu bir bölümde araya sıkıştırılmış gazeller vardır. Ör: 51a. Murabbaların bulunduğu bir bölümde yine araya bir gazel sıkıştırılmıştır. Ör: 62a. Müstezatların bulunduğu bir bölümde de aynı kullanıma rastlamaktayız. Ör: 63a.

Mecmuada gazeller dışında diğer şiirler alfabetik sırayla verilmemiştir. Gazeller ise alfabetik sırayla (elifbâ) verilmeye çalışılmıştır. Çalışmamızın ilgili varaklarındaki gazeller “elif (ل)” harfiyle başlamış “ra (ر)” harfiyle tamamlanmıştır. Bazen bu kullanımın dışına çıkılarak “be (ب)” harfi ile biten gazellerin arasında “te (ت)” harfiyle biten gazellere yer verilmiştir (Ör: 83b’de bulunan Gazel-i Yahyâ ve Gazel-i Aşkî başlıklı şiirler).

Mecmuada varakların b yüzünün sol alt köşesinde “rabıta” kelimeleri verilmiştir. Fakat bazı varaklarda (Ör: 64b-65a) rabıta kelimeleri -sonradan eklenmiş olmalı ki- sonraki sayfanın sayfa başındaki kelimeyle uyuşmamaktadır.

Mecmuada genellikle her şiirde kırmızı mürekkeple yazılmış başlıklar bulunmaktadır (Ör: Tesdis-i Nev’î). Bazı şiirlerde ise şairin ismi başlıkta verilmemiştir (Ör: 51a, Gazel-i [Necâtî]). Sayfa başlarında bulunan beyitler ve sayfa sonunda bulunan rubai, kıta vb. nazım şekilleri başlıklarında genellikle şair ismi verilmemiştir. Fakat bazılarının öncesinde veya sonrasında bulunan şiirler vasıtasıyla aynı şaire ait olduğu anlaşılmış veya dîvân neşirleri, akademik çalışma vb. ilgili kaynakları incelerken bazı şiirlerin sahiplerine tesâdüfen rastlanmıştır.

Mecmuada şiir başlıkları, mahlaslar, şiirin devamını gösteren “velehu” ibareleri, şiirin bitimini gösteren “” harfleri, müstezatların ziyade mısraları, tahmis vb. nazım şekilleriyle yazılan bendlerin son mısraları, tesdis bendlerinin son iki mısraları da kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

Mecmua varaklarında baştaki beyitler düz; b yüzlerinde bulunan beyitler sol üst köşeye bakacak şekilde, a yüzlerinde bulunan beyitler sol alt köşeye bakacak şekilde eğik

yazılmıştır. Bazı sayfalarda son iki beyit de sayfa başındaki beyit gibi düz yazılmıştır. Sayfa kenarlarına yazılan beyitler de sol boşluklara, sayfa yatay kullanılarak yazılmıştır. Mürettip, sayfa kenarlarındaki beyitlerin hangi şiire ait olduğunu “velehu” ibarelerini kullanarak okuyucu yönlendirmiş ve karışıklık olmasını önlemiştir. Ayrıca sayfa kenarlarında bulunan beyitler bir önceki şiirin devamı olabileceği gibi yeni bir şiir de olabilmektedir. Bununla ilgili olarak da kırmızı mürekkeple başlıklar verilmiş ve şiir bitimleri “م” ifadeleri ile gösterilmiştir. Müstezatların (Ör: 63a) ve lugazların (Ör: 67b) bulunduğu sayfalarda farklı bir yol izlenmiştir. Müstezatların ziyadeleri de sayfa kenarları yerine onlar gibi eğik yazılmış, sayfa iki sütun gibi kullanılmıştır. Aynı şekilde lugazlarda da iki lugaz yan yana eğik yazılmıştır.

Bazı sayfalarda sayfa başındaki beyitler karalanmış (Ör: 66b), bazı sayfalarda ise mürekkep dağılmıştır (Ör: 67a, 69a, 81b).

1.2. Mecmuanın Muhtevası, Dili ve Yazımına Dair Özellikler

Çalışmamızda şiir mecmuasının ilgili varakları ele alındığında toplam 299 şiir ve bu şiirlerin içerisinde mahlası bulunan veya şiir başlıklarından yola çıkılarak tespit edilen toplam 74 şair bulunmaktadır. Bu şairlerin yaşadıkları dönem göz önünde bulundurulduğunda 15-18. yüzyıllara ait olduklarını söyleyebiliriz. Şiir sayısına bakıldığında en fazla şiir 18. yüzyıla aitken, şair sayısına bakıldığında ise 16-17. yüzyıl şairleri çoğunluktadır. Mecmuada Nedim, Şeyhülislam Yahya, Nâbî, Nevî, Bâkî ve Necâtî gibi ünlü şairlerin yanında Zîver, Rızâyî, Suyolcuzâde Necîb, Hânîf gibi pek ünlü olmayan şairlere de yer verilmiştir.

Çalışmamız, şiir mecmuası olması dolayısıyla içerisinde nazîreler de barındırmaktadır. Bundan mütevellit mürettibin nazîre mecmualarından da haberdar olduğunu söylemekte fayda vardır.

Mecmuanın ilgili varaklarında bulunan şiir sayısının 299 olduğunu daha evvel belirtmiştik. Bu şiirler müsebbâ, tesdis, tahmis, kaside, müseddes, murabba, müstezat, mesnevi, gazel, rubâ‘î, kıt‘a, nazm, müfred ve matla‘ nazım şekilleri ile yazılmıştır. Ayrıca sayfa başlarında, sayfa sonlarında veya şiir aralarında çokça müstakil beyitlere yer verilmiştir. Tespiti yapılan bu beyitlerin bir kısmı gazellerin matla beyitleridir. Bir kısmı da dîvân sonlarında bulunan ebyât, metâli ve müfred bölümlerinden tespit edilmiştir.

Mecmuada bazı şiirler yanlış nazım şekliyle isimlendirilmiştir. Rubâ'î olarak kayıtlı olan bazı şiirlerin konusuna ve vezin kalıbına bakıldığında ahrem ve ahreb kalıplarıyla yazılmamış olduğu tespit edilmiştir. Bu şiirler incelenmiş ve ait olduğu nazım şekli grubuna dahil edilmiş, çalışmanın metin kısmında köşeli parantezle ve dipnotlarda yapılan açıklamalarla belirtilmiştir. Örneğin Fıtnat Hanım'ın nazm olarak yazdığı 63 numaralı şiir “rubâ'î” olarak kaydedilmiştir. Şairi tespit edilemeyen 99 numaralı şiir de “rubâ'î” olarak isimlendirilmiş fakat vezin ve kafiye şemasına bakıldığında “kıt'a” olduğu belirlenmiştir. 49 numaralı şiir ise “kıt'a” olarak isimlendirilmiş fakat kafiye şemasına baktığımızda bu şiirin “nazm” olduğu anlaşılmıştır.

Benzer bir şekilde Sâbit'e ait olan 239 numaralı şiir mecmuada “kıt'a” başlığı ile kayıtlı olmasına rağmen dîvânda 5 beyitten oluşan bir gazeldir. Bu gazelin ilk iki beytinin mısraları karıştırılarak yazılmıştır. Çalışmamızda bu beyitleri gazelin kafiye şemasını göz önünde bulundurarak düzenleyip verdik.

Mecmuada bazı şiirler isimlendirilmemiştir. Örneğin 3 beyitten oluşan 102 numaralı şiire başlık verilmemiştir. Şiirin şekil özelliklerine bakıldığında “kıt'a” olduğu anlaşılmıştır. 201 numaralı şiirin de başlığı bulunmamaktadır. Şekil ve muhtevasına bakıldığında “nazm” olduğu anlaşılmıştır.

Mecmuada bulunan 2 tesdis, tezkirelerden yola çıkılarak⁵ “Sânî” mahlaslı Can Memi'ye ait olduğu tespit edilen “Humlar şikeste câm tehi yok vücûd-ı mey / Kıldun esîr-i kahve bizi hey zamane hey” beyiti kullanılarak yazılmıştır. Bu tesdislerden biri “Tesdis-i Şem 'i Gazel-i Kâzım” olarak kaydedilen 104 numaralı şiirdir. Kâzım'a nazîre yazıldığı söylenen bu şiire ve şairine ulaşamamıştır.

Mecmuada bulunan şiirlerin çoğu -“Tesdis-i Selikî” gibi- nazım şekilleri ve şairleri ile isimlendirilmiştir. Bazı şiir başlıkları ise şair ve nazım şeklinden ziyade açıklama barındırmaktadır. Örneğin 53 numaralı şiirin başlığı şu şekilde kaydedilmiştir: “Gazel-i Râzî Tahmîs-i Haşmet Sultan Ahmed Efendimize İnşâ Olunmuştur”.

Mecmuada her sayfanın başında bulunan müstakil beyitler nedeniyle bir önceki sayfadan devam eden şiirlerin başlarına sık sık “velehu” ifadeleri eklenmiştir. Araya beyit girmesi haricinde metin bölümünde bu ifadelere yer verilmemiştir.

⁵ BT, s. 45; KHÇT, s. 254; KA, s. 83.

Bazı şiirlerin başlıklarındaki şair isimleri hatalı kaydedilmiştir. Örneğin Fehim-i Kadim'e ait olduğu tespit edilen 230 numaralı şiirin başlığında ve mahlas beytinde şairin ismi "Fehmî" olarak kaydedilmiştir. 287 numaralı şiirin başlığında şairin ismi "Vâkıfî" olarak yazılmış ancak mahlası "Vâkıf" olarak kaydedilmiştir. 183 numaralı şiirde ise farklı bir durum söz konusudur. Şiir başlığında "Tâlib" ismi bulunmasına rağmen şiirin son beytinde şairin ismi "Enîsî" şeklinde verilmiştir.

Mecmuada bulunan lugazların başlığında şairlerin isimleri verilmemiştir. Bazılarında mahlas beyitlerinden yola çıkılmış, bazılarında ise lugaz mecmualarından faydalanılarak şairleri tespit edilmiştir. Ancak 141 numaralı şiirde farklı bir durum söz konusudur. Bahsi geçen lugazın taranan bir lugaz mecmuasında Reşit Efendi'ye ait olduğu kaydedilmişken Fıtnat Hanım'ın dîvânında da aynı lugaza rastlanmıştır. Adı geçen 5 beyitlik lugaz, Fıtnat Hanım'ın eserinde 4 beyitten oluşmaktadır. Bunun dışında aralarında sadece birkaç fark vardır. 127 numaralı şiirde de aynı duruma rastlanmıştır. Hem Seyyid Vehbi'nin hem de Reşit Efendi'nin dîvânlarında aynı lugaz vardır. Bu şiirler iki şaire de dahil edilmemiş, tablonun alt kısmında ayrı bir şekilde verilmiştir.

Mecmuanın 67-71 arasındaki varaklarında bulunan lugazlar müstakil beyitlerle başladığı gibi muammalarla da başlamıştır. Bazı kısımlarda sayfa başlarında veya sayfa sonlarında yine müstakil beyitlere yer verilmiştir. Mecmuada bulunan lugaz ve muammaların nazım şekilleri de tespit edilerek aynı yerde köşeli parantezle verilmiştir.

Çalışmamızda bulunan lugazların bazılarının cevapları bulunarak dipnotlarda belirtilmiştir. Mürettip lugazların başlığında bazı harfler vererek lugazın cevabı hakkında ipucu vermektedir.

Bazı gazellerin birkaç beyiti verilmemiş ve sıralaması farklı verilmiştir. Örneğin 177 numaralı İshak Çelebi'nin gazeli dîvânında 7 beyittir. Mecmuada gazelin sıralamaya göre 3 beyti eksik verilmiş ve mahlas beyti 4 numaralı beyit olarak kaydedilmiştir.

Başlığı bulunmayan 205 numaralı şiir ise şekil özelliklerine bakıldığında "nazm" a benzemektedir fakat az önce bahsedilen konu göz önünde bulundurulduğunda mahlas beyti dahil bazı beyitlerin eksik yazılmış olabileceği, bu nedenle de "nâ-tamâm" bir gazel olabileceği söylenebilir.

Çalışmamızın 15-18. yüzyıl arasında bulunan şairlerin şiirlerini barındırması sebebiyle Eski Anadolu Türkçesi'nin dil özellikleri korunmuş ve 18. yüzyıl şiirlerinde de aynı dil özellikleri tercih edilmiştir.

Çalışmamızın ilgili varaklarında bulunan 89 numaralı şiir ile mecmuanın 88b-200a⁶ varakları arasını kapsayan çalışmayı incelediğimizde 49 numaralı şiirde bulunan Meşâmi isimli şairin “birin bilür birin bilmez” redifli gazelinin mecmuada iki kez yazıldığı tespit edilmiştir.

Çalışmamızın ilgili varakları arasında da benzer durumlara rastlanmıştır. 79a'da bulunan 226 numaralı Haşmet'in şiirinin matla beyti, mecmuanın 80a ve 80b sayfalarının başında şairin ismi olmaksızın müstakil beyit olarak verilmiştir. Yine bunun gibi 176 numaralı İshak'ın gazelinin matla beyti, 46 numaralı beyitte şairin ismi olmaksızın müstakil beyit olarak verilmiştir.

Mecmuada Kırımlı ve Bursalı olmak üzere “Rahmî” mahlaslı iki şair vardır. Bu şairleri ayırt etmek için mürettibin yazımıyla ilgili verdiği herhangi bir ipucu bulunmadığından bazı şiirleri sınıflandırırken şu yöntem tercih edilmiştir: Örneğin 25 numaralı kıt'anın başlığında “Rahmî” ismi bulunmasına rağmen iki şairin de dîvânlarında tespit edilememiştir. Mürettibin mecmuayı oluştururken şiirini verdiği şairin, aynı sayfada müfred, nazm, kıt'a, rubâ'î, beyit vb. nazım şekillerine de yer vermesi nedeniyle 23 numaralı gazel Bursalı Rahmî'ye ait olduğu için, 25 numaralı kıt'a da Bursalı Rahmî'ye dahil edilmiştir.

Mecmuada bulunan bazı şiirlerde kelime gruplarının veya sıfat gruplarının arasına gelen atıf vavının yazılmadığı tespit edilmiştir. Örneğin hâl [u] rûh (234 numaralı şiir), cûş [u] hurûş (140/4b), şahr [u] lutf-ı dost (275/4a), vb.

Bazı şiirlerde ise kelime ve ekler eksik yazılmıştır. (Ör. 249/3b, 145/5b, vb.)

Ayrıca mecmuada h/h, z/z, ve s/ş harflerinin yazımı ile ilgili pek çok kez yazım hatasına rastlanmıştır. Bu konuyla ilgili ve diğer yazım/implâ ile ilgili hatalara aşağıdaki maddelerde yer verilecektir:

⁶ Ayrıntılı bilgi için bk. Kaynakça.

1. Bazı kelimelerde noktalı olması gereken harfin noktasız yazılması: leziz لذيد (179/1b), irişen اريسن (189/3b), mугan معان (179/2a) vb.
2. Bazı kelimelerde akuzatif (belirtme) ekinin bulunmaması: gülfâm[1] كلفام (5/1a), aşk[1] عشق (295/2a) vb.
3. Bazı kelimelerde harflerin yer değiştirmesi sonucu yazım hatası yapılması: keşş كشف (289/1b), lafz لطف (134/1-2a) vb.
4. Bazı noktalı harflerin noktalarının yanlış konulması: bayram بيرام (21/2d; 180/1b), üzre ne اوزره يه (60/7d) vb.
5. Bazı kelimelerin hatalı yazılması: yâl ile bâl بال ايله مال (16/16b), neş'edâr نشءوار (27/1b), tolar صولر (257/1b) vb.
6. Bazı kelimelerde dal (د) harfinin zel (ذ) veya ze (ز) harfi gibi noktalı yazılması: delâl ذلال (16/17b), bi-dâd بيداد (259/2a) vb.
7. Ha (ح) ve hı (خ) harflerinin bulunduğu kelimelerde noktanın yanlış kullanılması: haridâr حريدار (36/2e), haste هسته (83/5e), hoş حوش (79/3c) vb.
8. Sin (س) ve şın (ش) harflerinin karıştırılması: eski ائكى (180/1b), neşimengâh نسيمنگاه (109/6a) vb.
9. Dat (ض) harfinin noktasız yazılması: zâyî صايى (41/2b), fazl فاصل (219/5a) vb.
10. Bazı kelimelerin hecelerinin eksik yazılması: abesdür عيدر (60/2a), üftâdedür افئادر (169/5b), şehsüvâr شهر (11/37b) vb.
11. Noktalı olabilecek harflerin yan yana gelmesiyle noktaların yanlış yere konulması: magrûr معزور (62/1b), agniyâ اعنيا (67/1a), yeryüzün برنوزن (294/4b) vb.

12. Bazı kelimelerde fazla harf bulunması: şükûfte نشكفته (63/1b), dildârda دلداردن (90/1a) vb.

13. Ze (ز) ve ra (ر) harflerinin bulunduğu bazı kelimelerde noktanın yanlış kullanılması: pezir پيرز (202/1b) vb.

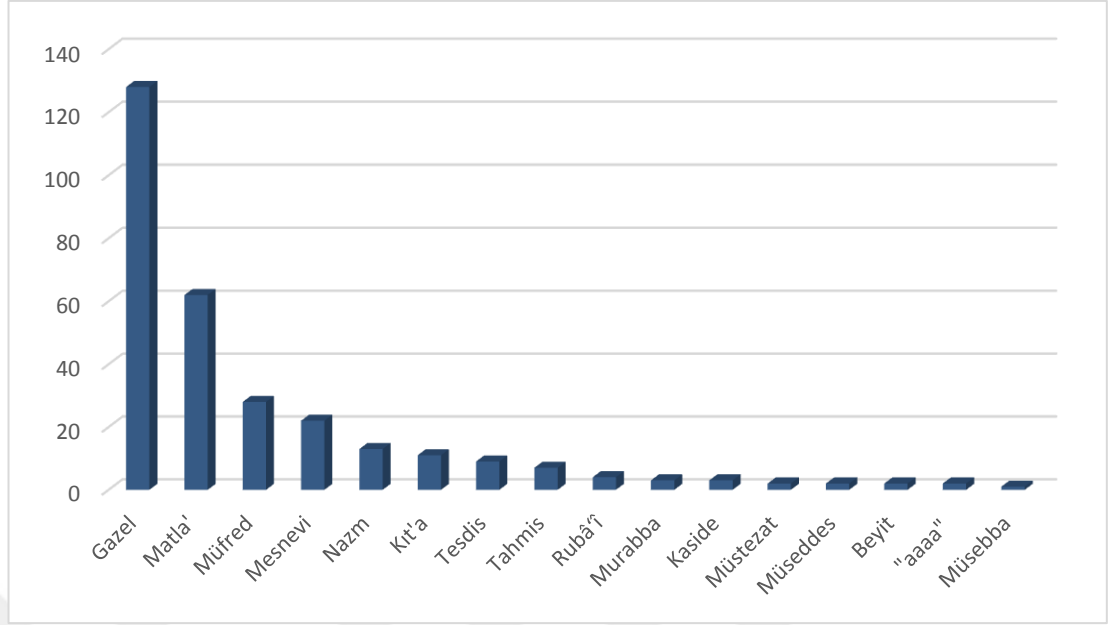
14. Kelime sonunda bulunan ra (ر) harfinin yazılmaması: nizâr نزا (293/2a), gezer كز (298/1a) vb.

15. Hemze işaretinin akuzatif veya datif eki gibi kullanılması: şişeyi شيشى (235/5b), cinsine جنسنء (109/3a) vb.

1.3. Mecmuada Bulunan Şairler, Kullanılan Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmuada 74 şairin kimliği tespit edilmiştir. Bazı şiirlerin başlığında bir bilgi olmadığı için veya bu şiirlerde mahlas kullanılmadığı için ne yazık ki bazı şairlere ulaşılamamıştır. Tespit edilen 74 şairin farklı nazım şekilleri kullanarak kaleme aldığı 194 şiir vardır. Kimliği tespit edilemeyen şairlerce yazılmış şiirlerin sayısı ise 105'tir. Çalışmamızda bulunan toplam şiir sayısı 299'dur.

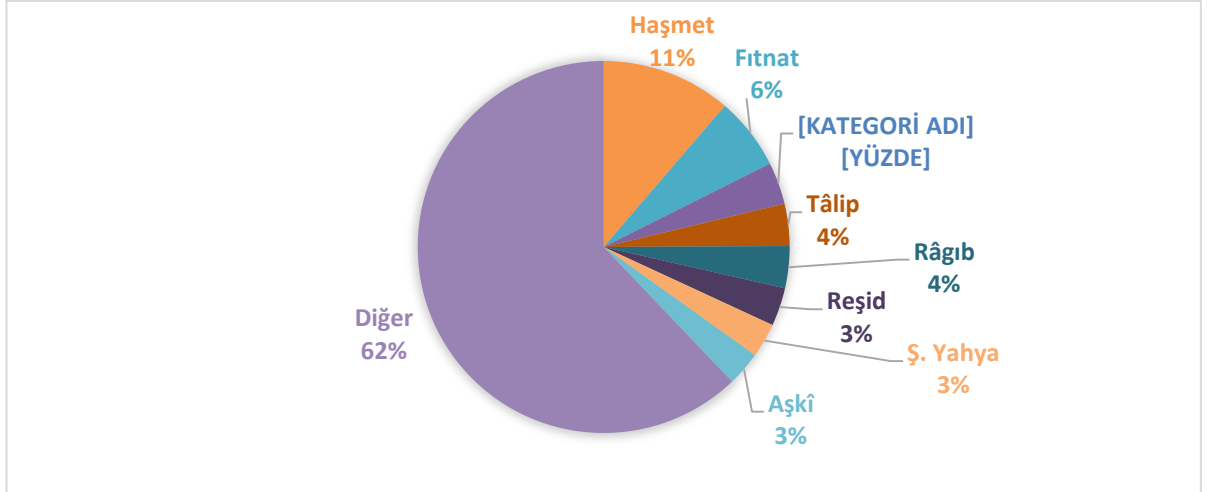
Mecmuanın çalışmamıza konu olan ilgili varaklarında en fazla kullanılan nazım şekli gazeldir (128). Mecmuanın ilgili varaklarında ayrıca 62 matla', 3 kaside, 28 müfred, 22 mesnevi, 13 nazm, 11 kıt'a, 4 Rubâ'î, 9 tesdis, 7 tahmis, 2 müstezat, 3 murabba, 2 beyit, 1 müsebbâ, 2 müseddes bulunmaktadır. Kafiye şeması "aaaa" olan iki beyitlik 2 adet şiir de dübeyt olarak isimlendirilmiştir. Mecmuadaki şiirlerin nazım şekli/sayısı grafiği şu şekildedir:

Şekil 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmuada Nâbî ve Abdî isimli şairlerin 1 müşterek gazeli, Hânîf ve Sâ'ikî isimli şairlerin 1 müşterek müstezatlari bulunmaktadır. Ayrıca Haşmet'in bir gazelinin matla' beyti mecmuanın farklı yerlerinde 2 kere mükerrer edilmiştir. Aynı şekilde İshak'ın da bir gazelinin matla' beyti de bu şekilde 1 kere tekrar verilmiştir.

Mecmuada bulunan 299 şiir içerisinde en fazla şiiri bulunan şairler: Haşmet (34), Fıtnat (19), Sâbit (11), Tâlip (11), Râgıb (10), Reşid (10), Şeyhülislam Yahya (9), Aşkî (9). Bunların haricinde mecmuada birkaç şiiri bulunan 12 şair vardır. Bunların şiirlerinin toplamı 25'tir. Mecmuada 1 adet şiiri olan 55 şair daha bulunmaktadır.

Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairlerin Yüzdelik Dağılımı

TABLO 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Sıra Nr.	Şair Adı	Nazım Şekli / Sayısı
1.	Âgâh	Gazel (1)
2.	Ahdî	Tahmis (1)
3.	Ahmed Paşa	Gazel (1)
4.	Âlî (Gelibolulu)	Gazel (2)
5.	Ârif (Abdûlbâki)	Gazel (1)
6.	Arzî	Gazel (1)
7.	Âsım	Gazel (1)
8.	Âşık Ömer	Gazel (1)
9.	Aşkî	Gazel (9)
10.	Aydî	Gazel (1)
11.	Azmî Efendi	Kıt'a (1)
12.	Bâkî	Gazel (2)
13.	Basîrî	Gazel (1)
14.	Cinânî	Gazel (1)
15.	Dürrî	Gazel (1)
16.	Ehlî	Tesdis (1)
17.	Emrî	Gazel (1)
18.	Fasîh	Gazel (2)
19.	Fehim-i Kadîm	Gazel (1)
20.	Fıtnat	Gazel (6), Müfred (6), Nazm (3), Tahmis (2), Müseddes (1), Rubâ'î (1)
21.	Figânî	Gazel (1)

22.	Hâlimî	Gazel (1)
23.	Hânif-Sâ'ikî	Müstezat (1)
24.	Hâşimî	Tesdis (1)
25.	Haşmet	Gazel (21/2 Mükerrer), Tahmis (4), Matla' (3), Mesnevi (2), Kaside (2), Müfred (1), Tesdis (1)
26.	Hâtem	Gazel (1)
27.	Hayretî	Gazel (2)
28.	Hıfzî	Gazel (1)
29.	Hüdayî	Tesdis (1)
30.	İshâk (Çelebi)	Gazel (2/1 Mükerrer)
31.	Kemalpaşazâde	Müsebbâ (1)
32.	Mantıkî	Gazel (1)
33.	Meşâmî	Gazel (1)
34.	Mislî	Matla (1)
35.	Nâbî	Gazel (2)
36.	Nâbî-Abdî	Gazel (1)
37.	Nazîfî	Murabba (1)
38.	Necâtî	Gazel (2)
39.	Necîb (Suyolcu-zâde)	Gazel (2)
40.	Nedim	Müstezat (1)
41.	Nef'î	Gazel (2)
42.	Nesîb	Gazel (1)
43.	Neşâtî	Gazel (1)
44.	Nev'î	Tesdis (1)
45.	Neylî (Ahmed)	Gazel (1)
46.	Nihânî	Gazel (1)
47.	Râgıb	Gazel (10), Kaside (1)
48.	Rahmî (Bursalı)	Gazel (2), Kıt'a (1)
49.	Rahmî (Kırımlı)	Gazel (1)
50.	Râmî	Gazel (1)
51.	Râsim	Gazel (1)
52.	Râşid	Gazel (1)
53.	Reşîd	Mesnevi (10)
54.	Revânî	Gazel (2)
55.	Rızâyî	Gazel (1)
56.	Riyâzi	Gazel (1)
57.	Sâbit	Gazel (9), Kıt'a (1), Beyit (1)
58.	Sabrî (Mehmed Şerif)	Gazel (1)
59.	Sâlik	Tesdis (1)
60.	Selîkî	Tesdis (1)
61.	Sıdkî	Tesdis (1), Gazel (1)

62.	Sürûrî	Gazel (1)
63.	Şem‘î	Tesdis (1)
64.	Şemsî	Murabba (1)
65.	Tâlib	Gazel (6), Matla (3), Rubâ‘î (2)
66.	Ulvî	Nazm (1)
67.	Vâkıf	Gazel (1)
68.	Vâsik	Gazel (1)
69.	Vehbî (Seyyid)	Mesnevi (5)
70.	Veysî	Gazel (1)
71.	Yahyâ (Şeyhülislam)	Gazel (9)
72.	Yahyâ (Taşlıcalı)	Gazel (1)
73.	Yümnî	Murabba (1)
74.	Zîver	Gazel (1)
	*⁷	Mesnevi (1)
	*⁸	Mesnevi (1)
	Lâ-Edrî	Matla (54), Müfred (22), Kıt‘a (8), Müseddes (1), Nazm (8), Mesnevi (3), Gazel (1), Rubâ‘î (1), Dübeyt (2), Toplam bilinmeyen (100)
	Toplam Şiir	299

1.4. Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Vezinleri ve Sayıları

Mecmuada remel, hezec, muzâri‘, müctes, hafif, ahreb, kâmil ve seri‘ bahirleri kullanılmıştır. En fazla remel ve hezec bahirleriyle 17 aruz kalıbına yer verilmiştir.

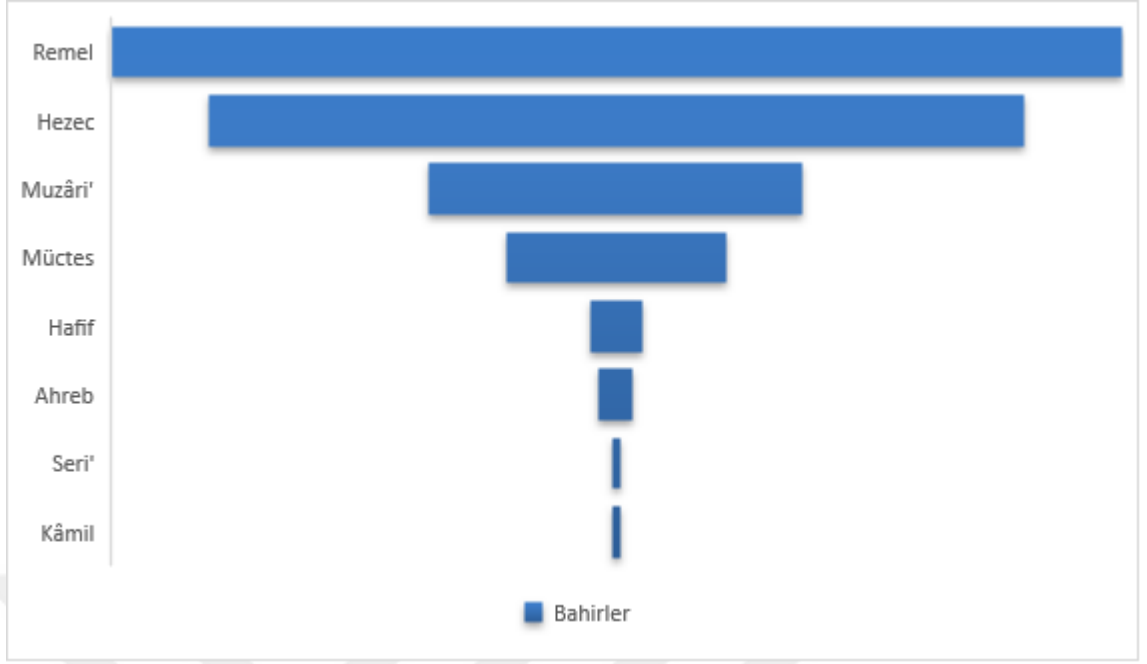
⁷ Mecmuada isimsiz olarak kaydedilen bu şiir hem Fıtnat Hanım’ın hem de Reşit Efendi’nin dîvânlarında kayıtlıdır. Bu sebeple tablonun sonunda verilmiştir.

⁸ Mecmuada isimsiz olarak kaydedilen bu şiir hem Seyyid Vehbi’nin hem de Reşit Efendi’nin dîvânlarında kayıtlıdır. Bu sebeple tablonun sonunda verilmiştir.

TABLO 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

Sıra Nr.	Kullanılan Vezinler	Vezin Sayıları
1	fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün (Remel)	56
2	mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün (Hezec)	52
3	mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün (Muzāri')	43
4	fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün (Remel)	40
5	mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün (Hezec)	31
6	mefā' ilün / fe' ilātün/ mefā' ilün / fe' ilün (Müctes)	26
7	fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün (Remel)	17
8	mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün (Hezec)	11
9	fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün (Remel)	6
10	fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün (Hafif)	6
11	mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilün / fā' (Ahreb)	3
12	müfte' ilün / müfte' ilün / fā' ilün (Serī)	1
13	mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fā' ül (Ahreb)	1
14	mef' ülü / mefā' ilün / mef' ülü / mefā' ilün (Hezec)	1
15	mef' ülü / mefā' ilün / fe' ülün (Hezec)	1
16	mef' ülü / fā' ilātün / mef' ülü / fā' ilātün (Muzāri')	1
17	mütefā' ilün / fe' ülün / mütefā' ilün / fe' ülün (Kāmil)	1
	Kelimelerin silik olması ve yanlış yazımdan dolayı vezni tespit edilemeyen	2
	Toplam	299

Mecmuada kullanılan vezin bahirlerinin dağılımı ile ilgili olarak:

Şekil 3: Mecmuada Kullanılan Bahirler

1.5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri⁹

Abdûlbâki Ârif Efendi (1642-43/1713-14): Doğum tarihi belli değildir. İstanbul Kasımpaşa'da doğdu. Ârif mahlasıyla şiirler yazan Abdûlbâki Ârif Efendi'nin babası Tersane-i Âmire mahzen kâtibi olan Emmi-zâde Mehmed Efendi'dir. Şairin ismi bazı kaynaklarda Sadr-ı Rum, Arapça kaynaklarda Ârif er-Rûmî ismiyle anılmıştır. Medrese tahsili alan şair Rumeli kazaskerliğinden mâzul Memikzade Mustafa Efendi'den mülazım oldu. Bir dönem Haremeyn evkafı kâtipliği yaptı ve sonrasında İstanbul'da Yahya Efendi müderrisliğine tayin edildi. Veziriâzam Fazıl Ahmed Paşa'ya intisap etti. Çeşitli medreselerde müderrislik yaptı. 1682'de Selanik kadısı oldu. IV. Mehmed tarafından zevk ve sefaya düşkün olduğu iddiasıyla sürgün edildi. 4 yıl hattatlık yapan şair görevine geri dönerek 1687'de Bursa kadısı, 1692'de Mısır kadısı, 1698'de İstanbul kadısı oldu. 1706-1710 yıllarında Rumeli kazaskeri oldu. 1713-14'te vefat eden şairin mezarı Eyüp'tedir. Eserlerinden bazıları: *Türkçe Divan*, *Miracnâme*, *Siyer-i Nebi*,

⁹ Mecmuada şiiri bulunan fakat kimliği tespit edilemeyen şairler şunlardır: , 'Ahdî, 'Arzî, 'Âsım, 'İydî, Dürri, Ehlî, Hânîf, Haşimî, Hıfzî, Mislî, Nazîfî, Nihânî, Riyâzî, Hâlimî, Sıdkî, Sürûrî, Şem'î, Vâkîf, Vâsikâ.

Makame-i Fethiyye, Makale-i Kandiyye, Mane'l-Bida, İmra'e ve Nefsühû, Şerh-i Kaside-i Abdullah Paşa, Risale-i Lâm, Tahmis-i Kaside-i Bânet Su'ûâd (Şahin, 2002).

Âgâh (1630-31/1728): 1630-31 yılında Semerkand'da doğan şairin asıl adı Mehmed Bulak'tır. Hac vazifesini yerine getirmiş olan Âgâh, aynı zamanda hâfızdır. Bu nedenle Hacı Hâfız olarak da anılmıştır. İlk eğitimini Semerkand'da alarak Buhara'ya giden şair Şevket Buhârî'den edebiyat dersi aldı. Buharalı Şeyh Saidâ'ya intisap etti ve Nakşibendîliği benimsedi. İsfahan, Tebriz, Bağdat, Şam, Kudüs, Mısır, Mekke, Konya, Medine, Mısır gibi şehirlerde bulundu. 1669 yılında Diyarbakır Âmid'e giden şair orada saygınlık gördü. Bu nedenle Âmidî olarak da bazı kaynaklarda zikredilmiştir. Burada edebî toplantılarda bulundu, şair ve yazarlara hocalık yaparak birçok talebe yetiştirdi. Hat alanında icazeti olması sebebiyle hattat olarak da anılmıştır. 1728'de vefat eden şair çalışkan, cesur, hoş sohbet bir kişiliğe sahiptir. Arapça ve Farsça olmak üzere iki adet Dîvân'ı vardır¹⁰ (Akpınar, 2017).

Ahmed Neylî (1673-74/1748): Asıl adı Ahmed olan şairin mahlası Neylî'dir. Ailesinin lakabı Mirzâ-zâde olduğu için bazı kaynaklarda Mirzâ-zâde Ahmed Neylî olarak geçer. Şair 1673-74 İstanbul'da doğmuştur. 6 yaşındayken ilim tahsil etmeye başladı. Babası Mekke kadısı iken Mekke kazası teşrifatından 1678'de mülazım oldu. 25 yaşındayken 1697-98'de Cafer Ağa darülhadişi müderrisi oldu. Çeşitli yerlerde müderrislik yaptı. İzmir, Mısır ve Mekke'de kadılık yaptı. 1736'da Anadolu kazaskeri, 1741'de Rumeli kazaskeri oldu. 1748'dehastalığından dolayı istifa eden şair istifasından 20 gün sonra vefat etmiştir (Kılıç, 1994). Şairin birçok eseri olduğu söylene de çoğu henüz ele geçmemiştir. Kütüphanelerde kayıtlı olan eserleri: *El-Fazlû'l-Vehbî fî-Tercemeti'l-Cânibi'l-Garbî, El-Evfâ fî-Tercemeti'l-Vefâ, Mâ-lâ-büdde minhü li'l-Edîbi mine'l-Meşhûri ve'l-Garîb, Dîvân. Divan üzerinde Atabey Kılıç'ın çalışması mevcuttur*¹¹.

Ahmed Paşa (?/1496-97): Babası Sultan Murad'ın kazaskeri olan Veliyüddin Efendi'dir. Tahsilini bitirip müderris oldu ve Bursa Muradiye Medresesi'ne tayin edildi. Ardından Molla Hüsrev'in yerine 1451'de Edirne'ye gönderildi. Fatih Sultan Mehmet tahta geçtikten sonra kazasker olan şair, sonra musahip sonrasında da hoca oldu. Kısa bir süre sonra da vezir oldu. Askerlerin yanında olan şaire "Sipahi Müftüsü" denildiği bilinmektedir. Fatih'in, şairi kendi yanından hiç ayırmaması bazı hasımların

¹⁰ Şerife Akpınar, *Âgâh Dîvânı ve İncelenmesi*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2006.

¹¹ Atabey Kılıç, *Ahmed Neylî Divanı*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, 1994.

kıskançlığına sebebiyet verdi, Ahmed Paşa sarayın kapıcılar odasına hapsedildi. Affedilince Bursa'ya gönderilerek Orhan Gazi ve Muradiye medreseleri mütevelliliğine getirilen Ahmed Paşa Sultanönü, Tire ve Ankara sancakbeyliklerine atandı. II. Bayezid zamanında aynı görevle Bursa'ya gelen şairin hayatı edebiyat meclisleriyle geçti. Aynı zamanda Sultan Bayezid'e şiirler yazdı. Ölümü üzerine cenazesi Muradiye Medresesi yakınlarında bir türbeye defnedildi. Türk edebiyatında Şeyhî ile Necatî arasındaki dönemde şairlerin en büyüğü kabul edilen şairin keskin bir zekaya sahip olduğu bilinmektedir (Şentürk, 2016). Divanı elde bulunan tek eseridir. Eser üzerinde Ali Nihad Tarlan¹² ve Harun Tolasa¹³'nın çalışmaları mevcuttur.

Âlî (1541/1600): Gelibolu'da doğdu. Devşirme bir aileden geldiği tahmin edilen şairin babasının adı Hoca Ahmed, annesi Ümmühânî, dedesinin adı Abdullah'tır. İyi bir eğitim alan şair bürokrasiyi seçerek Şehzade Slim'in maiyetinde bulundu. 1563 yılında Şam'a giderek 6 yıl orada görev yaptı. Mısır, Manisa, Bosna vb. yerlerde bulunduktan sonra Halep Tımar defterdarı oldu. Çeşitli görevlerde yer alan Âlî, bazen sıkıntılı dönemler geçirdi. 1585 yılında Bağdat Mal defterdarı oldu. 1593'te Gelibolu'ya döndü. Yeniçeri kâtipliği, Sivas defterdarlığı, Amasya ve Cidde sancakbeyliği görevlerinde bulunan şair 1600 yılında vefat etti. Mezar yeri belli değildir. Birçok esere sahip olan şairin eserlerinden bazıları: *Lâyihâtü'l-Hakîka*, *Gül-i Sad-Berg*, *Manzum Kırk Hadis Tercümesi*, *Mihr ü Mâh*, *Mihr ü Vefâ*, *Riyâzü's-sâlikîn*, *Heft Meclis*, *Künhü'l-Ahbâr*, *Enisü'l-Kulûb vb.* (İsen – Aksoyak, 2013).

Âşık Ömer (1651?/1707?): Doğum ve ölüm tarihleri kesin olarak bilinmemektedir. 17. yüzyılda yaşayan şairin 18. yüzyıl başında öldüğü tahmin edilmektedir. Konya'nın Hadım ilçesinin Gezleve köyündendir. Şiirlerinde Ömer, Âşık Ömer, Adlî ve Vehbî mahlaslarını kullanan şair pek çok yer gezmiştir. Eserlerine bakıldığında Arapça ve Farsçayı çok iyi bildiği; sarf, nahiv, mantık ve mana ilimlerini iyi bildiği anlaşılmaktadır. Şiirlerinde coğrafya zenginliği dikkat çeker. Savaşlara da katılan şair aynı zamanda gazidir. Saz şairi olan Ömer'in hece ölçüsüyle söylediği şiirlerinin daha başarılı olduğu bilinmektedir. Eserleri: *Dîvan*. Şairin dîvanında 240'a yakın gazel, 23 musammat gazel, 808 murabba, 219 koşma, 34 müseddes, 47 muhammes, 1 tahmis, 3 nazım, 3 kaside, 3 türkû, 22 destan, 1 tekerleme, 9 şarkı, 10 semâî, 3 terkîb-i bend, 1

¹² Ali Nihad Tarlan, *Ahmed Paşa Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1992.

¹³ Harun Tolasa, *Ahmed Paşa'nın Şiir Dünyası*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2001.

tercî-i bend, 2 müsebbba, 18 müstezat, 1 muaşşer, 5 kıta olmak üzere toplam şiiri 1450'yi geçmektedir (Karasoy – Yavuz, 2015).

Aşkî (?/1576-77): Asıl adı İlyas'tır. Doğum tarihi bilinmemektedir. İstanbullu olan şair hakkında bazı kaynaklar Üsküdarlı, bazı kaynaklar ise Yenihisarlı olarak bahseder. Annesi hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. Babası dergah-ı muallâ yeniçerilerindendir. Orta halli veya fakir bir aileye mensuptur. Orta derecede bir ilme sahip olduğu bilinmektedir. Yeniçerilikten ayrılmadığı. Genç yaşta mülazımlık mesleğine girdi ve ilmiyeye karşı askeriye tercih etti. Şiire olan merakı kendi kendini yetiştirmesini sağladı. Aşkî bir kapıkulu askeri olduğu için padişahı savaşlarda yakınında bulunarak korumakla görevliydi. Bu vesileyle padişahın güvenini kazandı ve Kanuni'ye birçok kaside ve müzeyyel gazeller sundu. Donanmada da görev yapan şair birçok yer gördü. Esir olduğu dönemden sonra yeniçerilikten ayrılarak Hacı Bayram Veli halifelerinden Müeyyedzâde Şeyh Hacı Efendi'ye intisap etti. Bir dönem kâtiplik yaptı. Hastalanarak bu görevinden ayrılan şair, Kanuni tarafından verilen parayla Üsküdar'da yalı aldı. Misafirlerine cömert davranan şair borçlanarak II. Selim'den yardım istese de karşılık bulamadı ve bu yüzden Yenihisar'a döndü. 1576 yılında da vefat etti (Pala, 1983). *Divan, Muhtar-nâme, Menâzilü's-sâlikîn* isimli eserleri vardır. Divan üzerinde İskender Pala, Nurcan Boşdurmaz¹⁴ ve Süreyya Uzun¹⁵ tarafından yapılan tez çalışmaları vardır. Diğer iki eser üzerinde Sadık Yazar¹⁶ çalışmıştır.

Azmî (?/1582): İstanbul'da doğan şairin babası defterdar Pir Ahmed Çelebi'dir. Kınalızâde Ali Çelebi'den mülazım olan şair çeşitli medreselerde müderrislik yaptı. 1576'da Sahn-ı Seman müderrisliğine getirildi. Kıbrıs teftişinde görev aldı. 1579'da Süleymaniye'den üçüncü medrese müderrisi oldu. 1580'de Sultan III. Murad'ın oğlu Şehzade Mehmed'in hocası oldu. Vebaya yakalanan şair 1582 yılında vefat ederek Eyüp'e defnedildi. Eserleri: *Enîsü'l-Arifîn, Mev'iza-i Manzûme, Tercüme-i Manzûme-i Ehâdis-i Erbaîn, Mihr ü Müşterî Tercümesi, Dîvân*¹⁷ (Ceyhan, 2013).

Bâkî (1526/1600): Asıl adı Mahmud olan şair Abdülbâkî imzasını kullanmıştır. Babası Fatih Camii müezzinlerinden Mehmed olup 1566 yılında hac vazifesi sırasında vefat

¹⁴ Nurcan Boşdurmaz, *Aşkî Divanı (İnceleme Metin)*, Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, 2000.

¹⁵ Süreyya Uzun, *Üsküdarlı Aşkî Divanı*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011.

¹⁶ Sadık Yazar, *Üsküdarlı Aşkî'nin İki Tasavvufî Mesnevisi: Muhtar-nâme, Menâzilü's-sâlikîn*, İstanbul: Okur Akademi Yayınları, 2012.

¹⁷ Adem Ceyhan, *On Altıncı Yüzyıl Osmanlı Âlimlerinden Azmî Pir Mehmed Bey ve Divanı*, Manisa: Emek Matbaası, 2006.

etmiştir. Saraçlık mesleğine giren şair okuma hevesiyle medreseye yöneldi. Karamanîzâde Mehmed Efendi'den okudu. Zâtî'nin remilci dükkanına giderek gazellerini ona gösteren Bâkî şiir dilini geliştirdi. Hocasına yazdığı “sünbül” redifli kaside ile kendini gösterdi. Bina emini, kadı nâyibi gibi görevlerde bulunarak çeşitli medreselerde görev yaptı. Devlet adamlarına şiir sunan şair Kanuni'ye nazireler yazdı ve dîvân sundu. 1566 yılında Zigetvar Seferi'nde vefat eden Kanuni'ye ünlü mersiyesini yazdı. Sonrasında da müderrislik, kadılık gibi görevlerde bulunan şair 1586'da Anadolu Kazaskeri oldu. 1600 yılında vefat eden şairin mezarı İstanbul – Edirnekapı'dadır. Eserleri: *Dîvân*¹⁸, *Fezâyilü'l-Cihâd*¹⁹, *Maâlimü'l-Yakîn fî Sîreti Seyyidü'l-Mürselîn*, *Fezâyil-i Mekke*, *Hadis-i Erba'în Tercümesi*, (Çavuşoğlu, 2001).

Basîrî (1466/1534-35?): Şairin asıl adı Farsça Dîvân'ının mensur ön sözünde Mehmed b. Ahmed b. Ebû'l-Meâlî el-Murtâz şeklindedir. Abraş hastalığı bulunduğu için “Alaca Basîrî” diye anılmıştır. Doğduğu yer hakkında çeşitli rivayetler olmasına rağmen Mehmed Çavuşoğlu'na göre güneydoğu vilayetindendir. Gençliğinde Akkoyunlu hükümdarı Uzun Hasan'ın oğulları Mehmed ve Yakub beylerin yanında bulunarak onlara kasideler sundu. Çok seyahat eden şair Akkoyunlu hükümdarı Göde Ahmet Bey tarafından elçilik göreviyle 1496-97 yılında II. Bayezid'a gönderildi ve geri dönmeyip evlenerek İstanbul'da kaldı. Padişaha ve devrin ileri gelenlerine sunduğu kasideler karşılığında aldığı câizelerle geçimini sağlamıştır. Câize alamadığı durumlarda ilgili kişileri hicveden şair 1534-35 yılında İstanbul'da vefat etmiştir (Kartal, 2006). Şairin *Türkçe Divan*'ının tamamına henüz rastlanmamıştır. Ayrıca *Farsça Divan*, *Letâif*, *Bengînâme* ve *Tarihler* isimli eserleri vardır. Farsça eserin bilinen tek nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'ndedir.²⁰

Cinânî (?/1595): Mustafa Cinani Bursa'da dünyaya geldi. 16. yüzyılın ikinci sınıf şairleri arasında önde gelen isimlerden biridir. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Tahsiline küçük yaşta başlamış ve mülazım oldu. Mülazemeti teakiben bir müddet terfi için sıra bekleyen Cinani, hocası olan Muallimzâde'nin Anadolu Kazaskerliği sırasında kalem kâtibi oldu. Memuriyet hayatı hakkında bilgiler muğlaktır. Karesi'de kassam olarak vazife yapmış, bir müddet mazul kaldıktan sonra

¹⁸ Sabahattin Küçük, *Bâkî Divanı*, Ankara: TDK Yayınları, 1994; Furkan Öztürk, *Bâkî Divanı Sözlüğü*, Ankara: Gazi Üniversitesi DT., 2007; Esmâ Şahin, *Bâkî Divanı'na Göre 16. Yy Osmanlı Toplum Hayatı*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011.

¹⁹ Cevdet Dadaş, *Bakî Fezailü'l-Cihad*, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, 1995.

²⁰ Süleymaniye Kütüphanesi, Âşir Efendi, nr. 292, vr. 229-281.

tedris hayatına geçti. Daha sonra Bursa’da İvaz Paşa Medresesi’nde müderrislik yaptı. Çeşitli hastalıklar ve yaşlılık nedeniyle 1004 Muharreminde vefat etti. Eserleri: *Divan*²¹, *Riyâzü’l-Cinân*, *Cilâu’l-Kulûb*, *Bedâiyu’l-Âsâr* (Okuyucu, 1994).

Emrî (?/1575): Asıl adı Emrullah olan şairin doğum tarihi bilinmemektedir. Öğrenimini yarıda bırakan şair muhasebe ve kâtiplik yapmıştır. Kınalızâde Ali Çelebi’nin Edirne kadısı olarak atanması ile Yıldırım Bayezid Medresesi tevliyet hizmetine girdi. Ömrü İstanbul, Edirne ve bir dönem de Medine’de geçmiştir. Muammaya ilgi duyan şairin ömrü yoksullukla geçmiştir. Bazı kaynaklara göre işinden ayrılarak hapse atılma tehlikesi geçirdiği için ruhî bunalıma girdiği ve ömrünün sonlarına doğru şuurunu kaybettiği bildirilmektedir. Şairin Divan’ında herhangi bir devlet büyüğüne yazılmış kaside ve methiye bulunmamaktadır. Orijinal sözler kullanan şair bazı kaynaklarda manalar yaratan anlamında “hallâk-ı ma’ânî” olarak anılmıştır. Şairlikte öne çıkan yönü muammalarıdır. Dikkat çeken bir başka yönü tarih düşürmedeki ustalığıdır. Günümüze ulaşan eserleri Divan²² ve muammalardır (Şentürk, 2016).

Fasîh (?/1699): Asıl adı Ahmet olup 17. yüzyılda yaşamış olan Mevlevî şairlerden biridir. İstanbul’da doğdu. Fatih Sultan Mehmed zamanında Arnavutluk’un fethedilmesiyle İslâmiyeti kabul eden Dukakinzâde ailesine mensup olduğu bilinmektedir. Eğitimi hakkında bilgi bulunmamaktadır. Fakat eserlerinden hareketle Türkçe, Arapça ve Farsçayı çok iyi kullandığı, hat ve resim sanatında kabiliyetli olduğu, aynı zamanda şiir ve inşâda usta olduğu ve hazine kâtipliği görevinden dolayı iyi bir tahsile sahip olduğu söylenebilir. Dîvân ve hazine kâtipliği görevindeyken bu görevi terk edip Galata Mevlevîhânesi şeyhi Gavsî Dede’ye intisap etti. Mevlevîhâneye yerleştikten sonra 1001 gün çilesini tamamlayarak “Dede” unvanını aldı. Dili çok güzel kullanan ve vezne hâkimiyeti ile kendine has üslubu olan Fâsîh Dede’nin *Dîvân*, *Farsça Dîvânçe*, *Münşeât*, *Münâzara-i Gül ü Mül*, *Tenbâkû-nâme*, *Kalem Makalesi*, *Hüsrev ü Şîrîn*, *Mahmûd u Ayâs ve Behîşt-Âbâd* isimli eserleri vardır (Ünal, 2014).

Fehim-i Kadim (1627?/1647): Doğum tarihi kesin olarak bilinmeyen Mustafa Fehim Efendi’nin ailesi hakkında pek bilgi bulunmamaktadır. Babası kaynaklara göre Arap bir fellahdır, unculuk veya kurabiyecilik mesleğini icra ettiği için Fehim Çelebi’nin “Uncuzâde” diye de anıldığı bilinmektedir. Genç yaşta divan tertip etmiş ve Mısır’a

²¹ Cihan Okuyucu, *Cinânî, Hayatı, Eserleri, Divanının Tenkidli Metni*, Ankara: TDK Yayınları, 1994.

²² Yekta Saraç, *Emrî ve Dîvânı*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1991.

gitmiştir. İktibas sanatını kullanmadaki maharetine bakarak Arapçayı ailesinden ana dili olarak öğrendiği söylenebilir. Medrese tahsili görmemiştir. Mısır’da Paşa’nın kâtipliğini yaptı. Vatan hasretinden yurduna geri dönmek isteyen şair Mısır’da bazı hoşnutsuzluklar yaşamış, çeşitli sıkıntılar çekmiş ve nihayet yola çıkmış fakat bu isteğine ulaşmadan Konya kazası Ilgın’da vefat etmiştir (Üzgör,1991). Eserleri: *Divan*²³, *Şehrengiz*, *Bahr-i Tavîl*, *Tercüme-i Letâif-i Kümmelîn*.

Fıtnat Hanım (?/1780): İstanbul’da doğan şair Şeyhülislam Mehmed Esad Efendi’nin kızıdır. Asıl adı Zübeyde’dir. Annesi Şeyhülislam Mirza-zâde Şeyh Mehmed’in kızı Hatice Hanım’dır. Şairin ailesi kültür seviyesi yüksek bir ailedir. Ailesi baba tarafından beş şeyhülislam (Ebûishak-zâdeler) çıkarmıştır. Derviş Mehmed Efendi ile evlendi. 1780’de vefat eden şairin mezarı İstanbul’da Eyüp Sultan Türbesi civarındadır. Babasının tanıdığı Râgıp Paşa’nın sadrazamlığı döneminde yıldızı parladı. Râgıp Paşa’nın şair ve âlimlerle bir araya geldiği meclislere katıldığı bilinmektedir. Büyükbabası Şeyhülislam Ebûishak İsmail Efendi “naîm” mahlasıyla şiirler yazmış, amcası Şeyh İshak Efendi, babası, kardeşi Mehmed Şerif de dîvân sahibidir. Birçok şaire nazire yazan şair taklitçi olmamış, duygularını zarif bir şekilde ifade etmiştir. Âşıkâne ve hikemi tarzda şiirlerini söylemiştir. Tek eseri olan *Dîvân*’ı basılmıştır (Şentürk – Kartal, 2004). Eser üzerinde İmran Azaklı²⁴ tarafından yüksek lisans tezi, Halil Çeçen²⁵ tarafından doktora tezi ve kitabı yayınlanmıştır.

Figânî (1505?/1532): 16. yüzyılın başlarında doğduğu bilinen şairin asıl adı Ramazan, babasının adı ise Abdullah’tır. Medrese tahsili gördükten sonra şiir ve edebiyata yöneldi. Bir süre Şah Mehmed’e öğrenci olup tıp ile uğraştı. Kaynaklara göre şairin ün kazanması Kanuni Sultan Süleyman’ın şehzadeleri (Mustafa, Mehmed ve Selim) için düzenlenen sünnet düğünü münasebetiyle yazdığı sûriyye kasidesi ile olmuştur. Sadrazam İbrahim Paşa’nın sarayı önüne diktirdiği heykeller hakkında söylediği bir Farsça beyit -hasımları araya girmiş olmalı ki- onun idamına neden olmuştur. Zeki ve güçlü bir hafızaya sahip olan şair önce Huseynî, daha sonra Figânî mahlasını

²³ Tahir Üzgör, *Fehim-i Kadim*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1991.

²⁴ İmran Azaklı, *Zübeyde Fıtnat Hanım’ın Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 1998.

²⁵ Halil Çeçen, *Fıtnat Hanım Hayatı, Sanatı ve Divanı (İnceleme Metin)*, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, 1996; Halil Çeçen, *Fıtnat Hanım Hayatı, Sanatı ve Divanı (İnceleme Metin)*, Ankara: Bizim Büro, 2008.

kullanmıştır. Atasözü ve deyimleri ustalıkla kullanan şairin Abdülkadir Karahan²⁶ tarafından neşredilen Dîvânçe'sinde 8 kaside, 107 gazel, 2 tahmis bulunmaktadır.

Haşmet (1720-30?/1768): İstanbul'da doğan şairin doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Asıl adı Mehmet olan şairin babasının Yenişehirli Kazasker Abbas Ebu'l-Hayr Efendi olması sebebiyle şair Abbas Efendi-zâde olarak da anılmıştır. İlk eğitimini müderris, aynı zamanda molla olan babasından aldı. Medreseye devam eden şair Arapça ve Farsça öğrenerek Şeyhülislam Karahalil-zâde Mehmed Said Efendi'ye şiir sundu ve kendini kabul ettirdi. Mülazım olan şair çeşitli medreselerde müderrislik yaptı. Hâriç ve dahil rütbesini ele geçirerek müderrislikte sahna yükseldi. İstinye'de babasının yalısında ikâmete memur edilen Haşmet önce Bursa'ya daha sonra İzmir'e sürüldü. Bursa'dayken şehrin önde gelen sanat ve bilim adamlarını çevresinde topladı. İmam-zâde, şairin şiirlerini toplayıp dîvân şekline getirmeyi üstlendi. İstinye, Bursa, İzmir, Rodos gibi şehirlerde bulunan şair 1768 yılında Rodos'ta vefat etti. Şiirlerinde atasözü ve deyimlere yer veren şair, anlam dolgunluğunu yakalamak için birden fazla anlamı çağrıştıracak kelimeleri tercih etmiştir. Benzetme sanatında usta olduğu bilinmektedir (Aksoyak - Arslan, 1994). Şairin *Divan*, *İntisâbü'l-Mülûk*, *Vilâdetname-i Hümayûn*, *Senedü's-Şuarâ* isimli eserleri vardır. Bu eserlerin tümü İsmail Hakkı Aksoyak ve Mehmet Arslan²⁷ tarafından tek bir kitap haline getirilerek yayınlanmıştır.

Hâtem (?/1755): Şairin doğum tarihi belli değildir. Mora yakınlarında Akova'da doğdu. Asıl adı Ahmed'dir. Hümayun kalem memurlarından Saraybosna'da kütüphanesi olan Akovalı Osman Şehdî Efendi'nin oğludur. Bu sebeple "Akovalızâde" olarak da anılır. İlme ve ilmî eserlere düşkün olan şair birçok eser okumuştur. 1703'te İstanbul'a gelen şair Dârü'l-Fuhûl'a girdi. Mirâhur Emir Efendi'den hüsn-i hat, sülûs ve nesih dersi alarak bu konuda icazet aldı. Nakşibendî şeyhlerinden Tokadî Mehmed Emin Efendi'ye intisap etti. Çeşitli yerlerde bulunan şair fennî ilimlerle de uğraştı. Memleketi Yenişehir-i Fener'e geri döndü. Ömrünün son yıllarında halkını irşâda çağıran şair 1755 yılında vefat etti. Nâbî etkisinde şiirler yazan şair mütevazı bir kişiliğe sahiptir (Varışoğlu, 1997). Dîvân, *Şerh-i Tuhfe-i Şâhidî*, *Şerhu'l-Luma' fi'l-Hisâb*, *Manzûme fi'l-Ahlâk*, *Mültekâ Şerhi*, *Şerh-i Elfâzı'l-Küfr*, *Fevâid-i Hâtem*. Türkçe,

²⁶ Abdülkadir Karahan, *Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figânî ve Divânçesi*, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1966.

²⁷ İsmail Hakkı Aksoyak – Mehmet Arslan, *Divan*, *Senedü's-Şuarâ*, *Vilâdet-nâme (Sûr-nâme)*, *İntisâbü'l-Mülûk (Hâb-nâme)*, Sivas: Dilek Matbaacılık, 1994.

Arapça ve Farsça şiirlerin bulunduğu divân üzerinde Mehmet Celal Varışoğlu²⁸ çalışmıştır.

Hayretî (?/1534): Asıl adı Mehmed'dir. Mehmed Şah veya Mehmed Çelebi diye de anılmıştır. Vardar Yenicesi' ndendir. Kaynaklara göre sipahilik yapmıştır. Hayatı hakkında bilgiler oldukça sınırlıdır. Hayâli ile yaşadığı sıkıntılardan dolayı İstanbul'u terk eder. Rumeli'ye giden şair, Yenice, Belgrad ve Üsküp'te de bulunmuştur. Yenice'de 1535 yılında vefat eden şair aynı yerde bulunan bir zaviyeye defnedilmiştir. Kaynaklara göre Şii olduğu bilinmektedir (Çavuşoğlu – Tanyeri, 1981). Eserleri: *Divan*²⁹, *Yenice Şehrengizi*, *Belgrad Şehrengizi*.

Hüdâyî (?/1584): İstanbul'da doğan şairin doğum tarihi hakkında bir bilgi mevcut değildir. Asıl adı Mustafa Hüdâyî olan şairin Müezzîn Hüdâyî, Muslı Çelebi, Muslı Şah gibi lakaplarla da anıldığı görülmektedir. Haseki Camii müezzini olduğu bilinen şairin Farsça şiir yazması onun iyi bir eğitim aldığını göstermektedir. Fakat kimlerden ve nereden eğitim aldığı bilinmemektedir. Musîkî konusunda da bilgi sahibi olan şairin sesinin güzelliğinden de bahsedilmiştir. Şair 1584 yılında vefat eden şairin mezarı Edirnekapı'dadır. Kendisini çoğunlukla İranlı şairlerle kıyaslayan şairin orta derecede bir şair olduğu bilinmektedir. Bilinen tek eseri *Divan*'dır³⁰ (Yekbaş, 2005).

İshak Çelebi (1464-64/1537): 15. yüzyılın ikinci yarısında Üsküp'te doğdu. Babası kılıç ustası olduğundan Kılıççı İbrahim diye anılırdı. Tahsiline Üsküp'te başlayan şair Kara Bali Efendi'den mülazım oldu. 22 Şubat-25 Temmuz 1518'de Üsküp'te müderrislik yaptı, bundan önce Edirne'de İbrahim Paşa, daha öncesinde de Serez (Siroz) müderrisliğinde bulundu. Kaynaklara göre Üsküp'ün ardından Bursa'da Kaplıca (Hüdâvendigâr) Medreseleri'ne müderris oldu. Sonrasında İznik'te bulunan Orhan Medresesi müderrisliğini yaptı. Ardından da 1530-31 sahn müderrisi oldu. Kadılık görevi için Şam'a giden şair oraya yerleştikten sonra çok geçmeden hastalandı

²⁸ Mehmet Celal Varışoğlu, *Hatem, Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*, Atatürk Üniversitesi, 1997.

²⁹ Mehmet Çavuşoğlu, M. Ali Tanyeri, *Hayretî, Dîvân (Tenkidli Basım)*, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1981.

³⁰ Mustafa Kaçalın – M. Ali Tanyeri, *Hüdâyî (Salâ Muslısı) Dîvân, İstanbul, 2004; Mehmet Demiralay, Hüdâyî-i Kadîm (16. yy) ve Dîvânı İnceleme-Tenkidli Metin*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, 2007.

ve vefat etti (Çavuşoğlu-Tanyeri, 1990). Eserleri: *Risâle-i İmtihâniyye*, *Divan*³¹, *Selimnâme*³², *Müstezâd li-İshâk Çelebi*, *Kaşîde-i Faşîha*.

Kemal Paşazâde (1469/1534): Asıl adı Şemseddin Ahmed olan şairin dedesi Fatih döneminde vezirlik yapan Kemal Paşa'ya nisbetle “İbn-i Kemal” veya “Kemal Paşazâde” olarak anılmıştır. Babası Tokat sancak beyi olan Şücâüddîn Süleyman Bey, annesi ise eski kazasker Kûpeli-zâde Mehmed Efendi'nin kızıdır. Genç yaşta Kur'an ve lûgat ezberlemiş, sarf, nahiv, mantık gibi bilgiler edinip Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Sonrasında zeamet alarak Sultan II. Bayezid'in maiyyet-i hâssa bölümüne kabul edildi. İlim tahsil etmek isteyen şair, askerlikten ayrılarak Tokatlı Molla Lutfî, Molla İzârî gibi hocalardan ders aldı. 1502-1503 yıllarında İstanbul'a gelerek Edirne Taşlık Medresesi müderrisliğine tayin edildi. 30.000 akçe ihsan edilerek İdris-i Bitlisî'nin Farsça eseri *Heşt Behişt* isimli eseri Türkçeye çevirmekle vazifelendirildi. Çeşitli medreselere atandı. Daha sonra İstanbul'a çağrıldı ve Sahn-ı Semân'a atandı. 1515'te Edirne Kadısı, 1516'da Anadolu Kazaskeri oldu. 10 yıl sonra şeyhülislam oldu. 200'ün üzerinde eser veren şair çok yönlü bir kişiliğe sahiptir. Türkçe eserlerinden bazıları: *Tevârih-i Âli Osman*, *Dîvân*³³, *Yûsuf u Zeliha*. *Gülistan*'a nazire olarak yazdığı Farsça *Nigâristan*'ı Şeyhülislam Yahya tarafından Türkçeye çevrilmiştir (Şentürk – Kartal, 2004). Yekta Saraç'ın da şair üzerinde çalışması mevcuttur³⁴.

Mantıkî (1594-95/1635): 17. yüzyılın ilk yarısında yaşayan Mantıkî Ahmed Efendi Şam'da doğdu. Âlim Zeynüddin Nahcivanî babasıdır. Kaynaklara göre babası Acem, annesi Arap'tır. Âlim olarak yetişen şair ders vermiştir. Salahiye'deki Selimiye Medresesi'ne müderris olarak atandı. Çeşitli sebeplerle görevden alınıp bir süre sonra tekrar aynı göreve getirildi. Bir dönem Halep'te bulundu daha sonra tekrar İstanbul'a geldi. Zekâsı, bilgisi ve nüktedanlığı sayesinde IV. Murat'ın nedimi oldu. Nef'î'yi hicvetti. Çeşitli medreselerde görev yapan şair 1634'te Şam kadısı oldu. 1635 yılında keskin dili yüzünden öldürüldüğü kaydedilmiştir. Bilinen tek eseri *Divânçe*'dir (Kaya, 1991). Eser üzerinde Bilge Kaya³⁵ çalışmıştır.

³¹ Mehmet Çavuşoğlu - M. Ali Tanyeri, *Üsküplü İshak Çelebi*, İstanbul: MSÜ Yayınları, 1990.

³² Hamdi Savaş, *İshak Çelebi ve Selim-nâmesi*, Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, 1986.

³³ Mustafa Demirel, *İbn Kemal, Dîvân*, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1996.

³⁴ M. A. Yekta Saraç, *Şeyhülislam Kemal Paşazade: Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Bazı Şiirleri*, İstanbul: Şule Yayınları, 1999.

³⁵ Bilge Kaya, *17.Yy Divan Şairi Mantıkî Ahmed Efendi ve Divançesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 1991.

Meşâmî (?/1575-76): Şairin mahlas olarak kendi adını kullanmıştır. Konya’da doğan şairin babası Kanuni Sultan Süleyman’ın veziri olan Rüstem Paşa’nın kethüdası Mustafa Bey’dir. Durak Çelebi vasıtasıyla Şehzade Selim’in şair meclisine dahil oldu. Zeamet ehli olan Meşâmî bir müddet sonra tasavvufa meylederek zeameti terk etti. Bazı kaynaklar şairden Mevlevî olarak bahseder. Konya’da vefat eden şairin ölüm yılı kaynaklara göre farklılık göstermektedir fakat 1575-76 yılı makul görünmektedir. Şairin herhangi bir eserine rastlanmamıştır. Bazı kaynaklarda dîvân tertiplediğine dair bilgi bulunsa da mecmualarda 1 kaside, 2 gazel, 1 tahmis, 1 müsebbâ; tezkirelerde 1 gazel, 8 beyit kayıtlıdır. Vezne, kafiye ve dile hakim, klasik şiire yeni söyleyişler getirecek düzeyde usta bir şair olduğu bilinmektedir (Yeniterzi, 2001).

Nâbî (1642/1712): Asıl adı Yusuf olan şairin babası Seyyid Mahmud oğlu Mustafa’dır. Dedesi ve onun babası Nakşîbendî’dir. Genç yaşta arzuhalcilik yapan şairin iyi bir eğitim aldığı bilinmektedir. 24 yaşındayken bir mutasarrıfın dikkatini çekerek İstanbul’a gönderildi, Musahip Mustafa Paşa’ya intisap etti ve kısa zaman sonra onun dîvân kâtibi oldu. Padişahın av gezilerine ve seferlere katıldı. Bir süre sonra hacca gitmeye karar veren şaire padişah tarafından yolda rahat etmesi amacıyla bir ferman verildi. Hac dönüşünde Mustafa Paşa’ya kethüda oldu. Paşa’nın ölümü üzerine Halep’e giderek oraya yerleşti. Sessiz sakin yaşarken Çorlulu Ali Paşa sadarete gelince şairin aylığı kesilerek evi elinden alınmıştır. Baltacı Mehmed Paşa’nın Halep beylerbeyi olarak atanmasıyla şair bu sıkıntıdan kurtulur. Onunla birlikte İstanbul’a gider, darphane eminliği, başmukabelecilik, mukabele-i süvâri görevlerine getirilir. 1712’de vefat eden şair Üsküdar Karacaahmet Mezarlığı’na defnedildi. Hikemî tarzda kaleme alınmış şiirlerin temsilcisi kabul edilen şair şiirlerinde daima bir hikmet çıkartmıştır (Şentürk, 2016).

*Divan*³⁶ (Türkçe), *Divan* (Farsça), *Hayrâbâd*³⁷, *Hayrînâme*³⁸, *Sûrnâme*³⁹, *Tuhfetü’l Harameyn*, *Münşeât*, *Kırk Hadis Tercümesi*, *Zeyl-i Siyer-i Veysî*, *Fethname-i Kamanîçe*⁴⁰ gibi önemli eserler kaleme aldı.

³⁶ Ali Fuat Bilkan, *Nâbî Divanı*, İstanbul: MEB Yayınları, 1997.

³⁷ Sibel Ülger, *Nâbî, Hayrâbâd*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 1996.

³⁸ Ali Fuat Bilkan, *Hayrî-nâme’ye Göre XVII. yy Osmanlı Düşünce Hayatı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2002.

³⁹ Âgah Sırrı Levend, *Nâbî’nin Sûrnâmesi*, İstanbul: Burhaneddin Matbaası, 1944.

⁴⁰ Şerife Yalçınkaya, *Nâbî’nin Nâsırlığı ve Kamanîçe Fetih-nâmesi (Tenkitli Metin-İnceleme)*, İzmir: Kanyılmaz Matbaası, 2012.

Necâtî (1451?/1509): Asıl adı İsâ bir diğer rivayete göre Nuh'tur. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Fakir bir aileye mensup olduğu bu nedenle yetim/öksüz (?) kaldığı için bir kadın tarafından evlat edinildiği bilinmektedir. Şairin tahsili medresenin yüksek kısımlarına kadar çıkan bir dereceye varmamıştır. Edirne'de doğmuş olmasına rağmen asıl yetiştiği ve şöhret kazandığı yer Kastamonu'dur. Padişahın nedimlerinden Cegergi'nin sarığına soktuğu beyti ile padişah onu görüp yedi akçe ulûfe ile dîvân kâtibi yapar. Fatih'in vefatından sonra şair, oğlu Sultan Bayezid'e intisap ederek ona kasideler sunar ve câizeler alır. Şehzade Abdullah ile dîvân kâtibi hizmetiyle Karaman'a gider. 1504 yılında Şehzade Mahmut Saruhan sancağına tayin edilince şair nişancılık vazifesine getirilerek "bey" olarak anıldı. En güzel günlerini bu dönemde yaşayan Necâtî 1509 senesinde hastalandı ve vefat etti (Tarlan, 1963). Atasözleri ve deyimleri şiirlerinde çokça kullanan Necâtî Bey'in günümüze ulaşan tek eseri Abdurrahman Çelebi'ye tertip ettiği *Dîvân*'ıdır. Eserin tenkitli halini Ali Nihad Tarlan, tahlilini ise Mehmet Çavuşoğlu⁴¹ çalışmıştır.

Necîb (?/1758) : İstanbul Eyüp'te doğan şairin doğum tarihi bilinmemektedir. Asıl adı Mehmed'dir. Babası, Hattat Ömer Efendi'dir. Suyolcuzâde Mehmed Necîb Efendi olarak tanınmıştır. Medrese eğitimini tamamlayarak mülâzım oldu. Sülûs ve nesih gibi güzel yazı çeşitlerinde kendini geliştirdi. Müderrislik ve Haremeyn teftiş kâtipliği yaptı. Sonraları Mısır'ın Reşîd şehrinde kadılık görevinde bulundu. 1758 yılında İstanbul'da vefat etti. Tahir düşürmede çok mâhir olduğu bilinmektedir. Mürettep bir Dîvân'ının yanında Devhatü'l-Küttâb⁴² adlı önemli bir eseri daha bulunmaktadır (Kesik, 2014).

Nedim (1681?/1730): Asıl adı Ahmed'dir. Annesi Karaçelebizâde ailesinden Saliha Hatun, babası ise Sultan İbrahim döneminde kazaskerlik yapan ve "mülakkab" olarak anılan Muslihüddin Efendi'nin oğlu Mehmed Efendi'dir. Amcası Abdurrahman Şeref şairdir. İyi bir medrese eğitimi alan şair Hâric Medresesi müderrisi oldu. Nevşehirli İbrahim Paşa'ya sunduğu kasidelerle ilgi gördü. Paşa'nın 1718'de sadarete gelmesiyle şairin ikbal devresi başladı. Sahâifü'l-abhbâr'da memur olan Nedim, İbrahim Paşa'nın kütüphanesine memur olarak atandı. Paşa tarafından III. Ahmed'e takdim edildi. 1725-1726'da Mahmud Paşa Mahkemesi naipliğine getirildi. Çeşitli medreselerde görev yaptı. 1730 yılında çıkan isyan sırasında Sekban Ali Medresesi'nde bulunan şair bir

⁴¹ Mehmet Çavuşoğlu, *Necati Bey Divanı'nın Tahlili*, İstanbul: Akçağ Yayınları, 1971.

⁴² Ayşe Peyman Yaman, *Hat Sanatı İçin Devhatü'l Küttâb: Kaynak İncelemeli Metin Çevirisi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2003.

rivayete göre paniğe kapılarak evinin damından kaçmaya çalışırken düşerek; bir diğer rivayete göre cinnet geçirerek vefat etmiştir. Döneminde yeni bir çağır açan, kendinden sonraki şairleri etkileyen şairin mezarı Üsküdar'dadır (Şentürk, 2016). *Dîvân*⁴³, *Sahâifü'l-Ahbâr, Aynî Tarihi*.

Nef'î (1572?/1635): Asıl adı Ömer olan şair Erzurum'da dünyaya geldi. İlk mahlası “zarara mensup” anlamına gelen “Darri”dir. Gelibolulu Ali'nin tavsiyesi üzerine “fayda ve mefaate mensup” anlamındaki “Nef'î”ye çevirdi. Babası onu küçük yaşlarda bırakıp Kırım Hanı'nın yanına gitmiş ve onun nedimi olmuştur. Şair bu nedenle Sihâm-ı Kazâ isimli eserinde babasını hicvetmiştir. Bir tavsiye ile İstanbul'a gelen şair kısa zamanda kendini göstermiştir. I. Ahmed, II. Mustafa, II. Osman ve IV. Murad gibi hükümdarlara kasideler sundu. Çeşitli görevlerde bulunan şair bunlardan bazılarında azledilmiştir. Şairin şöhretinin zirvesi IV. Murad döneminde olmuştur. Sert ve taşkın bir karaktere sahip olan bu padişah, şairi takdir etmiştir. Ancak 1630 yılında şairin Sihâm-ı Kazâ'sını okurken yakınlarında bir yere yıldırım düşmesi üzerine ondan bir daha hiciv yazmaması üzerine söz alır. Sebebi tam olarak bilinmemekle şair 1635 yılında IV. Murad'ın emri veya izniyle idam edilmiştir (Şentürk, 2016). Türkçe ve Farsça iki dilde *Dîvân*⁴⁴, *Sihâm-ı Kazâ*⁴⁵ ve *Tuhfetü'l-Uşşâk* isimli eserleri vardır.

Nesîb (?/1714): Asıl adı Yusuf olan şairin mahlası Nesîb'dir. Kendisine Nesîb Dede denilmesinin nedeni Mevlevî tarikatı âdâbınca 1001 gün çilesini tamamlamış olmasıdır. Tahsilini gençliğinin ilk yıllarında Konya'da gördü. 1687 yılında İstanbul'a gelerek Sadrazam Siyavuş Paşa'ya intisap etti. Ardından Müneccimbaşı Ahmed Dede ile Mısır-Kahire'ye gitti. Kahire Mevlevîhânesi seccadenişini, Kıbrıslı Siyâhî Mustafa Dede Efendi'nin edep ve irfan meclislerine dahil oldu. Riyaziye ilmine heves eden şair Mekke'ye giderek bu ilimle hemhal olan Müneccimbaşı Ahmed Dede Efendi'nin medresesine gitti. Ardından Konya'ya giden şair Ankara Mevlevîhânesi'ne şeyh oldu.

⁴³ Muhsin Macit, *Nedim Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1997.

⁴⁴ Metin Akkuş, *Nef'î Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1993; Abdülkadir Karahan, *Nef'î Divanı'ndan Seçmeler*, Ankara: KB Yayınları, 1992; Tulga Ocak, *Nef'î ve Türkçe Divan*, Doçentlik Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 1980; Bahir Selçuk, *Ahenk Unsurları Bakımından Nef'î Divanı'nı Tahlili*, Malatya: Özserhat Yayınları, 2004; Ali Nihad Tarlan, *Nef'î'nin Farsça Divanı Tercümesi*, İstanbul: SSKNM, 1944.

⁴⁵ Metin Akkuş, *Nef'î ve Sihâm-ı Kazâ*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1998.

Ardından Şam Mevlevîhânesi'ne alındı. Yeni Kapu Mevlevîhânesi'ne geçen şair 1714 yılında vefat etti. Bilinen eserleri *Divan*⁴⁶ ve *Rişte-i Cevâhir*'dir (Hidayetoğlu, 1996).

Neşâtî (?/1674): Asıl adı Ahmed olup ilk şiirlerini “Semendî” mahlasıyla yazmış, bu mahlas at cambazı anlamına geldiği için devrin şeyhülislamı tarafından itiraz edilerek “Neşâtî” mahlası verilmiştir. Ailesi ve eğitimi hakkında hemen hiçbir bilgi yoktur. 16. yy sonu 17. yy başında doğduğu tahmin edilmektedir. Arapça ve Farsçayı çok iyi bilen şair Mesnevi şârihi Reisülküttab Sarı Abdullah Efendi'nin kesedarlığı hizmetinde bulunan şair Mevlevî tarikatına intisap etti. Gelibolu ve Beşiktaş Mevlevîhaneleri postnişini Ağazâde Mehmed Dede'ye intisap etti ve bu zattan feyz aldı, Konya'ya gelerek Mevlânâ Türbesi'nde bulundu. Edirne'ye dönüşünde Murâdiye Mevlevîhanesi şeyhliğine getirildi. Bu makamda dört yıl kalan şair 1674 yılında vefat etti (Şentürk, 2016). Birçok şaire hocalık yaptığı bilinen Neşâtî'nin divanını ilk kez Saadettin Nüzhet Ergun⁴⁷ yayınlamıştır. 27 Kaside, 137 gazel, 1 murabba, 1 tahmis, 15 rubai, 4 tarih, 2 kıta ve 3 matladan oluşan eser üzerinde Mahmut Kaplan ve İsmail Ünver'in de çalışmaları mevcuttur⁴⁸. *Hilye-i Enbiyâ*, *Edirne Şehrengizi*, *Şerh-i Müşkilât-ı Örfî*, *Kavâid-i Deriyye*, *Tuhfe'ül-Uşşâk* ve *Mektup* isimli eserleri de vardır.

Nev'î (1533-34/1599): Asıl adı Yahya'dır. Babası Gülşenî mensuplarından Halvetî şeyhi olup Malkara'da imamlık yapan Pîr Ali'dir. İlk tahsilini babasından aldıktan sonra İstanbul'a giderek Karamânî Mehmed ve Ahmed efendilerden ders almıştır. Bu dönemde ünlü şair Bâkî ile medrese arkadaşı olduğu bilinmektedir. Hocasının Süleymaniye müderrisi olarak atanması sonucunda ondan mülazım oldu. 1566 yılında Gelibolu'da Balaban Paşa Medresesi'ne atandı. Çeşitli yerlerde müderrislik yaptı. Çınarlı Medresesi'nde iken 1590'da Bağdat kadılığına atandı. Yol hazırlığı yaparken Sultan III. Murad tarafından Şehzade Mustafa, Bayezid, Osman ve Abdullah'ın hocalığına getirildi. Sultan'ın ölümü üzerine 5 yıl daha vazifede kaldı. 1599 yılında vefat eden şairin züht ve takva sahibi olduğu, tasavvuf yoluna girerek zikre başladığı halde rint edalı bir şahsiyete sahip olduğu bilinmektedir (Şentürk, 2016). Eserleri:

⁴⁶ Ahmet Selahattin Hidayetoğlu, *Nesib Dede Hayatı, Eserleri ve Divan'ının Tenkidli Metni*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, 1996.

⁴⁷ Sadettin Nüzhet Ergun, *Neşatî Hayatı ve Eserleri*, İstanbul: Kanaat Kütüphanesi, 1933.

⁴⁸ İsmail Ünver, *Neşatî*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986; Mahmut Kaplan, *Neşatî Divanı*, İzmir: Akademi Kitabevi, 1996.

*Türkçe Divan*⁴⁹, *Tercüme-i Hadis-i Erbâin*, *Hasb-i Hâl*⁵⁰ manzum eserleridir. Bunlardan hariç *Gevher-i Râz*, *Leylâ ve Mecnûn*, *Terceme-i Kısâ-i Mûsâ ve Hızır*, *Münâzara-i Tûtî bâ-Zâğ* isimli eserleri olduğu söylense de henüz ele geçmemiştir. Mensur eserleri: *Keşfü'l-hicâb min vechi'l-kitâb*, *Netâyicü'l-fünûn ve mehâsinü'l-mütûn*, *Nevâ-yı Uşşâk*, *Faslun fî fazileti'l-ışk*, *Fezâilü'l-vüzerâ ve hasâilü'l-ümerâ*, *Risâle-i Şikâyet-i Rûzigâr*, *Sinan Paşa'ya Mektup*, *Tercüme-i Münşeât-ı Hâce-i Cihân*.

Râgıb Paşa (1698-99?/1763): Defterhane kâtibi Şevkî Mehmed Efendi'nin oğlu olan şairin asıl ismi Mehmed'dir. Eğitimine dikkat edilen şairin yaşı ilerlediğinde babasının görev yaptığı defterhane kaleminde memuriyete başlamış, bir süre sonra da Dîvân-ı Hümâyûn kâtipliğine atanmıştır. Arapça ve Farsça öğrenmiş, İran şairlerinden Sâib-i Tebrîzî ve Şevket-i Buhârî'ye nazireler yazdı. 1722'de İran ile yapılan bir savaş nedeniyle Revan Valisi Ahmed Paşa'nın yanına atanarak idari bir vazifeye başladı. 1724'te Revan defterdarlığına getirildi. Daha sonra Bağdat Valisi ve İran Seraskeri Ahmed Paşa'nın yardımıyla defteremini ve reisülküttap vekili oldu. Ardından İstanbul'da maliye tezkireciliğine atandı. Zeka ve becerisi ile 1737'de sadaret mektupçuluğuna getirildi. Avusturya ve Belgrad'da bulunan Râgıp, reisülküttap olarak atandı. 1744'ten sonra Mısır ve Şam valiliklerine atandı. 1757'de sadrazam oldu. Padişah III. Mustafa'nın kız kardeşi Saliha Sultan ile evlenerek 6 yıl sadarete kaldı. 1763'te halk arasında “dolab” olarak adlandırılan bir hastalık sebebiyle vefat etti. İyi bir devlet adamı olan şair, kendine has üslubuyla Nedim ve Şeyh Galip gibi üstatlar arasında kabul edilmiştir (Şentürk – Kartal, 2004). Eserleri: *Münşeât-ı Râgıb*, *Fethiyye-i Belgrad*⁵¹, *Tahkîk ve Tevfîk*⁵², *Dîvân-ı Râgıb*⁵³, *Mecmuâ-i Ragıp Paşa*, *Sefînetür'r-Râgıb*, *Aruz Risalesi*, *Tercüme-i Matla-ı Sa'deyn*, *Tercüme-i Ravzatü's-safâ*.

Rahmî [Bursalı] (1518?/1566-67): Asıl adı Pîr Mehmed olan şairin babası usta bir nakkaş olan Nakkaş Bâlîoğlu'dur. Şair Pîri veya Pîrî Şâh diye de anılmıştır. Defterdar İskender Çelebi vasıtasıyla İbrahim Paşa'ya tanıtılarak iltifat görmüş ve Kanuni'nin

⁴⁹ Mertol Tulum – M. Ali Tanyeri, *Nev'î, Divan*, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1977; Nejat Sefercioğlu, *Nev'î Divanı Tahlîli*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1990.

⁵⁰ Hande Özer, *Nev'î'nin Hasb-ı Hâl'i*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 1994.

⁵¹ Fatma Çiğdem Uzun, *Belgrad Hakkında Ragıp Paşa'ya Ait Bir Risale: Fethiyye-i Belgrad (1739)*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, 2000.

⁵² Ahmet Zeki İzgöer, *Koca Râgıp Mehmed Paşa-Tahkik ve Tevfik Osmanlı-İran Diplomatik Münasebetlerinde Mezhep Tartışmaları*, İstanbul: Kitabevi Yay, 2003.

⁵³ Ömer Demirbağ, *Koca Râgıp Paşa ve Dîvân-ı Râgıp, Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 1999; Hüseyin Yorulmaz, Koca Râgıp Paşa Divanı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1998.*

büyük şehzadesi Sultan Mustafa'nın 1530'daki sünnet düğününde yazdığı bir kasideyi okumuş ve padişahın ihsanlarına nail olmuştur. Kaynaklara göre şair o dönemde tahminen 15-16 yaşlarındadır. İskender ve İbrahim Paşa'ların idamı üzerine himayesiz kalarak zor günler geçirdi. Daha sonra Celalzâde Salih Çelebi'ye mülazım olarak müderrisliğe yükseldi. Aynı zamanda baba mesleğini bırakmayan şair nakkaşlıkta da ustadır. 1566-67 yılında vefat etmiştir (Şentürk, 2016). Mütevazı bir kişiliğe sahip olan şairin eserleri: *Divan*⁵⁴, *Gül-i Sad-Berg*, *Şâh u Gedâ*⁵⁵, *Yenişehir Şehrengizi*.

Rahmî [Kırımlı] (?/1752): Asıl adı Mustafa'dır. Kırım'ın Bağçasaray Kasabası'nda doğdu. Doğum tarihi bilinmemektedir. İlk eğitimini amcası Hüseyin Efendi'den alan şair İstanbul'a geldi. Damat İbrahim Paşa'ya kaside takdim ederek ona intisap etti. Ardından Mehmed Paşa'nın defterdarlığına tayin oldu. Daha sonra Tersane kâtipliği yaptı. Mısır'a giden Kesriyeli Ahmed Paşa'nın maiyetinde bulunduktan sonra tekrar Tersane kâtipliği görevine geri döndü. 1752 yılında vefat etti. Hikemî ve garâmî tarzda eserler veren şairin yapıtlarında vezin hatası çok az olmakla beraber akıcı bir dile sahiptir. Şairin *Divan*⁵⁶ ve *Sefâretnâme-i İran* isimli iki eseri vardır (Elmas, 1997).

Râmî (?/1639-40): Râmî Çelebi'nin hayatı hakkındaki bilgiler oldukça sınırlıdır. Abdurrahman Râmî Çelebi'nin doğum tarihi bilinmemektedir. Babası Rumeli Kazaskeri Molla Sünbül Ali Efendi'dir. Medrese eğitimi görmüş ve mülazımlıktan sonra müderris olmuştur. Çeşitli zorluklarla mücadele ederek "erbaîn" derecesine ulaşmış ve oradan da ayrılmak zorunda kalmıştır. Arapça ve Farsçayı iyi derecede bilen şairin memleketi bilinmemektedir. Fakat *Divan*'ında Şam ile ilgili sıkıntılardan bahseder. 1639-40 yılında İstanbul'da vefat eden Râmî, rind meşrep bir edaya sahiptir. Tek eseri *Divan*'dır (Kavukçu, 2000). Eser üzerinde Erdal Hamami⁵⁷, Sadık Erdağı⁵⁸ ve Fatma Zehra Kavukçu'nun çalışmaları mevcuttur.

Rasim (1688/1756): Babası Molla Aşkî mahallesi imamı Yûsuf Efendi'dir. Kardeşleri Süleyman Raci şair, Vâsık İbrahim Efendi hem şair hem imamdır. Rasim'in Mehmed Reşit ve Mehmed Emin adında iki oğlu vardır. Tahsili hakkında pek bilgiye

⁵⁴ Mustafa Erdoğan, *Bursalı Rahmî ve Dîvânı*, İstanbul: Dergah Yayınları, 2011; Turan Boranoğlu, *Bursalı Rahmî Çelebi'nin Divanı'nın Tahlili*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, 1997.

⁵⁵ Sevim Birinci, *Şâh u Gedâ Mesnevileri ve Bursalı Rahmî'nin Şâh u Gedâ'sı*, Elazığ: Manas Yayınları, 2007.

⁵⁶ Sevgi Elmas, *Rahmî (Kırımlı, Mustafa) Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, 1997.

⁵⁷ Erdal Hamami, *Râmî Dîvânı*, Ankara: KB Yayınları, 2001.

⁵⁸ Sadık Erdağı, *Râmî Abdurrahman Divanı*, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, 1988.

rastlanmamıştır. Arapça ve Farsçayı iyi bilen şair Mirahor Camii imamı Yedikuleli Seyyid Abdullah Efendi'den “aklâm-ı sitte” yi tahsil etmiş ve 18 yaşında hocasından icazet almıştır. 1717'de açılan Galata Sarayı'na Sadrazam Şehid Ali Paşa tarafından meşk hocası olarak tayin edildi. 18 yıl görevini yaptı. Birçok talebe yetiştiren şair Saray-ı Cedîd memuriyetine getirildi ve baş kâtip oldu. 1756 yılında vefat eden şairin tek eseri *Divan*'dır (Kutlu, 1997).

Râşid (1670?/1735): İstanbul'da doğan şairin doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Babası II. Mustafa döneminde Bursa'da kadılık yapmış olan Malatyalı Mustafa Efendi'dir. Medrese eğitimi alan şair 1692-93 yılında mülazım oldu. 1704 yılında Hacı İlyas Medresesi'ne tayin oldu. Çeşitli medreselerde görev yapan Râşid'e 1714 yılında Sadrazam Ali Paşa tarafından “vakanüvislik” görevi verildi. Başarısı nedeniyle “sahn-ı seman” dan birine tayin edildi. Çeşitli seferlerde bulunan Râşid, vakanüvisliğin yanı sıra medreselerde de görev yaptı. Kassâmlığın yanında 1723'te Süleymaniye müderrisliği ve Harameyn müfettişliği görevleri verildi. Aynı yıl Halep kadılığına atandı. İran elçiliği, beraberinde İstanbul kadılığı görevlerine de getirilen şair Patrona Halil İsyanı ile zor yıllar geçirse de 1734 yılında Anadolu kazaskerliğine atandı. 1735 yılında vefat etti. Hikemî tarzda şiirler yazan Râşid şiirlerinde atasözleri ve deyimlere çok fazla yer vermeyerek darbımesel niteliği bulunan hikemî ifadeleri sıkça kullanmıştır. *Sıhhat-âbâd, Münşeât, Fetihnâmeler, Tarih (Vekâyinâme), Divan*⁵⁹, *Vakfiyeler* isimli eserleri vardır (Günay, 2001).

Reşid (?/1743-44): Asıl adı Hasan'dır. Bazı kaynaklarda Rüşdî-zâde adıyla da anılmaktadır. Doğum tarihi ile ilgili bir bilgiye rastlanmamaktadır. Kaynaklarda Mostarlı olduğu bilgisi mevcuttur. Babası Sahhaf Ahmed Rüşdî Efendi'dir. Babası müderris olduğu için medrese tahsili görmüştür. İlmiye sınıfına mensuptur. İyi bir eğitim alan şair kadılık da yapmıştır. Kesin olmamakla birlikte 1743-44 yılında vefat ettiği bilinmektedir. İrfan sahibi olan Reşid Efendi tatlı dilli ve nüktedan bir kişiliğe sahiptir. *Divan-ı Lugaz* bilinen tek eseridir (Ertürkoğlu, 2014).

Revânî (1475?/1524): Edirne'de doğan şairin asıl adı İlyas Şüca'dır. “Revânî” mahlasını tercih etmesinin nedeni kaynaklara göre Tunca Irmağı kıyısında yaşaması ve nehrin akışından dolayıdır. II. Bayezid zamanında İstanbul'a gelen şair seçkin bir yer

⁵⁹ Fatih Günay, *Râşid (Vakanüvis) Hayatı, Edebî Kişiliği, Divanının Tenkidli Metni ve İncelemesi*, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, 2001.

kazandı. Devlet tarafından “Sürre Emîni” olarak görevlendirildi. Mesleği ile ilgili şikayetler yüzünden ulûfesi kesildi. Yolsuzluk iddiası sonucu şairin gözleri hastalandı. Trabzon valisi Şehzade Selim’in yanına gidip ona intisap etti. Bir dönem şehzadenin gözünden düştüyse de eski itibarını kazandı. Yavuz Sultan Selim’in saltanatı döneminde Ayasofya ve Kaplıca vakıflarında mütevelli idi. Kanuni zamanında maddi sıkıntı çekmeden yaşadı ve Kırkçeşme mahallesinde defnedildi. İşret ve eğlenceye düşkün olan şairin *Divan*⁶⁰ ve *İşret-nâme*⁶¹ adında bir mesnevisi vardır. *Hamse-i Rûmî* diye bahsedilen beş mesnevisi bulunduğu söyleniyorsa da ele geçmemiştir.

Rızâyî (1518-19/1577): Asıl adı Abdülkerim olan şair aslen Bursalıdır. Babası Dimetoka’da kadı olan Bursalı Kassâbzâde Ali Çelebi’dir. Kassâbzâde lakabıyla da anılan şair bilgi ve zekasıyla dikkat çekti. Bursa ve İstanbul’da dönemin ünlü isimlerinden eğitim alan şair Çivizâde’den mülazım oldu. Çeşitli yerlerde müderrislik yaptı. 1577-78 yılında Kudüs kadılığına atandı. Göreve giderken yolda yakalandığı şirpençe hastalığı nedeniyle 1578’de vefat etti. Muamma ustası olduğu bilinen şairin dîvânı olduğu söylene de henüz ele geçmemiştir (Atik Gürbüz, 2013).

Sâbit (1650?/1712): Bosna’nın Uziçe kasabasında dünyaya gelen şairin asıl ismi Alaeddin olup doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Sâbit ilk eğitimini Müftü Halil Efendi’den aldı ve eğitimini daha iyi bir seviyeye taşımak için İstanbul’a geldi. Şiire karşı küçük yaşlarda kabiliyet gösteren şairin gelişmesi ve yetişmesi bundan sonra başlar. Yazdığı kasidelerle Kapudan-ı Derya Seydizâde Mehmet Paşa’ya intisap eder. Kısa zamanda onun sempatisini kazanır ve dairesinde imam olur. Burada geniş bir çevre ve devrin büyükleriyle tanışma imkanı bulan şair 1678’de Şeyhülislam Çatalcalı Ali Efendi’den Paşa’nın ricasıyla mülazım olur. Sonrasında müderrisliğe yükselmiş daha sonra da kadılığı tercih etmiştir. Çeşitli zorluklarla karşılaşan Sâbit, ailesinin bazı fertlerini de aynı dönemde kaybetti. 1705’te Hekimbaşızâde Yahya Efendi yerine Konya’ya molla olarak tayin edilir. 5 Eylül 1712’de dizanteri (maraz-ı zahire) hastalığı nedeniyle vefat eder. Mezarı İstanbul Maltepe’dedir. Kendine has bir üslubu olan, kıvrak ifadeleri seven şairin *Divan*, *Zafernâme*⁶², *Edhem ü Hüma*⁶³, *Derenâme*⁶⁴,

⁶⁰ Kültür ve Turizm Bakanlığı, “Revânî Dîvânı”, Erişim Tarihi: 24 Mart 2019, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/TR-196374/revani-divani.html>

⁶¹ Rıdvan Canım, *Sâkinâmeler ve Edirneli Revânî’nin İşret-nâme’si*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, 1987; Muhittin Çelik, *Revânî İşret-nâme*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, 1989.

⁶² Turgut Karacan, *Zafernâme*, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, 1991.

⁶³ Turgut Kacacan, *Edhem ü Hüma*, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, 1991.

Berbernâme, Amrû'l-Leys, Hadis-i Erbâin Terceme ve Tefsiri isimli eserleri vardır (Karacan, 1991).

Sabrî (?/1645?): Edirne’de doğan şairin asıl adı Mehmed Şerif’tir. Babası şair ve kadı olan Ahmed İlmî Efendi’dir. Tahsil gören şair İstanbul’a gelerek müderrislik ve kadılık görevlerinde bulundu. IV. Murat’ın nedimidir. Ölüm tarihi ve şekli kesin değildir. Kaside alanında Nef’î’den sonra en kuvvetli şair kabul edilen Sabrî, mübalağada Nef’î’den ileri gitmiştir. Nef’î tarafından da övülüp takdir edilmiştir. Şairin *Divan*⁶⁵, *Münşeât* ve *Hüsn ü Dil* isimli eserleri vardır. *Hüsn ü Dil* isimli eseri henüz ele geçmemiştir (Şentürk – Kartal, 2004).

Sâlik (1717-18/1800’den sonra): İstanbullu olan şair, Kasımpaşalı Sâlik Efendi adıyla anılmaktadır. Sâlik Efendi, doğum tarihini kendi rubâisinde tarih düşmüştür. Ölüm tarihi ve yeri kesin olarak bilinmemekle birlikte, 85 yaşının üzerinde öldüğü tahmin edilmektedir. Çeşitli kaynaklarda dîvân kâtipliği yaptığı, iyi bir eğitim aldığı, ilim ve irfan sahibi olduğu belirtilmiş ve şiirlerinden övgüyle bahsedilmiştir. Kasımpaşalı Sâlik Efendi’nin bilinen tek eseri Devhatü’l-Eser adını verdiği *Dîvân*’ıdır (Kılıç, 2014). Eser üzerinde Müzahir Kılıç⁶⁶ çalışmıştır.

Selîkî (?/1563-68): Asıl adı Şaban’dır. Kelime anlamı “yaratılıştan gelen güzel söz söyleme ve yazma yeteneği” olan “Selîkî” mahlasını tercih etmiştir. Isparta’da doğan şairin doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. İlmiye sınıfına mensup olan şair medrese eğitimi görmüş ve kadılık vazifesini sürdürmüştür. Kasaba kadılığı görevine atanan şair önce Tepedelen ardından da Kefe yakınlarında Mankûb kadılığı görevlerinde bulundu. Ölüm tarihi tam olarak bilinmeyen şairin kaynaklara göre *Divan*’ı vardır fakat henüz ele geçmemiştir. Kaynaklara göre hoş sohbet ve zarif bir kimsedir (Zülfe, 2006).

Şemsî (?/1580): 16. Yüzyılın başlarında doğduğu tahmin edilen şairin doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Bolu’da doğan şairin asıl adı Ahmed’dir. Şemsî, İsfendiyaroğulları soyundan Kızıl Ahmed Bey’in torunu ve Mirza Paşa’nın oğludur. Annesi ise Sultan II. Bayezid’in kızıdır. Çalışkanlığı, dürüstlüğü ve tatlı diliyle Kanuni Sultan Süleyman’ın himayesini kazanıp saraya girmiş, Enderun Hümayunundan

⁶⁴ Turgut Karacan, *Derenâme ya da Hâce Fesâd ve Söz Ebesi*, Sivas: Dilek Basımevi, 1990.

⁶⁵ Hasan Kasır, *Sabrî Mehmed Şerif Dîvânı* (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin), Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, 1990.

⁶⁶ Müzahir Kılıç, *Sâlik Efendi (Kasımpaşalı) Hayatı, Edebî Kişiliği, Dîvân’ının Tenkidli Metni ve İncelemesi*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, 1998.

Avcıbaşılığına getirilmiştir. Aynı ilgiyi Yavuz Sultan Selim'den de görmüştür. Şemsî Paşa bir süre bölük ağalığı yaparak sipahiler ağalığına yükselmiş, 1551'de Şam ve 1555'te Anadolu ve sonrasında da Rumeli beylerbeyi olmuştur. II. Selim zamanında vezir ve musahipliğe yükselmiş, sultanın ilgisini görmüştür. 1580'de vefat eden şair klasik bir İstanbul şairidir. Mezarı Üsküdar'dadır (Akkaya, 1992). *Divan*⁶⁷, *Şehnâme-i Sultan Murad*, *İtikadnâme*, *Tercüme-i Şürût-ı Salât*, *Vikaye Şerhi*, *Cevâhirü'l-Kelimât*, *Tuhfe* isimli eserleri vardır.

Tâlib (?/1706): Asıl adı Tâlib Mehmed Efendi'dir. Babası imam olan Kürt Mustafa Efendi'dir. Çeşitli âlimlerden tahsil gördü. Hâbilzâde Ömer Efendi'den icâzet aldı. Ardından Hâbilzâde Medine'ye gidince mülazım oldu. 1694 yılında Arabiyye Medresesi'nde nâib-i emniyye oldu. 1699 yılında Molla Hüsrev Medresesi'nde müderris oldu. 1702 yılında ise Kütahya kadısı oldu. Anadolu Valisi Numan Paşa ile arası bozulan şair 1703'te görevinden azledildi. Daha sonra 1705'te fetva emini Mahmud Efendi sayesinde Erzurum Kadısı oldu. 1706 yılında vefat etti. Farsça şiirlerinde 'Âzim mahlasını kullanan şair Nabi ekolüne dahil edilmiştir. Tek eseri *Dîvân*'dır (Erdem, 1994). Eser ile ilgili Melike Erdem'in çalışması mevcuttur⁶⁸.

'Ulî (?/1585): Asıl adı Mehmed Çelebi olan şair Terzi-zâde lakabıyla tanınmıştır. İstanbul'da doğan şairin kaynaklarda doğum tarihi hakkında bir bilgiye rastlanmamıştır. Celal Bey ve Turak Çelebi vasıtasıyla Şehzade Selim'e kasideler sundu ve onun takdirini kazandı. Kendisini yetiştirdi ve dönemin seçkin şairlerinden biri oldu. Turak Çelebi'nin katledilmesi üzerine yazdığı bir beyit sebebiyle Kanuni tarafından ölüm fermanı çıkarıldı. Bir müddet kaçan şair II. Selim'in tahta çıkmasıyla İstanbul'a geri döndü ve Molla Çelebi'ye mülazım oldu. Müderrisliği sırasında hastalanan Ulvî, 1585 yılında İstanbul'da vefat etti. *Dîvân*⁶⁹ ve *Manisa Şehrengizi* isimli eserleri vardır. Akıcı bir dile sahip olan şair, şiirine iham ve tevriye sanatlarıyla güç kazandırmıştır (Şahin, 2014; Açıkgöz, 2017).

Vehbî [Seyyid] (1674?/1736): İstanbul'da doğan şair Yenişehir-Fener kazasından İmamzâde Mehmed Efendi'nin kethüdası Hacı Ahmed adıyla bilinen birinin oğludur.

⁶⁷ Mehmet Akkaya, *Şemsî Paşa Divanı*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1992.

⁶⁸ Melike Erdem, *Bursalı Tâlib ve Divanı (Tenkidli Metin ve İnceleme)*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1994.

⁶⁹ İsmail Çetin, *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı Edebî Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, 1993.

18. yüzyılın önemli şairlerindendir. Doğum tarihi belli değildir fakat 1674 olduğu tahmin edilmektedir. Bir süre “Hüsamî” mahlasını kullandı. Mirzâ-zâde Ahmed Neylî ona “Vehbî” mahlasını uygun gördü. İyi bir eğitim gören şair dönemin ünlü âlimi Mirzâ-zâde Şeyh Mehmed Efendi’den ders aldı. Ayrıca Kazasker Abdülbâki Ârif Efendi’den hat dersi aldığı bilinmektedir. Mehtupçu, tezkereci, kassâmlık vb. görevlerde bulunarak 1699 yılında mülazım oldu. 1711 Moskova Seferi’nde genel kaside ve tarihler kaleme alarak III. Ahmet’in takdirini kazandı. Çeşitli medreselerde müderrislik yapan şair 1725’te Tebriz’in ikinci fethinde kadı oldu. Aksaray’da bulunan evinde bir süre hasta yatan şair 1736 yılında vefat etti. Eserleri: *Divân, Hadis-i Erbâin Tercümesi, Leylâ vü Mecnun, Sulhiyye, Takris, Sur-nâme* (Dikmen, 1991).

Veysî (1561/1628): Asıl adı Üveys b.Mehmed’dir. Aydın vilayetine bağlı Alaşehir kasabasında doğdu. İlk tahsilini memleketinde gördü ve ilim yoluna girdi. İstanbul’a gelerek devrin ünlü âlimlerinden Salih Molla Efendi’den mülazemet aldı. Tahsilini tamamladıktan sonra nâiplik mesleğine girdi. Şehnâmecî Lokman ağzından yazdığı Farsça hicviye ile kendini göstermiştir. Mısır’a tayin olan şair terfî ederek Ferre kazasına daha sonra Reşid kadısı oldu. 1595-96’da divan kâtipliği yaptı. Çeşitli yerlerde emval müfettişliği yaptı. Görevlerinin birçoğunu Üsküp’te yaptı. 1628 yılında vefat eden şairin mezarı Üsküp’tedir. Eleştiriye eğilimli, toplumsal olaylara ilgisiz kalmayan ve eleştirmekten korkmayan bir şair olduğu, estetik bir dil kullanarak Nergîsî’ye model olduğu bilinmektedir. Eserleri: *Dürretü’t-tâc fî-sîreti sâhibi’l-mi’râc, Hâb-nâme*⁷⁰, *Münşe’ât, Fütûh-ı Mısır, Meraca’l-bahreyn fî-ecvibe ‘alâ-i’tirâzâtî’l-Cevherî, Düstûru’l-amel fî-mübâhâtî’l-ibâdât, Gurretü’l-’asr fî-tefsîri sûreti’l-’asr, Hediyyetü’l-muhlisîn ve tezkiretü’l-muhbitîn, Dîvân*⁷¹, **Hicviyye**. (Toska, 1985).

Yahyâ [Şeyhülislâm] (1561/1644): Babası Ebussuud Efendi’den sonra Osmanlı şeyhülislamlarının en değerlilerinden sayılan Ankaralı Şeyhülislam Bayramzâde Zekerîyya Efendi’dir. Şair ilk eğitimini ailesinden almıştır. Dönemin ünlü âlimlerinden de eğitim gören şair çeşitli yerlerde müderrislik ve kadılık yaptı. Önce Anadolu kazaskerliği ardından üç kez Rumeli kazaskerliğine getirildi. Aynı şekilde üç kez de şeyhülislamlığa getirildi IV. Murâd’ın ilgisini kazanan Yahyâ Efendi, bu dönemde hayatının en rahat günlerini yaşadı ve Sultan İbrâhim devriyle birlikte uğradığı iftiralar

⁷⁰ Mustafa Altun, *Hâb-nâme-i Veysî*, İstanbul: MVT Yayınları, 2011.

⁷¹ Zehra Toska, *Veysî: Divanı, Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1985; Fadıl Hoca, Veysî Divanı Tahlili, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2002.*

yüzünden hastalanarak 1644 yılında vefat etti. Şehir Türkçesini başarılı bir şekilde kullandı. Söz ve mana sıkıntılarına düşmeden dile hakim, rahat ve rindâne bir söyleyişe sahiptir (Macit – Ceylan – Yılmaz, 2013). *Dîvân*⁷², *Ferâ'iz Manzumesi Şerhi*, *Kasîde-i Bürde Tahmisi*, *Nigâristân Çevirisi*, *Fetavâ-yı Yahyâ*.

Yahyâ Bey [Taşlıcalı] (?/1582): Taşlıcalı (Dukaginzâde) Yahyâ Bey, 16. yüzyılın en büyük mesnevi sanatçılarından olup, divan ve hamse sahibidir. Arnavutların önemli bir kolu olan Dukaginoğulları sülalesindendir. Doğum tarihi bilinmemektedir. Delikanlılık çağındayken bir devşirme çocuğu olarak İstanbul'a getirilmiş, Acemi Oğlanlar Ocağı'nda tahsil gördü. İlim ve sanata olan hevesi ile Yeniçeri Ocağı'na geçmiş, buranın kâtibi Şihabüddin Bey'e intisap etmiş, burada birçok şair ve nâsirle tanışmıştır. Daha sonra birçok sefere katılıp askerlik mesleğinde ilerleyerek Yayabaşılığa kadar yükseldi. Yavuz Sultan Selim'in Çaldıran ve Mısır seferlerine katıldığı bilinen şair Kanuni'nin de Viyana ve Alman seferlerine katıldı. Çeşitli mütevelliliklerde bulundu, Kanuni'nin itibarını kazandı. Kanuni tarafından öldürülen şehzade için mersiye yazan Yahyâ, bu şiiri yüzünden görevinden azledildi. Zivornik'e sürüldü ve orada vefat etti (Çınar, 2014). Eserleri: *Divan*⁷³, *Hamse (Şâh u Gedâ*⁷⁴, *Gencîne-i Râz*⁷⁵, *Yûsuf u Zeliha*⁷⁶, *Kitâb u Usûl*, *Gülşen-i Envâr*), *Şehrengîz-i Edirne*, *Şehrengîz-i İstanbul*.

Zîver (?/1760-61): 18. yüzyıl şairlerindendir. Doğum tarihi bilinmeyen şairin asıl adı Ahmed Zîver Efendi'dir. Hakkında fazla bilgiye rastlanmamaktadır. Melâmîlerden olduğu bilinmektedir. Arapça ve Farsçayı iyi bilen şairin tek eseri *Divan*'dır (Sandal, 2001). Eser üzerinde Kerim Sandal⁷⁷ çalışmıştır.

⁷² Rekin Ertem, *Yahyâ Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1995; Hasan Kavruk, *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*, Ankara: MEB Yayınları, 2001.

⁷³ Mehmet Çavuşoğlu, *Yahya Bey, Divan*, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1977.

⁷⁴ Pınar Aydemir, *Taşlıcalı Yahya'nın Şâh u Gedâ'sı*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 1993.

⁷⁵ Ramazan Sarıçiçek, *Gencîne-i Râz*, Ankara: Gece Kitaplığı, 2014.

⁷⁶ Mehmet Çavuşoğlu, *Yahya Bey, Yûsuf u Zeliha*, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1979.

⁷⁷ Kerim Sandal, *Zîver, Dîvân*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2001.

1.6. Mecmuanın (44b-88a) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu

TABLO 3: Mecmuanın (44b-88a) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu

Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem‘iyyetü’ş-Şi‘r, No: 105.							
Yp. Nr.	Mahlas	Matla’ beyti / bendi	Makta’ beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
44a	Lā-Edrī	Gördüm kapuya çıkmış o kul oğlu âfeti Şandum felek kapuya getürdi kıyâmeti		Matla		..-/..-/..-/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
44a	Haşmet	Pertev-endâz olıcağ ğurre-i şehri Ramazân Yakdı kândil-i dili şu‘le-i şem-i Ğufrân	Menba‘ uş-şıdk-ı vefâ menbi‘ -i enhâr-ı ‘atâ Kilki mîzâb-ı şehâ hoşkâsı havz-ı ihsân	Kaside/23	Ramazani-ye	...-/...-/...-/..-	Ramazâniye-i Haşmet Efendi
44b	Lā-Edrī	Efendi himmetün olursa manşib-ı ‘aşka Bezimde pâyê ile i‘tibâr kâbildür		Müfred		..-/..-/..-/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
44b	Lā-Edrī	Dime kim virdi bu cân-bağş-ı şadâyı nâyâ Mazhar olmuş nefes-i hazret-i Mevlânâyâ		Matla		...-/...-/...-/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
44b	Lā-Edrī	İtdirür hânde bu bezmün mey-i gülâm[1] baña Gösterür rûy-ı şafâ âyine-i câmi baña	Olmaz olmaz diyerek mîve-i gülzâr-ı vişâl Dilberân eyledi ‘âdet tama‘ -ı hâmi baña	Nazm/2		...-/...-/...-/..-	Rubâ‘î başlığı ile kayıtlıdır.
44b	Lā-Edrī	Kaşdına meşveret üzre dil-i miñnet-cünun Baş başa verdüğü budur ol iki ebrünün		Matla		..-/..-/..-/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
44b	Lā-Edrī	Başa şemşir-i ğamzenden emîn ol diyü ‘ahd itdün Kılıç koyduñ meyâna tığ-ı ebrüya yemîn itdün		Müfred		...-/...-/...-/...-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
45a	Lā-Edrī	Üftâdenüm ey serv-i revânüm diye düşdüm Düşmez bu söz ğaflet ile diye düşdüm		Matla		..-/..-/..-/...-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
45a	Râğıb Paşa	Ne ‘aceb sür‘at ile geldi bu yıl Mâh-ı Şiyâm Çekdi bir bâş gelüp belde-i Bağdâd’a licâm	Rûzı Nevruz u şebi şubh u şabâhı ola ‘îd Tâ te‘âkub ide ‘âlemde şühür-ı a‘vâm	Kaside/37	Ramazani-ye	...-/...-/...-/..-	Ramazâniye-i Râğıb Paşa
45b	Lā-Edrī	Dildâre söyle şu gibi her yaña akmason Gözyaşı gibi ‘aşıkı gözden bırakmasun		Matla		..-/..-/..-/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
46a	Lā-Edrī	Âteş-i ‘aşkun bana germiyyeti oldı mizâc Haste-i derd ü firākum eyle vaşluñla ‘ilâc		Matla		...-/...-/...-/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
46a	Lā-Edrī	Zümre-i ihyâya boş varmak degildür ‘âdeti Câm-ı meyden görme der aybı [vü] erkânı kadeh	Pir-i meyhâneyle mey-horun düşüp ayağına Koymaya her dem günâha bir müselmân kadeh	Kıta/2		...-/...-/...-/..-	Rubâ‘î başlığı ile kayıtlıdır.
46a	Râğıb Paşa	Bezm ehline sâki bugün âmâde mi geldün Ya mey-i kadeh bâde hemân sâde mi geldün	Eyyâm-ı şebâb oldı telef bilmedüm aşla Râğıb bu fenâ mülküne rû‘yâda mı geldün	Gazel/3		..-/..-/..-/...-	Diger Râğıb Paşa
46a	Lā-Edrī	Sâkî cevâb alınmazdı mefhûm açılmadan Büs-ı lebünde eylemedün gerçi az bah[i]s		Müfred		..-/..-/..-/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
46b	Lâ-Edrî	Mestâne bakışlarla güzel 'aqlumı aldı Ol gözleri âhû beni ferdâlara şaldı		Matla		--./--./--./--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
46b	Haşmet	Ğurre-i şeh-r-i şiyâm etdi yine 'arz-ı cemâl Rûzdârınun ider kaddini hem şekl-i hilâl	Es' adü 'l-mille nesâk-bend-i umûr'd-devle Şâhibü's-şavle mühim-sâz-ı pesendide-fi'âl	Kaside/21	Ramazani-ye	.../.../.../...	Ramazâniye-i Haşmet Efendi
47a	Necâtî	Gerek ağla gerekse [gül] cihân fâriğdür ey bûlbûl Kimüne nâr olur gülşen kimine gülistân-âteş		Gazel/1		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
47a	Nâbî 'Âbdî	Bir dilbere dil vir ki belâdur dimesünler Bir bâdeyi nûş it ki hatâdur dimesünler	'Abdî gibi âşüfte-i hûbân-ı cihân ol Nâbî şağa tâ ehl-i riyâdur dimesünler	Gazel/5		--./--./--./--	Ğazel
47a	Lâ-Edrî	Zihî mecmû' a-i dil kim anuñ evrâkı ser-tâ-pâ Bilin yanında evrâk-ı zeheb dinilse lâyıkdur	Bu bir meyhânedür kim keyf-i şahbâsın bilür 'âşık Ne bilsün anı zâhid kim o bir 'aql ile ayıkdur	Kıta/2		.../.../.../...	Kıtt' a
47b	Lâ-Edrî	Atmağa başladı hallac-ı felek yine beni Koca dünyâ idünür kendüye kışlık kapuma		Müfred		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
47b	Haşmet	Cilvegâh-ı dil iken mahkeme-i şeh-r-i Haleb Da' vî-i 'aşkımlı işbât-u hülûş itdüm heb Hâlîme rahm idüp ey nâdire güyâ-yı edeb Tesliyet eyler iken Haşmet-i zârı her şeb Şimdi kurbânun olam söyle bağa n'oldu sebeb Âşinâ-yı ezeliye bu tecâhül bu ğazab	Da' vî-i şıdk ederek olmuş iken cânânım Beni mahsûd-ı felek görmüş iken akrânım Niçün âteşlere yakdun bu dil-i vîrânım Cürm ü noksânımı bende bileyum şulânım Şimdi kurbânun olam söyle bağa n'oldu sebeb Âşinâ-yı ezeliye bu tecâhül bu ğazab	Tesdis/5		.../.../.../...	Tesdis-i Haşmet Efendi
48a	Lâ-Edrî	Bir kebüter olsa yâre nâme göndersem didüm Murğ-ı dil ten âşiyânından didi göndersün beni		Müfred		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
48a	(Bursalı) Raḥmî	Elünden ne gelür ey dil hayâl-i yâr ile eglen Cüdâ düşdün çü yâründen figân u zâr-ile eglen	Nice bir yanasun Raḥmî hayâl-i yâr ile eglen Yüri şimden girü dün gün ğam-ı dildâr ile eglen	Gazel/5		.../.../.../...	Ğazel-i Raḥmî
48a	Lâ-Edrî	İztîrâr-ı ğama düşmedün ise İhtiyârî sefer itmek yegdür	Dostı düşmen ile görmekten ise Yıkılup bir yağa gitmek yegdür	Kıta/2		.../.../.../...	Kıtt' a
48a	(Bursalı) Raḥmî	Raḳîbe oldu müyesser ilâhi zehr olsun 'İtâb-ı telh-i lebûn gibi bir şarâb-ı lezîz	Nazardan itse işâbet iderdü pîr-i muġân Kaḏeḫ du' âsını yazup sâķiye ta' vîz	Kıta/2		.../.../.../...	Rubâ'î başlığı ile kayıtlıdır.
48b	Lâ-Edrî	Nezâketle uyurken bûse almak zarâfetdür Eger bayrâma kalursa ne minnet eski 'âdetdür		Matla		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
48b	Sâlik	Mevkûf-ı âteşi ter iken zemherir-i dey Gelmez hayâle bâde gibi neş'edâr şey Luṭf eylemez mey pîr-i muġân hüceste-pey Renc-i humâr neşve-i düşına tâ-be-key Humlar şikeste cām tehî yok vücûd-ı mey İtdün esîr-i kâhve bizi hey zamâne hey	Der beste<<dür>> çünkü maştaba-ı şuffe-i şafâ Kılmış yasâġ şaḡne-i nâ-geh-res-i kaḫâ Dükkânçe-i Raḫîkiye [kıl] bast-ı bürîyâ Afyon vü berş mevsimidür şimdi Sâlikâ Humlar şikeste cām tehî yok vücûd-ı mey İtdün esîr-i kâhve bizi hey zamâne hey	Tesdis/7		--./--./--./--	Tesdis-i Sâlik

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
49a	Ahmed Paşa	Qad kıyâmet gamze âfet zülf fitne haţ belâ Âh kim ben hûsniñün bunca belâsun bilmedüm		Gazel/1		-.--/-.--/-.--/-.--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
49a	Lâ-Edrî	Ehl-i keyfîñ birine bir şehri Ramazân ayını gördün mi dimiş	O dağı fevrî cevâb etmiş ki Bizde yokdur anı görmiş dimiş	Kıta/2		..--/..--/..--	Kıt'a
49a	Lâ-Edrî	Cihânda bir kişi bî-gam degildür Meger şeytândur ol âdem [degildür]		Matla		-/....-/..--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
49a	Lâ-Edrî	Girüp dilberle hâmmâma vişâli câ'iz olmuşken Elüme girmedî hâlvat ne çâre ortalık keşret		Müfred		-/....-/....-/....	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
49a	Lâ-Edrî	'Aşk-ı 'âşık gizlenür mi olıcağ gammâz[lar] Tende miñnet cânda âh dilde âteş gözde nem		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
49a	(Taşlıcalı) Yahyâ	Egler fakîri va' de-'i vaşlun ne hâl ise Cândur umâr efendi ne denlü muhâl ise		Gazel/1		--./--./..--/..--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
49a	Lâ-Edrî	Bilürin hâddümi kûl olmağa lâıyık degülem İhtiyâr elde degül n'eyleyeyin sultânım		Müfred		-/....-/..--/..--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
49b	Lâ-Edrî	Nâzîkdür içinde diyü gözde hayâlün Kırpiklerümi yummağa korğarun efendüm		Müfred		--./--./..--/..--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
49b	Nev'î	Bu 'aşk-ı mecâzun gam-ı hicrânına la'net Dünyâda vü 'uqbâdaki hûsrânına la'net Erbâb-ı gamun nâliş ü efğânına la'net Dilberlerinün va' de-i ihsânına la'net Yok yerlere itdükleri peymânına la'net Ol tâ'ifenün gerçege yalânına la'net Bu şan'atı icâd idenün cânına la'net Ecdâdına vü aşlına erkânına la'net	Yüz hayf bizüm çekdügümüz renc ü 'anâya Hep sa'y-i belîğ itdügümüz gitdi hebâya Nev'î 'den irişsün bu naşihat zurefâya Dil vermeyesüz her şanem-i mâh-likâya Düş olmasasuz gaflet-ile tîğ-ı belâya Âmin diyeler hâzır olanlar bu du'âya Bu şan'atı icâd idenün cânına la'net Ecdâdına vü aşlına erkânına la'net	Tesdis/5		--./--./..--/..--	Tesdis-i Nev'î
49b	Nihânî	Ey gönül aldanma yârün 'ahdine peymânına Bî-vefâdur bî-vefânun 'ahdi ne peymânı ne		Gazel/1		-.--/-.--/-.--/-.--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
50a	Necâti	Cihânda âdem olan bî-gam [olmaz] Anuñçün bî-gam olan âdem [olmaz]	Necâti tevbenü bozmağ dilerler Çemende lâle gül epsem [olmaz]	Gazel/7		-/....-/..--	Çazel
50a	Lâ-Edrî	Bir kişinün kim dili tatlu ola ey hoş-nihâd Her kişi kardaş olur aña yâr-ı mihribân	Ger dil âzâr ola toğmış kardaşı andan kaçar Râhat olmaz dâ'imâ işi güci savaşı cân	Kıta/2		-.--/-.--/-.--/-.--	Kıt'a
50b	Lâ-Edrî	Luţf u ihsân u mürüvvet cümle kâminden gelür Her mazarrat kim gelür 'âlemde câhilden gelür		Matla		-.--/-.--/-.--/-.--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
50b	Hüdâyî	Ey rûh-ı bāğ-ı letâfetde gül-i handânım Tutdı bülbül gibi dünyâ yüzini efgânım Az kaldı ki çıka burc-ı bedenden cânım Ey lebi derd-i dile hikmetle Loğmânım Şerbet-i vaşluğ-ıla eyle benüm dermânım Düşmesün boynına hecrünle ölürsem kanım	Varayın 'aşkuñ-ile 'âleme sultân olayın Düşeyin tağlara Mecnûn gibi 'uryân olayın Sâyeveş mihrün ile hâk-ile yek-sân olayın Genc-i 'aşkuñla Hüdâyî gibi vîrân olayın Bâğ-ı hûsn içre şalın sen serv gibi ey cânım Şulasun yollaruñ dide-i hûn-efşânım	Tesdis/5		...-/...-/.../-	Tesdis-i Hüdâyî
51a	Lâ-Edrî	Görenler çehre-i zerdüm dediler şağa n'olmuşdur Meger kim bir gül-i ra'nâ gamundan beñzi solmuşdur		Matla		...-/...-/.../-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
51a	Ehlî	Vardı tayandı 'adem mülkine râhum neyiki Kalmadı mülk-i vücûd içre penâhum neyiki Göklere çıkdı meded dūd-ı siyâhum neyiki Merhâmetle nazar itmez bağa şâhum neyiki Bakmaz evvelki gibi yüzüme şâhum neyiki Bilmezem ben de nedür cürm ü günâhum neyiki	Ehlîya nola gam-ı hecrle nâlân olsam Ağlasam hasret-ile derd-ile giryân olsam Nâr-ı 'aşk-ıla yakup sînemi süzân olsam Tân mı ger hecr-i leb-i cân-ile bî-cân olsam Bakmaz evvelki gibi yüzüme şâhum neyiki Bilmezem ben de nedir cürm ü günâhum neyiki	Tesdis/5		...-/...-/.../-	Tesdis-i Ehlî
51b	Lâ-Edrî	Bir mülâyim dilbere 'âlemde kıymet var mıdur Hâk-i pâyına yüz urmağ deñlü 'izzet var mıdur		Matla		...-/...-/.../-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
51b	Selîkî	Za'f-ı 'aşk-ı yâr-ıla kalmadı tende kudretüm Bâr-ı miñnet çekmeden iki büküldi kâmetüm Yâr bî-pervâ durur derd anı bilmez hâletüm Gerçi yokdur bir nefes kat' â mecâl ü tâkatüm Söylemek kaçd itdüg[üm]ce yâra derd-i hasretüm Ağlamak tutar beni güftâra kalmaz kudretüm	Hâlümü bilmez benüm pes neylesün bağa habîb Bilmeyünce hastenün derdin 'ilâc itmez tabîb Yog-ımiş dermân derd-ımiş bağa naşîb Nice 'arz idem aña hâlüm Selîkî ben garîb Söylemek kaçd itdüg[üm]ce yâre derd-i hasretüm Ağlamak tutar beni güftâra kalmaz kudretüm	Tesdis/5		...-/...-/.../-	Tesdis-i Selîkî
52a	İşhâk	Cânını terk itmeyen cânâna olmaz âşinâ Yanmayınca şem'[i]le pervâne olmaz âşinâ		Gazel/1		...-/...-/.../-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
52a	Şıdkî	Aldı dil mülki serâyın bir şeh-i 'âlî-cenâb Bezm-i gamda kaldı sînemden kadüm çeng ü rebâb Meyl idüp ağıyâra eyler bendesinden ictinâb Âsitân-ı devletinde olmadı hiç feth-i bâb Yâr serkeş sine âteş şişe-i didem pür-âb Kalb haste ser şikeste hâliyâ hâlim harâb	Olalı ol meh-cebine biz de istîgnâ mağar Şıdkî -i dil-haste hecr ile neler çekdi neler Ağlayup ahvâline anuñ dü 'âlem ser-te-ser Cân u dil bu matla'-ı dil-süz-ı ezber vird ider Yâr serkeş sine âteş şişe-i didem pür-âb Kalb haste ser şikeste hâliyâ hâlim harâb	Tesdis/5		...-/...-/.../-	Tesdis-i Şıdkî
53b	Şâbit	Şakın hediye-i 'üd eylemeñ edeble taleb Zamâne hâcılarında ne 'üd var ne edeb		Beyit		...-/...-/.../-	Beyit

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem‘iyyetü’ş-Şi‘r, No: 105.					
53b	Lā-Edrī	Rüz u şeb bülbül-i nālân iden sensin beni Mest-i hüsnün ile hayrân iden sensin beni	‘Aşık-ı bî-çāreye hiç yogımiş rahmün seniñ Gice gündüz ağladıp giryân iden sensin beni	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.--	Kıı‘a başlığı ile kayıtlıdır.
54a	Lā-Edrī	Kapandı hâne-i bahtum ilāhī <<sen>> feth-i bāb eyle Du‘āsın ben gedā-yı nā-tüvānuñ müstecāb eyle		Matla		.---/.---/.---/.---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
54a	‘Ahdī	Ğam kādüm ħam kıldı mānend-i hilāl Tutdı dil āyinesin jeng ü melāl La‘l olup dil gitdi çeşmümden mecāl Kılmadan dār-ı fenādan irtiĥāl Yā Müyessir ente yessirnā vişāl	Sāye şaldı ġayra ol serv-i bülend Tiğ-ı ġayret kıldı bağrum yāre çend Nūs-ı zehr idi işüm ol la‘l-i kând Rüz u şeb ider bu ‘Ahdī müstemend Yā Müyessir ente yessirnā vişāl	Tahmis/5		-.--/-.--/-.--	Tahmīs-i ‘Ahdī
54b	‘Ulvī	Günāhum bildüm efendim n’ola şefkat recā senden Benüm devletlü sultānum ĥaṭā benden ‘atā senden		Nazm/1		.---/.---/.---/.---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
54b	Ĥaşmet	Ey sehī-serv-i kerem bāğ-ı cihān tırduqça tır Sāye-bağş-ı devlet ol bu ĥākdān tırduqça tır Naĥl-i vālā sidre-i kudret-nišan tırduqça tır Gülbün-i gülgār-ı şevketün hemān tırduqça tır Gülşen-i pür-zib-i kevn ü mekân tırduqça tır	Pādişāhım vālidin ağırdı refṭarun seniñ Rūĥ-ı Sultān Aĥmed ‘i şād etdi etvāruñ seniñ Rūşen etdi ‘ālemi envār-ı dīdāruñ seniñ Oldu mengüş-ı itā‘at dürr-i güftārın seniñ Ĥaşre dek divānına ĥacet-verān tırduqça tır	Tahmis/6		-.--/-.--/-.--/-.--	Ğazel-i Rāzī Tahmīs-i Ĥaşmet Sultān Aĥmed Efendimize İnşā Olunmuşdur
55a	Lā-Edrī	Cihānda vaşl-ı yār ile şādān olmadum ġitdüm Dilā ‘ömrüm ġam ile geçdi ĥandān olmadum ġitdüm		Matla		.---/.---/.---/.---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
55a	Kemāl Paşazāde	Ĥalās olmağ dilersen ġamdan ey dil mübtelā ol gel Olup derviş mülk-i ‘aşka ya‘nī pādişāh ol gel Gel ey pīr-i muĥabbet ben ġaribe pişvā ol gel Tarīk-i ‘aşkda ya‘nī baña sen reh-nümā ol gel Gelürsen mülk-i ‘aşka sen de zāhid bī-riyā ol gel Murāduñ devlet-ise ģalib-i fakr u fenā ol gel Cihān sultānlığı istersen ey dil gel gedā ol gel	Cihānda pādişāh olmağ hemān bir kethüdālıqdur Bu fānī dünyede bī-ķayd sultānlıq gedālıqdur Bütün dünyāya sultāndur gedā dirlerse şādıqdur Bu cānuñ çünki kārı ‘ākıbet tenden cüdālıqdur Bu fānī dehrün elbetde şon u bī-beķālıqdur Gönül derviş olalum gel gedālıq pādişāhlıqdur Cihān sultānlığı istersen ey dil gedā ol gel	Müsebba/5		.---/.---/.---/.---	Mısra‘-ı Kemāl Paşazāde
55b	Fıṭnat	Seyr idüp ruĥ[lar]ını gülşen-i cennet bilürüz Cilve-i kaddiñi āşüb-ı kıyāmet bilürüz		Müfred		..--/..--/..--/..--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
55b	Fıṭnat	Seyr iden hüsnüñi elbette olur bende saña Mā‘il olsam n’ola ey ġonca-yı ter ben de saña		Müfred		..--/..--/..--/..--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
55b	Fıṭnat	Bāğ-ı kādine ‘ar‘ar ey serv-i ĥurāmānım ‘Aşık ruĥuña güller ey ġonce-i ĥandānım	‘Aşkuñ düşeli cāna oldum saña pervāne Raĥm it dil-i sūzāna ey şem‘-i şebistānım	Nazm/2		--/.---/--/.---	Rubā‘i başlığı ile kayıtlıdır.

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem‘iyyetü’ş-Şi‘r, No: 105.					
56a	Fıtnat	Figān u nāle-i ‘uṣṣāk ḥaṭṭ-ı yārdedür Nevā-yı bülbul-i şūrīde nevbahārdadur		Müfred		.-./..--/-./.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
56a	Haşmet	Bu kārḥānede ne naḡş u ne kumāşum var Ne zib-i bālīş ü ne zinet-i firāşum var Dükān-ı dilde ‘abeş kāle-i telāşum var Nedir bu dağdağa bir bürehne başum var Bu kārzār-ı emelde ‘aceb şavaşum var	Teneffüs etmedi Haşmet gönül bu ‘ālemde Ne ibtisām-ı feraḥda ne vaḡt-ı mātemde Nüvişte rızḡ u ni‘am-ı [levh-i] mā-teḡaddemde Vusül-ı maṭlaba ḡudret yoḡ-iken ādemde Bu kārzār-ı emelde ‘aceb şavaşum var	Tahmis/8		.-./..--/-./.-	Taḡmīs-i Haşmet Efendi
56b	Ṭālib	Eli baḡlu ḡul ancaḡ şanma dergāhuḡda ben şeydā El el üstündedür ‘arşa çıkınca ey melek-simā		Matla		---/---/---/---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
56b	Fıtnat	Mihrūḡ görür kemāle her gün zevālini ‘Āḡil felekde cāh ile maḡrūr olur mı hiç		Müfred		--./.-./.-./.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
56b	Fıtnat	‘Aks-i lebiḡi cām-ı mey-i nābda gördüm Bir ḡonce-i ne-şüküfteyi şan ābda gör[d]üm	Kāküllerüḡ içre göricek ‘ārız-ı aluḡ Güyā ki ḡül ü sünbül-i sir-ābda gördüm	Nazm/2		--./.-./.-./.-	Rubā‘ī başlığı ile kayıtlıdır.
56b	Fıtnat	Kim baḡar naḡl-ı ḡüle ḡāmet-i dil-cū var iken Neyleyim sünbül ü şebbūyı o ḡisū var iken	Raḡbet eyler mi gönül şayd-ı ḡazāl-ı mihre Ḥālḡa-i berfde ol gözleri āhū var iken	Nazm/2		.../.../.../...	Rubā‘ī başlığı ile kayıtlıdır.
57a	Ṭālib	Mihr ü meh ola sīne-i eflāktan cüdā Dāḡ-ı ḡam olmaya dil-i şad-ḡāktan cüdā		Matla		--./.-./.-./.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
57a	Fıtnat	Zib-i şimāḡ cān u dil it bu naşīḡati Eyle ḡüşāde dīde-i pūr ḡāb u ḡafleti Şarf itme ārzū-yı dile vaḡt-i firşati Ey dil hevāya virme yeter naḡd-i ḡayreti Eyle ḡırīde kāle-i zibā-yı himmeti	Pā-busuḡ ile buldı nüh eflāk rif‘ati Pest itse ḡāmetüḡ n’ola Ṭübā-yı cenneti Verd-i Behište virdi ruḡuḡ şerm ü ḡacleti Zülf-i ‘abīr-i ṡynetüḡ şemmi ü nūkhedi Virdi meşām-ı ‘āleme ṡıyb u ṡarāveti	Tahmis/21		--./.-./.-./.-	Taḡmīs-i Nimet Şerif Fıtnat
57b	Fıtnat	Ḳanā‘ at küşesin cāy eyleyenler aḡniyādandur ḡinā ḡal<<i>>>be mālik olmaḡ elḡaḡḡ kimiyādandur		Müfred		---/---/---/---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
58a	Lā-Edrī	Küy-ı fenāya şevḡle püyān olup gider Güyā ḡül-āb bu dehre peşimān olup gider		Matla		--./.-./.-./.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
58b	Ṭālib	Yaḡ mihrūḡ-ile defter-i ‘iṡyānumı yā Rab Baḡş eyle baḡa cürm-i firāvānumı yā Rab		Matla		--./.-./.-./.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
58b	Fıtnat	Ey bā‘iṡ-i icād-ı nüzām-ı dü serā Düşmezse ‘aceb mi ḡāke zilletle o kim Maḡlūḡ seniḡ nāmıḡa cümle eşyā Ṭābī‘ ola her kārda cün sāye saḡa		Rubā ‘i		--./.-./.-./.-	Rubā‘ī-i Fıtnat
59a	Lā-Edrī	Nāzik-mizāc olan sürer oḡlan-ıla şafā Gevden ṡabī‘ at olana elbetde zen gerek		Müfred		--./.-./.-./.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
59a	Haşmet	Zuhûr-ı hatt-ı 'anber-bârı gördük dîdeler rûşen Meh-i evvel-bahâr-âşârı gördük dîdeler rûşen Keleflenmiş meh-i ruhsârı gördük dîdeler rûşen Haţ-ı nevle ruḡ-ı dildârı gördük dîdeler rûşen Mişâl-i mihr-i zerrîn-târı gördük dîdeler rûşen	Edersen nâm-ı pâkinden tefahḡuş ey dil-i şeydâ Semiyy-i Şâh-ı Kevneyn Behçet-efrûz-ı dil-i dünyâ Maḡâm-ı defterîye zâtıdır revnâk veren hâlâ Bedîdâ oldu sırr-ı fâl-i 'it el-kavs yâ reyhâ Bu mesnedde o himmetkârı gördük dîdeler rûşen	Tahmis/7		.---/.---/.---/.---	Tahmîs-i Haşmet Der-Vaşf-ı Defterdâr Behçet Efendi
59b	Lâ-Edrî	Maḡalsiz bezm-i ḡaş-ı 'işrete zâhid ḡadem başdı Yetiş ey baht bî-dârum beni kâbûs-ı ḡam başdı		Matla		.---/.---/.---/.---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
59b	Fıtnat	ḡam u endüh revân-ı şâf-ı ṭab'âna keder virmez Belî âyîneye timşâl-i zîşt aşla zarar virmez	Kabûl itmez tezellül şaf-ı ṭab'ân kesr-i ḡâṭırdan Şikest itseḡde âb-ı rû-yı ḡıfz eyler güher virmez	Gazel/3		.---/.---/.---/.---	Fıtnat
59b	Âḡâh	Buḡl[i]le 'âleme ḡarb'ül-meşel olmak yegdür Maḡz-ı dâ' vâ ile şâḡib-kerem olmakdan ise		Gazel/1		..--/..--/..--/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
59b	Lâ-Edrî	Beni dilber ki gözünden bıraktı Cefâ bendin benüm boynuma ṭaḡdı		Matla		.---/.---/.--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
59b	Lâ-Edrî	İflâs-ı neşât-ile ḡam-ı ḡaḡt-ı keremden Meyḡâneye rehn olmadık esbâb mı ḡaldı		Müfred		--/.--/.--/.--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
60a	Lâ-Edrî	Mest olup itmiş girîbânın küşâde tâ be-nâf Vaḡtidür ol mâḡ ile istersen olmak sîne-şâf		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
60a	Fıtnat	Seḡâb-ı nevbahârı 'âleme gevher-nişâr oldu İdüp 'arz-ı cemâl ezhâr cümle âşikâr oldu Zamân-ı 'ayş-ı 'işret mevsim-i ḡeşt ü ḡüzâr oldu Neşîmin dilberâne şimdi gül-i sāyedâr oldu Efendim seyre çık 'âlem ser-â-pâ sebzêzâr oldu Açıldı lâleler güller yine faşl-ı bahâr oldu	Yeter cevri itme 'uşşâḡ vefâ eyyâmıdır şimdi Kenâr-ı cüyda zevḡ u şafâ eyyâmıdır şimdi Hemân al deste câm-ı dil-güşâ eyyâmıdır şimdi Okı bu matla'ı gel Fıtnata eyyâmıdır şimdi Efendim seyre çık 'âlem ser-â-pâ sebzêzâr oldu Açıldı lâleler güller yine faşl-ı bahâr oldu	Müseddes/5		.---/.---/.---/.---	Müseddes-i Fıtnat
60b	Misli	Bâḡbânâ bûlbûle ḡarşu ḡoparma ḡoncaı Ḳopmasun bî-çâre Mislinün yazuḡdur yüregi		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
60b		Ey meh-i burc-ı evc-i istiḡnâ Düşeli mihrûḡe dil-i şeydâ Dökmüşüm şevḡiḡ-ile ser-tâ-pâ Şimdi 'aşḡıḡla söyleyem farazâ Söyler olsam dilimdesün cânâ Nazar itsem ḡözümdesün cânâ	Olalı âşînâ cemâlûḡ-ile Yâr olupdur ḡöḡül melâlûḡ-ile Gerḡi şâd oldum vişâlûḡ-ile Lik her rûz u şeb ḡayâlûḡ-ile Söyler olsam dilimdesün cânâ Nazar itsem ḡözümdesün cânâ	Müseddes/5		..--/..--/..--	Müseddes-i

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
61a	Lâ-Edrî	Dilâ bil kâdr-i pîr-i mey-fürûş[1] sen de inşâf it Bu dehlü lutf ider miydi eger babamız olaydı		Müfred		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
61a	Fıtnat	Ğamze-i hunrîz şunmuş tîğ-ı ğamġam çeşmüñe Baqsalar lertzân olurlar Sâ'm ü Rüstem Çeşmüñe İtmese 'arz-ı kemend ol zülfi pür-ġam Çeşmüñe Olmasa ġamzeñ dem-â-dem yâr u hem-dem Çeşmüñe Mülk-i fitne böyle olmazdı müsellemler çeşmüñe	Mâ'il olmuş yâsemen seyr eyleyüp nâzik tenün Bağrı hündür ġasret-i la'l-i lebiñle goncanun Fıtnat şeydâ da olmuş bülbülü ol gülşenün Yalnız Cevrî değil meftûn u âşüfte[n] [se]nün Beste dünyâ zülfüne dil-ġaste 'âlem çeşmüñe	Tahmis/5		.../.../.../...	Tahmîs-i Fıtnat Ėzel-i Cevrî
61b	Lâ-Edrî	Şarâb-ı nâb imiş yüzi şuyı 'âlemde dünyânun Anunçün revnâkı ġitdi Sîtanbul u Ėalâtânun		Müfred		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
61b	Nazîfî	Dilberâ bir derde olduñ mübtelâ şimden ġirü Ölesin bulmayasın aña devâ şimden ġirü Baña ġayf oldu ve yazuklar saña şimden ġirü Geldi ġattun ġeçdi vaktün ur suya şimden ġirü	Kânı gelmezduñ kaçardun bu Nazîfî yanına Benzer iken 'arızın cânâ cinân bostânına Bitdi çünkim şaġalun döndün meâf dükkânına Geldi ġattun ġeçdi vaktün ur suya şimden ġirü	Murabba/5		.../.../.../...	Murabba' -ı Nazîfî
61b	Şâbit	Aġvâli zîfâfı ġice bir nîgeh gözetmiş Bir tabya maġaşdan döġiyorlar iki tobla	Dimiş ki bu mazmûn ile kızlar gelin iş vâr Kız külesine şu kapusından yürüyüş var	Kıta/2		.../.../.../...	Kıta'a
62a	Lâ-Edrî	Yârdan ġerçi temennâ-yı vişâl eylersün Kânî' ol seyr-i cemâle ötesin neylersün		Matla		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
62a	Şemsî	İtmedüm dildâr-ile bir merġabâ dünyâda ben Çekdüġüm zaġmetleri itdüm hebâ dünyâda ben Tañ mı dîbâ yirine ġiysem 'abâ dünyâda ben Bulmadum bir yâr-ı şâdık bu fenâ dünyâda ben	Her kaçan seyr eylesem bir dilber-i ra'nâ yüzün Anladı meyl itdügüm gösterdi istîġnâ yüzün Şemsîyâ ġün ġibi ġeşt itdüm bütün dünyâ yüzün Bulmadum ben bir yâr-ı şâdık bu fenâ dunyâda ben	Murabba/4		.../.../.../...	Murabba' -ı Şemsî
62a	Meşâmî	Cefâ-yı dehrün ol âf-tâb birin bilür birin bilmez Ėam u şâduñ dil-i nâlân birin bilür birin bilmez	Ėabîb-ile rakîb aġvâlini sorman Meşâmiden O bir dîvânedür yârân birin bilür birin bilmez	Gazel/5		.../.../.../...	Ėazel-i Meşâmî
62b	Bâsîrî	Şol iki maġmûr gözler çehre-i dildârdan İki nergisdür açılmış küşe-i ġülzârda		Gazel/1		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
62b	Yümnî	Cennât-ı cihân ġülşenün serv-i bülendi Boşandı başum cûlârının yağ-ıla bendi Göz ġördi ġönül sevdi vü ġayet begendi Raġm eyle baña kaşı ġözi ġüzel efendi	Ey kaşlaruna ġün yüzüne olalı 'âşık Kul olsa revâ pâdişehâ kapuna lâyiķ Yümnî kuluña cevri ü cefâ eyleme yazık Raġm eyle baña kaşı ġözi ġüzel efendi	Murabba/5		.../.../.../...	Murabba' -ı Yümnî
62b	Lâ-Edrî	Nice bir virmeye el vuşlat-ı cânân nice bir Nice bir yana firâķ âteşine cân nice bir		Matla		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
62b	Lâ-Edrî	Ginâ-yı hecr-ile ol dem 'inâyet yok mı hey zâlim Bu zulme gâyet olmaz mı 'adâlet yok mı hey zâlim		Matla		---/---/---/---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
62b	(Bursalı) Raḥmî	Ḳadem başsaḡ eger ḡam-ḡâneme ey mâye-i devlet Ḳudûmunla olur mihnet ser-â-ser pâye-i devlet		Gazel/1		---/---/---/---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
62b	Lâ-Edrî	Gülzâr-ı ruḡunda o şehûn gül güle söyler Sünbül saçı bağında anuḡ sünbüle söyler		Matla		--./--./--./--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
63a	Lâ-Edrî	Dil virmiş-idüm bir yüzi gül-ruḡları ala Şaldı beni şûret ile elden ele		Matla		--./--./--./--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
63a	Nedîm	Ey şûḡ-ı kerem-pîşe dil-i zâr seniḡdür Yok minnetiḡ aşıḡa Dil kân-ı güher anda ne kim var seniḡdür Pinḡân u hüveydâ	Bir bûse-i cân-baḡşına vir naḡd-i ḡayâtı Ger ḡâ'il olursa Senden yanadur söz yiḡe bâzâr seniḡdür Bî-şûbhe Nedîmâ	Müstezat/5		--./--./--./-- --./--	Müstezât-ı Nedîm
63a	Lâ-Edrî	Baḡ ḡadd-i yâre tâze fidân söylerüm saḡa Nevreste nâz-ı pîşe-cevân söylerüm saḡa	Ḥaṡṡ-ı ' izâra muntazırım bende mü-be-mü Zâr-ı derûnı hep o zamân söylerüm saḡa	Gazel/5		--./--./--./--	Ġazel
63a	Lâ-Edrî	Dime yok feyz-i isti'dâd sende İdersin gerçi da' vâ-yı maḡabbet	Bulutdan nem ḡapar ḡâyet de terdür Giyâḡ-ı ḡuşk-ı şahrâ-yı maḡabbet	Kıta/2		---/---/---	Rubâ'î başlığı ile kayıtlıdır.
64b	Lâ-Edrî	Felek dâmân-ı maḡşûdî ne deḡlû kötû eylerse Dırâz eyler dil ü cân ol ḡadar dest-i temennâyı		Müfred		---/---/---/---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
64b	Ḥānif	Ey dil-şiken ṡurre-i ṡarrâr seniḡdür Aldı seni sevdâ Gül mevsimidür sâḡa-i gülzâr seniḡdür Ey bülbül-i şeydâ	Bir nîm nigeḡ Ḥānif -i dil-ḡasteye kâfi Peyḡüle-i ḡamla Ey ḡamze-i nermüm yine bîmâr seniḡdür ile müdâvâ	Müstezat/7		--./--./--./-- --./--	Müstzât-ı Ḥānif Ma' a Sâ'ikî
64b	Lâ-Edrî	ṡutup dâmânını azürde itme ol sitemkârı Elüḡ ey ' aşık-ı nālân berây-ı ḡâṡır olsun çek	Kemân-ebru-yı dildârıḡ cefâsın bir kez ' âlemde Ne var ey zâhid-i nâ-dân berây-ı ḡâṡır olsun çek	Kıta/3		---/---/---/---	
65a	Lâ-Edrî	' Ayyâr-ı kîne-cû-ile seyrâna gitme ḡiç Fikr eyle n'oldı Yûsufa yâbânâ gitme ḡiç		Matla		--./--./--./--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
65a	Şem'î	Bî-çâre oldı dîde hemân seyl-i mâḡ-ı dey Yandı yaḡıldı sîne-i dilde mişâl-i ney Yokdur gözünde zerre ḡadar zevḡ-i bezm-i mey Ey çerḡ ey bu cefâ vü cevrlar derûna hey Ḥumlar şikeste cām teḡi yok vüçüd-ı mey İtdüḡ esîr-i ḡahve bizi hey zamâne hey	Zâhid araya girdi ri-yâ vü nifâḡ-ıla Oldı yasaḡ meclisimüz ittifâḡ-ıla Şem'î terennüm itdi maḡâm-ı ' irâḡ-ıla Kâzım fiḡân u nâlede bu iftirâḡ-ıla Ḥumlar şikeste cām teḡi yok vüçüd-ı mey İtdüḡ esîr-i ḡahve bizi hey zamâne hey	Tesdis/5		--./--./--./--	Tesdis-i Şem'î Ġazel-i Kâzım

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem‘iyyetü’ş-Şi‘r, No: 105.					
65b	‘Azmi	Rikābāsā eger pâyına yârûñ yüz sürem dirsen Yolunda irtikāb eyle aşılmağı başılmağı		Kıta/1		---/---/---/---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
65b	Haşmet	Seyl-i hûn-âlûdu çeşm-i eşkbârüm söylesün Sürhî-i eşk-i gamı reng-i ‘izârüm söylesün Künc-i fûrkatde ne rûte dağdârüm söylesün Yâre varsın peyk-i nâlem âh u zârüm söylesün Âb-ı çeşmim girye-i ihtiyârüm söylesün	Nice leb-cünbân-ı nuṭṭ olsun dehânüm Haşmetâ Cümleyi lâl eyledi cevriyle ol şîrîn-edâ Kim olur bilmem sühânsâz-ı teşevvuk dâimâ Bende yok kudret edâya şevki Nâbiyâ Hâme-i rengîn-şarîr-i bî-karârüm söylesün	Tahmis/5		---/---/---/---	Tahmîs-i Haşmet Efendi Gazel-i Nâbî
66a	Lâ-Edrî	Yapışmış dâmen-i tevfiķe dil dest-i irâdetle Felekden itmemiş bir kerre istimdâd [...]		Beyit		---/---/---/---	Beyit
66a	Haşimî	Pîrlik irdi mecâlüm gitdi kudret kalmadı Za‘ fa yüz tutdı cismümde kuvvet kalmadı Dilde ‘ayş u ‘işrete meyl-i muḥabbet kalmadı Gitdi gülzâr-ı vücûdumda tarâvet kalmadı Dilde şabr gözde ḥ‘âb tende tākāt kalmadı Bilmezem hâlüm n’ola bir yerde râḥat kalmadı	Jeng-i ğamdan olalı mir ‘ât-ı ḥâṭır pür-keder Zerrece zevķ ü şafâdan kalmadı dilde eşer Nâvek-i endûḥuna dehrûñ idüp sîne siper Haşimî olduñ siper tîr-i każâyâ ol kadar Dilde şabr gözde ḥ‘âb tende tākāt kalmadı Bilmezem hâlüm n’ola bir yerde râḥat kalmadı	Tesdis/5		---/---/---/---	Tesdis-i Haşimî
66b	Haşmet	Ol nedür kim mültecâ-yı hâs u ‘âm Halka bâz etmekdedür bâb-ı merâm	Kim bu remzî hâle olsa fûrce-yâb Haşmetâ bî-şûphe olur fetḥ-i bâb	Mesnevi/10	Lugaz	---/---/---/---	Luğaz
66b	Lâ-Edrî	Ol nedür bir hûb-ı çehre-i sîm-ber Nûr-dîde şâf-dil u rûşen-güher	Bu luğaz sırrına vâkıf olmayan Bî-hünerdür bî-hünerdür bî-hüner	Nazm/4	Lugaz	---/---/---/---	Cevabı kandil olan bir lugazdır.
66b	Lâ-Edrî	Ol nedür kim yok durur cisminde cân Ağzı yokdur yetmiş iki dili var	Ḳarnı içi tobtolu yılan çiyân Başını kesicek bil söyler hemân	Kıta/2	Lugaz	---/---/---/---	Cevabı kandil olan bir lugazdır.
66b	Āşık ‘Ömer	Ol ne âfetdür vücûdî hâliyâ âḥfâdudur Meskeni esfelde ammâ menzil bâlâdudur	Erdurur ‘avret degüldür er degül ‘avret durur Bir şîfât olmaz mu‘ayyen ‘alleme ‘l- esmâdudur	Nazm/3	Lugaz	---/---/---/---	Cevabı rahimdeki masum olan bir lugazdır.
67a	Haşmet	Pây-i ḥamdi hem-ser-i maḥbûb kılmağa medâr Oldı Haşmet bir dür-i yektâ-yı hurşid-iştihâr		Matla	Muamma	---/---/---/---	Mu‘ammâ-yı Muḥammed
67a	Haşmet	Ol nedür kim hey‘eti gerdüvâr Münderic zâtında anuñ rûzgâr	Haşmetâ bu nüktemiz fehmi olunur Laḥn evlâd-ı ‘Arabda bulunur	Mesnevi/7	Lugaz	---/---/---/---	Luğaz
67a	Vehbî	Ol nedür kim âb u gülden ḥilkati Mu‘teberdür halk içinde şûreti	Hoş-nefes şâhib-edep rûşen-güher Müstakîmü ‘l-kâme vü bâdî ‘l-beşer	Mesnevi/3	Lugaz	---/---/---/---	Luğaz
67a	Lâ-Edrî	Ol nedür kim cümle [...] Hûblar gibi lîk âhen-i dil	Bu luğaz keşfine kim itse nigâh Aça baĝlu kapuların Allâh	Mesnevi/5	Lugaz	---/---/---/---	Luğaz
67a	Lâ-Edrî	Ol nedür kim görünür bir hoş ḥişâr Ol ḥişârûñ bir yüce burcı var	Yaz olıcak giydirür eşlü eşine Her biri bir ḳal‘a yapar başına	Mesnevi/4	Lugaz	---/---/---/---	Luğaz
67b	Haşmet	Pây-i ferâĝ etmiş iken menzile düşüp Baĝlandı kaldı bir büt-i nev-resteyi görüp		Matla	Muamma	---/---/---/---	Be-nâm-ı ‘Ārif

Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.							
67b	Vehbî	Nedür [ol] şahs-ı 'acîbü'l-heykel Öksüz oğlan başı çıplak göti kel	Vehbiyâ fikre sezâdur bu suhan Oğlan oyuncacı şanma anı sen	Mesnevi/9	Lugaz	.../.../..-	Cevabı hacı yatmaz olan bir lugazdır.
67b	Lâ-Edrî	Çü h'ânı ma'la'-ı seb' u 'l-meşânî Cânı nâm-ı hüd bî-harf-i şânî		Matla	Muamma	.../.../...-	Be-nâm-ı Aḥmed
67b	Vehbî	Ol nedür kim 'âşık-ı sebük-meşreb Tıfl-ı nevresleridür işi heb	Birinüñ vaşf-ı zâtıdur bu suhan Oğlan oyuncacı şandun sen	Mesnevi/6	Lugaz	.../.../..-	Cevabu bıçak olan bir lugazdır.
67b	Vehbî	Görem Aydın dede dirler bir ışık Işık ammâ katı tatsuz bulaşık	Eyleyüp hükm-i berâtı icrâ Oldı her mescide kayyum güyâ	Mesnevi/3	Lugaz	.../.../..-	Cevabı mum olan bir lugazdır.
68a	Lâ-Edrî	Mu' allim lutf idüp ta' limi tem kıl Ne kalursa bize gönder kerem kıl		Matla	Muamma	.../.../...-	Be-nâm-ı 'Alî
68a	Lâ-Edrî	Yărüm taş komışlar Aḡa bir dilberi dimişler		Matla		.../.../...-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
68a	Lâ-Edrî	Bârekallah hoşâ latîf-i luğaz Sellemehullah zât-ı 	Eyleye nazımını nâ'il-i kām Nârı iden Ḥalîle vire selām	Mesnevi/8	Lugaz	.../.../..-	Cevabı selam olan bir lugazdır.
68a	Lâ-Edrî	Dilâ haccâca yetmez mi bu ni' met K' olur bahş anlara ešmâr-ı cennet		Matla	Muamma	.../.../...-	Be-nâm-ı Ḥalîl
68a	Vehbî Reşid	Nedür ol tîr kim rehsiz kemânı Kemândan çıkmadan urur nişanı	Beşer kullandır ol tîr-i kemânı Feleklerden de his itdüm ben ânı	Mesnevi/9	Lugaz	.../.../...-	Cevabı kalem olan bir lugazdır.
68a	Lâ-Edrî	Halk[ı] memnûn 'iṭâya eylemek mümkün degil Vüs'at ile dest-i cüd olsa eger şahrâ gibi		Müfred	Muamma	.../.../...-	Be-nâm-ı Şalîḡ
68b	Lâ-Edrî	Hey dil şu giden gözleri mestâneyi gör geç Şeh-râh-ı melâhatde o meyḡâneye gör geç		Matla		.../.../...-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
68b	Vehbî	Nedür ol kim ma' nâ bî-şâf-siyer Ki odur nûr-ı siyâha mazhar	Bu mu' ammâmı bilen olur ehil Var düşün saḡa bir gice mehil	Mesnevi/18	Lugaz	.../.../..-	Cevabı mum olan bir lugazdır.
68b	Lâ-Edrî	Yoluñ üstüne şu gelmiş ayağında deñiz olmuş A şâhum bu muammâdan çıkan ad isminiz olmuş		Matla	Muamma	.../.../...-	Be-nâm-ı İbrâhim
69a	Lâ-Edrî	Ey gönül eyle miyân-ı dilberi cây-ı amân Gevher-i kenzi alınca hûmı kaldır rencden		Müfred	Muamma	.../.../...-	Ben-nâm-ı Muḡammed Emîn
69a	Reşid	Ol nedür kim ma' nevî maḡbûbdur Nâr ider 'âşıklara maḡcûbdur	Ehl-i himmet 'ârif[ün] pirâyesi Naḡd-i bâzâr-ı kerem sermâyesi	Mesnevi/7	Lugaz	.../.../..-	Cevabı kerem olan bir lugazdır.
69a	Reşid	Ol ne lafz olmuş nüvişte dört harf Çâr ma' nî ile mümkün anı şarf	İki yüz kırk altı oldu cümlesi Gör ki müşkil oldu ammâ bilmesi	Mesnevi/7	Lugaz	.../.../...-	Cevabı kürk kürek gevrek olan bir lugazdır.
69a	Lâ-Edrî	Allâh için ey ḡusn-i Ḥudâ dâd o penâh Meşşâtaya virme yüz ü besdür billah Âyineyi itme muḡarrem dâr-ı nigâh Ol çeşm-i kebûda sürme müjḡân-ı siyâh		Rubâ'î		.../.../...-	Rubâ'î

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
69a	Ṭālib	Yā Rabb beni mazhār-ı ihsān eyle Feth-i der-i ümmidimi āsān eyle Zulmetkede-i ye'sde kaldım meded it Şem' i şeb-i kāmımı fūrūzān eyle		Rubā'î		--./---./---/-	Rubā'î
69a	Lā-Edrî	Ne şöhet-i yārānı ne 'ayş u demi mey buldum Rāhat da olur hātıra ancak ğamı buldum		Matla		--./---./---/-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
69b	Lā-Edrî	Ne refārunda ol yārūn ne güftārındadır hikmet Nezāketle güşād-ı bend-i şalvārındadır hikmet		Matla		---./---./---/---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
69b	Reşid	Ol nedür <<kim>> aķ sāde geyer bir zarîf Tavrı pesendide vücûdî nahîf	Oldı Reşidā bu luğaz bir hayāl Kılsa nazār hāl ider ehl-i kemāl	Mesnevi/7	Lugaz	---./---./---/-	Cevabı kıl kalem olan bir lugazdır.
69b	Reşid	Ol merdüm-rubā şebbāz-ı mümtāz Açar bāl ü perin itdükçe pervāz	Yakîn eyler gehi 'uşşāka yāri Ola dā'im muvāfiķ rüzgārı	Mesnevi/7	Lugaz	---./---./---/-	Cevabı gemi olan bir lugazdır.
69b	Fıtnat Reşid	Ol nedür ki ikidir insānda Ücden artıķ olmadı hayvānda	Bir iki üçden ziyāde olmadı Dördünü bir yerde kimse görmedi	Mesnevi/5	Lugaz	---./---./---/-	Cevabı nokta olan bir lugazdır.
70a	Haşmet	Ruḥşat bulunur dāmen-i cānān ele girmez Cānān bulunur güşe-i imkān ele girmez		Gazel/1		--./---./---/-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
70a	Reşid	Ol nedür kim tûb-ı bî-çevgāndur Cān ile oynar gezer bî-cāndur	Ya naşib olur gelür ya cevır ider Bî-vefādur kanda olursa gider	Mesnevi/5	Lugaz	---./---./---/-	Cevabı Tali' a Nasip olan bir lugazdır.
70a	Reşid	Nedür ol kim ola maķbûl-i 'ālem Aña ṭālib cihānda cümle ādem	Nihān itmez bulursa merd ü dānā İki yüzli vefāsızdur o zirā	Mesnevi/7	Lugaz	---./---./---/-	Cevabı altın olan bir lugazdır.
70a	Reşid	Ol nedür 'ālemde bir kaşr-ı ğarib Yerde vü gökde degül emr-i 'acib	Ķā'im [ü] şābit degüldür dā'imā Gāh bir kaç gün [olur] şüret-nümā	Mesnevi/5	Lugaz	---./---./---/-	Cevabı bayram beşigi olan bir lugazdır.
70a	Lā-Edrî	İki uyluķları bir olurdu yārūn Araya kir-i münāfiķ bir balĝam bırakmasa		Müfred		---./---./---/-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
70b	Fıtnat	Mest-i mey nāz oldu dil evvel nigeħinde Bilmem ne füsün eyledi çeşm-i siyehinde		Müfred		--./---./---/-	Müfred-i Fıtnat
70b	Reşid	Nedür ol rû-siyāh düşmen [ü] dost Āhuvāna bırakdur[ur]mış o post	Anuñ adı da kendi gibi şovuk Hele 'aķluñ anuñla ülfeti yok	Mesnevi/7	Lugaz	---./---./---/-	Cevabı barut olan bir lugazdır.
70b	Reşid	Ol nedür kim bir taşaklı nām-dār Āletinüñ kertiginde hayli dār	Oldı bāzār-ı cihānda mu'teber Eksük olmasun birini al yeter	Mesnevi/5	Lugaz	---./---./---/-	Cevabı kantar olan bir lugazdır.
70b	Reşid	Ol nedür kim dā'imā varur gelür Her varup geldükçe ammā iş görür	Kāra āĝāz eylese ğırlı gezer Gördüĝi sa'at keser	Mesnevi/5	Lugaz	---./---./---/-	Cevabı testere olan bir lugazdır.
70b	Nef'î	'Ārif ol ĝam çekme Nef'î böyle kalmaz rüzgār Luṭf ider bir gün Hudā elbetde feth-i bāb olur		Gazel/1		---./---./---/-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
71a	Haşmet	Pāy-ı çeşmüm [āb]ile dār-ı ṭarik-i intizār Olmada ser-çeşme-i 'ayn-ı heves gevher-nişār		Matla	Muamma	---./---./---/-	Be-nām-ı Haşmet

Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü'ş-Şi'r, No: 105.							
71a	Lā-Edrī	Ol nedür kim yüzdür anuñ tırnaķı Sekiz ayak üzerinde tırnaķı	Beş başı vardır anuñ dört cânı Bunu bilmeyen kişi beşbelli deli	*78	Lugaz	-.--/-.--/-.--	Cevabı meyyit olan bir lugazdır.
71a	Lā-Edrī	Ol nedür kim bir kûbbe-i ma' mûr Ne kapu var ne baca meşhûr	Ve illâ kim içi tobtolu 'acib kim Nişfi za' ferân nişfi kâfûr	Nazm/2		..---/..---/..---	Cevabı yumurta olan bir lugazdır.
71a	Lā-Edrī	Hâķ Te' âla hoş yaratmış beş-be-beş Beşi daķı birbirini görmemiş	İkisine gün toķunur yaz kış Üçi daķı gün yüzini görmemiş	*79	Lugaz	-.--/-.--/-.--	Cevabı namaz olan bir lugazdır.
71a	Lā-Edrī	Ol nedür kim zerre zerre kân olur Toķmı azdur mivesi hândân olur	Aķzı birdir dili iki cânı yok Niçeler bu ma' nide hayrân olur	Nazm/2	Lugaz	-.--/-.--/-.--	Cevabı kalem olan bir lugazdır.
71a	Lā-Edrī	Nedür ol kim dırâz-ı lâğardur Bedeni cümle pây ile serdür	Kimki feth eyler-ise bu luğazı Lâmi' i gün gibi hüner-perverdûr	Nazm/3	Lugaz	-.--/-.--/-.--	Cevabı makas olan bir lugazdır.
71a	Lā-Edrī	Kaçmaz metâ' -ı vaşlın bāzârdan o dilber Ammâ ki müşteriler aşığdan dokerler		Matla		--./--./--./--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
71a	Lā-Edrī	Bezme suçı eylese teşrîf ol perî Naķd-i 'araķdur aña münâsib ayak teri		Matla		--./--./--./--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
71a	Lā-Edrī	Bend-i şalvârın çözüp öpsem senün nermîn n'ola		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
71a	Lā-Edrī	Yarma şeftâlusı bāğ-ı vaşlının ğâyet lezîz		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
71a	Lā-Edrī	Harici içinden sırma çıķmağa endâzede Çözme çatlaķ kayışı		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
71a	Lā-Edrī	Mâbeyin hâyede cûn oldu mülâzım Koz bekçisidir şimdi benüm gird-i râzım		Matla		--./--./--./--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
71a	Lā-Edrī	Hayâl-i yârdur ancak murâdı Elinde kiri hemân âlet-i mülâhâzadır		Müfred		..-/..-/..-/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
71a	Lā-Edrī	dildâra büyük çekmece dirler ammâ Bana kalsa dir idim aña harâmî deresi		Müfred		..---/..---/..---/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
71a	Lā-Edrī	Bî-tekellûf şanemâ şadre geçersin sen Hüner oldur ki saña idüp eller geçüre		Müfred		..---/..---/..---/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
71b	Lā-Edrī	' Aceb muvâfık-meşreb şafâ-yı ' âlem-i âb Numûne-i hâķ vatandaşan hevâ-yı ' âlem-i âb		Matla		..---/..---/..---/..---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
71b	Râğıb Paşa	Tevâzu' dur dem-i zirişde çünkim meşreb-i minâ	Şafâ-yı cevher-i şahbâya mir 'ât-ı mücellâdır ' Acebdir rûh-perverlikde Râğıb kâlıb-ı minâ	Gazel/5		..---/..---/..---/..---	Ėazel-i Râğıb Paşa
		Değil hâlî sa' âdetden anıñcün kevkeb-i minâ					

⁷⁸ Dübeyt.

⁷⁹ Dübeyt.

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
71b	Haşmet	Hağ girüp mabeyn-i hüsnüğe hicâb olmuş saña Dide-düz-ı vaşluğa karşı niğâb olmuş sana	Mest idüp açdum o şühun sîne-i siminini Dahme-i maşşüde Haşmet feth-i bâb olmuş saña	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	Ġazel-i Haşmet
71b	Fıtnat	‘Âşık ümîd-i lutf ile dildâdedür saña Ey şüh eyle merhamet üftâdedür saña	Fıtnat ne deñlü olmasa şâyân-ı vuşlatıñ Ey şüh eyle merhamet üftâ[de]dür saña	Gazel/5		--./-.--/-.--/-.--	Ġazel-i Fıtnat
72a	Lâ-Edrî	Düşmez ol şâha ki her gâh ider istiğnâ Geh olur ‘âşık-ı şeydâya düşer istiğnâ		Matla		...-/...-/...-/...-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
72a	Ṭalib	Deryâda iden ol dür-i yektâyı temâşâ Bî-perde lafız eyledi ma‘nâyı temâşâ	Ṭalib hele bir âh-ı nedâmet çeküp eyle Emvâc-ı yem-i rahmet-i Mevlâ'yı temâşâ	Gazel/7		--./-.--/-.--/-.--	Ġazel-i Ṭalib
72a	(Şeyh.) Yahyâ	Ruḥ-ı dildârı rengin vaşf idersin ey dil-i şeydâ ‘Acebdür sözleründen reng olmazsa gül-i ra‘nâ	Hevâ-yı ‘aşk u nâr-ı şevk u âb-ı çeşmün olmasa Kim âdem dir senün gibi ayak toprağına Yahyâ	Gazel/5		...-/...-/...-/...-	Ġazel-i Yahyâ
72a	Ṭalib	Ey lücce-i rahmeti hurûşân Mevlâ Vey lutf u ‘inâyeti firâvân Mevlâ Püşide-i dâmen-i kerem kıl cürmüm Ey kârı ‘uşât-ı nâse Gufrân Mevlâ		Rubâi		--./-.--/-.--/-.--	Rubâ‘-i Ṭalib
72b	Figânî	Dâimâ ey serv-kad çün kim cefâdur hû saña Var yûri şağ olasın şimden girü yâ hû saña		Gazel/1		-.--/-.--/-.--/-.--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
72b	‘Aşkî	Düşeli Leylî saçundan şûr u sevdâlar baña Münis oldı Kays‘veş âhû-yı şahrâlar baña	‘ Aşkî yem şevkuñle cânâ söyle şeydâ olmuşam Hâlûmî görüp gülerler cümle şeydâlar baña	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.--	Ġazel-i ‘Aşkî
72b	İshâk	Cânını terk itmeyen cânâna olmaz âşinâ Yanmayınca şem‘le pervâne olmaz âşinâ	Vahşet eyler âsitânın itleri İshâk dan ‘İzzet ehli bî-ser ü sāmâna olmaz âşinâ	Gazel/4		-.--/-.--/-.--/-.--	Ġazel-i İshâk
72b	Revânî	Yalvarup kime kûl olsam ol emir olmaz baña Kankı şeyhe ben mürid olsam o pîr olmaz baña	İrdi nazmum gerçi Selmâna Revânî âh kim Terbiyetler eyleyüp kimse zahîr olmaz baña	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	Ġazel-i Revânî
73a	Lâ-Edrî	Getürse tâbiş-i ruhsâr-ı yâre tâb kitâb Olurdı şafhâ-i takvîm-i âftâb kitâb		Matla		.-./...-/.-./...-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
73a	Râğıb Paşa	Elinden çekdigüm sâkî-i dehrin niş ü semdür hep Benüm şahbâ diyü nûş itdigim zehr-âb-ı ğamdur hep	Beni hem şu‘le-i avâz-ı bûlbûl eyleyen Râğıb Sûkût-ı cân-güdâz nâz ile ol goncefemdür hep	Gazel/7		...-/...-/...-/...-	Ġazel-i Râğıb Paşa
73a	Haşmet	‘Aşk-ı dünyâ ile itme süzân yâ Rab Kılma dil-sûhte-’î âteş-i hicrân yâ Rab	Eşk-i şebnemle güşâyış bulur ezhar-ı dili İtme bir hande için Haşmeti giryân yâ Rab	Gazel/5		...-/...-/...-/...-	Ġazel-i Haşmet
73a	Fıtnat	Bâğda güller ruḥun seyriyle hayrân oldı hep Kâkûlün reşkiyle sünbüller perişân oldı hep	Fıtnat ol şîrin-dehen nutka gelince nâz ile Feyz-i güftâriyla ‘âlem şeker-sitân oldı hep	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.--	Ġazel-i Fıtnat
73b	Lâ-Edrî	Nâle-i germ-i firâkuñda yiter sâz baña Oldı şem‘-i şeb-i ğam şu‘le-i âvâz baña		Matla		...-/...-/...-/...-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
73b	Ṭālib	Dil-i füsürdemi yaksun ḥarāretün yā Rab Düşür derūnuna nār-ı muḥabbetün yā Rab	Kimünle eyler idi ḥatıra ḥazīn eger Enisi olmasa bīmār-ı ḥasretün yā Rab	Gazel/5		.-./.../-./.-	Ġazel-i Ṭālib-i Burūsevī
73b	(Şeyh.) Yahyā	Bir gün gele kim şād ola maḥzūn-ı maḥabbet Çok 'ākili ilzām ide mecnūn-ı maḥabbet	Bağlandı dilüm kalmadı şekvāya mecālüm Gör neyledi Yahyā beni efsūn-ı maḥabbet	Gazel/5		--./.../-./.-	Ġazel-i Yahyā
73b	'Aşkī	Ey perī-şūret beni dīvāne kılduñ 'ākıbet Dāstānum 'āleme efsāne kılduñ 'ākıbet	Zāhid-i mescid-nişin iken eyā mestāne-çeşm ' Aşkī yi cārüb-keş-i meyhāne kılduñ 'ākıbet	Gazel/5		.-./.../-./.-	Ġazel-i 'Aşkī
74a	Lā-Edrī	Şaḥdī zemīne çün yine ebr-i bahār āb Kıldı cihāmı yüzünü sebzezār āb		Matla		--./.../-./.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
74a	Şābit	Kızarsa nergis-i bīmārı gösterüp ḥūn-āb O ḥastedür ki konur başınuñ ucına şarāb	Ḥasūdī kaḍı-ı dīvān-ı nazmuma çekdüm Anuñ da bir sözi var ise Şābit işte kitāb	Gazel/5		.-./.../-./.-	Ġazel-i Şābit
74a	Ḥātem	Çıkdı gülzāra yine gonca dehenler top top Ey gül-i ' işve-nümā sende yeründen kop kop	Ey çeşmdār-ı der-i zīver-i mir'āt-i ümūd Şādef-i destini Ḥātem gibi yārdanöpöp	Gazel/5		.../.../.../...	Ġazel-i Ḥātem
74a	Şıdkī	Çehre-i zerdümle eşküm fi'l-meşel ey āftāb Bir ḥazānlu bāğa benzer kim akar içinde āb	Ḥurdelerdür Şıdkīyā şanma derūn-ı lālede Ka' a-ı la' lindür anuñ içine üşmiş ġurāb	Gazel/5		.../.../.../...	Ġazel-i Şıdkī
74b	Ḥaşmet	Yā Rab beni nūr-ı cemālınle çerāğ it Bir rū-siyeh-i ma' şiyetim cebhemi ağ it		Gazel/1		--./.../-./.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
74b	Rāğıb Paşa	Rıtl-ı merd-efkenle ol mehpāreyi mestāne at Tāc-ı ser-şār-ı neşātı kubbeye-i keyvāne at	At koparsun yekke-tāzān-ı sūḥan tanzir için Bir zemīn tarḥ eyle Rāğıb bir ġazel meydāna at	Gazel/7		.-./.../-./.-	Ġazel-i Rāğıb Paşa
74b	Ḥaşmet	Koçmağ isterseñ o şūḥı meclis-i rindāna at Sā'id-i ' işyānı sonra gerden-i ġufrāna at	Taḥta-i remmāle döndük iğbirār-ı hecr ile Kur' a-ı teshiri Ḥaşmet da' vet-i cānāna at	Gazel/6		.-./.../-./.-	Ġazel-i Ḥaşmet
74b	Ḥaşmet	Ḥired-süz-ı tevāzū' dur fūrūğ-ı bāde-i devlet Olur bī-cā<<re>> ḥırāmından kişi üftāde-i devlet		Gazel/1		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
75a	Rāğıb Paşa	Nedür ey göñül bu ḥasret neden āh [u] vāḥa ruḥşat Meger eylemiş bir āfet seni vaḳf-ı derd [ü] ḥasret		Matla		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
75a	Fıtnat	Virür revnāk ' izādar-ı yāre ḥatṭı müşḡbār elbet Ṭarāvet-baḥş olur gülzāra ebr ü nevbahār elbet	Sezā Fıtnat ne deñlü cevvin efzūn eyleye cānān Dimiş var mı şaḡa derd-i derūnuñ söyle var elbet	Gazel/5		.../.../.../...	Ġazel-i Fıtnat
75a	(Şeyh.) Yahyā	Cān-baḥş şādāñ ile bize feyz-i ḥayāt it Bülbül ne ġamun var ne tūrursun nağamāt it	Evrāk-ı sipihri karala her gice Yahyā Āh-ı dil-i sevdā zedeli kilik devāt it	Gazel/5		--./.../-./.-	Ġazel-i Yahyā
75a	Faşih	Olmuş o şems-i kec-küleḥüm tekyegāh dost Olmağ ' aceb mi şevk-ile bizde külāh dost	A' dā Faşih ġüft ü şenid-i teğāfül kıla Geh düşmen itmede bize dildāri ġāh dost	Gazel/5		--./.../-./.-	Ġazel-i Faşih
75b	Ḥaşmet	Renc-i ḥumāra nūş-ı mey nābdur sebab Bu ibtilāya ülfet-i aḥbābdur sebab		Gazel/1		--./.../-./.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
75b	‘İydî	İder ‘aşık ğam-ı yâr-ile kesb-i şîve-i şîhhat Semender âteş-i sūzāna girdikçe bulur rāhat	Başa وفاة vuşlat ü hicrān tev’emdür Başa feyż-āver-i kām olmaz ‘İydî sāgar-ı vuşlat	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i ‘İydî
75b	Nābî	Ne dāde-i maḥlūka ne sîm ü zere minnet Divān-ı ezelde yazılan deftere minnet	Mestān-ı ser-endāzı koy<<a>>maz itmege Nābî Zevk-i küleh-i fakr u fenā-efsere minnet	Gazel/7		--./--./--./--	Ġazel-i Nābî
75b	Lā-Edrî	Dil-i āhen-şifātî âteş-i ‘aşka bedel it Ala gör lāzım olur eşki demürlere kibrît	‘İtr itdikçe şehir tehniye-i şoḥbet içün Rind mahmûre ider ḥulk-ı sūrāhî teşmît	Nazm/2		..--/..--/..--/..-	
76a	Ḥaşmet	Şüret-nümā-yı naḫş-ı zuhūr ‘ālem-i ḥudûş Pertev-pezir-i nûr-ı kıdemdür dem-i ḥudûş		Gazel/1		--./--./--./--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
76a	Rāğıb Paşa	İbrām olamaz vişāle bā‘ iş Taşdı‘ uḡ olur melāle bā‘ iş	Dillerde o zülf dāsītāndur Rāğıb mı bu kıyl ü kâle bā‘ iş	Gazel/8		--./---/..	Ġazel-i Rāğıb Paşa
76a	Ḥaşmet	Encümle gūşāyış bulur ezhār-ı ḥavādiş Mînā-yı felek şişe-i güلزār-ı ḥavādiş	Nev-devletin evzā‘ ma yok dilde taḥammül Ḥaşmet belimi bükdü girānbār-ı ḥavādiş	Gazel/5		--./--./--./--	Ġazel-i Ḥaşmet
76a	Lā-Edrî	Oldı bu denlî işveye bā‘ iş زرد قندار ام الحیات	Bir şoḥbet itsek ey ruh-ı şānî Cām-ı mey olsa arada şālis	Nazm/3		..--/..--/..-	
76b	Lā-Edrî	O seng-dildir olan inkisārıma bā‘ iş O şahvār-ı cihāndır ğubārıma bā‘ iş		Matla		.-./..--/..--/..-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
76b	Fıtnat	Çarḡ-ı deniden itme ricā-yı ‘atā ‘abeş Peymāne-i nigûndan ümid-i şafā ‘abeş	Kûy-ı ḥaḳîkate çıkar elbet reh-i mecāz Fıtnat tarîk-i ‘aşka olur reh-nüma ‘abeş	Gazel/7		--./--./--./--	Ġazel-i Fıtnat
76b	Ṭālib	Dehān-ı fikri ğam-ı cān-ı zārıma bā‘ iş Ḥayāl-i ḥālî dil-i dāğdārıma bā‘ iş	O nev-nihāl-i çemenzār-ı nāzıdır Ṭālib Bu taze gül-ğû hep ihtiyārıma bā‘ iş	Gazel/5		.-./..--/..--/..-	Ġazel-i Ṭālib
76b	(Şeyh.) Yaḥyā	Bu āşûba mey-i la‘lûḡ midür şahbā midür bā‘ iş Kıyāmet mi kopar ol kāmîti bālā midür bā‘ iş	Ezel bezmindeki cām-ı maḥabbet mestisin Yaḥyā Belā-keş Kays’a Mecnûn olmağa Leylā midür bā‘ iş	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i Yaḥyā
77a	Şābit	Ma‘ şûm iken niyāza ḥāridār olur ḥabîş Çoklar yaşar-ise şāhid-i bāzār olur ḥabîş		Gazel/1		--./--./--./--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
77a	‘Aşkî	Kılma ey meh şu‘le-i ruḥsār-ı cānān ile baḫş Kirm-i şeb-tāb eylemez ḥurşid-i tābān ile baḫş	Çesm-i ‘ibretle kamu eşyāya kılduḡsa nazar Eyle ‘Aşkî şîve-i ḥükmetde Lokmān ile baḫş	Gazel/7		.-./--./--./--	Ġazel-i ‘Aşkî
77a	Şābit	Tenhāca gider görmege cānāna müşelleş Sermāye imiş ‘aşık-ı ‘uryāna müşelleş	Şābit le murabba‘ oturup görsek olurdı Aşkar gözi bādeyle mülükāne müşelleş	Gazel/5		--./--./--./--	Ġazel-i Şābit
77a	Şābit	Başılsa duḡter-i rez çıkmış adıdur bā‘ iş Ayaḡ toz ile sürülse fesādıdur bā‘ iş	Letāfet-i suhen-i Şābite eḥibbānuḡ Bu ḥüsn-i zann ü bu ḥûb i‘ tîkādıdur bā‘ iş	Gazel/4		.-./---/..--/..-	Ġazel-i Şābit
77b	Ḥaşmet	Şitāb-ı pāy-ı himmetle tarîk-i ilticādan geç Sebuk-[s]eyr-i tevekkül ol göḡül bāb-ı recādan geç		Gazel/1		.---/.---/.---/.---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
77b	Râgıb Paşa	Meta' -ı hüsnüne vermiş o kâfir öyle revâc Alınsa dahme-i Kârûn olurdu bâc u harâc	Deger mi girye ü süz u güdâzına Râgıb Ser-i şem[']de fûrûzân olan şu zerrin tâc	Gazel/7		.-./...-./...-.	Ġazel-i Râgıb Paşa
77b	Haşmet	Ey dil şu giden gözleri mestâneyi gör geç Şehrâh-ı melâhatde o meyhâneyi gör geç	Haşmet ne çıkar levha-i mir'âta nazardan Âyine gibi sine-i cânâneyi gör geç	Gazel/5		--./...-./...-.	Ġazel-i Haşmet
77b	Ṭalib	Ârâm eylemez çü nesim-i bahâr hiç Ebr-i vişâle geçmede yokdur karar hiç	Te'sir eylemez o büt-i âhenin dile Bî-hüde Ṭalib itme âh yeter vü zâr hiç	Gazel/3		.-./...-./...-.	Ġazel-i Ṭalib
78a	Lâ-Edrî	Münharifdûr sâkiyâ endûh-ı dünyâdan mizâc Bâde tut kim 'illet-i endûha gafletdûr 'ilâc		Matla		.-./...-./...-.	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
78a	(Şeyh.) Yahyâ	La'l-i lebünle bâde-i nâb itdi imtizâc Alışdı bir[i]biri ile iki ter-mizâc	Yahyâ metâ' -ı fazl dirîğa kesâdda Kâlâ-yı cehl bulmada günden güne revâc	Gazel/5		--./...-./...-.	Ġazel-i Yahyâ
78a	Bâkî	Gel ey dil halka-i müşğîn-i zülf-i pür-şikeñden geç Düşersin dâm-ı tezvîre reh-i mekr ü fitenden geç	Kemend-i zülf-i ey Bâkî saña çok bend geçmişdür Velî sen gamze-i hûn-rîz cevrin gör geçenden geç	Gazel/5		...-./...-./...-.	Ġazel-i Bâkî
78a	'Aşkî	'Aşıkın çeşminde kanlu kanlu yaş olmak ne güç Pister-i hâkister ü bâlîn-i taş olmak ne güç	Aşkiyâ bir mü kadar qalmaz demden eser Şol kalender hâne-i gamda tırâş olmak ne güç	Gazel/5		.-./...-./...-.	Ġazel-i 'Aşkî
78b	Hayretî	Kişî kendü yâr-ı cânından cüdâ düşmek ne güç Göz göre rûh-ı revânından cüdâ düşmek ne güç	'Aşka dilberden ayrılmak ne müşkil Hayretî Bendeye şâh-ı cihânından cüdâ düşmek ne güç	Gazel/6		.-./...-./...-.	Ġazel-i Hayretî
78b	Sürürî	Zâhidâ kılmış kuru sevdâsını yâbis-mizâc Ben şarâb-ı nâb-ile kılmak gerek saña 'ilâc	Ey Sürürî câm-ı Cem nûş eyle kim gerdün- dün Nice biñ İskenderü Dârâya qalmışdur 'acâc	Gazel/6		.-./...-./...-.	Ġazel-i Sürürî
79a	Haşmet	Didem oldu görelî la'l-i lebiñ câm-ı feraḥ Gayri düşdi nazarumdan mey-i gülfâm-ı feraḥ		Gazel/1		...-./...-./...-.	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
79a	Şâbit	İtme nâvekkede-i çeşme-i sitemkâra 'ilâc Ey cigerpâre kabûl eylemez ol yâra 'ilâc	Tatlu merhemle gelür Şâbite la'l-i cânân Yüri sen kendüñe ey haste gönül ara 'ilâc	Gazel/5		...-./...-./...-.	Ġazel-i Şâbit
79a	Haşmet	Evc-âşinâ-yı şöret olur mübtelâ-yı ruh Bedr-i münîre dönmeye pertev-gedâ-yı ruh	Bu nazmum oldı pençe-i hürşid Haşmetâ Etdi zemîn-i şark-ı dili hulyâ-yı ruh	Gazel/5		--./...-./...-.	Ġazel-i Haşmet
79a	(Şeyh.) Yahyâ	Gelür mi yine gönül bağma bahâr-ı feraḥ Virür mi bir daḥî naḥl-i murâd bâr-ı feraḥ	Mekân-ı ğuşsa maḥall-i sitemdür ey Yahyâ Bu tengnâ-yı gamı şanma ola dâr-ı feraḥ	Gazel/5		.-./...-./...-.	Ġazel-i Yahyâ
79b	'Aşkî	Bir nefesle nice mürde eylemiş ihyâ Mesîḥ Sen beni her dem nedendür öldürürsün a Mesîḥ		Gazel/1		.-./...-./...-.	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
79b	'Aşkî	Sâkiyâ vakt-i şabâḥ irdi kanı râh-ı şubûḥ Kim anuñ cür'asidur kût-ı dil ü kuvvet-i ruh	Aşkiyâ zevrâk-ı câmı yüri elden koma kim Doymadı baḥr-i fenâ gütasına keşti-i Nûḥ	Gazel/5		...-./...-./...-.	Ġazel-i 'Aşkî
79b	Fehim-i Kadim	Luṭf idüp virmeñüz ol gamze-i gammâza kadeḥ Belki vâkıf ola la'linde olan râza kadeḥ	Meclis-i 'işveyi kûrsa nigh-i çeşmi Fehmî Dil-i şühüm şunar ol mestâ mey-i nâza kadeḥ	Gazel/5		...-./...-./...-.	Ġazel-i Fehmî

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
79b	(Gelibo-lulu) 'Ālī	Lāledür Nüşirevān gibi hemān la' līn kadeh Olmuş ezhāruḡ çoḡı sīmin kadeh zerrīn kadeh	Şevke gelse her ka[ç]a'n 'Ālī kadeh-nüş eylese 'Arz ider fi'l-hāl aḡa her bir gül-i ḡandān kadeh	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i 'Ālī
80a	Ḥaşmet	Evce-āşinā-yı şöhret olur mübtelā-yı ruḡ Yār-ı münire dönmede pertev-gedā-yı ruḡ		Gazel/1		--/---/---/---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
80a	Şābit	Virdi ḡaṭ-ı la' lūḡ dile bir ṭīb-i müferriḡ Ma' cūn-ı cevāhir gibi terkīb-i müferriḡ	Şābit yine yārāna feraḡ virdi sözünde Bu tarz-ı hoş-āyende bu tertīb-i müferriḡ	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i Şābit
80a	Ḥaşmet	Kām-ı 'aşka nükhet-āverdür o zūlf ü ḡāl [u] ruḡ Tāb-ı āteş dūd u 'anberdür o zūlf ü ḡāl [u] ruḡ	Merdüm-i didem fetil-i şem'-i ḡusne bend olur Her ne dem Ḥaşmet ziyā-verdür o zūlf ü ḡāl [u] ruḡ	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i Ḥaşmet
80a	(Şeyh.) Yahyā	Hün-ı eşkinden olupdur bülbülün her āb sürḡ Bāḡda olsa 'aceb mi gül-i sīr-āb sürḡ	Zāhiri Yahyā iden ma' mūr bāṭın ḡalidür Şişeyi gösterdüḡi budur şarāb-ı nāb sürḡ	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i Yahyā
80b	Ḥaşmet	Evce-āşinā-yı şöhret olur mübtelā-yı ruḡ Bedr-i münire dönmede pertev-gedā-yı ruḡ		Gazel/1		--/---/---/---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
80b	'Aşkī	Bitdi toprakdan dıraḡt-ı cism-i insān şāḡ şāḡ Tutdı bāḡ-ı 'ālemi mānend-i reyḡān şāḡ şāḡ	Zeyn olupdur sīne-i 'Aşkī elifle dāḡ-ile Bitdi yer yer ḡakde şān derd-i ḡandān şāḡ şāḡ	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i 'Aşkī
80b	Ḥālimī	ḡaṭ geldi cevrenden yine dönmez misin daḡı Zālim zevāl-i ḡusni düşünmez misin daḡı	El çekdi şadr-ı sīneye dildārī Ḥālimā Sen mest ḡasret eyle dönmez misin daḡı	Gazel/7		---/---/---/---	Ġazel-i Ḥālimī
80b	Şābit	Naḡl-i vücūd şalduḡı dem ḡak-i ḡamda biḡ Maḡbūsı ruḡı itmiş 'anāşırla çār-miḡ	ḡummā-yı rub'-ı ḡuşşa vü ḡam mübtelāsına Sākī münāsib idi müselleş gibi ṭabiḡ	Gazel/2		--/---/---/---	Kıta başlığı ile kayıtlıdır.
81a	Rāḡıb Paşa	Destine sāzını aldıḡa o reşk-i nāhid Destler dā'iredir bām-ı felekde ḡurşīd		Gazel/1		.../.../.../...	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
81a	Rāḡıb Paşa	Düşer her dām-ı ḡisūya dil-i bī-tābdan feryād Sipendāsā ider her rüyı āteş-tābdan feryād	Dil-i mecrūḡa zaḡm-ı tāzedür her teşşiyet Rāḡıb Teselli-i şemālet-güne-i aḡbābdan feryād	Gazel/6		.../.../.../...	Ġazel-i Rāḡıb Paşa
81a	Ḥaşmet	Nüş-ı cām-ı bādeden āsāyış-i tendür murād Revzen-i ḡamḡāneye bir cām-ı rüşendür murād	Yā diyār-ı vā' dede yā milket-i himmetdedir Çok yorulma Ḥaşmetā semt-i 'ademdendür murād	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i Ḥaşmet
81a	Ṭālib	Ne deḡlü eylese bī-dād her-çi bād-ā-bād Felekden eyleme feryād her-çi bād-ā-bād	Bir āh idüp yakayım bāri çarḡı ey Ṭālib İderse de beni ber-bād her-çi bād-ā-bād	Gazel/5		.../.../---/---	Ġazel-i Ṭālib
81b	Ḥaşmet	Dilde yek dāḡ-ı hevesle 'aşk-ı yār olmaz bedīd Bir çiçekle mevsim-i tāb-ı bahār olmaz bedīd		Gazel/1		---/---/---/---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
81b	(Şeyh.) Yahyā	Ele alsan yazılır ey meh-i enver kāḡaz Dil-i sevdāzede-i 'āşuka benzer kāḡaz	Rişte-i cān-ile şar şeh-perīne ey Yahyā Senden eylese eger yāre kebüter kāḡaz	Gazel/5		.../.../---/---	Ġazel-i Yahyā
81b	Bākī	Eylesün la' līni dermān dil-i bīmāra meded Dostlar işte ben öldüm baḡa bir çāre meded	Mededün kalmadı feryād u fiḡān eyleyecek Şaḡa kimden ire ey Bākī-i bī-çāre meded	Gazel/6		.../.../---/---	Ġazel-i Bākī
81b	'Aşkī	Keşf olup tā ki niḡāb-ı rüzeden didār-ı 'ıyd Ḳalbine mü'minlerün virdi şafā envār-ı 'ıyd	'Ömr-i ādem gibi kütēhdır zamān-ı vaşl-ı yār 'Aşkiyā anı ḡüzer kılmakda olmuş yār- 'ıyd	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i 'Aşkī

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
82a	Lâ-Edrî	Yârı ayırmak diler benden münâfıklar meded Almak ister cânımı tenden münâfıklar meded		Matla		-.--/-.--/-.--/-.--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
82a	Hayretî	Nice bir ağlayayın derd-ile her gâ[h] meded Ya nice bir diyeyin âh meded âh meded	Hayretî başa meded irmedi bir kimseden âh Toludur cümle şadâ-ile cihân âh meded	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Ġazel-i Hayretî
82a	Necîb	Ne deñlü derd ise rüyüñ hayâli dilde bedîd Derûn mâh ider cılve-i pertev-i ħurşîd	Gelürse ol şeh-i mülk-i melâhatîñ ħaĥı Berât-ı manşıb-ı 'aşkıñ Necîb olur tecdîd	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.	Ġazel-i Necîb
82a	Şâbit	Dâm ile şu vahşinün idüp şaydını ümmîd Kurduğ gice yâ Hû diyerek ħalka-i tevĥîd	Ol tıflı yaturduğ güc ile mehd-i rızâya Şâbit le idüp çâr-şeb-i lâbeyi temĥîd	Gazel/4		--./--./--./--.	Ġazel-i Şâbit
82b	Lâ-Edrî	Âĥîr suĥte-dil eyleyemez nâr Yanar ol âteş ile sîne-i		Matla		* ⁸⁰	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
82b	Ĥaşmet	'Âşık eder mi dilber-i ra' nâyı ittiĥâz Tâ itmeyince küşe-i tenĥâyı ittiĥâz	Oldı güşâde bâb-ı emel rüy-ı ĥ'âĥîşe Ĥaşmet edince dergeh-i Mevlâ-yı ittiĥâz	Gazel/5		--./.-./.-./.-.	Ġazel-i Ĥaşmet
82b	'Aşkî	Olsa tañ mı büse- 'i la' l-i leb-i cânân lezîz Her kişîye zâhidâ elbette olur cân lezîz	Dide ağlarken dil-i bî-ĥod şafâlar kesb ider ' Aşkîyâ olur çü ĥ'âb-ı vahdet-i bârân lezîz	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.	Ġazel-i 'Aşkî
82b	Râġıb Paşa	Şanma kim dâ 'ire-i şeyĥi kerâmetle döner Ehl-i cüd eylediği feyz-i semâhatle döner	Dürd ü şâfi ne ise Râġıb hep yek-sandır Bendelikden anı zann itme kudüretle döner	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Ġazl-i Râġıb
83a	Ĥaşmet	Ĥomaz pertev-fürüz-ı câhı âh-ı inkisâr âĥîr Eder pûf-kerde şem' i şu' le-dârı rûzgâr âĥîr		Gazel/1		..--/..--/..--/..--	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
83a	Ĥaşmet	Ne dem ki câm-ı tarab-zâ tolar taşar boşalur Sebû-yı bezm-i eĥibbâ tolar taşar boşalur	Bu âb [u] tâb-ı zekânla derûn-ı Ĥaşmet Ĥulâşa delvçeâsâ tolar taşar boşalur	Gazel/6		.-./.-./.-./.-.	Ġazel-i Ĥaşmet
83a	Fıtnat	Neşve-i câm-ı muĥabbetle gönül cüş eyler Çekilen derd ü ġamı cümle ferâmuş eyler	Sen hemân gülşen-i ĥüsnünde figân it çü hezâr Fıtnatâ derd-i dilin belki o gül güş eyler	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Ġazel-i Fıtnat
83a	Ĥâlib	Şikâyet çok felekden söylesem ta' bîr-i müşkildür Zebân ile ĥikâyât-ı ġamum takrîr müşkildür	Melâmet nüşhasın tâ etmeyince sa' y ile tekmi Kenâr-ı metn-i ' aşka Ĥâlibâ taĥrîr müşkildür	Gazel/4		..--/..--/..--/..--	Ġazel-i Ĥâlib
83b	Lâ-Edrî	Hezâr şîve ile göñlümi o şâĥ ħapar Şu dil gibi ki anı nâġehân sipâĥ ħapar		Matla		.-./.-./.-./.-.	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
83b	(Şeyh.) Yahyâ	Cihânda ' âşık-ı meĥcûra şanma râĥat olur Neler çeker bu gönül söylesem şikâyet olur	Yakında küy-ı ĥarâbâta uğradum Yahyâ Ne ĥüb cây-ı şafâ küşe-i ferâġat olur	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.	Ġazel-i Yahyâ
83b	'Ârif	O bî-dil kim ĥarîm-i şöĥbetünñden dūr ħalmışdur Temâşâ-yı riyâz-ı kâmdan meĥcûr ħalmışdur	Teġâfûlgâĥ olup gitmekde ol bî-dâd ĥü ' Ârif Yanunġa ĥâl-i dil efsûn kim mestûr ħalmışdur	Gazel/5		..--/..--/..--/..--	Ġazel-i 'Ârif

⁸⁰ Vezin bozuktur.

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
83b	Râşid	Olup cārî düçeşm-i hün-feşânımdan benüm cûlar İki gözli pül<<i>>> oldı eşk-i hünün üzre ebrûlar	Sühândur Râşidâ mîzân-ı bâzâr-ı hünerdir kim Abeş tartılmasun erbâb-ı tab'a tâ sühân-gûlar	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i Râşid
84a	Lâ-Edrî	Kaşr-ı sürûr künc-i kanâ'at degil midür Şahn-ı behişt küy-ı ferâgat degil midür		Matla		--/././././.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
84a	Manţikî	Şanmañ o mâh kâkülüne şâne gösterür Hem-hâl-i sinesin dil-i nâlâna gösterür	Mümkin midir müdâfa' inşâf Manţikî Sâkî o dem ki luţf-ıla peymâne gösterür	Gazel/5		--/././././.-	Ġazel-i Manţikî
84a	'Arzî	Geldikçe yâr bezm-i temennâya bir gelür Bir mâhpâredir o ki dünyâya bir gelür	Rahm eyle hâl-i ' Arzî-i şeydâ ki ey perî Bu rind-i nüktedândur o dünyâya bir gelür	Gazel/5		--/././././.-	Ġazel-i 'Arzî
84a	'Âşım	Bintü'l-'ineb ki gül gibi rengin beñizlidür Bir zevk esîri câriyedir İngilizlidür	' Âşım uğruluk itse nola nakd-i şebnemi Ebkâr-ı gonca haylî çemenli çeyizlidür	Gazel/6		--/././././.-	Ġazel-i 'Âşım
84b	Lâ-Edrî	Pervâz-ı küy-ı yâre per ü bälümüz mi var Şâyeste-i vişâl olacâk hâlümüz mi var		Matla		--/././././.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
84b	Nâbî	Mevc-i murâd bâde-i cân-perverümedür Harf-i neşât zib-i [leb-i] sâgarumdadur	Nâbî ider şukûfeleri dehr-i 'ıtrnâk Bâğ-ı bihişt hâtır-ı nâzikterümedür	Gazel/5		--/././././.-	Ġazel-i Nâbî
84b	Neşâtî	Avâre gönül kendi gibi bî-karâr arar Zâr-ı derûnın açmağa bir gam-güsâr arar	Divânçe-i derûnda Neşâtî şafâ-ile Vaşf-ı lebünde bir ğazel-i âb-dâr arar	Gazel/5		--/././././.-	Ġazel-i Neşâtî
84b	Riyâzî	Bir neşve vâre gönülde şu içsem şarâb olur Bir tâb var ki lücceye bakşam serâb olur	Bir gün Riyâzî Yûsuf-ı güm-geştesin bulur Ya' kûb-ı dil murâda irer kâm-yâb olur	Gazel/5		--/././././.-	Ġazel-i Riyâzî
85a	Lâ-Edrî	Ebrûlaruñ kemânı ne dem راز گلشن Sinem hedeflik itmege cânâ yüreklenür		Matla		--/././././.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
85a	Neylî	Dest-i sâkîde o kim sâğar-ı şöhet kıparur Şâh-ı gülzâr-ı tarabdan gül-i 'işret kıparur	Âh-ı Şebdîz ile Gülgün sirişküm Neylî 'Arşa-i dilde gubâr-ı gam u miñnet kıparur	Gazel/5		.../.../.../...	Ġazel-i Neylî
85a	Vâşikâ	Hengâm haţuña vuşlat-ı dildâr vaktidür Şavm eşnâ-yı hasrete iftâr vaktidür	Ol فارس sevâd hüsne bu demlerde Vâşikâ پندار eyle muhabbetün eş'âr vaktidür	Gazel/6		--/././././.-	Ġazel-i Vâşikâ
85a	Şabrî	Âdem bu bezm-i derd lârâya bir gelür Bil-kadr-i 'ömrüñi kişi dünyâya bir gelür	Şabrî sefine-i sülhenüm gibi hâşılı Fûlk-i hayâl sâhil-i ma'nâya bir gelür	Gazel/5		--/././././.-	Ġazel-i Şabrî
85b	Lâ-Edrî	Güşâde ebruvânun kim iki berceste mısra' dur Ser-i divâne hüsni ü behçete bir hûb matla' dur		Matla		---/---/---/---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
85b	(Kırımı) Raḥmî	Dil-i 'uşşâk yâre yâr ise ağıyâra mâ'ildür Ne hâletdir bu kim bülbül güle gül hâra mâ'ildür	Sorarsañ mâ-cerâ-yı cûşîş-i eşkümden ey Raḥmî Aķar şular gibi bir serv-i hoş-reftâra mâ'ildür	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i Raḥmî
85b	Rasîm	Piyâle-keşligimiz muktezâya meşrebdür Cihânda çekdigimiz hep belâ-yı meşrebdür	Gehî şudâ'-ı humâr vü geh intizâr-ı şarâb Rasîm çekdigimiz hep cezâ-yı meşrebdür	Gazel/5		././././././.-	Ġazel-i Rasîm

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem'iyetü's-Şi'r, No: 105.					
85b	Rāmī	Hayāl-i la' l-i nābuḡ cām-ı çeşm-i terde kalmışdur Humār-ı bezm-i nūş-ā-nūş-ı vaşluḡ serde kalmışdur	Mücevher tāt-ı devlet kimseye sūd itmez ey Rāmī Niçe şāh-ı cihānuḡ çeşmi ol efserde kalmışdur	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i Rāmī
86a	Lā-Edrī	Ne bir nigāha ne 'arz-ı niyāza ruḡşat olur O tünd-meşrebe bilmem nice şikāyet olur		Matla		.-./.../.-./.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
86a	Faşıḡ	Kıyās eyleme cānā belā-yı hātırdur Senūḡ cefāna taḡammül şafā-yı hātırdur	Hemişe nūş-ı şarāb-ı keder-güdāzinden Faşıḡ ḡāhişümüz incilā-yı hātırdur	Gazel/5		.-./.../.-./.-	Ġazel-i Faşıḡ
86a	Nesīb	Dökme şebnem gibi çeşmüm yāşını ey gül-i ter Yeter Allāhı severseḡ beni ağlatma yeter	Çekemezler sitem-i zūlfūḡı mānend-i Nesīb Gerçi ebnā-yı zamān cümlesi hep bende çeker	Gazel/5		.../.../.../.-	Ġazel-i Nesīb
86a	Necīb	'Aceb ey dil naḡaruḡ dide-i bed-meste midür Tāb-ı tıḡınıḡa nārına şāyeste midür	Bezm-i meyde okusun şevḡ-ile 'uşşāka Necīb Büselikte görelüm vaşf-ı lebi beste midür	Gazel/5		.../.../.../.-	Ġazel-i Necīb
86b	Lā-Edrī	Dil mülki yāre 'arz olunan mālīkānedür Evvel mezādı bir nıḡeh-i mahremānedür		Matla		..-/.../..-/.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
86b	Veysi	Meyl eylese aḡyāra anı şanma vefādur Aḡyāre vefādan ḡaraḡı baḡa cefādur	Şüret vireyin dirse eger şı' rine Veysi Ruḡsārūḡa āyine disünler pāk-edādur	Gazel/5		..-/.../..-/..	Ġazel-i Veysi
86b	Nef' i	Çekdüḡim derdi ne hemḡāne ne hemrāḡ bilür Aşıkum ḡāl-i dil-i zārımı Allah bilür	Böyle dilber ne belādur başına ey Nef' i Her nigāḡını kaḡā āfet-i cāḡāḡ bilür	Gazel/5		.-./.../.-./.-	Ġazel-i Nef' i
86b	Vākıfı	Ne yārdan ne ḡöḡölden <<şimdi>> şikāyetüm vardur Fırāk-ı dilber ile şimdi rāḡatum vardur	Mesīḡ 'āciz olur çāre sende ey Vākıf Fırāk-ı yār gibi dilde 'illetüm vardur	Gazel/5		.-./.../.-./.-	Ġazel-i Vākıfı
87a	Lā-Edrī	Geldi bu ḡaḡ tahrır diḡle ideyin takrır Budur evveli ta' bir tedbiri bozar taḡdır		Matla		.../.../.../.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
87a	Şābit	Ġubār-ı pāyine düşsem o māḡ muḡber olur Nişān-ı na' lçe-i keşfi dāl ḡaḡçer olur	Kumāş-ı naḡmuma bir toz mı ḡondurır Şābit İzāle eylemeḡe āftāb süḡer olu	Gazel/5		.-./.../.-./.-	Ġazel-i Şābit
87a	Dürri	O şeb ki sākī-i ra' nā yürür ḡurur oturur Ayaḡ-ı şem' -i eḡibbā yürür ḡurur oturur	Bilür mi şor ḡarekāt u sūkūn [u] ḡayretini Egerçi Dürri -i şeydā yürür ḡurur oturur	Gazel/5		.-./.../.-./.-	Ġazel-i Dürri
87a	Ziver	Dilūḡ şivenüne maḡḡ o olduḡı sensizligindendür Tarık-i 'aşka meyli şanma zensizligindendür	Dil-i Ziver çekerdi hem-çü mıkḡnāḡış eşyāyı Dil-i şışe-i maḡşūdı āhensizligindendür	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i Ziver
87b	Lā-Edrī	ḡaḡḡ-ı la' lünden dem-ā-dem şevḡimüz efsün olur Sükker-i esrār-ile dilber lebi ma' cūn olur		Matla		.-./.../.-./.-	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
87b	(Gelibo- lulu) 'Ālī	Benüm serv-i ḡıramānum şalın reftārı görsünler Söze gel nāz ile ey ḡonca-fem ḡüftārı görsünler	Maḡallinden dirḡ itmez güzeller büsesin 'Ālī Hemān başdan ayaḡına düşüp yalvārı görsünler	Gazel/5		---/---/---/---	Ġazel-i 'Ālī

		Yer Nr.: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Cem‘iyyetü’ş-Şi‘r, No: 105.					
87b	Emrî	Senûñ fülful beñûñ varsa benüm dâğ-ı siyâhum var Senûñ sünbül şaçûñ varsa benüm de dūd-ı âhum var	Senûñ giryeñ var ise dem-be-dem ey dīde-i Emrî Benüm de sūz[i]le dilden gelür çok âh [u] zârum var	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i Emrî
87b	Revānî	Yüzi cennet lebi kevşer nigârum serv- kâmetdür Güzeller arasında ol kıyâmetdür kıyâmetdür	Nezâketle o dilber hücreye gelse vefâ itse Revānî nâzûk olanuñ işi dâim nezâketdür	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i Revānî
88a	Lâ-Edrî	Nesîm-i nevbahâr gibi geçdi nâz-ile dilber Açıldı sînemüñ bāğında bir bir kırmızı güller		Matla		.---/.---/.---/.---	Beyit başlığı ile kayıtlıdır.
88a	Cinānî	İtdügi fi‘le göñül gice nedâmetler ider Gündüz ammâ yine dildâr-ile ‘işretler ider	Mağdem-i pâkine cân virse Cinānî ne ‘acep Mümkin oldıkça gelüp luṭf u mürüvvetler ider	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Cinānî
88a	Hıfzî	O serv-i kâmet-i dil-cû gider gez[er] de gelür Naşib-i ‘aşk[a] karşı gider gezer de gelür	Nedür cüst u cûlar ey Hıfzî O dil-rübâya cefâ-cû gider gezer de gelür	Gazel/5		.-./.-./.-./.-.	Ġazel-i Hıfzî
88a	Rızâyî	Ne yâri görmege kudret ne ‘arz-ı hâle fırsat var Mecâlüm yok marîz-i ‘aşk olaldan hayli hayret var	Cefâsı yok güzel olsa virürdüm yolına vâri Rızâyî mâḥaşal hercâyî sevmekden ferâğat var	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i Rızâyî

BÖLÜM 2 : KARŞILAŞTIRMALI METİN

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

- Bu bölümde Cem‘iyyetü’ş-Şi‘r’in 44b-88a arasında bulunan varakların transkripsiyonlu metni verilmiştir.
- Çalışmada mecmuanın mevcut şiir düzeni korunmuştur.
- Mecmuanın diğer bölümleri farklı kişiler tarafından farklı zamanlarda çalışıldığı için ilgili varakları kendi içinde 1’den başlayarak numaralandırdık.
- Sayfa numaraları sayfanın sol kenarında köşeli parantezle verdik. Kayıp olan sayfaların numaralarını da aynı şekilde yazıp dipnotta durumu belirttik.
- Mecmuada bulunan şiirleri tespit etmek amacıyla öncelikle dîvânlara başvurduk. Dîvânı tespit edilemeyen şiirler için yazma eserleri inceledik. Bunların dışında gerekli durumlarda tez, makale ve tezkirelere başvurduk.
- Şiiri tespit edilen şairleri ilgili şiirin başında dipnot vererek çeşitli kısaltmalar yaptık. Örneğin:

2 Haşmet D., K. 20 (23 beyit), s. 80.

- Şairin ismi şiir başlığında yazdığı halde şiir dîvânda tespit edilemediyse dipnotta şu şekilde belirttik:

49 Bu şiir dîvânda bulunmamaktadır.

Şairin ismi bulunmayan şiirler tespit edilemediğinde şu şekilde belirttik:

77 Bu kıtanın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Şiir başlığında şair ismi verilmiş fakat şiir tespit edilemedi ise:

181 Mehtap Erdoğan tarafından hazırlanan “*Sıdkî Paşa Dîvânı*”, Abdullah Eren tarafından hazırlanan “*Mehmed Sıdkî Dîvânı*”, Gülşen Sezen tarafından hazırlanan “*Mustafa Sıdkî Efendi Dîvânı*” isimli çalışmalarda bu tesdis bulunmamaktadır.

- Tespit edilen şiirlerin mecmuadaki şiirler arasındaki farkı belirtirken “:” işaretini kullandık. Bir şiir iki farklı kaynaktan tespit edildiyse kaynaklar arasında “;” işaretini kullandık. Örneğin:

364 MK-1, L. 71 (6 beyit), s. 45; Seyyid Vehbi D., L. 2 (6 beyit), s. 702.

- Dîvân haricinde başka bir akademik kaynaktan faydalandığımız durumlarda çalışmanın baş harflerini kısalttık ve *Kısaltmalar* bölümünde verdik. Örneğin:

313 KHÇTŞ, Kt., s. 558.

- Mecmua ile karşılaştırılan akademik kaynaklar arasındaki farkları dipnotta belirttik:

635 itdi cihānı: cihān itdi D.

- Mecmuada bulunmayan fakat bulunması gereken kelimeleri köşeli parantezle belirttik:

Demidür haşretle nāle vü feryād ideyüm

Bād-ı āhumla cihān mülki[ni] berbād ideyüm

Cānumı cevır ü ğam-ı dilbere mu‘ tād ideyüm

Dil-i ğam-gilimi bî-çāre nice şād ideyüm

Bakmaz evvelki gibi yüzüme şāhum niye ki

Bilmezem ben de nedür cürm ü günāhum niye ki (43/2)

- Vezin problemi olan şiirlere dipnot düştük:

11 Vezin aksamaktadır.

- Mecmua ve akademik kaynaklar arasında farklılık barındıran beyit/bend sıralarını dipnotta belirttik:

21 Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

- Mecmuada bazı şiirlerin nazım şekli farklı olabilmektedir. Örneğin beyit olarak kaydedilen bir şiirin kafiye şemasına bakarak matla veya müfred olarak isimlendirip bu durumu dipnotta açıkladık.

434 Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla’nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

- Çalışmamızda bulunan lugaz ve muamma gibi nazım türleri ile kaydedilen şiirlerin nazım şekillerini köşeli parantezle belirttik:

[Mesnevi] (141)

- 66-71 arasında bulunan lugaz ve muammaların cevaplarını dipnotta verdik:

447 Bu lugazın cevabı noktadır.

- İki şairin dîvânında da kayıtlı olan şiirleri köşeli parantezle başlıkta vererek açıklamasını dipnotta belirttik.

Lugaz-ı [Fıtnat-Reşid]

- Mecmuada beyit/müfred başlığı ile kaydedilen şiirleri tespit ettiğimizde dîvândaki halini esas aldık. Örneğin 142 numaralı şiir mecmuada beyit başlığı ile kaydedilmiştir. Haşmet dîvânında tespit edilen şiirin gazel olması halinde [Gazel-i Haşmet] şeklinde belirttik. Gerekli açıklamayı dipnotta verdik.
- Şiir başlıklarında şiirlerin kafiye şemalarına ve konularına bakarak şiirleri rubâî, matla, müfred, kıta, nazm, mesnevi gibi ilgili nazım şeklini köşeli parantezle kullandık.

2.2. Metin Transkripsiyonu ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Metnin kuruluşunda İsmail Ünver'in "*Çevriri Yazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler*" isimli makalesine uyulmuştur.
2. Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait olan metinlerde yuvarlaklılaşmaya dikkat edilmiş, 18. yy sonrası yazılan metinlerde günümüz yazım kurallarına uyulmuştur.
3. Yönelme ekinin genellikle a'lı okunuşu tercih edilmiş fakat bazı yerlerde kelimenin uyumuna göre e'li şekli de tercih edilmiştir. yâre, kenâra vb.
4. Tamlamaları belirtmek amaçlı kullanılan hemze (') işareti gösterilmemiş. Kelime içinde kullanılan hemzelerin de y'siz (ٴ) şekli tercih edilmiştir. dâ'im, acâ'ib vb.
5. Metinde "b" harfi ile yazılan -up/-üp zarf fiil ekinin "p" li şekli tercih edilmiştir.
6. Metinde kullanılan kapalı e seslerinin i'li şekli korunmuştur. Dimek, gice, itmek(etmek) vb.
7. Farsça kelimelerde ötre olarak okunan vāv-ı mechûleler kısa ünlü olarak yazılmıştır. öp, hoş, lop, zop, silahşör vb.
8. Farsça kelimelerde okunmayan vav (vav-ı madule) ˆ işareti ile gösterilmiştir.

9. N’etdügümi, n’oldu vb. büzülme ses olayları kesme ile gösterilmiştir.
10. ‘ışk-‘aşk, ‘ıyş-‘ayş gibi iki şekilde de okunabilen sözcüklerin ‘aşk, ‘ayş şekli tercih edilmiştir.
11. Arapça ve Farsça edat ve ön ekler eklendikleri kelimeden “- ” işareti ile ayrılmıştır. nā-tamām, vā-beste, bī-çāre, ez-hācümle vb.
12. Metin içinde hem c hem ç harfiyle yazılmış olan “gonca” kelimesinin c’li şekli tercih edilmiştir.
13. Ünsüz harflerin sertleşmesi kuralına uyulmamış olup metindeki halleri esas alınmıştır. gitdüm vb.
14. Farsça kelime tekrarlarının arasına gelen ekler “-” işareti ile ayrılmıştır. ser-te-ser, leb-be-leb, sū-be-sū vb.
15. Farsça birleşik isim ve sıfatlar “-” işareti ile ayrılmıştır. dil-beste, gül-pirehen, gül-ruḥ vb.
16. Āfitāb-āftāb, rūzigār-rūzgār gibi ünlü türemeleri gösterilmemiştir.
17. Farsça son ekler kelimeye bitişik yazılmıştır. zamangāh, bargāh, gülzār, sebzēzār vb.
18. Doymak, dokuz, doğru vb. kalın ünlü ile başlayan kelimelerde “d” sesi genellikle “ط” ile yazılmış olduğu için metne bağlı kalınmış; toymak, tokuz, togru vb. şeklinde yazılmıştır.
19. Vasıta eki ile bağlaç olan “ile” metinde kelimeye bitişik yazılmışsa metne bağlı kalınmıştır. vasluḡla vb. Fakat -i fiili alıp da kelime ile bitişikse eklendiği kelimeye tireli şekilde yazılmıştır. sehv-ile, gaflet-ile vb.

2.3. Metnin İşaretler Tablosu

TABLO 4: Transkripsiyon Tablosu

أ, آ	A, a, Ā, ā, E, e	ش	Ş, ş
ء	,	ص	Ś, ś
ب	B, b	ض	Ž, ž, Đ, đ
پ	P, p	ط	Ŧ, ʈ
ت	T, t	ظ	Ž, ž
ث	Ŝ, ŝ	ع	Ø
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	Ĥ, ĥ	ق	Q, q
خ	H, h	ك	G, g, K, k, Ɔ, ɣ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Ž, ž	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	Ū, ū, Ü, ü, V, v
ژ	J, j	ه	H, h, e
س	S, s	ی	I, i, I, ı, Ĭ, ĭ, Y, y

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[44a]

1⁸¹

Muzāri[°]

me[°] ūlū / fā[°] ilātū / me[°]fā[°] ilū / fā[°] ilūn

[Maṭla[°]]

Gördüm kapuya çıkmış o kul oğlu āfeti

Şandum felek kapuya getürdi kıyāmeti

2⁸²

Remel

fe[°] ilātūn / fe[°] ilātūn / fe[°] ilātūn / fe[°] ilūn

Ramazāniye-i Ḥaşmet Efendi

1 Pertev-endāz olıcağ ğurre-i şehir-i Ramazān

Yakdı kandil-i dili şu[°] le-i şem-i Ğufrān

2 Giceler döndi tecellî-kede-i envāra

Ḥande-zen maṭla[°] -ı hırşide leyālū cihān⁸³

3 Oldı her cāmi[°] -i vālā cebel-i Nūra nazîr

Her mināre şecer-i Ṭūr gibi şu[°] le-feşān

4 Māh-ı nev şanma görüp ğurre-i şehir-i şavmı

Cāmi[°] -i mağfirete bir [°]ālem-i vālā-şān

5 Bildirür şekl-i hilāl olduğunu rûze-keşe

Nāḥun-ı [°]afv-ı Ḥudā uğde-küşā-yı [°]işyān

6 Resm-i zibendesı bir medde-i Bismillāhî

K'oldı ser-sûre-i āyât-ı Ḥudāvend-i cihān

⁸¹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla[°] nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸² Ḥaşmet D., K. 20 (23 beyit), s. 80.

⁸³ hırşide leyālū cihān: hırşide leyālî-i cihān D.

- 7 Benzese bir mehün ebrûsı o zîbâ resme
Ol büt-i şöhre-i şehre olur ʿâlem Şābān
- 8 Encümāsā bu kanādīl-i fūrūzān-ı şehir
Eyledi kûbbe-i cāmiʿ leri gerdün-ʿ unvān
- 9 Zīnet-i hāke girībān-ı felek çāk-endāz
Pertev-i arza zebūn pençe-i mihr-i rahşān
- 10 Her şebi rûz gibi maṭlaʿ -ı envār-ı şafā
Her günü ʿīd gibi şevk-res-i rûze-keşān
- 11 Ekl ü şürbü unudur şehri temāşāsından
Ṭoyamaz zevkine cāmiʿ lerinün şāʿ im olan
- 12 Yokdur ikbāli oruç yemede halkuñ ammā
Bir göz ile bakarak geşt ü güzār itse bütān
- 13 Bā-ḥuşuş ḥālet-i şavm ile gürisne-çeşme
Turş-rüyān görünür ḥüsn ile ḥurşīd-ruḥān
- 14 Nice ḥālāt-ı şafā-baḥşı olur bu şavmuñ
Kimi rûḥen [ü] kimi cismen olur feyz-resān

[44b]

3⁸⁴

Müctess

mefāʿ ilün / feʿ ilātün / mefāʿ ilün / feʿ ilün

[Müfred]

Efendi himmetün olursa mansıb-ı ʿ aşka

Bezimde pāye ile iʿ tibār kābildür

velehu⁸⁵

⁸⁴ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

- 15 Rüşen itdükde meh-i rûze şeb-i eyyâmı
Yaşamaz oldu kıanādîl-i neşâtı mestân
- 16 Beklerüz bizde Ayâsofiya da küb dibini
Pây-ı ħumdan geçemez cāmî'e varsa rindân
- 17 Elde tesbîḥ ile sâ'ati şayar tiryākî
Dâne-i ḥabbe afyonu ider vird-i zebân
- 18 Ehl-i keyfî şaşırur vaḳt-i ħurûb tekbîrin
Şûre-i Şems-i tilâvet ile aḳşamı kılan
- 19 Buldı her bir kışı bir şûret-i zîbâ-yı şalâḥ
Döndi âyine-i ħufrâna cebîn-i 'işyân
- 20 Seng-i tevbeyle kırup şîşe-i şaḥbâyı bütün
Şimdi tesbîḥ çeker câma bedel hep rindân
- 21 Bir veliyyün-ni' am-ı kıblegeh-i iḥsânun
Vird-i ezkâr-ı cemîliyle olur sübḥa-keşân
- 22 Ziver-i şadr-ı kerem mesned-i vâlâ-yı himem
Müfti-i devr-i zamân mâ-ḥaşal-ı kevn ü mekân
- 23 Menba' uş-şıdk-ı vefâ menbi' -i enhâr-ı 'atâ
Kilki mîzâb-ı seḥâ ḥoḳḳası ḥavz-ı iḥsân

4⁸⁶

Remel

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

[Maṭla']

Dime kim virdi bu cân-baḥş-ı şadâyı nâya

⁸⁵ 2 numaralı şiirin devamıdır.

⁸⁶ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Mazhar olmuş nefes-i Һazret-i Mevlānāya

5⁸⁷

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

[Nazm]

- 1 İtdirür Һande bu bezmün mey-i gülfām[1] baҺa
Gösterür rüy-ı şafā āyine-i cāmı baҺa
- 2 Olmaz olmaz diyerek mīve-i gülzār-ı vişāl
Dilberān eyledi 'ādet tama' -ı Һāmı baҺa

6⁸⁸

Muzāri'

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

[Maṭla']

Kaşdına meşveret üzre dil-i miḥnet-cūnuḡ
Baş başa verdügi budur ol iki ebrūnuḡ

7⁸⁹

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

[Maṭla']

BaҺa şemşir-i ğamzenden emīn ol diyü 'ahd itdün
Kılıç koyduḡ meyanā tiġ-ı ebrūya yemīn itdün

[45a]

8⁹⁰

Hezec

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

[Maṭla']

Üftādenüm ey serv-i revānum diye düşdüm

⁸⁷ Şairi tespit edilememiştir. Mecmuada “rubâ’î” olarak kayıtlı olan bu şiir “nazm” özellikleri taşımaktadır.

⁸⁸ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla'ın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸⁹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla'ın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁹⁰ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla'ın kime ait olduğu tespit edilememiştir

Düşmez bu söz gaflet ile diye düşdüm⁹¹

9⁹²

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Ramazāniye-i Rāgıb Paşa

- 1 Ne ‘aceb sür‘at ile geldi bu yıl Māh-ı Şıyām
Çekdi bir bāş gelüp belde-i Bağdād’a licām
- 2 Giceyi gündüze katmış ne şitāb ile gelür
Müjde-i ‘ıyde ider⁹³ şanki mübārek ikdām
- 3 Şöyle bir gaflet ile başdı ki ta‘bır⁹⁴ idemem
Güyyiā bezmi başan şahne gibi bī-hengām
- 4 Kesdiler meykededden bāde-perestān ayağı⁹⁵
Görüp el virmedigin⁹⁶ ‘ālem-i āba eyyām
- 5 Oturışdı⁹⁷ tek ü püyı ney ü⁹⁸ meyden rindān⁹⁹
Zāhidān eylediler şimdi terāvihe kıyām
- 6 Ramazān hürmetine arkası mihrābdadur
Cümleye itse taşaddur yeri var şimdi imām¹⁰⁰
- 7 Cāme-i nev keser erbāb-ı tabi‘at ‘ide
Şikem aşhābı da iftāra keserler endām¹⁰¹

⁹¹ Bu mısra da vezin aksamaktadır.

⁹² Rāgıb Paşa D., K. 3 (36 beyit), s.170.

⁹³ ‘ıyde ider: ‘ıyde gider D.

⁹⁴ ta‘bır: taşvır D.

⁹⁵ ayağı: ayağın D.

⁹⁶ virmedigin: virdigin D.

⁹⁷ Oturışdı: ütüşdi D.

⁹⁸ Püyı ney ü: püyını D.

⁹⁹ püyını meyden rindān: püyını meyden rindān D.

¹⁰⁰ cümleye itse taşaddur yeri var şimdi imām: cümleye ise taştəri var şimdi imām D.

¹⁰¹ Bu beyit dīvānda yoktur.

- 8 Ehl-i keyfiñ kim olur ħ̣āhişi şavma¹⁰² zīrā
Viremez ṭab‘ -ı seḥā-pīşesi imsāke nizām¹⁰³
- 9 Müşkil olsa ne ‘aceb farkı melekke beşerün
Za‘ f-i imsāk ile hep buldı letāfet ecsām
- 10 Hoş gelür dilber-i billūr-beden vaşlundan
Vaqt-i iftāra gelen nārgil-i sīm-endām
- 11 Neş‘e-i sofra-i bezmi viriyor ħ̣ān-ı fütūr
Şerbet-i kāse olup cām-ı şarāb-ı gülfām
- 12 Şimdi germiyyet ü ülfet de cevāmi‘ de olur¹⁰⁴
Döndi ṭāḥūne‘-i bī-āba ḥarābāt-ı zihām
- 13 Şanma māh-ı nevrūza felek ihdā¹⁰⁵ idecek
‘İyd için tevsen-i iḳbāline bir sīm licām
- 14 ‘İlm-i nuşretine yā ide¹⁰⁶ bir zer-i mehce
Ya ola şātırına ḥançer-i zerrīn-i niyām

[45b]

10¹⁰⁷

Hezec

mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilün

[Maṭla‘]

Dildāre söyle şu gibi her yaña aḳmasun

Gözyaşı gibi ‘āşığı gözden bıraḳmasun

¹⁰² şavma: şorma D.

¹⁰³ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

¹⁰⁴ olur: oluyor D.

¹⁰⁵ ihdā: ibdā D.

¹⁰⁶ ide: eyle D.

¹⁰⁷ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Velehū Ramazāniye-i Rāgīb¹⁰⁸

- 15 Āsmān-pāye Ferīdūn-ḥaṣem¹⁰⁹ Aḥmed Paşa
Olsa şāyeste silahşorı olurdı Behrām
- 16 Hātem-i bezm-i seḥā şaff-ı şiken-i rüz-ı veḡā¹¹⁰
Āb-ı rüy-ı vüzerā Āşaf-ı mergüb-ı enām
- 17 Nükte cem‘ olmadığına¹¹¹ dü¹¹² cihānuḡ bu yeter
Ger olaydı ikisin¹¹³ birden iderdi en‘ām
- 18 Kūhlar lerziş-i bīmi ile baḡr-i¹¹⁴ sīm-āb
Nice tāb-āver olur saṭvetine Rüstem ü Sām
- 19 Cevalān itse olur fikr-i sebük-pervāzı
Nice müşkil ise āḡāzdan evvel encām¹¹⁵
- 20 Fehm ile diḡḡat olunsa her iki tedbīre
Bulunur cümle bunuḡ puḡte Aristonuḡ¹¹⁶ ḡām
- 21 Şīve-’i luṭf-ıla üslüb-ı ḡakīmāne ile
Ne Aristō ki Felāṭūnları eyler ilzām
- 22 Rütbe-i cāhına nisbet felegiḡ rütbesi pest
Rütbe-i ḡadrine kūtāh kemend-i evḡām¹¹⁷
- 23 Olmasa dā’ire-i ḡaṣmetine teng eger

¹⁰⁸ 9 numaralı şiirin devamıdır.

¹⁰⁹ Mecmuada bu kelime “çeşm” olarak yazılıdır.

¹¹⁰ veḡā: nümā

¹¹¹ olmadığına: olduğuna D.

¹¹² dü: çün dü D.

¹¹³ ikisin: āb-ḡin D.

¹¹⁴ baḡr-i: siḡr-i D.

¹¹⁵ encām: insicām D.

¹¹⁶ puḡte Aristonuḡ: baḡta er saṭvetün D.

¹¹⁷ Bu beyit dīvānda yer almamaktadır.

Nüh felek idi toköz kubbeli bir çetr-i be-nām

- 24 Āb-ı ihsānı mecāzī-i¹¹⁸ merāme cārī
Devr-i ‘adlinde şuyın buldı medār-i¹¹⁹ eyyām
- 25 Pāsban-ı reme-i halk¹²⁰ olalı inşāfı
Gürg ile eylediler ‘ağd-i uşuvvet ağnām
- 26 Āşiyān-sāz-ı zuhur¹²¹ olalı ‘adl ü dādı
Gider āmiziş¹²²-içün lāne-i şāhine hamām¹²³
- 27 Destgīrī-i keremle komadı üftāde
Pāy-i dīl-dāre meger dīl-şūde-kān-ı nā-kām
- 28 Kaldılar ġamze-i hūbān dağı te’sīrinden
Fitneyi eyledi ‘ahdinde o rütbe i’ dām
- 29 Żu‘ afā var mı nevālī ile hep kuvvetlū¹²⁴
İde bī-tāb meger ādemi idmān-i şıyām

[46a]

11¹²⁵

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Maṭla‘]

Āteş-i ‘aşkuñ bana germiyyeti oldı mizāc

Haste-i derd ü firākum eyle vaşluñla ‘ilāc

velehu Ramazāniye-i Rāğīb Paşa¹²⁶

¹¹⁸ mecāzī-i: meccānī-i D.

¹¹⁹ medār-i: mūdārā D.

¹²⁰ reme-i halk: re’sē halk D.

¹²¹ zuhur: tıyur D.

¹²² āmiziş: āmiriş D.

¹²³ hamām: hūmām D.

¹²⁴ Żu‘ afā var mı nevālī ile hep kuvvetlū: żü‘ afā-vār mey-i nev-lā ile heb kuvvetlū D.

¹²⁵ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

- 30 Dāverā midḥat ü evṣāfiña pāyān olmaz
Nitekim durduğum bendeñe yoḡdur insicām
- 31 Līk hengāmī degil ‘arz ideyüm tafşilün
İderüm ḥazrete inhāhle¹²⁷ gelsün bayrām
- 32 Fāris-i arşa-i ‘irfān geçinürken şimdi
Yerlere urdı beni tevsen-i baht-ı bed-rām
- 33 Lākin ümmidüm odur rāyız-i luṭf u keremün
Çıka ol kāfire bir keskin üzengiyle temām
- 34 Olsa bir kerre eger elde ‘inān-ı fikrüm
Şaff-ı maẓmūna¹²⁸ göreydük nice olur iḡdām
- 35 Hele ḡalsun bu şikāyet varaḡ-ı diğerdür
Hem ider ma‘ni-i nā-kerde murādı ihām
- 36 İtme ıtnāb ile taṣdī‘ vaḡt-i nāzıkdür
Rāḡıbā şimdi ki hengām-ı du‘ādır hengām
- 37 Rūzı Nevruz u şebi şubḡ u şabāḡı ola ‘id¹²⁹
Tā te‘āḡub ide ‘ālemde şühür-ı a‘vām¹³⁰
12¹³¹

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Kıta]

- 1 Zümre-i iḡyāya boş varmaḡ degildür ‘ādeti
Cām-ı meyden görmedür aybı [vü] erkānı ḡadeḡ

¹²⁶ 10 numaralı şiirin devamıdır.

¹²⁷ inhāhle: inhāh ile D.

¹²⁸ maẓmūna: maẓnūna D.

¹²⁹ şubḡ u şabāḡı ola ‘id: ḡadr ü şabāsı ola ‘ıyd D.

¹³⁰ Şühür-ı a‘vām: şeh-süvār-ı a‘vām D.

¹³¹ Bu şiirin şairi tespit edilememiştir. Mecmuada “rubâ’î” olarak kayıtlı olan bu şiir kıta özellikleri taşımaktadır.

- 2 Pîr-i meyḥāneyle mey-ḥoruṅ düşüp ayağına
Koymaya her dem günāha bir müselmān ḳadeḥ

13¹³²

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlūn

[Ġazel-i] Diger Rāḡıb Paşa

- 1 Bezm ehline sāḳī bugün āmāde mi geldün
Ya mey-i ḳadeḥ bāde hemān sāde mi geldün

- 2 Keyfiyyet-i mey sende zuhūr eyledi bilmem
İşveyle meyün neş 'esin icāde mi geldün

- 3 Eyyām-ı şebāb oldı telef bilmedüm aşla
Rāḡıb bu fenā mülküne rû 'yāda mı geldün

14¹³³

Muzāri'

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilūn

[Müfred]

Sāḳī cevāb alunmazdı mefhūm açılmadan¹³⁴

Būs-ı lebünḡde eylemedün gerçi az baḡ[i]s

[46b]

15¹³⁵

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlūn

[Maṭla']

Mestāne baḡışlarla güzel 'aḡlumu aldı

Ol gözleri āḡū beni ferdālara şaldı

16¹³⁶

¹³² Bu şiir dîvânda bulunmamaktadır. Nâ-tamām bir gazel olabilir.

¹³³ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹³⁴ Vezin aksamaktadır.

¹³⁵ Bu maṭla'ın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹³⁶ Haşmet D., K. 16 (23 beyit), s. 75.

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Ramazāniye-i Haşmet Efendi

- 1 Ğurre-i şehir-i şıyām etdi yine ' arz-ı cemāl
Rūzdārınun ider kıddini hem şekl-i hilāl
- 2 Kātı pek saht kemāndur ki şalādır çekene
Hey'et-i mäh-ı nev[in]den olunır istidlāl
- 3 Tevbe-şad-tevbe o bir şehir-i mübārekdür kim
Vaḥy-i Haḫ oldu o dem levḫa-tırāz-ı inzāl
- 4 Şu' le-endāz-ı şebistān-ı cihān oldukça
Şeb-i tārīke verir pertev-i şubḫ-ı iḫbāl
- 5 Şem' a-i pūf-zede-i şarşar-ı ' işyānı eder
Ğurresi mincel-i şad mezra' a-i pīr¹³⁷ ü nevāl¹³⁸
- 6 Pertev-i şā' iḫa-i ḫırmınen-i ' işyān u kuşūr
Meş' al-i mağfıret-efrūz-ı tarīḫ-i a' māl¹³⁹
- 7 Böyle bir mäh-ı şafāpıver olur mı şeb u rüz
Ufuḫ-arā-yı tūlū' olmada ḫurşid-i vişāl
- 8 Gezüp envār-ı ḫanādıl ile ḫurşid-ruḫān
Oldı reşk-avārem¹⁴⁰ eyyām-ı çerāḡān-ı leyāl
- 9 Ekşerī serv-ḫadān Cāmi' -i Fātih'de gezer
Ḥavlınun her tarafı dilber ile māl-ā-māl

¹³⁷ pīr: birr D.

¹³⁸ Bu mısra Haşmet D.'nda 6. beyitin 2. mısrasıdır.

¹³⁹ Bu mısra Haşmet D.'nda 5. beyitin 2. mısrasıdır.

¹⁴⁰ reşk-avārem: reşk-āver D.

- 10 Kimi ‘uṣṣāķına hem-dest olup gezmekde
Kimi zen-dostluķ edüp almıṣ ele bir gül-i āl
- 11 Naķd-i ümmīd-i viṣāl-āver-i ‘āṣıķ ber-kef
Kāle-i vaṣl-ı bütān zīb-i yed-i istibdāl
- 12 Sū-be-sū mīve-fürüşān terāzū der-dest
Yalvarup dirler efendim be-meded benden al
- 13 Allāh Allāh nedür ol āmed ü reft-i hūbān
Ki temāṣā ile dil oldu perīṣān-aḥvāl
- 14 Bende bir serv-i ḳadūn pāyına yüz sürmek için
Aḡa dūnbāle-rev-i ḥāhiṣ olup sāye-miṣāl
- [47a]

17¹⁴¹

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

[Ġazel-i Necāti]¹⁴²

Gerek ağla gerekse [gül] cihān fāriġdür ey bülbül
Kimüne nār¹⁴³ olur gülṣen¹⁴⁴ kimine gülistān-āteṣ

velehu¹⁴⁵

- 15 Ya‘ni ardınca ṭopuķ ḳalmaġa āġāz etdüm
Oldı pāy-i hevesim [āb]ile dār-ı āmāl¹⁴⁶
- 16 Ṭavr-ı ṣūrīṣ-fiken-i ḳaddine ṭāķat mi gelür
Baġrımuṅ yaġıṅ eritdi benüm ol yāl ile bāl^{147 148}

¹⁴¹ Necâtî Beg D., G. 250 (5 beyit), s. 263; PBM, G. 3549 (5 beyit), s. 1302.

¹⁴² Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

¹⁴³ Nār: āteṣ D.

¹⁴⁴ Gülṣen: gül D.

¹⁴⁵ 16 numaralı şiirin devamıdır.

¹⁴⁶ Bu beyit Haṣmet D.’nda 17. beyittir. (Divanda 15. ve 16. beyitler: Beni de etdi heves-kār-ı hılâf-ı âde / Azm-i gül-geṣtî-i seyrâna bu tab-ı meyyâl. Su gibi gönlüm akıp pāyına bir serv-kaddin / Ana dūnbāle-rev-i hāhiṣ olup sāye-miṣāl)

17 El-amān āh amān ol büt-i nāzende beni
Etdi biñ nāz ile ser-mest-i mey-i ğunc u delāl¹⁴⁹

18 Didüm ey āfet-i cān ‘īdde mi būs u kinār
Didi ey Haşmet-i āşüfte vü sencīde-maķāl¹⁵⁰

19 ‘İd-i ekber bu sene oldı şıyāma der-piş
Ne ise ħāhiş-i dil eyleme bir ān ihmāl¹⁵¹

20 Şālī‘-i es‘adı bir zāt-ı felek-kevkebenüñ
Virdi dünyāya bu dem pertev-i ‘īd-i iķbāl¹⁵²

21 Es‘adü’l-mille nesāķ-bend-i umürü’d-devle
Şāhibü’s-şavle mühim-sāz-ı pesendīde-fi‘āl¹⁵³

18¹⁵⁴

Hezec

Ġazel-i [Nābī]

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fe‘ülün

1 Bir dilbere dil vir ki belādur dimesünler
Bir bādeyi nüş it ki ħatādur dimesünler

2 Bir derde eşir ol ki eķibbā-yı zamāne
Pā-beste-i¹⁵⁵ tedbīr ü¹⁵⁶ devādur dimesünler

3 Dök naķd-i sirişküñ ser-i kūyına¹⁵⁷ nigāruñ

¹⁴⁷ Bu kelime mecmuada “māl” olarak kayıtlıdır.

¹⁴⁸ Bu beyit Haşmet D.’nda 18. beyittir.

¹⁴⁹ Bu beyit Haşmet D.’nda 19. beyittir.

¹⁵⁰ Bu beyit Haşmet D.’nda 20. beyittir.

¹⁵¹ Bu beyit Haşmet D.’nda 21. beyittir.

¹⁵² Bu beyit Haşmet D.’nda 22. beyittir.

¹⁵³ Bu beyit Haşmet D.’nda 23. beyittir.

¹⁵⁴ Nābī D., G. 229 (5 beyit), s. 560. (Bu gazel Nābī ve Abdī mahlasını kullanan Abdurrahman Paşa’ya ait müşterek gazeldir.)

¹⁵⁵ Pā-beste: vā-beste D.

¹⁵⁶ Tedbīr ü: tedbīr-i D.

Tā mūdde‘ iyān saḡa gedādur dimesünler

- 4 Miḡnet çeker¹⁵⁸ ü nāleḡi izḡāra şitāb it
Tā kim saḡa bī-berg ü nevādur dimesünler

- 5 ‘ Abdī gibi āşüfte-i ḡūbān-ı cihān ol
Nābī saḡa tā ehl-i riyādur dimesünler

19¹⁵⁹

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Ḳıtt’a

- 1 Ziḡi mecmū‘ a-i dil kim anuḡ evrākı ser-tā-pā
Bilin yanunda evrāk-ı zeheb dinilse lāyıkdur
- 2 Bu bir meyḡānedür kim keyf-i şahbāsın bilür ‘ āşık
Ne bilsün anı zāhid kim o bir ‘ aḡl ile ayıkdur

[47b]

20¹⁶⁰

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

[Müfred]

Atmaḡa başladı ḡallāc-ı felek yine beni
Ḳoca dūnyā idünür kendüye ḡışlık ḡapuma

21¹⁶¹

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Tesdīs-i Ḥaşmet Efendi

¹⁵⁷ kūyına: kūyında D.

¹⁵⁸ miḡnet çeker: laht-ı ciger D.

¹⁵⁹ Bu kıtanın kime ait olduḡu tespit edilememiştir.

¹⁶⁰ Beyit başlıḡı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduḡu tespit edilememiştir.

¹⁶¹ Ḥaşmet D., Tes. 3 (5 bend), s.116.

I

- 1 Cilvegāh-ı dil iken maḥkeme-i şehri Haleb
Da‘vî-i ‘aşkıyı isbât-u ḥulûş itdüm heb
Hâlime raḥm idüp ey nâdire gūyâ-yı edeb
Tesliyet eyler iken Ḥaşmet-i zârı her şeb
Şimdi kurbānuḡ olam söyle baḡa n’oldu sebeb
Âşinâ-yı ezeliye bu tecāhül¹⁶² bu ġaḡab

II

- 2 Şöhret-i ‘aşkıḡ ile ‘âlemi tütdu nāmum
Zevḡ-i vaşluḡla geçirdüm niçe dem eyyāmum
Eylemedüḡ cevruḡ¹⁶³ ile lâyıḡ mı telef ārāmum
Baḡa bildirmedüḡ ey şūḡ-ı cihān bayrāmum
Şimdi kurbānuḡ olam söyle baḡa n’oldu sebeb
Âşinâ-yı ezeliye bu tecāhül¹⁶⁴ bu ġaḡab

III

- 3 Künc-i ġurbetde olup mûnis-i Beyt’ül-ḡazenüm
Bir dem aḡdırmaz idüḡ zevḡ ü şafâyı vaṡanum
Maḡv iderdüḡ ne ḡadar olsa ‘umüm¹⁶⁵ u miḡenüm
Nemden incindüḡ eyâ âfet-i gül-pîrehenüm
Şimdi kurbānuḡ olam söyle baḡa n’oldu sebeb
Âşinâ-yı ezeliye bu tecāhül¹⁶⁶ bu ġaḡab

IV

- 4 Leb-be-leb meclis-i ülfetde baḡa hem-dem iken
Neş‘e-i la‘lün ile dāfî‘-i renc ü ġam iken
Sana dildâdeligim dāġ-ı dil ‘âlem iken
Bir zamān şevḡ-i dem-i vaşluḡ ile ḡurrem iken
Şimdi kurbānuḡ olam söyle baḡa n’oldu sebeb
Âşinâ-yı ezeliye bu tecāhül¹⁶⁷ bu ġaḡab

[48a]

¹⁶² tecāhül: teġāfül D.

¹⁶³ eylemedüḡ cevruḡ ile: eylemek cevri ile D.

¹⁶⁴ tecāhül: teġāfül D.

¹⁶⁵ ‘umüm: ġumüm D.

¹⁶⁶ tecāhül: teġāfül D.

¹⁶⁷ tecāhül: teġāfül D.

22¹⁶⁸

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Müfred]

Bir kebüter olsa yāre nāme göndersem didüm

Murğ-ı dil ten āşiyānından didi göndersün beni

velehu¹⁶⁹

V

- 5 Da' vī-i şıdk ederek olmuş iken cānānum
Beni maḥsūd-ı felek görmüş iken akrānum
Niçün āteşlere yaqduñ bu dil-i vīrānum
Cürm ü noḳsānımı ben de bileyüm şultānum
Şimdi ḳurbānuñ olam söyle baña n'oldu sebeb
Āşinā-yı ezeliye bu tecāhül¹⁷⁰ bu ğāzab

23¹⁷¹

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ġazel-i Raḥmī

- 1 Elün den ne gelür ey dil ḥayāl-i yār ile eglen
Cüdā düşdün çü yāründen fiğān u zār-ile eglen
- 2 Felek ayırdı ey dil çün¹⁷² beni ol şacı Leylā'dan
Yüri Mecnün gibi şimden girü tağlar ile eglen¹⁷³
- 3 Ḳuluñ zār ile¹⁷⁴ bülbulveş fiğān u āh ile miḥnetde¹⁷⁵
Gel ey gönce-dehen gül-ruḥ gül ü gülzār ile eglen

¹⁶⁸ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹⁶⁹ 21 numaralı şiirin devamıdır.

¹⁷⁰ tecāhül: teğāfül D.

¹⁷¹ Bursalı Raḥmī D., G. 160 (5 beyit), s. 396.

¹⁷² ey dil çün: çün ey dil D.

¹⁷³ yüri Mecnün gibi şimden girü ve tağlar ile eglen: yüri şimden girü Mecnün gibi dağlar ile eglen D.

¹⁷⁴ ile: ise D.

¹⁷⁵ fiğān u āh ile miḥnetde: miyān-ı hār-ı mihnetde D.

4 Firāḳuṅla hemān bir an¹⁷⁶ ḳalupdur tende cānumdan
Gel ey cānlar ṭabībi bir nefes bīmār ile eglen

5 Nice bir yanasun **Rahmī** ḥayāl-i yār ile eglen¹⁷⁷
Yūri ṣimden girü dün gün ḡam-ı dildār ile eglen

24¹⁷⁸

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Ḳıṭ' a

- 1 İztırār-ı ḡama düşmedüḡ ise
İḥtiyārī sefer itmek yegdür
- 2 Dostı düşmen ile görmekten ise
Yıḳılup bir yaṅa ḡitmek yegdür

25¹⁷⁹

Müctess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

[Ḳıṭ' a]-i Rahmī

- 1 Raḳībe oldu müyesser ilāhi zehr olsun
'İtāb-ı telḡ-i lebüḡ gibi bir ṣarāb-ı lezīz
- 2 Nazardan itse işābet iderdi pīr-i muḡān
Ḳadeḡ du' āsını yazup sāḳīye ta' vīz¹⁸⁰

[48b]

26¹⁸¹

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

¹⁷⁶ bir an: bir dem D.

¹⁷⁷ ḥayāl-i yār ile eglen: firāḳ-ı yār ile her dem D.

¹⁷⁸ Bu kıtanın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹⁷⁹ Mecmuada “rubā'ī” olarak kayıtlı olan bu şiir kıta özellikleri taşımaktadır. Bu şiir Bursalı Rahmī D.'da ve Kırımlı Rahmī D.'da bulunmamaktadır. Ayrıntılı bilgi için bk. Kaynakça.

¹⁸⁰ Vezin aksamakataadır.

¹⁸¹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

[Maṭla‘]

Nezāketle uyurken buse almaḡ zarāfetdür
Eger bayrāma ḡalursa ne minnet eski ‘ādetdür

27¹⁸²

Muzāri‘

mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilūn

Tesdīs-i Sālik

I

- 1 Mevḡūf-ı āteş-i ter iken zemherir-i dey
Gelmez ḡayāle bāde gibi neş‘edār şey
Luṭf eylemez mi pīr-i muḡān-ı ḡuceste-pey
Renc-i ḡumār-ı neşve-i dūşine tā-be-key
ḡumlar şikeste cām tehī yoḡ vüçüd-ı mey
İtdün esīr-i ḡahve bizi hey zamāne hey

II

- 2 Sāḡī te‘ āḡub eylemeden ḡālet-i ḡumār
Devr eylemez mi bir daḡı mīnā-yı ḡoş-güvār
Rindāne yoḡ mı kesb-i neşāt itmege medār
Bu ḡuşk-sālde çekilür mi bu inṡizār
ḡumlar şikeste cām tehī yoḡ vüçüd-ı mey
İtdün esīr-i ḡahve bizi hey zamāne hey

III

- 3 Döndi fezā-yı meykedemüz deyr-i zāhide
Nā-ḡār düşdi ehl-i heves zühd-i bāride
Erbāb-ı şevḡe itse de devrān müsā‘ade
Tertīb-i bezm-i ‘işret olunmaz ne fā‘ide
ḡumlar şikeste cām tehī yoḡ vüçüd-ı mey
İtdün esīr-i ḡahve bizi hey zamāne hey

IV

- 4 ḡıldı şitā hüçüm temām oldu vaḡt-i şayf
Meysüz olur mı bāde-keşān-ı esīr-i keyf

¹⁸² Sālik D., Tes. 4 (7 bend), s. 580.

Lebdür¹⁸³ cihānda itmege mestāne sell-i keyf¹⁸⁴

Mey mūriş-i¹⁸⁵ celādet iken şad hezār hayf

Humlar şikeste cām tehī yok vücūd-ı mey

İtdün esir-i kahve bizi hey zamāne hey

V

5 Ağyār vākıf olmadan ‘ayş¹⁸⁶-ı şebāneye

Atsak kapağı bāri hele kahvehāneye

Hayretdeyüz tağayyür-i hāl-i zamāneye

Geldi helāl teveccüh ile bu kārḥāneye

[49a]

28¹⁸⁷

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Gazel-i Ahmed Paşa]¹⁸⁸

Kad kıyāmet gamze āfet zülf fitne haṭ belā

Āh kim ben ḥüsniñün bunca belāsun bilmedüm¹⁸⁹

*¹⁹⁰

Humlar şikeste cām tehī yok vücūd-ı mey

İtdün esir-i kahve bizi hey zamāne hey

VI

6 İbrām-ı vaşla bāde iken māni‘ -i ḥicāb

Oldı güşāyiş-i dile vā-beste feth-i bāb

Teşrif-i yār ile oluruz gerçi şevk-yāb

Bezme ne ārzū ile gelsün o mest-i ḥarāb¹⁹¹

Humlar şikeste cām tehī yok vücūd-ı mey

İtdün esir-i kahve bizi hey zamāne hey

VII

7 Der-beste<<dür>> çünkü maşṭaba-ı şuffe-i şafā

¹⁸³ lebdür: besdür D.

¹⁸⁴ keyf: seyf D.

¹⁸⁵ mūriş: mevriş D.

¹⁸⁶ ‘ayş: ‘ış D.

¹⁸⁷ Ahmed Paşa D., G. 191 (16 beyit), s. 211.

¹⁸⁸ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

¹⁸⁹ Bu beyit dīvānda 3.beyittir.

¹⁹⁰ 27 numaralı şiirin devamıdır.

¹⁹¹ mest-i ḥarāb: mest-h‘āb D.

QılımlıŸ yasāĝ Ÿaĥne-i nā-geh-res-i qazā
Dükkānçe-i Raĥīķiye [ķıl]¹⁹² baŸ-ı būriyā
Afyon vü berŸ mevsimidür Ÿimdi **Sālikā**
Ĥumlar Ÿikeste cām tehī yok vüçüd-ı mey
İtdüğ esir-i qahve bizi hey zamāne hey

29¹⁹³

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Qıı' a

- 1 Ehl-i keyfiñ birine bir Ÿehrī
Ramazān ayını gördüğ mi dimiŸ
- 2 O daĥı fevrī cevāb etmiŸ ki
Bizde yokdur anı görmiŸ dimiŸ

30¹⁹⁴

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

[Maıla']

Cihānda bir kiŸi bī-ĝam degildür
Meger Ÿeytāndur ol ādem [degildür]

31¹⁹⁵

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

[Müfred]

Girüp dilberle ĥammāma viŸāli cā'iz olmuŸken
Elüme girmedi ĥalvet ne çāre ortalık keŸret

¹⁹² Mecmuada bu kelime bulunmamaktadır.

¹⁹³ Bu kıtanın kime ait olduĝu tespit edilememiŸtir.

¹⁹⁴ Beyit baŸlıĝı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduĝu tespit edilememiŸtir.

¹⁹⁵ Beyit baŸlıĝı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduĝu tespit edilememiŸtir.

32¹⁹⁶

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Müfred]

‘ Aşk-ı ‘ âşık gizlenür mi olıcağ ğammāz[lar]

Tende miḥnet cānda āh dilde āteş gözde nem

33¹⁹⁷

Muzāri‘

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

[Ġazel-i Yāhyā]¹⁹⁸

Egler faḳīri va' de- 'i vaşluḡ ne ḥāl ise

Cāndur umār efendi ne deḡlü muḥāl ise

34¹⁹⁹

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

[Müfred-i Lā Edrī]²⁰⁰

Bilürin²⁰¹ ḥaddümi ḳul olmağā lāyık degilem

İḥtiyār elde degül n'eyleyeyin²⁰² sulṭānum

[49b]

35²⁰³

Hezec

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

[Müfred]

Nāzıkdür içinde diyü gözde ḥayālün

Kirpiklerümi yummağā ḳorḳarun efendüm

¹⁹⁶ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

¹⁹⁷ Yahyā Bey D., G. 393 (5 beyit), s. 523.

¹⁹⁸ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

¹⁹⁹ PBM, F. 8172 (1 beyit), s. 2935. (Şair ismi verilmemiştir.)

²⁰⁰ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

²⁰¹ Bilürin: bilürem PBM.

²⁰² N'yleyeyin: n'yleyeyüm PBM.

²⁰³ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

36²⁰⁴

Hezec

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

Tesdis-i Nev'î

I

- 1 Bu 'aşk-ı mecāzuñ ğam-ı hicrānına la' net
Dünyāda vü 'uqbādaki hüsrānına la' net
Erbāb-ı ğamuñ nāliş ü efgānına la' net
Dilberlerinüñ va' de-i ihsānına la' net
Yok yerlere itdükleri peymānına la' net
Ol t̄a'ifenüñ gerçege yalānına la' net
Bu şan' atı²⁰⁵ icād idenüñ cānına la' net
Ecdādına vü aşlına erkānına la' net

II

- 2 İl yāri çeker sīneye sen 'āşık-ı dīdār
Sen girye vü zār eylemede senden o bīzār
Sen 'arz-ı niyāz itsen ider nāzı²⁰⁶ o tekrār
Sen eyler iken çeşmüñi yolında güher-bār
Sen olmuş iken naqd-i vücuduñla harīdār²⁰⁷
El mālīk olur vuşlata bī-dirhem ü dīnār
Bu şan' atı icād idenüñ cānına la' net
Ecdādına vü aşlına erkānına la' net

III

- 3 İrmez ayağun öpmege bir 'āşık-ı maḥzūn
Eller ser-i zülfüñ irişen ehrimen-i dūn
Sen eyle gerek nāleñi ney yaşuñı gülgūn²⁰⁸
'Uşşāka cefā ğayra vefā bunlara ḵānūn
Gel olma şaḵın ādem isen bunlara meftūn
Maḥremleri hep mübtezel ü nākes ü mel' ūn
Bu şan' atı icād idenüñ cānına la' net

²⁰⁴ Nev'î D., Tes. 9 (5 bend), s. 206.

²⁰⁵ Bu şan' atı: başdan bunı D.

²⁰⁶ Nāzı: nazın D.

²⁰⁷ Harīdār: ḵarīdār D.

²⁰⁸ Gülgūn: meygūn D.

Ecdādına vü aşlına erkânına la' net

IV

- 4 Ey dilber[e] ' aşık dirilen ebleh ü nādān
Öldürse revādur seni tîğ-ı ğam-ı hicrân
Sen t̄alib ü rāğıb²⁰⁹ aña senden o gürîzân
O mest ü²¹⁰ teğāfûl sen aña vālih ü hayrân

[50a]

37²¹¹

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Ġazel-i Nihānî]²¹²

Ey gönül aldanma yārūn ' ahdine peymānına
Bî-vefādur bî-vefānuñ ' ahdi ne peymānı ne
velehu²¹³

İnşāf zihî cehl zihî nekbet ü hüsran
Hep oldu buña rağbet iden sonra peşimān
Bu şan' atı icād idenün cānına la' net
Ecdādına vü aşlına erkânına la' net

V

- 5 Yüz hayf bizüm çekdügümüz renc ü ' anāya
Hep sa' y-i belîğ itdügümüz gitdi hebāya
Nev' iden irişsün bu naşîhat zurefāya
Dil virmeysesüz²¹⁴ her şanem-i mäh-liķāya
Düş²¹⁵ olmayasuz²¹⁶ ğaflet-ile tîğ-ı belāya
Āmîn diyeler hāzır olanlar bu du' āya
Bu şan' atı icād idenün cānına la' net
Ecdādına vü aşlına erkânına la' net

²⁰⁹ Rāğıb: cūyān D.

²¹⁰ Mest ü: mest-i D.

²¹¹ PBM, G. 6323 (5 beyit), s. 2295. Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

²¹² Mecmuada müfred başlığı ile kayıtlıdır.

²¹³ 36 numaralı şiirin devamıdır.

²¹⁴ Virmeysesüz: virmeyeler D.

²¹⁵ Düş: tüş D.

²¹⁶ Olmayasuz: olmayalar D.

38²¹⁷

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / fe‘ ülün

Ġazel-i [Necāti]

- 1 Cihānda ādem olan bī-ġam [olmaz]²¹⁸
Anuṇçün bī-ġam olan ādem [olmaz]
- 2 Göñül göz yaşını yaġdurmayunca
Muḥabbet sebzearı ḥurrem [olmaz]
- 3 Güzeller taş baġırlı olmayınca
Binā-yı ‘ aşk elünde²¹⁹ muḥkem [olmaz]
- 4 Her İbrāhīm ‘ izzet Ka‘ besinde
Halīlullah yāḥūd Edhem [olmaz]²²⁰
- 5 Gelem aḥsamlayum²²¹ dimiştı ol māh
Sitāremde dirīġā aḥsam²²² [olmaz]
- 6 Dikildüm toġru geldüm serv gibi²²³
İşigün den bir adım gitsem [olmaz]
- 7 Necāti tevbenü bozmaḵ dilerler
Çemende lāle gül²²⁴ epsem [olmaz]

39²²⁵

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

²¹⁷ Necâtî Beg D., G. 219 (7 beyit), s. 280.

²¹⁸ Bu şiirin redifi dîvânda “olmaz”, mecmuada “olur mı” şeklindedir.

²¹⁹ Elünde: inende D.

²²⁰ Bu beyit divanda bulunmamaktadır.

²²¹ Aḥsamlayum: akşamlayam D.

²²² Aḥsam: akşam D.

²²³ Toġru geldüm serv gibi: serv gibi doġru geldim D.

²²⁴ Lāle gül: lāl vü gül D.

²²⁵ Bu kıtanın kime ait olduġu tespit edilememiştir.

Ḳıṭ‘a

- 1 Bir kişinün kim dili tatlu ola ey hoş-nihād
Her kişi qardaş olur aña yār-ı mihribān
- 2 Ger dil āzār ola toğmış qardaşı andan qaçar
Rāḥat olmaz dā’imā işi güci savaşı cān

[50b]

40²²⁶

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Maṭla‘]

Luṭf u iḥsān u mürüvvet cümle kāmilden gelür
Her mażarrat kim gelür ‘ālemde cāhilden gelür

41²²⁷

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Tesdīs-i Hüdāyī

I

- 1 Ey ruḥ-ı bāğ-ı letāfetde gül-i ḥandānum
Ṭutdı bülbül gibi dünyā yüzini efgānum
Az qaldı ki²²⁸ çıqa burc-ı bedenden cānum²²⁹
Ey lebi derd-i dile ḥikmet ile Loḳmānum
Şerbet-i vaşluḡ-ıla²³⁰ eyle benüm dermānum
Düşmesün boynıña hecrünle ölürsem qanum

II

- 2 Niçe bir dürr döke bu dīde-i terler niçe bir
Niçe bir zāyi‘ olur bunca²³¹ güherler niçe bir
Āḥ idem ḥasret-ile şām u şehirler niçe bir

²²⁶ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

²²⁷ Hüdāyī-i Kadim D., Tes. 3 (5 bend), s. 237.

²²⁸ qaldı ki: qalıpdır D.

²²⁹ burc-ı bedenden: burc-ı bedenimden D.

²³⁰ vaşluḡ-ıla: vaşluḡ ile D.

²³¹ olur bunca: ola bunca D.

Nār-ı ғamdan²³² niçe bir yana cigerler niçe bir
Tutdı āfāķı meded dūd-ı dil-i sūzānum
Ġarazuñ cevır ü cefā ise yeter sultānum

III

- 3 Ben senüñ pādişehim bende-i fermānuñ olam
Pāy-māl-i ser-i ġisū-yı perişānuñ olam
Ġaşlaruñ yāyına biñ cān-ile ħurbānuñ olam
Bir iki ġün bu fenā dūnye[de]²³³ miħmānuñ olam
Şāle lāyık mıdur ey ħusrev-i ‘ālī-şānum
Baña zulm eylesün çarħa çıķa efġānum

IV

- 4 N’ola yanuñda senüñ sehv-ile itdümse ġünāħ
Baña baġışla ġüzel başuñ içün eyle be-ġāħ
Ġul ġünāħ itse dem olur ki baġışlar anı şāħ
Merħamet eyler iseñ merħamet ide saña ilāħ^{234 235}
Yüzüme bir ġüle baķ tā ki sevinsün cānum
Dest-i luţfuñla yapılsun bu dil-i virānum

V

- 5 Varayın ‘aşķuñ-ile ‘āleme sultān olayın²³⁶
Düşeyin taġlara Mecnūn gibi ‘uryān olayın
Sāyeveş miħrūñ-ile ħāk-ile yek-sān olayın²³⁷
Genc-i ‘aşķuñla **Hūdāyī** gibi vīrān olayın²³⁸

[51a]

42²³⁹

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

[Maţla‘]

Ġörenler çehre-i zerdüm dediler saña n’olmuşdur

²³² Nār-ı ғamdan: nār-ı ғamda D.

²³³ Dūnye[de]: tekyede D.

²³⁴ Merħamet eyler iseñ merħamet ide saña ilāħ: Baña raħm eyler iseñ raħmet ide saña ilah D.

²³⁵ Vezin aksamaktadır.

²³⁶ Varayın ‘aşķuñla ‘āleme sultān olayın: Vāruben derdiñle ‘āleme destān olayın D.

²³⁷ olayun: olayım D.

²³⁸ Divanda bu mısra 5. bendin 3. mısrasıdır. Aynı şekilde 5. bendin 3. mısrası, aslen 4. mısradadır.

²³⁹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘ nın kime ait olduġu tespit edilememiştir.

Meger kim bir gül-i ra‘ nā ğamundan beñzi şolmuşdur

*240

Bāĝ-ı ħüsn içre şalın sen serv gibi ey cānum²⁴¹

Şulasun yollaruñı dīde-i ħūn-efşānum

43²⁴²

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Tesdīs-i Ehli

I

- 1 Vardı tayıandı ‘adem mülkine rāhum neyiki
Kalmadı mülk-i vücūd içre penāhum neyiki
Göklere çıkdı meded dūd-ı siyāhum neyiki
Merḥametle nazar itmez baña şāhum neyiki
Bağmaz evvelki gibi yüzüme şāhum neyiki
Bilmezem ben de nedür cürm ü günāhum neyiki

II

- 2 Demidür haşret ile nāle vü feryād ideyüm
Bād-ı āhumla cihān mülki[ni] berbād ideyüm
Cānumı cevır ü ğam-ı dilbere mu‘ tād ideyüm
Dil-i ğam-gīnimi bī-çāre nice şād ideyüm
Bağmaz evvelki gibi yüzüme şāhum neyiki
Bilmezem ben de nedür cürm ü günāhum neyiki

III

- 3 ‘ Āşık olduğda görüp cān u dil ol sīm-beri
Ḥāl-i dilden hele var idi ḥabībün ḥaberi
Gāh iderdi bu dil-i ḥasteye şefkat nazarı
Ḥışm-ile bakışı şimdi dile ammā nazarı
Bağmaz evvelki gibi yüzüme şāhum neyiki
Bilmezem ben de nedür cürm ü günāhum neyiki

²⁴⁰ 41 numaralı şiirin devamıdır.

²⁴¹ cānum: hānum D.

²⁴² Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

IV

- 4 Derdüm ‘ilāma ‘aceb dilbere dermān nic’olur
Böyle kalursa eger derd-ile nālān nic’olur
Cürmümi dimez ise ol şeh-i hūbān nic’olur
Bilmezem n’etdügümi bilmege imkān nic’olur
Bağmaz evvelki gibi yüzüme şāhum neyiki
Bilmezem ben de nedür cürm ü günāhum neyiki

[51b]

44²⁴³

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Maṭla‘]

Bir mülāyim dilbere ‘ālemde kıymet var mıdur
Hāk-i pāyına yüz urmağ deñlü ‘izzet var mıdur
velehu²⁴⁴

V

- 5 **Ehliya** nola ğam-ı hecr ile nālān olsam
Ağlasam ḥasret-ile derd-ile giryān olsam
Nār-ı ‘aşk-ıla yakup sīnemi sūzān olsam
Ṭāñ mı ger hecr-i leb-i cān-ile bī-cān olsam
Bağmaz evvelki gibi yüzüme şāhum neyiki
Bilmezem ben de nedir cürm ü günāhum neyiki

45²⁴⁵

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Tesdīs-i Selikī

I

- 1 Za‘ f-ı ‘aşk-ı yār-ıla kalmadı tende kudretüm²⁴⁶
Bār-ı miḥnet çekmeden iki büküldi kāmētüm

²⁴³ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

²⁴⁴ 43 numaralı şiirin devamıdır.

²⁴⁵ SŞ., Mus. 2 (5 bend), s. 50.

²⁴⁶ Kudretüm: kuvvetüm SŞ.

Yār bī-pervā durur derd anı bilmez²⁴⁷ hāletüm
Gerçi yokdur bir nefes kat²⁴⁸ ā mecāl ü tākātüm
Söylemek kaçd itdüg[üm]ce yāra derd-i hasretüm
Ağlamak tutar beni güftāra qalmaz kudretüm

II

- 2 Her gice fikr eylerüm kim²⁴⁹ şubḥa irersem eger
Şubḥ-dem ‘ālemlere şalduḡda ol ḥurşid-fer
Hālūmi ‘arz idem aḡa kūyına idüp güz̄er
Līk varup ‘arz-ı hāl içün aḡa idüp²⁵⁰ nazar
Söylemek kaçd itdüg[üm]ce yāre derd-i hasretüm
Ağlamak tutar beni güftāra qalmaz kudretüm

III

- 3 Bir ṭabībe hālūmi ‘arz eyledüm ben mübtelā
Nabżuma el urdı baḡdı yüzüme didi baḡa
Derd-i ‘aşḡ ancak saḡa²⁵¹ dildārdan olur revā
Ben didüm dermān yoḡ-imiş kim kaçan varup aḡa

[52a]

46²⁵²

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Ġazel-i İshāk]²⁵³

Cānını terk itmeyen cānāna olmaz āşinā
Yanmayınca şem‘ [i]le pervāne olmaz āşinā

velehu²⁵⁴

Söylemek kaçd itdüg[üm]ce yāre derd-i hasretüm
Ağlamak tutar beni güftāra qalmaz kudretüm

IV

²⁴⁷ Derd anı bilmez: bilmez dirīgā SŞ.

²⁴⁸ Kat²⁴⁸ ā: nuṭṡa SŞ.

²⁴⁹ Kim: ki SŞ.

²⁵⁰ Aḡa idüp: idüp aḡa SŞ.

²⁵¹ Saḡa: buḡa SŞ.

²⁵² İshāk Çelebi D., G. 3 (7 beyit), s. 74.

²⁵³ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

²⁵⁴ 45 numaralı şiirin devamıdır.

- 4 Ol perī-peyker kaçan kim karşıdan olsa²⁵⁵ ‘ayān
Tağılur ‘aqlum benüm bī-hūş olurum bir zamān
‘Aqlumı cem‘ eylerüm kim söyleyem hālüm revān
Līk kaldum şöyle hayrān kim nice idem ‘inān²⁵⁶
Söylemek kaçd itdüg[üm]ce yāre derd-i hasretüm
Ağlamak tutar beni güftāra kalmaz kudretüm

V

- 5 Hālümü bilmez benüm pes neylesün baña habīb
Bilmeyünce hastenün derdin²⁵⁷ ‘ilāc itmez tabīb
Yoğ-imiş dermān derd-imiş baña naşīb
Nice ‘arz idem aña hālüm **Selīkī** ben ğarīb
Söylemek kaçd itdüg[üm]ce yāre derd-i hasretüm
Ağlamak tutar beni güftāra kalmaz kudretüm

47²⁵⁸

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Tesdis-i Şıdkī

I

- 1 Aldı dil mülki serāyın bir şeh-i ‘ālī-cenāb
Bezm-i ğamda kıldı sīnemden kadüm çeng ü rebāb
Meyl idüp ağıyāra eyler bendesinden ictināb
Āsitān-ı devletinde olmadı hiç feth-i bāb
Yār ser-keş sīne āteş şīşe-i dīdem pür-āb
Kalb haste ser şikeste hāliyā hālīm harāb

II

- 2 Tā şehir-ber-şeb kılardum nāle vü āh u figān
Ġarka virmişdi vücūdum eşk-i çeşm-i hūn-feşān
Kays tā kim irdi miḥnet hātīme didi hemān

²⁵⁵ Olsa: olur SŞ.

²⁵⁶ ‘inān: beyān SŞ.

²⁵⁷ Bu kelime mecmuada “derdinün” şeklindedir fakat bu şekilde vezin bozulduğu için “derdin” hali tercih edilmiştir. A.g.e. de de “derdin” hali kullanılmıştır.

²⁵⁸ Mehtap Erdoğan tarafından hazırlanan “*Sıdkī Paşa Dîvânı*”, Abdullah Eren tarafından hazırlanan “*Mehmed Sıdkī Dîvânı*”, Gülşen Sezen tarafından hazırlanan “*Mustafa Sıdkī Efendi Dîvânı*” isimli çalışmalarda bu tesdis bulunmamaktadır.

Derd ü ' aşk-ıla nedür hâliñ didüm ey yār-ı cān
[53]²⁵⁹

[53b]

48²⁶⁰

Müctess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Beyt-i [Şābit]

Şakın hediye-i ' üd eylemeñ edeble taleb

Zamāne hācılarında ne ' üd var ne edeb

velehu²⁶¹

Yār serkeş sine āteş şīşe-i dīdem pür-āb

Ḳalb haste ser şikeste hāliyā hālim ḥarāb

III

- 3 İrdi enfās-ı kerem buldı kamu nā-kām kām
Oldı serkeş hūblar erbāb-ı ' aşka cümle dām
Aḥter-i şeb-rengimi gör kim baña her şubḥ u şām
Hicre yok ḡāyet dirīgā ' ömrse oldı temām
Yār serkeş sine āteş şīşe-i dīdem pür-āb
Ḳalb haste ser şikeste hāliyā hālim ḥarāb

IV

- 4 Kilk-i ḳudret ' ālemün naḳşını ḳılduḳda raḳam
Levh-i çehremde benüm yazmış belā vü derd ü ḡam
Biñde bir derdüm dinilmez ḥaşr olunca ger disem
Ṭālī' ümden mi felekden mi nedendür bilmezem
Yār serkeş sine āteş şīşe-i dīdem pür-āb
Ḳalb haste ser şikeste hāliyā hālim ḥarāb

V

- 5 Olalı ol meh-cebāne bizde istignā maḳar
Şıdkı-i dil-haste hecr ile neler çekdi neler
Aḡlayup aḥvāline anuñ dü ' ālem ser-te-ser

²⁵⁹ Sayfa numaralandırmasında zannımızca mürettip hata yapmıştır çünkü bir önceki bölümde 4 mısrası verilen tesdisin son 2 mısrası ilgili numaralı bölümden kaldığı yerden devam etmiştir.

²⁶⁰ Bosnalı Alaeddin Sābit D., Ebyat 11 (1 beyit), s. 555.

²⁶¹ 47 numaralı şiirin devamıdır.

Cān u dil bu maṭla‘-ı dil-sūz-ı ezber vird ider
Yār serkeş sîne āteş şīşe-i dīdem pūr-āb
Ḳalb ḥaste ser şikeste ḥāliyā ḥālim ḥarāb

49²⁶²

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Nazm]

- 1 Rūz u şeb bülbül gibi nālān iden sensin beni
Mest-i ḥüsnün ile ḥayrān iden sensin beni

- 2 ‘Āşık-ı bī-çāreye hiç yoğimiş raḥmun senin
Gice gündüz ağladuḡ giryān iden sensin beni

[54a]

50²⁶³

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

[Maṭla‘]

Ḳapandı ḥāne-i baḥtum ilāhī <<sen>> fetḥ-i bāb eyle
Du‘ āsın ben gedā-yı nā-tüvānuḡ müstecāb eyle

51²⁶⁴

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Taḥmis-i ‘Ahdī

I

- 1 Ğam ḳadüm ḥam ḳıldı mānend-i hilāl
Ṭutdı dil āyīnesin jeng ü melāl
La‘ l olup dil gitdi çeşmümden mecāl
Ḳılmadan dār-ı fenādan irtihāl

²⁶² Mecmuada “kıta” olarak kayıtlı olan bu şiir “nazm” özellikleri taşımaktadır. Bu şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

²⁶³ Beyit başlığı ile kayıtlı olan maṭla‘nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

²⁶⁴ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

*Yā Müyessir*²⁶⁵ ente yessirnā vişāl

II

- 2 Düşmege hecr ü ‘anāya dil muḥāl
Başuma yazmışdı ḥaṭṭāt-ı ezel
Cānı yok bir mürdedür ten fi’l-mişāl
Az kaldı ‘ömrümüz kıl al-ecel
Yā Müyessir ente yessirnā vişāl

III

- 3 Ka‘be-i kūyında dil oldu ‘alīl
Raḥm idüp mihmān idünmez ol ḥalīl
Künc-i ğamda ben faḳīr oldum zelīl
Çünkü sensin ḥālūme ni‘am vekīl
Yā Müyessir ente yessirnā vişāl

IV

- 4 Ol perīye intisāb itdi raḳīb
Ḥālīmüz oldu dirīġā ki ‘acīb
Vaşl-ı dildār olmaz-ısa ger naşīb
Ġuşşadan ölmek muḳarrer ‘an-ḳarīb
Yā Müyessir ente yessirnā vişāl

V

- 5 Sāye şaldı ġayra ol serv-i bülend
Tīġ-ı ġayret kıldı baġrum yāre çend
Nūş-ı zehr idi işüm ol la‘l-i ḳand
Rūz u şeb ider bu ‘**Ahdī** müstemend
Yā Müyessir ente yessirnā vişāl

[54b]

52²⁶⁶

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

[Nazm-ı ‘Ulvi]²⁶⁷

²⁶⁵ “*Yā Müyessir*” Allah’ın isimlerinden olup, bir işin olmasını kolaylaştıran anlamına gelmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kaynakça.

²⁶⁶ RT., N. (1 beyit), s. 240.

Günāhum bildüm efendim²⁶⁸ n'ola şefkat recā senden²⁶⁹
Benüm devletlü sultānum ḥaṭā benden 'aṭā senden

53²⁷⁰

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Gazel-i Rāzī Tahmīs-i Ḥaṣmet Sultān

Aḥmed Efendimize İnşā Olunmuştur

I

- 1 Ey sehī-serv-i kerem bāğ-ı cihān ṭurduḡça ṭur
Sāye-baḡş-ı devlet ol bu ḥākdān ṭurduḡça ṭur
Naḥl-i vālā sidre-i ḡudret-nişān ṭurduḡça ṭur
Gülbün-i güلزār-ı şevketün²⁷¹ hemān ṭurduḡça ṭur
Gülşen-i pür-zib²⁷²-i kevn ü mekān ṭurduḡça ṭur

II

- 2 Rūz u şeb kesb-i Rızā 'ullāh için istādesin
Sū-be-sū aḥkām-ı şer' -i enveri icrādasın
Kıble-i maḡşūd-ı dilsin minber-i taḡvādasın
Ḥuṭbe-i ' unvān-ı dīn-i Aḥmed-i inhādasın
Mescid-i mīnā-serāy-ı āsumān ṭurduḡça ṭur

III

- 3 Ḥoş küşāyiş verdi tedbīrün bu kār-ı dirheme
Nāḥun-ı re'yiḡ meded-res oldu ḡayd-ı 'āleme
Ḥande etdi 'uḡde-i dil kākül-i ḡam-der-ḡama
Pertevin oldu mü'eddī germī-i şevḡ ü deme
Meclis-i gerdün u şem-i aḡterān ṭurduḡça ṭur

IV

- 4 Zātını kılsın sūtün-ı ḡayme-i iḡbāl-i Ḥaḡ
Sāyebān etsin sipihri farkına Rabbü'l-Felāḡ

²⁶⁷ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

²⁶⁸ efendim: eylersem T.

²⁶⁹ senden: itsem T.

²⁷⁰ Ḥaṣmet D., Tah. 9 (6 bend), s. 121.

²⁷¹ şevketün: şevketsin D.

²⁷² zib: ziver D.

Pāyınā sāyīde olsun atlas-ı āl-i şafaḳ
Yoḳ ‘imād-ı dīn ü devlet olmaḡa senden eḡaḳ
Bārgāh-ı nūh-kıbāb-ı āsumān tūrdūḡa tūr

V

- 5 Sāye-i cūduḡda ‘ālem diyeler Rāzī gibi
Yā desinler **Hāṣmetūḡ** nuṡḡ-ı siḡirsāzı gibi
Dā’im ol taḡtında Sulṡān Aḡmed-i Ġāzī gibi
Bāḡ-ı ‘adnīḡ naḡl-i Ṳūbā-yı ser-efrāzı gibi
Ey sehī-serv-i kerem bāḡ-ı cihān tūrdūḡa tūr

[55a]

54²⁷³

Hezec

mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn

[Maṡla‘]

Cihānda vaṡl-ı yār ile şādān olmadum gitdüm
Dilā ‘ömrüm ḡam ile geḡdi ḡandān olmadum gitdüm
velehu²⁷⁴

VI

- 6 Pādişāḡım vālidīḡ aḡdırdı reftārun seniḡ
Rūḡ-ı Sulṡān Aḡmed’i şād etdi eṡvāruḡ seniḡ
Rūṡen etdi ‘ālemi envār-ı dīdāruḡ seniḡ
Oldu mengūṡ-ı iṡā‘ at dürr-i ḡüftāruḡ seniḡ
Ḥāṡre dek dīvānıḡa ḡācet-verān tūrdūḡa tūr

55²⁷⁵

Hezec

mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn / mefā‘ ilūn

[Müsebbā]

Mısra‘ -ı Kemāl Paşazāde

I

²⁷³ Beyit başlıḡı ile kayıtlı olan matla‘ nın kime ait olduḡu tespit edilememiştir.

²⁷⁴ 53 numaralı şiirin devamıdır.

²⁷⁵ Mustafa Demirel tarafından hazırlanan “*İbn-i Kemal Dīvān*”, Yekta Saraḡ tarafından hazırlanan “*Şeyḡülislam Kemal Paşazāde*” ve Hayatı Yavuzer tarafından hazırlanan “*Kemal Ümmî Dīvān*” isimli ḡalıṡmalarda bu şiir bulunmamaktadır.

- 1 Ȧalās olmaȦ dilersenȦ ġamdan ey dil mübtelā ol gel
Olup dervīş-i mülk-i ‘aşķa ya‘ nī pādīşāh ol gel
Gel ey pīr-i muġabbet ben ġarībe pīşvā ol gel
Ȧarīķ-i ‘aşķda ya‘ nī baġa sen reh-nümā ol gel
Gelürsen mülk-i ‘aşķa sen de zāhid bī-riyā ol gel
Murāduġ devlet-ise t̡alib-i fakr u fenā ol gel
Cihān sulţānlıġı istersenȦ ey dil gel gedā ol gel

II

- 2 Seġāvetde bugūn olduġ dutalum Ĥātem-i Tāyī
Yāġūd Kārūn gibi cem‘ eylediġ genc-i Firāvānı
Bilirsin ‘ākıbet gerdūn alur senden ķomaz cānı
Nedür bunca belālar çekme herġiz ķahreder anı
Ser-ā-ser ġükmüġe rām oldu t̡ut mülk-i Süleymānı
Girip z̡ulmetde heb Ĥızr ile içdük āb-ı ġayvānı
Cihān sulţānlıġı istersenȦ ey dil gedā ol gel

III

- 3 Giyerse şāh-ı gerdūn eġnine zer-i beftden ġil‘ at
Ser-ā-ser cismiġi atlas ile zeyn eylese ķat ķat
Rızā gösterme kim yegdür bulardan şāl-ı bī-minnet
Gelür zīrā ki ehl-i hāle şāl içre niķe ġālet
Riyāsız būriyā besdür cihānda ‘ākile kisvet
Gedālıķ şāhlıķ bāb-ı ķanā‘ atdür der-i devlet

[55b]

56²⁷⁶

Remel

fe‘ ilātūn / fe‘ ilātūn / fe‘ ilātūn / fe‘ ilūn

[Müfred-i Fıtnat]²⁷⁷

Seyr idüp ruġ[lar]ıġı ġülşen-i cennet bilürüz
Cilve-i ķaddiġi āşūb-ı ķıyāmet bilürüz

velehu²⁷⁸

²⁷⁶ Zübeyde Fıtnat Hanım D., Müf. 4 (1 beyit), s. 219.

²⁷⁷ Mecmuada beyit başlıġı ile kayıtlıdır.

Cihān sulṭānlığı isterseñ ey dil gedā ol gel

IV

- 4 Yanında bir gülün gördüm nice biñ hār-ı miñnet var
Elünde lāleniñ bāde dilünde dāğ-ı ḥasret var
Soñunda çünki her bir vuşlatuñ elbetde firḳat var
Göñül görmez mi sankim bir şafāda biñ meşakḳat var
Gözün aç ġāfil olmağıl riyāsından ferāğat var
Ne şevket ārzū ile ne sevdā-yı şalābet var
Cihān sulṭānlığı isterseñ ey dil gedā ol gel

V

- 5 Cihānda pādişāh olmaḳ hemān bir kethüdālıḳdur
Bu fānī dünyede bī-ḳayd sulṭānlıḳ gedālıḳdur
Bütün dünyāya sulṭāndur gedā dirlerse şādıḳdur
Bu cānuñ çünki kārı ‘ āḳıbet tenden cüdālıḳdur
Bu fānī dehrün elbetde soñ ucı bī-beḳālıḳdur
Göñül derviş olalum gel gedālıḳ pādişāhlıḳdur
Cihān sulṭānlığı isterseñ ey dil gedā ol gel

57²⁷⁹

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

[Müfred-i] Fıṭnat²⁸⁰

Seyr iden ḥüsnüñi elbette olur bende saña

Mā’il olsam n’ola ey ġonca-yı ter ben de saña

58²⁸¹

Hezec

meḫ ülü / meḫ ülü / meḫ ülü / meḫ ülü

[Nazm-ı Fıṭnat]

- 1 Bāğ-ı²⁸² ḳadine ‘ ar‘ ar ey serv-i ḥırāmānım

²⁷⁸ 55 numaralı şiirin devamıdır.

²⁷⁹ Zübeyde Fıṭnat Hanım D., Müf. 1 (1 beyit), s. 219.

²⁸⁰ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

²⁸¹ Zübeyde Fıṭnat Hanım D., N. 8 (2 beyit), s. 202.

²⁸² bāğ-ı: ma‘ il D.

‘ Āşık ruḥuṇa güller ey ḡonce-i ḡandānım

- 2 ‘ Aşkuṇ düşeli cāna oldum saṇa pervāne
Raḡm it dil-i sūzāna ey şem‘ -i şebistānım

[56a]

59²⁸³

Müctess

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

[Müfred-i Fıtnat]²⁸⁴

Fiḡān u nāle-i ‘ uşşāk ḡaṭṭ-ı yārdedür

Nevā-yı bülbül-i şūrīde nevbahārdadur

60²⁸⁵

Müctess

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

Tahmīs-i Ḥaşmet Efendi

I

- 1 Bu kārḡānede ne naḡş u ne ḡumāşum var
Ne zīb-i bāliş ü ne zīnet-i firāşum var
Dükān-ı dilde ‘ abeş kāle-i telāşum var
Nedir bu daḡdaḡa bir bürehne başum var
Bu kārzār-ı emelde ‘ aceb şavaşum var

II

- 2 Ma‘ aş ḡaydına düşmek ‘ abeşdür ey ḡāfīl
Olur mı murḡ-ı ḡafes kisb-i dāneye mā’ il
Simāṭ-ı maṭbaḡ-ı ḡudret dü ‘ āleme şāmil
Ṭaraf ṭaraf dil olurken bu ni‘ mete vāşıl
Bu kārzār-ı emelde ‘ aceb şavaşum var

III

- 3 Nedür bu nūr-ı tecellī nedür bu feyz-i ‘ amīm
Nedür bu cünbiş-i ‘ unşur nedür bu nuṭḡ-ı Kelīm

²⁸³ Zübeyde Fıtnat Hanım D., Müf. 2 (1 beyit), s. 219.

²⁸⁴ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

²⁸⁵ Haşmet D., Tah. 2 (8 bend), s. 115.

Fürûğ-ı cevher-i cāndır bu dilde sırr-ı ‘ azīm
Cesed hudūşa muḳārin ta‘ ayyüş emr-i ḳadīm
Bu kārzār-ı emelde ‘ aceb şavaşum var

IV

- 4 Olursa rūḥ-ı mücessem bedendeki cānuḡ
Bilür diliḡ o zamān rütbesini insānuḡ
Çıkar ‘ ayāna ḥamīr-i vücūdı ḥayvānuḡ
Bedīd olur şuveri āyine-i devrānuḡ
Bu kārzār-ı emelde ‘ aceb şavaşum var

V

- 5 Vücūd zerre-i şems-i şıfāt-ı Rabbānī
Nefes rehīn-i hubūb-ı nesīm-i Raḥmānī
Göñül hümā-yı hevā-yı şıfāt-ı²⁸⁶ rūḥānī
Degül temāyül-i esfel şı‘ ar-ı insānī
Bu kārzār-ı emelde ‘ aceb şavaşum var

[56b]

61²⁸⁷

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

[Maṭla‘ -ı] Ṭālib²⁸⁸

Eli baḡlu ḳul ancak şanma dergāhuḡda ben şeydā
El el üstündedür ‘ arşa çıkınca ey melek-sīmā

velehu²⁸⁹

VI

- 6 Ḥamīr-māye-i fiṭrat şanī‘ -i dest-i ḳader
Müreккеbāt-ı ‘ anāşır fenā-pezir-i heder
Ḳazā-yı būda gelenler reh-i nebūda gider
Cebīn-i levḥ-i ḳaderde nüvişte ḥayr ile şer
Bu kārzār-ı emelde ‘ aceb şavaşum var

²⁸⁶ Şıfāt-ı: şafā-yı D.

²⁸⁷ Bursalı Tālib D., Met. 1 (1 beyit), s. 313.

²⁸⁸ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

²⁸⁹ 60 numaralı şiirin devamıdır.

VII

- 7 Şalāh-ı rūh-ı revānı bedende etmedeyüm
Şafā-yı vuşlatı künc-i miḥende etmedeyüm
Fiğān-ı fūrḳatı şaḥn-ı vaṭanda etmedeyüm
Murādım üzre ne girye ne ḥande etmedeyüm
Bu kārzār-ı emelde ‘aceb şavaşum var

VIII

- 8 Teneffüs etmedi **Haşmet** gönül bu ‘ālemde
Ne ibtisām-ı feraḥda ne vaḳt-i mātemde
Nüvişte rızḳ u ni‘am-ı [levh-i]²⁹⁰ mā-teḳaddemde
Vusūl-ı maṭlaba ḳudret yoğ-iken ādemde
Bu kārzār-ı emelde ‘aceb şavaşum var

62²⁹¹

Hezec

mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilūn

[Müfred-i] Fıṭnat²⁹²

Mihrün görür kemālde her gün zevālini
‘Āḳıl felekde cāh ile maḡrūr olur mı hīç

63²⁹³

Hezec

mef‘ ūlū / mefā‘ ilū / mefā‘ ilū / fe‘ ūlūn

[Nazm-ı Fıṭnat]

- 1 ‘Aks-i lebiṅi cām-ı mey-i nābda gördüm
Bir ḡonce-i ne-şükūfteyi şān ābda gör[d]üm
- 2 Kāküllerün içre göricek ‘ārız-ı āluṅ
Gūyā ki gül ü sūnbül-i sīr-ābda gördüm

²⁹⁰ Bu kelime mecmuada bulunmamaktadır.

²⁹¹ Zübeyde Fıṭnat Hanım D., Müf. 10 (1 beyit), s. 221.

²⁹² Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

²⁹³ Zübeyde Fıṭnat Hanım D., N. 1 (2 beyit), s. 200. (Mürettibin rubâ’î olarak kaydettiği bu şiir nazm özellikleri taşımaktadır.)

64²⁹⁴

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

[Nazm]

- 1 Kim bakar naḥl-ı güle kâmet-i dil-cû var iken
Neyleyim sünbül ü şebbüyı o gîsü var iken

Fıtnat

- 2 Rağbet eyler mi gönül şayd²⁹⁵-ı gazâl-ı mihre
Halka-i berfde²⁹⁶ ol gözleri âhû var iken

[57a]

65²⁹⁷

Muzâri'

mef' ülü / fâ' ilātü / mefâ' ilü / fâ' ilün

[Maṭla' -ı] Tâlib²⁹⁸

Mihr ü meh ola sîne-i eflâktan cüdâ
Dâğ-ı ğam olmaya dil-i şad-çâkdan cüdâ

66²⁹⁹

Muzâri'

mef' ülü / fâ' ilātü / mefâ' ilü / fâ' ilün

Tahmîs-i Nimet Şerif Fıtnat

I

- 1 Zîb-i şimâḥ cân u dil it bu naşîḥati
Eyle güşâde dîde-i pür-ḥ'âb u ğafleti
Şarf itme ârzü-yı dile vaḳt-i fırşatı
Ey dil hevâya virme yeter naḳd-i ğayreti³⁰⁰
Eyle ḥırîde kâle-i zîbâ-yı himmeti

II

²⁹⁴ Zübeyde Fıtnat Hanım D., N. 2 (2 beyit), s. 200. (Mürettibin rubâ'î olarak kaydettiği bu şiir nazm özellikleri taşımaktadır.)

²⁹⁵ şayd: şavd D.

²⁹⁶ berfde: bezmde D.

²⁹⁷ Bursalı Tâlib D., Met. 2 (1 beyit), s. 313.

²⁹⁸ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

²⁹⁹ Zübeyde Fıtnat Hanım D., Tah. 1 (34 bend), s. 75.

³⁰⁰ ğayreti: rağbeti D.

- 2 İkbāl ü cāh u devlet-i dehr ile olma şād
Bīm-i ‘uqāb şiddet-i ferdāyı eyle yād
Tā ki sürūr u şādī-i dünyā ise murād
Ey çeşm ü cān u dil yetişür necl ü incimād
Seyl eyle cūş-ı cūya³⁰¹ sirişk-i nedāmeti

III

- 3 Gıtdün reh-i ma‘ āşīye kıldın nice haṭā
İtdün hevā-yı nefis ile evḳātını hebā
Terk eyle ba‘ d-ezīn nice bir bū-heves dilā
Zīb-āver it yeter yeter ey cān-ı bī-nevā
Gūş-ı derūna ḥalka-i mengūş-ı ṭā‘ atī

IV

- 4 Olduḡ ġarīk-i baḥr-ı haṭā ey dil el-amān
Sa‘ y it ḥulāşa sāḥil-i maḳsūda ir hemān
Kıl keştī-i melāmete iḥlāşı bād-bān
Bād-ı nesīm-i āh-ı dili itdürüp vezān
Mevc-āver eyle cūşiş-i deryā-yı fikreti

V

- 5 Haḳḳın [e]gerçi raḥmeti bī-ḥadd ‘aṭāsı bol
Ammā ki ṭoldı ceyş-i ma‘ āsīle sağ u şol
Zinhār unutma ḥavfı haṭırnākdür bu yol
Ey dil biraz da ser-be-kemīn tefekkür ol
Pūşīde eyle cismüñe dilde³⁰² melāmeti

VI

- 6 Yād eyle seyyiātını endūhgīn olup
Yalvar Ḥudāya derd ile zār u ḥazīn olup
Dūr ol cihāndan der-i Haḳḳa yaḳīn olup
Terk eyle kıyl u ḳālī fenādan emīn olup
Āmīz-i şey-i kār-ı hevā vü ḥaṭīe‘ ti

[57b]

67³⁰³

³⁰¹ cūya: cūy-ı D.

³⁰² dilde: dalk-ı D.

³⁰³ Zübeyde Fıtnat Hanım D., Müf. 15 (1 beyit), s. 222.

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

[Müfred-i Fıtnat]³⁰⁴

Ḳanā' at kūşesin cāy eyleyenler aḡniyādandur
Ġinā ḳal<<i>>>be³⁰⁵ mālīk olmaḳ elḥaḳḳ kimiyādandur
velehu³⁰⁶

VII

- 7 Ḡafletle bunca şubḥ u mesā oldı āh kim
'Ömr-ü ' azīz geḉdi hebā oldı āh kim
Ey dil işüñ hemīşe hevā oldı āh kim
Kāruñ cihānda cümle ḥaṭā oldı āh kim
Yok itdüğüñ günāhlaruñ ḥadd ü ḡāyeti

VIII

- 8 Bir dem gelür ki ola ' uyüb-ı nihān ' ayān
Rüsvāy olursuñ ey dil-i bī-ḉāre el-amān
Ol rüz-ı hevlnāki idüp yād ḳıl fīḡān
Ol dem ki ceyş-i cürm ü ḡalat u ḥaṭā³⁰⁷ girān
Leb-rīz idünce dāmen-i deşt-i ḳıyāmeti

IX

- 9 Ey dil aḡ ol zamānı ki ḥālīñ yamān olup
Altında bār-ı ma' şiyetüñ nā-tüvān olup
Rüz-ı cezāda piş-i ru' āşıyān olup
Piş-i Cenāb-ı Ḥaḳḳa ne yüzle revān olup
Ümmīd idersüñ olmaḡa şāyānı raḥmeti

X

- 10 Evḳātuñ [etdi] cümle mā' āsī ile güzer
Ṭoldı günehle defter-i a' mā[l] ser-te-ser
'Adli ile mu' āmele eylerse Ḥaḳḳ eger
Ḥālīñ ḥarāb ey dil-i şeydā saña meger
Ol şāh-ı enbiyānuñ ola luṭf u şefḳati

³⁰⁴ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

³⁰⁵ Ġinā ḳal<<i>>>be: ḡinā-yı ḳalbe D.

³⁰⁶ 66 numaralı şiirin devamıdır.

³⁰⁷ cürm ü ' iṭāt u ḥaṭā: cürm ü şāt u ḥaṭā D.

XI

- 11 Kıl şıdk ile ol dergeh-i vālāya ilticā
Kim haste-i zünūba o derde olur devā
Şāhinşeh-i melā'ik ü ser-ḥayl-i enbiyā
Ya' nī ḥabīb-i [muhterem-i] Ḥazret-i Ḥudā
Kim zāt-ı pāki 'ālemün 'ayn-ı 'ināyeti

[58a]

68³⁰⁸

Muzāri'

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

[Maṭla']

Kūy-ı fenāya şevk ile pūyān olup gider
Gūyā gül-āb bu dehre peşimān olup gider
velehu³⁰⁹

XII

- 11 Oldur o vāşıl-ı derecāt-ı 'alā k'anıñ
Oldur o āf-tāb-ı sipihr-i hevā k'anıñ
Oldur o burc-ı kurb-ı meh-i pūr-ziyā k'anıñ
Oldur o nūr-ı şem' -i ḥarīm-i dānā k'anıñ
Tābiş fūrüz-ı³¹⁰ 'ālemiyān mihr ü re'feti

XIII

- 13 Ey ḥāk-i pāyi dīde-i ḥavrayā³¹¹ tūtyā
Vey seng-i rāhı gevher-i cāndan girān-bahā
Ol gevher-i yegāne-i gencīne-i 'aṭā
Dürr-i girān-māye-i deryā-yı ıştıfā
Verd ü nihāl-i nūr-ı Ḥudā zāt-ı 'uzleti³¹²

XIV

- 14 Oldur imām-ı cümle-i ervāḥ-ı enbiyā
Hep cān u dille eyledüler aḡa iktidā
Kıl sen [de] eşer-i pākine ol zātıñ iktifā

³⁰⁸ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁰⁹ 67 numaralı şiirin devamıdır.

³¹⁰ Tābiş fūrüz-ı: tābiş-i fūrüz D.

³¹¹ Ḥavrayā: ḥūrayā D.

³¹² 'uzleti: 'izzeti D.

Olur³¹³ o ħayr-ı hādī-i şehrah-ı ihtidā
Kim cümle ħalk o yolda bulurlar selāmeti

XV

- 15 Maĥbūb-ı³¹⁴ yek Cenāb-ı Ĥudā-yı mu‘ azzamuñ
Ĥalk eyledükde nūrını sen šāh-ı ekremüñ
Yoğıdı nāmı levḥ ü kalem ü ‘arş-ı ‘azamuñ
Ey pādīšāh-ı kişver-i levlāke ‘ālemüñ
Zāt-ı şerīfūñ oldı çü bādī-i ħilqati

XVI

- 16 Ey vaşf-ı zāt-ı pākiñe ĥūrşid zer varak
Oldı işāretünle meh-i bedr iki şak
Zāt-ı şerīfūñ āyet-i levlāke mā-şadağ
Sensiñ o muĥtedā-yı gürūh³¹⁵-ı rūsul ki Ĥağ
Kılmış vüçüd-ı pākiñi pür nūr-ı raĥmeti

XVII

- 17 Sensiñ ĥabīb-i Ĥazret-i Ĥağğ Seyyidü’l-Verā
Ĥalk oldı nām-ı pākiñ için arz ile semā
Ey kişver-i risāleti sultān-ı enbiyā
Zīb-benān rif‘ atin itmiş seniñ Ĥudā
‘İzz ile faşş-ı nūr-ı nigīn-i nübüvveti

[58b]

69³¹⁶

Hezec

mef‘ ūlū / mefā‘ ilū / mefā‘ ilū / fe‘ ūlūn

[Maṭla‘ -ı] Tālib³¹⁷

Yağ mihrūñ-ile defter-i ‘işyānumı yā Rab
Bağş eyle bağa cürm-i firāvānumı yā Rab
velehu³¹⁸

XVIII

³¹³ olur: oldur D.

³¹⁴ Maĥbūb-ı: maĥbūbusuñ D.

³¹⁵ Gürūh: gürve D.

³¹⁶ Bursalı Tālib D.’nda bu beyite rastlanmamıştır.

³¹⁷ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

³¹⁸ 68 numaralı şiirin devamıdır.

- 18 Ey āf-tāb-ı tāb der-i maşrık-ı kemāl
Sīmīn rikāb-ı eşheb-i kıadrūn senūn hilāl
Halk itmeden dü ‘ālemi Hakk şad hezār sāl
Kıldı vücūd-ı pākini bī‘şetde Zü’l-Celāl
Hem ibtidā-yı cümle rusul hem nihāyeti

XIX

- 19 Reşk itse müşg-i Çīn nola ravzañda hakiñe
Pervīn-hūşe³¹⁹ bāğ-ı ref inde tākiñe
Pervāne mihr ü māh ruḥ-ı tābnākiñe
Tāb‘ı suhen-şinās reh-i lügat³²⁰-ı pākine
Şarf eyler iken ez-dil ü cān naḳd-i tā‘ati

XX

- 20 Ey mefḥar-ı dü ‘ālem eyā seyyide’l-beşer
Gülmih bāb-ı rif‘atiñe şems ile kamer
Ey gülbün-i riyāz-ı nübüvvetde verd-i ter
Nālişger oldı gülşen-i medhiñde bir şehir
Kilk-i hezār bu ğazel-i pür belāğati

XXI

- 21 Pā-buşun ile buldı nüh eflāk rif‘ati
Pest itse kıametün n’ola Tübā-yı cenneti
Verd-i Behişte virdi ruḥun şerm ü hacleti
Zülf-i ‘abīr-i tıynetün şemm ü nükheti
Virdi meşāmm-ı ‘āleme tıyb u tarāveti

70³²¹

Ahreb

mef‘ülü / mefā‘ilü / mefā‘ilü / fā‘ül

³¹⁹ Pervīn-hūşe: pervīn-i hoşā D.

³²⁰ Lügat: na‘t D.

³²¹ Zübeyde Fıtnat Hanım D., R. 1, s. 72.

Rubā' i Fıtnat

Ey bā' iṣ-ı icād-ı nizām-ı dü serā
Düşmezse 'aceb mi hāke zilletle o kim
Maḥlūk seniṅ nāmıṅa cümle eşyā^{322 323}
Tābi' ola her kārda çün sāye saṅa

[59a]

71³²⁴

Muzāri'

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

[Müfred]

Nāzik mizāc olan sürer oḡlan-ıla şafā
Gevden ṭabī' at olana elbetde zen gerek

72³²⁵

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ṭahmīs-i Ḥaṣmet Der-Vaṣf-ı Defterdār Behçet Efendi

I

- 1 Zuhūr-ı ḥatt-ı 'anber-bārı gördük dīdeler rūşen
Meh-i evvel-bahār-āşarı gördük dīdeler rūşen
Keleflenmiş meh-i ruḥsārı gördük dīdeler rūşen
Ḥaṭ-ı nevle ruḥ-ı dildārı gördük dīdeler rūşen
Mişāl-i mihr-i zerrīn-tārı gördük dīdeler rūşen

II

- 2 Ṭulū' itdi yine şām-ı firāḡuṅ neyyir-i fecrī
Şeb-i yeldā-yı hicrānuṅ düketdi zülmet-i zecrī
Nümāyān işte imsāk-ı vişālün şüret-i ecrī
Hele 'idün sa' id olsun göñül bu rûze-i hecrī
Hilāl-i ebrüvân-ı yâri gördük dīdeler rūşen

III

³²² Bu mısra dîvânda 2. mısradır.

³²³ Vezin aksamaktadır.

³²⁴ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³²⁵ Ḥaṣmet D., Tah. 13 (7 bend), s. 79.

- 3 Şabāh-ı vaşlı gösterdi fūrūğ-ı neyyir-i āhuṅ
Hüveydā leyle-i fūrkatde hengām-ı seḥergāhuṅ
Ziyāsāz-ı zuhūr oldu beyāz-ı şubḥ-ı dil-ḥāhuṅ
Göründi gerden-i kāfūr semmūrundan ol māhuṅ
Şeb içre şubḥ-ı pūr-envārı gördük dīdeler rūşen

IV

- 4 Bu bezm-i ‘ayş u nūşuṅ neş’e-i zevkī degil bākī
Anuṅçün görmemişken sāğar-ı lebrīz-i eşvākı
Hele pūr-zīb-i şahbā eyledüṅ bu bezm-i müştākı
Ḥayāl-i leblerünle dīdemi pūr-ḥūn idüp sākī
Bu gūne sāğar-ı ser-şārı gördük dīdeler rūşen

V

- 5 Tehī destāna rām olmaz ol āfet sāde ülfetde
İderse cāme-ḥāba meyl ider pākīze ḥil‘atle
Görünce dāğ-ber-dil olsun ‘uşşākı bu ḥāletle
Der-āğūş eyledükde yāri Ḥaşmet nār-ı fūrkatle

[59b]

73³²⁶

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

[Maṭla‘]

Maḥalsiz bezm-i ḥāş-ı ‘işrete zāhid ḳadem başdı
Yetiş ey baḥt-ı bīdārūm beni kābūs-ı ğam başdı

velehu³²⁷

Tutuşmuş dāmen-i ağıyārı gördük dīdeler rūşen

VI

- 6 Yine eşkāl-i şun‘uṅ şekl-i tevlīdi olup ḥāşıl
Nümāyān oldı sa‘d-ı menziline nuşret-i dāḥil
Ḳazāyā-yı merāmuṅ şūret-i intācıdur ḳābil
Raḳam-senc-i ümīd ol defter-i ḥırmānıṅa ey dil
Felekde böyle defterdārı gördük dīdeler rūşen

³²⁶Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³²⁷72 numaralı şiirin devamıdır.

VII

- 7 Edersen nām-ı pākinden tefahhüş ey dil-i şeydā
Semiyy-i Şāh-ı Kevneyn Behçet-efrūz-ı dil-i dünyā
Maḳām-ı defterīye zātıdır revnāk veren ḥālā
Bedīdār oldu sırr-ı fāl-i ‘it el-ḳavs yā reyhā
Bu mesnedde o himmetkārı gördük dīdeler rūşen

74³²⁸

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

[Ġazel-i] Fıtnat

- 1 Ġam u endūh revān-ı³²⁹ şāf-ı ṭab‘ āna keder virmez
Belī āyīneye timsāl-i zışt ašlā zarar virmez
- 2 Alur mı behre nā-ḳābil fuyūzāt-ı İlāhiden
Nihālān-ı muşavver nevbahār olmağla ber virmez
- 3 Ḳabūl itmez tezellül şāf-ı ṭab‘ ān kesr-i ḥātırdan
Şikest itsen de āb-ı rū-yı hıfz eyler güher virmez

75³³⁰

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

[Ġazel-i Āgāh]³³¹

Buḥl[i]le ‘āleme ḍarb ‘ül-meşel olmak yegdür
Maḥz-ı dā‘ vā ile şāḥib-kerem olmakdan ise

76³³²

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / fe‘ ülün

³²⁸ Zübeyde Fıtnat Hanım D., G. 6 (3 beyit), s. 194.

³²⁹ Endūh revān-ı: endūh-ı devrān D.

³³⁰ Āgāh D., G. 314 (5 beyit), s. 247. (Bu beyit divānda 3. beyittir.)

³³¹ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

³³² Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

[Maṭlaʿ]

Beni dilber ki gözünden bıraḳdı
Cefā bendin benüm boynuma ṭaḳdı

77³³³

Hezec

mefʿ ülü / mefāʿ ilü / mefāʿ ilü / feʿ ülün

[Müfred]

İflās-ı neṣāṭ-ile ḡam-ı ḳaḥṭ-ı keremden
Meyḥāneye rehn olmadık esbāb mı ḳaldı

[60a]

78³³⁴

Remel

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

[Maṭlaʿ]

Mest olup itmiş giribānın küṣāde tā be-nāf
Vaḳtidür ol mäh ile isterseḡ olmaḳ sine-ṣāf

79³³⁵

Hezec

mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün

Müseddes-i Fıṭnat

I

- 1 Seḫāb-ı nevbahārı ʿāleme gevher-niṣār oldı
İdüp ʿarz-ı cemāl ezhār cümle āṣikār oldı
Zamān-ı ʿayṣ-ı ʿiṣret mevsim-i geṣṭ ü güzār oldı
Neṣīmin dilberāne ṣimdi gül-i³³⁶ sāyedār oldı
Efendim seyre çık ʿālem ser-ā-pā sebzazār oldı
Açıldı lāleler güller yine faṣl-ı bahār oldı

II

³³³ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³³⁴ Beyit başlığı ile kayıtlı olan maṭlaʿ'ın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³³⁵ Zübeyde Fıṭnat Hanım D., Müf., 1 (5 bend), s. 155.

³³⁶ gül-i: naḥl-i D.

- 2 Nigāh it güllere beñzer hemān ruḥsār-ı ḥubāna
Müşābih misk-i Rūmī zūlf-i müşgīn-i cūvānāna
Kenār-ı cūda baḳ serve mişāl ḳadd-i cānāna
Muḥaşşal her ṭaraf bir zevḳ-baḥş eyler dil ü cāna
Efendim seyre çık ‘ālem ser-ā-pā sebzezār oldu
Açıldı lāleler güller yine faşl-ı bahār oldu

III

- 3 Olup üşküfte³³⁷ ezhār-ı çemen hep ḥandede güller
Nevā-perdāzlıḳda sū-be-sū şūrīde bülbüller
Ne hoş düşmüş kenār-ı bāḡa şebbūlar ḳaranfiller
Şarılmış serve yer yer yāsemenler saçlı sūnbüller
Efendim seyre çık ‘ālem ser-ā-pā sebzezār oldu
Açıldı lāleler güller yine faşl-ı bahār oldu

IV

- 4 ‘Acā’ib zevḳi var şāhım buyur şaḥn-ı çemenzārıḡ
Nevāsın istimā‘ it şāḡ-ı gülde bülbül-i zārıḡ
Ḳızarsın ḥacletinden verd-i ter gördükçe ruḥsārıḡ
Ḳıram-ı nāz ile gel bāḡa göster serve reftārıḡ
Efendim seyre çık ‘ālem ser-ā-pā sebzezār oldu
Açıldı lāleler güller yine faşl-ı bahār oldu

V

- 5 Yeter cevır itme ‘uşşākā vefā eyyāmıdır şimdi
Kenār-ı cūyda zevḳ u şafā eyyāmıdır şimdi
Hemān al deste cām-ı dil-güşā eyyāmıdır şimdi
Okı bu matla‘ı gel **Fıtnata** eyyāmıdır şimdi
Efendim seyre çık ‘ālem ser-ā-pā sebzezār oldu
Açıldı lāleler güller yine faşl-ı bahār oldu

[60b]

80³³⁸

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Maṭla‘ -ı] Misli

³³⁷ Üşküfte: eşküfte D.

³³⁸ Misli D.’nda bu şiire rastlanmamıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kaynakça.

Bāġbānā bülbüle karşı kıparma ġoncayı
Kıpmasun bî-çāre Mislînün yazuğdur yüregi

81³³⁹

Ḥafif

fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Müseddes-i

I

- 1 Ey meh-i burc-ı evc-i istignā
Düşeli mihrüñe dil-i şeydā
Dökmüşüm şevkıñ-ile ser-tā-pā
Şimdi 'aşkıñla söyleyem farazā
Söyler olsam dilimdesün cānā
Nağar itsem gözümdesün cānā

II

- 2 Dün gice düşde gördüm ol şāhı
Ol saçı leylī vü ol yüzi māhı
Cāna didi ḥālīñ ne söyle vallāhī
Didüm ey nūr-ı dīde vallāhī
Söyler olsam dilde sen cānā
Nağar itsem gözümdesün cānā

III

- 3 Olalı 'aşkıñı göñül miskīn
Kendözin bilmez oldu cān-ıla ten
Kime tağrīr idem bu ḥāleti ben
Gözüme görünmez illā sen
Söyler olsam dilde sen cānā
Nağar itsem gözümdesün cānā

IV

- 4 Virmedin rüzgār-ı bāda tozum
N'ola sürsem iziñ tozuna yüzüm
Seniñ-ile görür cihānı gözüm

³³⁹ Şair tespiti edilememiştir.

Evvel āhır budur efendim sözüm
Söyler olsam dilde sen cānā
Naẓar itsem gözümdesün cānā

V

- 5 Olalı āşinā cemālūñ-ile
Yār olupdur gönül melālūñ-ile
Gerçi şād oldum vişālūñ-ile
Līk her rŭz u şeb ḥayālūñ-ile
Söyler olsam dilde sen cānā
Naẓar itsem gözümdesün cānā

[61a]

82³⁴⁰

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

[Müfred]

Dilā bil ḳadr-i pīr-i mey-fürüş[1] sen de inşāf it
Bu deñlü luṭf ider miydi eger babamız olaydı

83³⁴¹

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ṭaḥmis-i Fıṭnat Ğazel-i Cevri

I

- 1 Ğamze-i ḥŭn-rīz şunmış tīg-ı ğamġam çeşmüñe
Baḳsalar lerzān olurlar Sām ü³⁴² Rŭstem çeşmüñe
İtmese 'arz-ı kemend ol zŭlf-i pŭr-ḥam çeşmüñe
Olmasa ğamzeñ dem-ā-dem yār u hem-dem çeşmüñe
Mŭlk-i fitne böyle olmazdı müselleme çeşmüñe

II

- 2 Ğāret-i dilden niçe ūftādelersun emīn
Dŭzd-i ğamze kŭşe-i çeşmüñde olmuşdur mekīn

³⁴⁰ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁴¹ Zübeyde Fıtnat Hanım D., Tah. 1 (5 bend), s. 158.

³⁴² ü: ile D.

Sihr ile Hārūt'ı itmiş çāh-ı Bābil'de mekân
Ol nigāh-ı fitne-engīze hezārān āferîn
Fenn-i sihri öğredir hem ğamzeñe hem çeşmüñe

III

- 3 Halka-i zülfün hayāl itdüm ruḥ-ı pür-tābda
Keştî-i dil oldı ser-gerdān yine girdābda
Yok yine nezzāreye kudret dil-i bî-tābda
İtse āsāyiş kaçan ḥalvet-sārāy-ı ḥ'ābda
Nāz olur bî-gāne olmaz şîve maḥrem çeşmüñe

IV

- 4 Gösterürsün 'ārızın ey meh mişāl-i āyine
Şevk-i rūyınla olur dil tūṭî-i gūyā yine
Mest olur her bir nıgehde 'āşık-ı şeydā yine
Böyle nāz u şîveden ḥālî iken ammā yine
Bağmağa tākāt getürmez kimse bir dem çeşmüñe

V

- 5 Mā'il olmuş yāsemen seyr eyleyüp nāzik tenün
Bağrı ḥündür ḥasret-i la' l-i lebiñle goncanun
Fıtnat-ı şeydā da olmuş bülbülü ol gülşenün
Yalnız Cevrî degil meftūn u āşüfte[n] [se]niñ
Beste dünyā zülfüne dil-ḥaste 'ālem çeşmüñe

[61b]

84³⁴³

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

[Müfred]

Şarāb-ı nāb imiş yüzi şuyı 'ālemde dünyānun
Anuñçün revnaķı gitdi Sitānbul u Ğalātānun

85³⁴⁴

Remel

³⁴³ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁴⁴ Murat Darıcık tarafından hazırlanan “*Nazif Divânı*” ve Kemal Kahramanoğlu tarafından hazırlanan “*Nazif-i Mevlevî Divânçesi*” isimli eserlerde bu şiir bulunmamaktadır.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Murabba' -1 Nazîfî

I

- 1 Dilberā bir derde olduñ mübtelā şimden girü
Ölesin bulmayasın aña devā şimden girü
Baña hayf oldı vü yazuqlar saña şimden girü
Geldi haţţuñ geçdi vaqtüñ ur suya şimden girü

II

- 2 Olmışıduñ hüsñ-ile şehr içre gerçi kim be-nām
Nāz iderdüñ göricek ' uşşāka virmezdüñ selām

قاروت بى

irdi gün yüzüñ tutdı temām

Geldi haţţuñ geçdi vaqtüñ ur suya şimden girü

III

- 3 Sen şanurduñ saña bu dilberligüñ bākî kıla
Dimezidüñ gide bu hüsñüm benüm haţţum gele
Hamd'ülillāh oldı meh de olmadun irdüñ hele
Geldi haţţuñ geçdi vaqtüñ ur suya şimden girü

IV

- 4 Çāre olmaz günde anı biñ terāş itsen eger
Çıkarup كوكى cünbüş-ile yolasın meger
Tañ mıdur bu derd-ile ölsen gebersen ey
Geldi haţţuñ geçdi vaqtüñ ur suya şimden girü

V

- 5 Kıanı gelmezdüñ kaçarduñ bu Nazîfî yanına
Benzer iken' arızın cānā cinān bostānına
Bitdi çünkim şaķaluñ döndiñ meţāf dükkānına
Geldi haţţuñ geçdi vaqtüñ ur suya şimden girü

86³⁴⁵

Hezec

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

³⁴⁵ Bosnalı Alaeddin Sābit D., Kt. 24 (3 beyit), s. 545. (Mecmuada bulunmayan 3. beyit: Sābit hele bir kerre göreydüñ anı sen de / O farķın evinde ne sekiş ne kırlış var)

Kıt' a-i [Şābit]

- 1 Aḥvālī zifāfı gice bir nigh gözemiş
Bir ṭabya maḳaşdan dögiyorlar iki ṭobla³⁴⁶
- 2 Dimiş ki bu mazmūn ile kızlar gelin iş vār³⁴⁷
Kız kullesine şu ḳapusından yürüyüş var

[62a]

87³⁴⁸

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

[Maṭla']

Yārdan gerçi temennā-yı vişāl eylersün
Ḳāni' ol seyr-i cemāle ötesin neylersün

88³⁴⁹

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Murabba' -ı Şemsī

I

- 1 İtmedüm dildār-ile bir merḥabā dünyāda ben
Çekdügüm zaḥmetleri itdüm³⁵⁰ hebā dünyāda ben
Ṭaṇ mı dībā yirine giysem ' abā dünyāda ben
Bulmadum bir yār-ı şādık bu fenā dünyāda ben

II³⁵¹

- 2 Seyre çıksam her ṭarafdan dāmenüm pür-ḥār olur
Gülşene vardukça bülbül gibi işüm zār olur
Ṭālī' ümdür her kime yārum disem ağyār olur
Bulmadum bir yār-ı şādık bu fenā dünyāda ben

III³⁵²

³⁴⁶ Bu mısra 2. beyitin ilk mısrasıdır.

³⁴⁷ Bu mısra ilk beytin 2. mısrasıdır.

³⁴⁸ Beyit başlığı ile kayıtlı olan maṭla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁴⁹ Şemsī Paşa D., Mr. 4 (5 bend), s. 730.

³⁵⁰ itdüm: kıldum D.

³⁵¹ Bu bend dīvānda 4. benddir.

- 3 Ey göñül hâk ol şağın ³⁵³اولك pervâz eyleme
Dâ' imâ ehl-i niyâz ol nâza âğâz eyleme
Degme bir şahşı şağın kendüğe hem-râz eyleme
Bulmadum bir yâr-ı şâdık bu fenâ dünyâda ben

IV³⁵⁴

- 4 Her kaçan seyr eylesem³⁵⁵ bir dilber-i ra' nâ yüzün
Anladı meyl itdügüm gösterdi istignâ yüzün
Şemsiyâ gün gibi geşt itdüm bütün dünyâ yüzün
Bulmadum bir yâr-ı şâdık bu fenâ dünyâda ben

89³⁵⁶

Hezec

mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün / mefâ' ilün

Gazel-i Meşâmî

- 1 Cefâ-yı dehrün ol âf-tâb birin bilür birin bilmez
Ğam u şâduğ dil-i nâlân birin bilür birin bilmez
- 2 Bağa gel mescide <<vü>> meyhâneden geç diyü pend eyler
' Acebdir zâhid-i nâ-dân birin bilür birin bilmez
- 3 Kitâb-ı şîveden bâb-ı vefâdan hiç su'âl itmeğ
Dağı nev-restedür ol cânân birin bilür birin bilmez
- 4 Tarîk-i hecri râh-ı vuşlatı dil bilürüm dirse
Unutma göz o ser-gerdân birin bilür birin bilmez
- 5 Hâbîb-ile raķîb³⁵⁷ ahvâlini sormağ Meşâmîden
O bir dîvânedür yârân³⁵⁸ birin bilür birin bilmez

³⁵² Bu bend dîvânda 3. benddir.

³⁵³ اولك: bālāya D.

³⁵⁴ Bu bend dîvânda 5. benddir.

³⁵⁵ eylesem: eyledüm D.

³⁵⁶ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir. KFZE, G. (1 beyit), s. 504.

³⁵⁷ Hâbîb-ile raķîb: raķîb ile hâbîb KFZE.

³⁵⁸ Yârân: zîra KFZE.

[62b]

90³⁵⁹

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Ġazel-i Basīrī]³⁶⁰

Şol³⁶¹ iki maḥmūr³⁶² gözler çehre-i³⁶³ dildārdan³⁶⁴

İki nergisdür açılmış kûşe-i gülzārda

91³⁶⁵

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlün

Murabba' -ı Yümnî

I

- 1 Cennāt-ı cihān gülşenüñ serv-i bülendi
Boşandı başum cūlarınıñ yağ-ıla bendi
Göz gördi gönül sevdi vü ğayetle begendi
Raḥm eyle baña kaşı gözi güzel efendi

II

- 2 Dil zülf-i ğamun ğuşşaların itse rivāyet
O dilārāya baķar seb' semāvātı temāmet³⁶⁶
Kār itdi baña 'aşķun odı begāyet³⁶⁷
Raḥm eyle baña kaşı gözi güzel efendi

III

- 3 Derdüñde senüñ kalmadı dermānum esirge
Gel dökme benüm kara yere ķanum esirge
Öldürme beni zulm-ile sultānum esirge
Raḥm eyle baña kaşı gözi güzel efendi

IV

³⁵⁹ LTŞ, Mat., s. 148; BTŞ, G. 52 (7 beyit), s. 109.

³⁶⁰ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

³⁶¹ şol: ol LT, BTŞ.

³⁶² Maḥmūr: sermest BTŞ.

³⁶³ Çehre-i: 'arız-ı BTŞ.

³⁶⁴ dildārdan: dildārda LT.

³⁶⁵ Yümnî Dîvânî'nda bu şiire rastlanmamıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kaynakça.

³⁶⁶ Bu mısradan vezin aksamaktadır.

³⁶⁷ Vezin aksamaktadır.

- 4 Dildār baṇa hem-dem ü hem-yār ola şandum
Göz göre ḥasret-ile o dillere yandum
Vallāhi vü billāhi begüm cāndan uşandum
Raḥm eyle baṇa ḳaşı gözi güzel efendi

V

- 5 Ey ḳaşlaruṇa gün yüzüṇe olalı ‘aşıḳ
Ḳul olsa revā pādişehā ḳapuṇa lāyık
Yümnī ḳuluṇa cevır ü cefā eyleme yazık
Raḥm eyle baṇa ḳaşı gözi güzel efendi

92³⁶⁸

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

[Maṭla‘]

Nice bir virmeye el vuşlat-ı cānān nice bir
Nice bir yana fīrāḳ āteşine cān nice bir

93³⁶⁹

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

[Maṭla‘]

Ġinā-yı hecr-ile ol dem ‘ināyet yok mı hey zālīm
Bu zulme ġāyet olmaz mı ‘adālet yok mı hey zālīm

94³⁷⁰

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

[Ġazel-i Raḥmī]

³⁶⁸ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁶⁹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁷⁰ Bursalı Raḥmī D., G. 19 (5 beyit), s. 158.

Ḳadem başsaḡ eger ġam-ḥāneme ey māye-i devlet
Ḳudūmuḡla olur miḡnet ser-ā-ser³⁷¹ pāye-i devlet

95³⁷²

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlūn

[Maṭla']

Gūlzār-ı ruḡunda o şehūḡ gül güle söyler
Sūnbül şacı bāḡında anuḡ sūnbüle söyler

[63a]

96³⁷³

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlūn

[Maṭla]

Dil virmiş-idūm bir yūzi gül-ruḡları ala
Şaldı beni zarūret ile elden ele³⁷⁴

97³⁷⁵

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlūn

mef' ūlū / fe' ūlūn

Müstezāt-ı Nedīm

I

- 1 Ey şūḡ-ı kerem-pīşe dil-i zār seniḡdür
Yok minnetiḡ aṣlā
Dil³⁷⁶ kān-ı güher anda ne kim var seniḡdür
Pinhān u hüveydā

II

- 2 Sen kim gelesūḡ meclise bir yer mi bulunmaz

³⁷¹ Ser-ā-ser: serāmuz D.

³⁷² Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁷³ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁷⁴ Bu mısradaki vezin aksamaktadır.

³⁷⁵ Nedīm D., Mst. 2 (5 bend), s. 277.

³⁷⁶ dil: v'ey D.

Baş üzre yerün var
Gül goncasısın kûşe-i deştâr seniñdür
Gel ey gül-i ra' nâ

III

- 3 Neylersen idüp bir iki gün bār-ı cefāya
Şabreyle de şoñra
Peymāne senün ħāne senün yār seniñdür
Ey dil tek ü tenhā

IV³⁷⁷

- 4 Çeşmānı siyeh-mest-i sitem kāküli pür-ħam
Ebrūları [pür] çin
Benzer ki o³⁷⁸ dildār-ı cefākār seniñdür
Ey 'āşık-ı şeydā³⁷⁹

V³⁸⁰

- 5 Bir bûse-i cān-bağşına vir nakd-i ħayātı
Ger kâ'il olursa
Senden yanadur söz yine bāzār seniñdür
Bî-şübhe Nedīmā³⁸¹

98³⁸²

Muzāri'

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Gazel-i [Lā-Edrī]

- 1 Bağ kadd-i yāre tāze fidān söylerüm saña
Kor mest-i nāz-ı pîşe-cevān söylerüm saña
- 2 Gördün mi bu tenāsüb-i a' zâyı kimsede
Berrāk sine ince-miyān söylerüm saña

³⁷⁷ Bu bend dîvânda 5. benddir.

³⁷⁸ o: bu D.

³⁷⁹ Ey 'āşık-ı şeydā: Bî-şübhe Nedīmā D.

³⁸⁰ Bu bend dîvânda 4. benddir.

³⁸¹ Bî-şübhe Nedīmā: Ey 'āşık-ı şeydā D.

³⁸² Bu gazelin mahlas beyiti yoktur, kime ait olduğu tespit edilememiştir.

- 3 Ḥasretle yakdı sīnemi çün la‘li ol mehün
Ben dāğdāriyam ki nişān söylerüm saḡa
- 4 Ey kaşı yā ḥadeng-i müjeḡ urma cānuma
Öldürme mübtelāḡı amān söylerüm saḡa
- 5 Ḥaṭṭ-ı ‘izāra muntazıram bende mū-be-mū³⁸³
Zār-ı derūnı hep o zamān söylerüm saḡa

99³⁸⁴

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / fe‘ ülün

[Kıṭ‘a]

- 1 Dime yok feyz-i isti‘ dād sende
İdersin gerçi da‘ vā-yı maḥabbet
- 2 Bulutdan nem kaḡar ḡāyet de terdür
Giyāh-ı ḡuşk-ı şahrā-yı maḥabbet

[64]³⁸⁵

[64b]

100³⁸⁶

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

[Müfred]

Felek dāmān-ı maḡşūdı ne deḡlü kötü eylerse
Dırāz eyler dil ü cān ol kaḡar dest-i temennāyı

101³⁸⁷

Hezec

mef‘ ülü / mefā‘ ilü / mefā‘ ilü / fe‘ ülün

³⁸³ Bu mısra da vezin aksamaktadır.

³⁸⁴ Bu şiir mecmuada “rubā‘î” başlıḡı altında verilmiştir.

³⁸⁵ Bu sayfa kayıptır.

³⁸⁶ Beyit başlıḡı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduḡu tespit edilememiştir.

³⁸⁷ Bu şairlere ait bir dīvān tespit edilememiştir.

mef' ūlū / fe' ūlūn
Müstezāt-ı Hānif Ma' a Sā' ikī

I

- 1 Ey dil-şiken turre-i tarrār senüñdür³⁸⁸
Aldı seni sevdā
Gül mevsimidür sāḥa-i gülzār seniñdür
Ey bülbül-i şeydā

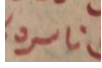
II

- 2 İtseñ n'ola her şām u seḥer cür' a gedāya
Muḥtāclaruz biz
Sāḳī mey ü meyḥāne vü ḥummār seniñdür
Eyle bizi iğnā

III

- 3 Eşk-i ter ile dāğ-ı derūn māl u menālūm
Hep saḡa fedādur
Naḳdīne dirhem ü dīnār seniñdür
Nühüfte vü peydā

IV

- 4 Endīşe-i gīsūsı dilā kesb-i yedindür
Bil-sūd gözetdün
Sevdā-geri ḡamsın ser-i pāzār seniñdür
Ey kālā

V

- 5 ' Ālemde şer ol haşmet-i cāhıñla se rūze
Zā'il olur elbet
Farż eyle ki imkānda ne kim var seniñdür
Ārāyiş-i dünyā

VI

- 6 Ki Şā' ikī ki ḳapdı sen ruḳbe-i edānuḡ
Kimdir saḡa pādāş
Her cādde ḥoş şīve-i reftār seniñdür
Ey kil-k-i sebük-pā

³⁸⁸ Vezin aksamaktadır.

VII

- 7 Bir nīm nıgeh Ḥānıf-i dil-ḥasteye kāfı
Peygūle-i ğamla
Ey ğamze-i nermüm yine bīmār senüñdür
 ile müdāvā

102³⁸⁹

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

[Kıf' a]

- 1 Tıtuḫ dāmānını āzürde itme ol sitemkārı
Elüñ ey ' aşık-ı nālān berāy-ı ḥātır olsun çek
- 2 Semend-i nāz ile luḫ eyle pā-māl itme ' uşşākı
Licāmın ey şeh-i ḥübān berāy-ı ḥātır olsun çek
- 3 Kemān-ebürü-yı dildāruñ cefāsın bir kez ' ālemde
Ne var ey zāhid-i nā-dān berāy-ı ḥātır olsun çek

[65a]

103³⁹⁰

Muzāri'

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

[Maṭla']

' Ayyār-ı kīne-cū-ile seyrāna gitme hıç
Fıkr eyle n'oldı Yūsufa yābāna gitme hıç

104³⁹¹

³⁸⁹ Bu şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁹⁰ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁹¹ Tesdisin ufak tefek farklılıklar bulunduğu tekrar bölümü olan “Humlar şikeste cām tehi yok vücūd-ı mey / Kıldun esir-i kahve bizi hey zamane hey” bölümünün araştırmalar sonucu “Sânî” mahlaslı Can Memi’ye ait beyitler olduğu sonucuna varılmıştır (BT, s. 45; KHÇT, s. 254; KA, s. 83). İçki yasağından sonra Can Memi tarafından döneme eleştiri mahiyetinde yazılan bu iki mısraya birçok şair tarafından nazire yazılmıştır. Mecmuamızda 181 numaralı Sâlik’in şiiri de buna örnektir. Ayrıca Haşmet’in de böyle bir şiiri vardır (Haşmet D., Te. (7 bend), s. 117). Şem’i tarafından Kazım’ın gazeline tesdis olarak yazıldığı kaydedilen bu şiire ulaşamamıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kaynakça.

Muzāri‘
mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilūn

Teds-i Şem‘ i Ğazel-i Kāzım

I

- 1 Bī-çāre oldı dīde hemān seyl-i māh-ı dey
Yandı yakıldı sīne-i dilde mişāl-i ney
Yokdur gözünde zerre kadar zevk-i bezm-i mey
Ey çerh ey bu cefā vü cevrlar derūna hey³⁹²
Humlar şikeste cām tehī yok vücūd-ı mey
İtdün esir-i kahve bizi hey zamāne hey

II

- 2 Devr-i felek bırağdı ayağā ricāmuza
Nuql-ı şafāya naql idelüm mā-cerāmızı
Bilsün şūrāhi dilde olan ibtilāmızı
Sākī bu demde şorma çekilen belāmızı
Humlar şikeste cām tehī yok vücūd-ı mey
İtdün esir-i kahve bizi hey zamāne hey

III

- 3 Yokdur harif-i meykedelerde harābdur
Lā-yı hum-ı şafāda sirişküm şarābdur
Mevc-i piyāle tābiş-i dilden serābdur
Bu āteş-i ğam-ile çekerler kebābdur
Humlar şikeste cām tehī yok vücūd-ı mey
İtdün esir-i kahve bizi hey zamāne hey

IV

- 4 Rez duhterine perde-i ‘ işmet keşidedür
Her çeşm-i tāk anıñcün hūn-çekidedür³⁹³
Bu bir kazā-yı mīrim ‘ ālemde [...] ³⁹⁴
Gūş-ı cihāna mişli dağı [...] ³⁹⁵
Humlar şikeste cām tehī yok vücūd-ı mey

³⁹² Vezin aksamaktadır.

³⁹³ Vezin aksamaktadır.

³⁹⁴ Sayfa karalandığı için okunamamaktadır.

³⁹⁵ Sayfa karalandığı için okunamamaktadır.

İtdün esîr-i kâhve bizi hey zamâne hey

V

- 5 Zâhid araya girdi riyâ vü nifâk-ıla
Oldı yasağ meclisimüz ittifâk-ıla
Şem‘î terennüm itdi maķâm-ı ‘ıraķ-ıla
Kâzım figân u nâlede bu iftirâk-ıla
Hımlar şikeste cām tehî yok vücūd-ı mey
İtdün esîr-i kâhve bizi hey zamâne hey

[65b]

105³⁹⁶

Hezec

mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün

[Kıt‘a-ı Azmî Efendi]³⁹⁷

Rikâbâsâ eger pâyına yârün yüz sürem dirseñ³⁹⁸

Yolunda irtikâb eyle aşılmağı başılmağı

106³⁹⁹

Remel

fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilâtün / fâ‘ ilün

Tahmis-i Haşmet Efendi Ğazel-i Nâbî

I

- 1 Seyl-i hün-âlûdu çeşm-i eşkbârüm söylesün
Sürhî-i eşk-i ğamı reng-i ‘izârüm söylesün
Künc-i fûrkatde ne rûtbe dâğdârüm söylesün
Yâre varsın peyk-i nâlem âh u zârüm söylesün
Âb-ı çeşmim girye-i bî-ihtiyârüm söylesün

II

- 2 Böyle kalmaz mevsim-i süz-âşinâ-yı ğam geçer
Dâğ-ı hün-âlûde hecre ol perî eyler nazar
Şekveger⁴⁰⁰ olma dehânın açma ey dil sen yeter

³⁹⁶ KHÇTŞ, Kt., s. 558.

³⁹⁷ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

³⁹⁸ rikâb-âb eger pâyına yârün yüz sürem dirseñ: eger pâyına yârün yüz sürem dersen rikâbâsâ T.

³⁹⁹ Haşmet D., Tah. 10 (5 bend), s. 122.

⁴⁰⁰ şekveger: şekve-gü D.

Çāk çāk-ı sîne versin mevce-i ğamdan haber
Zaḥm-ı ḥūn-pāş-ı derūnum inkisārum söylesün

III

- 3 Gelsün ol serv-i sehī gūlzārı yād⁴⁰¹ eylesün
Ġonca vü cūy u gūlü şıķletden āzād eylesün
Gūlsitān-ı ser-be-ser ḥandān [u] dilşād eylesün
Ġonca gūlsün gül açılsın cūy feryād eylesün
Ṭur sen ey bülbul biraz gūlşende yārüm söylesün

IV

- 4 Ey perī şeb-tā-seḥer giryān u zār olduklarum
Cūşış-i giryemde ğarķ-ı cūybār olduklarum
Mübtelā-yı fūrķat-i būs u kinār olduklarum
Ārzū-yı vaşl-ile şeb-zindedār olduklarum
Girye-i ḥasretle çeşm-i intizārum söylesün

V

- 5 Nice leb-cünbān-ı nuṭķ olsun dehānum **Ḥaşmetā**
Cümleyi lāl eyledi cevriyle ol⁴⁰² şirīn-edā
Kim olur bilmem sūḥansāz-ı teşevvūķ ḡāimā
Bende yok ḡudret edāya şevķi Nābīyā
Ḥāme-i rengīn-şarīr-i bī-ķarārum söylesün

[66a]

107⁴⁰³

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Beyit

Yapışmış dāmen-i tevfiķe dil dest-i irādetle
Felekden itmemiş bir kerre istimdād [...] ⁴⁰⁴

108⁴⁰⁵

⁴⁰¹ Yād: ābād D.

⁴⁰² ol: o D.

⁴⁰³ Bu beyitin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴⁰⁴ Sayfa karalandığı için okunamamaktadır.

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Tesdīs-i Hāşimî

I

- 1 Pîrlik irdi mecālüm gitdi kudret kalmadı
Za' fa yüz tutdı cismümde kuvvet kalmadı
Dilde 'ayş u 'işrete meyl-i muhabbet kalmadı
Gitdi gülzâr-ı vücūdumda tarāvet kalmadı
Dilde şabr gözde ḥ'āb tende tākāt kalmadı
Bilmezem hālüm n'ola bir yerde rāhat kalmadı

II

- 2 Gice gündüz ağlamakdan kalmadı cismümde nūr
Sîne doldı nār-ı ğamla gitdi qalbümde sūrūr
Geldi muhkem hāşılı bu cism-i bî-çāre fütūr
Tende ārām itmeyüp cān dā'imā tende bî-huzūr
Dilde şabr gözde ḥ'āb tende tākāt kalmadı
Bilmezem hālüm n'ola bir yerde rāhat kalmadı

III

- 3 Şol kadar itdürdi baña çerh-i bî-dād āh u zār
Mūya döndi müyeden inceldi bu cism-i nizār
Şāhidi maqşūd ise serkeş dil ise bî-qarār
El vire devlet diyü çekmek niçe bir intizār
Dilde şabr gözde ḥ'āb tende tākāt kalmadı
Bilmezem hālüm n'ola bir yerde rāhat kalmadı

IV

- 4 Ey felek kārūn müdām ehl-i dile cevır ü cefā
Yeridür künc-i ferāġat ider isem inzivā
Mazhar ammā lutfuḡa her nā-maḡal ü nā-sezā
Hāşılı senden uşandum ey sipihr-i bî-vefā
Dilde şabr gözde ḥ'āb tende tākāt kalmadı

⁴⁰⁵ Emir Osman Hāşimî tarafından yazılan “*Dîvânçe-i Hāşimî*” isimli eserde ve Mehmet Ünal tarafından hazırlanan “*Bandırmalızâde Mustafa Hāşim Efendi'nin Dîvân-ı Manzûmesi*” isimli çalışmada bu şiir bulunmamaktadır.

Bilmezem hâlim n'ola bir yerde rāhat kalmadı

V

- 5 Jeng-i ğamdan olalı mir 'ât-ı hâtır pür-keder
Zerrece zevk ü şafâdan kalmadı dilde eşer
Nāvek-i endūhuna dehrün idüp sîne siper
Hâşimî olduñ siper tîr-i kazāya ol kadar
Dilde şabr gözde h'āb tende tākāt kalmadı
Bilmezem hâlim n'ola bir yerde rāhat kalmadı

[66b]⁴⁰⁶

109⁴⁰⁷

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Meşnevî]

Luğaz-ı [Hâşmet]

- 1 Ol nedür kim mültecā-yı hās u 'ām
Halka bāz etmekdedür bāb-ı merām
- 2 Müntesib her bāb-ı vālā-himmete
Mā-şadağ küngāh-ı halka nisbete
- 3 Cinsine dil-bestedür Mecnūnlar
Zülf-i Leylā'ya anı beñzetdiler
- 4 Vardur envā' ı yed-i eṭfālde
Ṭavka beñzer gerden-i pür-ḥalde
- 5 Bulunır mişli anuñ her anda
Enf-i dübb ü eşfel-i insānda
- 6 Ser-be-ser halkuñ neşimengāhıdur
Ol neşimen cümleñ dil-h'āhıdur

⁴⁰⁶ Bu sayfanın başındaki beyitin üzeri çizilmiştir.

⁴⁰⁷ Hâşmet D., L. 1 (10 beyit), s. 236.

- 7 Ni' metiyle herkesi dil-sir ider
Ol vakitde fark-ı sükide gezer
- 8 Hıfz olunmaz gerçi hırsız çalamaz
Çalsa ger dil-h'āhı üzre alamaz
- 9 Ehl-i 'ırzdur çalmağa iden heves
Düzd anı çalsa verir elbetde ses
- 10 Kim bu remzî halle olsa fürce-yâb
Hâşmetâ bî-şüphe olur feth-i bâb

110⁴⁰⁸

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Nazm]

Luğaz⁴⁰⁹

- 1 Ol nedür bir hüb-ı çehre sim-ber
Nür-dide şâf-dil u rüşen-güher
- 2 Her gice bir mehlîkânın ' aşkına
Penbe-i dâğı dağı tırmaz yanar
- 3 Şubha dek bîdâr olaldan za' fî var
Şöyle kim âh eylesen cânı çıkar
- 4 Bu luğaz sırrına vâkıf olmayan
Bî-hünerdür bî-hünerdür bî-hüner

111⁴¹⁰

Remel

⁴⁰⁸ Bu luğazın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴⁰⁹ Bu luğazın cevabı kandil olabilir.

⁴¹⁰ Bu luğazın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Kıt'a]

Luğaz⁴¹¹

- 1 Ol nedür kim yok durur cisminde cān
Ağzı yokdur yetmiş iki dili var
- 2 Karmı içi tobtolu yılan çiryān
Başını kesicek bil söyler hemān

112⁴¹²

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Nazm]

Luğaz-ı [Āşık 'Ömer]⁴¹³

- 1 Ol ne āfetdür vücūdı hāliyā āhfādatur
Meskeni⁴¹⁴ esfelde ammā menzil⁴¹⁵ bālādatur
- 2 'Āriyetden 'ārīdür kesretde vahdet eylemiş
Yemez içmez uyuyup uyanmadan āzādedür⁴¹⁶
- 3 Erdurur 'avret degüldür er degül 'avret durur⁴¹⁷
Bir şifāt olmaz mu' ayyen 'alleme 'l-esmādatur⁴¹⁸

[67a]

113⁴¹⁹

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

⁴¹¹ Bu lugazın cevabı kalemdir.

⁴¹² MK-1, L. 249 (5 beyit), s. 132; Āşık Ömer D., G. 443 (9 beyit), s. 354.

⁴¹³ Bu lugazın cevabı rahimdeki masumdur.

⁴¹⁴ Meskeni: menzili MK-1.

⁴¹⁵ Menzil: meskeni MK-1; menzili D.

⁴¹⁶ Yemez içmez uyuyup uyanmadan āzādedür: göydesi ser-pā bürehne şüreti zibādatur MK-1; bu mısra dīvānda 5. beyitin 2. mısrasıdır.

⁴¹⁷ Erdurur 'avret degüldür er degül 'avret durur: erdedür 'avret degül 'avretdürür hem o degül MK-1; erdurur avrat degil avrat-durur hem er degil D.

⁴¹⁸ Bu beyit dīvānda 8. beyittir.

⁴¹⁹ Haşmet D., Mu. 8 (1 beyit), s. 239.

[Maṭla‘]

[Mu‘ ammā-ı Hāşmet]

Be-nām-ı Muḥammed⁴²⁰

Pāy-i ḥamdi hem-ser-i maḥbūb kılmağa medār

Oldı Hāşmet bir dūr-i yektā-yı hurşīd-iştiḥār

114⁴²¹

Remel

fā‘ ilātūn / fā‘ ilātūn / fā‘ ilūn

[Meşnevī]

Luğaz-ı [Hāşmet]

- 1 Ol nedūr kim hey’eti gerdūnvār
Mūnderic zātında anuñ rūzgār
- 2 Eski bostānīdir ol Hāşbāğcede
Olmada bir def‘ a <<da>> yılda ser-zede
- 3 Toplanur vaqt-i şitā gelse kaçan
Olur ifrāt-ı bürüdetden kaçan
- 4 ‘Aynını cer itseler söz çoğalır
Behre-i nuṭq-ı zebān andan olur⁴²²
- 5 Var<<dur>> ocaqlıy la anıñ germiyyeti
Münḥaşır zātına ḥalvā şoḥbeti
- 6 Cāmesi kat-ber-kat olmuş gül gibi
Kūn-ı yāri ötdürür bülbul gibi
- 7 Hāşmetā bu nüktemiz fehm olunur
Laḥn evlād-ı ‘Arabda bulunur

⁴²⁰ Bu muamma mecmuada “Mu‘ ammā-ı Muḥammed” ismiyle kaydedilmiştir.

⁴²¹ Hāşmet D., L. 2 (7 beyit), s. 236.

⁴²² olur: alır D.

115⁴²³

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Meşnevî]

Luğaz-ı [Vehbî]

- 1 Ol nedür kim āb u gülden hılķati
Mu' teberdür hālk içinde şūreti
- 2 Meclis-i va' za naşihatdūr⁴²⁴ müdām
Āh idüp ādab ile eyler kıyām
- 3 Hoş-nefes şāhib-edeb rūşen-güher
Müstaķīmü 'l-kāme vü bādī 'l-beşer

116⁴²⁵

Ḥafif

fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

[Meşnevî]

Luğaz

- 1 Ol nedür kim cümle [...] ⁴²⁶
Ḥūblar gibi līk āhen-i dil
- 2 Şūretā nice delīdūr am mā
Kimsenün ' aybın eylemez ifşā
- 3 Gelse hālk-ı cihān nacaķlar ile
Ağzın[1] açmaya bıçaķlar ile
- 4 Gelse İsfendiyār-ı āhen-ten

⁴²³ Seyyid Vehbî D., L. 4 (10 beyit), s. 703.

⁴²⁴ Naşihatdūr: naşihatda D.

⁴²⁵ Bu luğazın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴²⁶ Sayfa karalandığı için okunamamaktadır.

Bozmıya nicesin yek  arbdan

- 5 Bu lu az ke fine kim itse nig h
A a ba lu  apuların All h

117⁴²⁷

Remel

f   il t n / f   il t n / f   il n

[Me nevi]

Lu az

- 1 Ol ned r kim g r n r bir  o   i  ar
Ol  i  aru  bir y ce burc  var
- 2 Ol  i  ara ne  apu var ne b ca
 uy  i inde a ar arta ge e
- 3   it imdi ol  i  ar o lanların
A   arı  ara  ızıl  onların
- 4 Yaz olıca  giydir r e l  e ine
Her biri bir  al  a yapar ba ına

[67b]

118⁴²⁸

Muz ari 

mef   l  / f   il t  / me    il  / f   il n

Ma la ]

[Mu  am  -ı  a met]

Be-n  m-ı   r f

P y-i fer   etmi ⁴²⁹ iken menzile d   p
Ba landı  ald  bir b t-i nev-resteyi g r p

⁴²⁷ Bu lu azın kime ait oldu u tespit edilememi tir.

⁴²⁸  a met D., Mu. 9 (1 beyit), s. 239.

⁴²⁹ etmi : yetmi  D.

- 1 Nedür [ol] şahş-ı ' acibü'l-heykel
Öksüz oğlan başı çıplak göti kel⁴³²
- 2 Başı kalpaklı Tātār hācısıdur
Başma kaftānlu [U]rūs bacısıdır
- 3 Güldürür girye iden eṭfālī
Açup āgūş[ın] ider iqbālī
- 4 Dā'im<<ā>> eṭfāl-ile eyler⁴³³ ülfet
Yine eyler düşe kākā⁴³⁴ hareket⁴³⁵
- 5 Yimez içmez gice gündüz şā'im
Hiç yatmaz uyumaz hep kākā'im⁴³⁶
- 6 Jive⁴³⁷ bir dāğı disem gerçektür
Ya'ni yer⁴³⁸ kuḳlaşı bir muḫḫıkdur⁴³⁹
- 7 Cengden çıkmışa beñzer nā-çār
Maḳ' adında yatamaz ' illeti⁴⁴⁰ var
- 8 Elçi şapkasına beñzer tācı

⁴³⁰ MK-1, L. 182 (10 beyit), s. 99; Seyyid Vehbî D., L. 3 (9 beyit), s. 702.

⁴³¹ Bu luğazın cevabı hacı yatmazdır.

⁴³² Başı çıplak göti kel: göti çıplak başı kel MK-1, D.

⁴³³ Eyler: idüp MK-1, D.

⁴³⁴ Yine eyler düşe kākā: düşe kākā yine eyler MK-1.

⁴³⁵ Bu beyit MK-1'de 6. beyittir.

⁴³⁶ Bu beyit MK-1'de 7. beyittir.

⁴³⁷ Jive: civa MK-1.

⁴³⁸ Yer: bir D.

⁴³⁹ Bu beyit MK-1'de 4. beyittir.

⁴⁴⁰ ' illeti: kuḳşun D.

Ka' beye varmamış⁴⁴¹ adı hāci⁴⁴²

- 9 **Vehbiyā** fikre sezādur bu şuhan
Oğlan oyuncağı şanma anı⁴⁴³ sen⁴⁴⁴

120⁴⁴⁵

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ulün

[Maṭla']

[Mu' ammā]

Be-nām-ı Aḥmed⁴⁴⁶

Çü ḥ'ānı maṭla' -ı seb' u'l-meşānī

Cānı nām-ı ḥod bī-ḥarf-i šānī⁴⁴⁷

121⁴⁴⁸

Ḥafif

fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

[Meşnevī]

Luğaz-ı [Vehbī]⁴⁴⁹

- 1 Ol nedür kim⁴⁵⁰ ' aşık-ı sebük-meşreb
Tıfl-ı nevresleridür⁴⁵¹ işi heb

- 2 Giceler ansuz itmeyüp şöhet⁴⁵²
Anı alurlar ortaya elbet

⁴⁴¹ Ka' beye varmamış: Ka' beyi görmemiş MK-1, D.

⁴⁴² Bu beyit MK-1'de 8. beyittir. (MK-1'de 9. beyit: Bunı ḥall idemez erbāb-ı hüner / Oğlan oyuncağı zann eylerler)

⁴⁴³ Şanma anı: zann eyleme MK-1.

⁴⁴⁴ Bu beyit MK-1'de 10. beyittir.

⁴⁴⁵ Bu muammanın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴⁴⁶ Bu muammanın cevabı şu şekildedir: Birinci dizede “seb' u'l-meşānī” nin başlangıcına işaret edilmektedir. “seb' u'l-meşānī” Fatiha Suresi'dir. Bu sure “الاحمد” diye başlamaktadır. İkinci dizede bu ibaredeki ikinci harfin çıkartılması istenmektedir. “الاحمد” ifadesinden ل harf çıkartıldığında “Ahmed” ismi ortaya çıkmaktadır.

⁴⁴⁷ Vezin aksamaktadır.

⁴⁴⁸ MK-1, L. 71 (6 beyit), s. 45; Seyyid Vehbî D., L. 2 (6 beyit), s. 702.

⁴⁴⁹ Bu luğazın cevabı bıçaktır.

⁴⁵⁰ Ol nedür kim: nedür ol D.

⁴⁵¹ Nevresleridür: nūr seyr iledür MK-1; nevresler iledür D.

⁴⁵² Şöhet: muḥabbet MK-1.

- 3 Eyleyüp nice cevrlerle zebûn
Aķıdur[lar] ķulaĝına ķūrşûn
- 4 Görür işin⁴⁵³ ne pāyi var ne eli
Emr-i cārī ne aĝzı var ne dili
- 5 Turre-i dilber ana mā'ildür
Vāsıta olmaĝa da ķābildür⁴⁵⁴
- 6 Birinün vaşf-ı zātıdur bu suĝan
Oĝlan oyuncacı şandun sen⁴⁵⁵

122⁴⁵⁶

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

[Meşnevî]

Luĝaz-ı [Vehbî]⁴⁵⁷

- 1 Görem Aydın dede dirler bir ışık
Işık ammā ķatı tatsuz bulaşık
- 2 Gülşenī tekkesinün⁴⁵⁸ dervīşı
Rūşenīlerle daĝı vardır işi
- 3 Eyleyüp ĥükm-i berātı icrā
Oldı her mescide ķayyum güyā

[68a]

123⁴⁵⁹

Hezec

⁴⁵³ İşin: isen MK-1.

⁴⁵⁴ Ķābildür: ķāıldür MK-1, D.

⁴⁵⁵ Şandun sen: şanırsın.

⁴⁵⁶ MK-2, L. 88 (3 beyit), s. 82; Seyyid Vehbî D., L. 14 (3 beyit), 711.

⁴⁵⁷ Bu luĝazın cevabı mumdur.

⁴⁵⁸ Tekkesinün: tekyesinün MK-2, D.

⁴⁵⁹ Bu muammanın kime ait olduĝu tespit edilememiştir.

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

[Maṭla']

[Mu' ammā]

Be-nām-ı 'Alī⁴⁶⁰

Mu' allim luṭf idüp ta' lîmi tem kııl

Ne kalursa bize gönder kerem kııl

124⁴⁶¹

*462

[Maṭla']

Yārüm taş komışlar

Aḡa bir dilberi dimişler

125⁴⁶³

fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

[Meşnevi]

Luğaz⁴⁶⁴

1 Bārekallah ḡoşā laṭîf-i luğaz

Sellemehullah zāt-ı

2 Ne luğaz tılsım-ı künüz-ı hüner

Rüy[ı] çok kimsenüñ belini bükür

3 Lîk kâşîd ifāde eylerken

İtdüm iz' ān çıkınca ağızından

⁴⁶⁰ Bu muammanin çözümü şu şekildedir: Alt dizede “Ne kalursa bize gönder” ifadesinden “ta' lim” kelimesinden bazı harflerin çıkartılacağına işaret etmektedir. Üst dizedeki “tem kılmak” ifadesinden bu harflerin te ve mim olduğu anlaşılmaktadır. “Ta' lim” kelimesinin başındaki te ile mim harfi düşürüldüğünde “Alî” ismine ulaşılmaktadır.

⁴⁶¹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴⁶² Vezin bozuktur.

⁴⁶³ Bu lugazın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴⁶⁴ Bu lugazın cevabı selamdır.

- 4 Kim [ki] anuḡ meālını aḡlar
Naẓm iden zāta ser-fürü eyler
- 5 Fihris-i pāk nüşḡa-i iḡlāṣ
Evvelin mevc-i baḡr-ı ṣoḡbet-i ḡāṣ
- 6 Müjde-i vaṣl-ı dilrübā-āsā
İstimā' virür derūna ṣafā
- 7 'Aybsız bir ḡumāṣdur ancaḡ
Her alan redd ider bu ḡikmete baḡ
- 8 Eyleye naẓımını nā'il-i kām
Nārı iden Ḥalīle vire selām

126⁴⁶⁵

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

[Maṭla']

[Mu' ammā]

Be-nām-ı Ḥalīl

Dilā ḡaccāca yetmez mi bu ni' met

K'olur baḡṣ anlara eṣmār-ı cennet

127⁴⁶⁶

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

[Meṣnevī]

Luḡaz-ı [Reṣīd-Vehbī]⁴⁶⁷

- 1 Nedür ol tır kim zihsüz kemānı
Kemāndan ḡıḡmadan urur niṣānı

⁴⁶⁵ Bu muammanın kime ait olduḡu tespit edilememiştir.

⁴⁶⁶ REDL., L. 9 (9 beyit), s. 40; Seyyid Vehbî D., L. 5 (9 beyit), s. 704.

⁴⁶⁷ Bu luḡazın cevabı kalemdir.

- 2 uramaz herkes ol t r n kem n n
Olamaz⁴⁶⁸ ursa da farz  niř n n⁴⁶⁹
- 3 O t r n  temrenid r meşk-i⁴⁷⁰ s de
O ulmaz  ekd gi⁴⁷¹ za m-ı g ř de⁴⁷²
- 4 Bulařur g h  ⁴⁷³ geh pey  n   ana
D ner g [y ]  ın lanmış neb ta^{474 475}
- 5  urur [geh]⁴⁷⁶ terkeř-i s m n i inde
Girer g h  mez ra lik zinde⁴⁷⁷
- 6 Ne t r a a sin n dinse yerid r
Ba ılsa z lfik r-ı  ayder d r⁴⁷⁸
- 7 Der nda řa lamaz r z-ı nih n 
Başını kesseler s yler zeb n ⁴⁷⁹
- 8 řeb h olur geh    b-ı neb ta
Geh  ř n l   l   d r   ayn   l- ay ta
- 9 Beşer  ullanur ol t r-i kem n 
Feleklerden⁴⁸⁰ de  issetd m ben  n 

⁴⁶⁸ Olamaz: uramaz REDL, D.

⁴⁶⁹ Bu beyit REDL'de 4. beyittir.

⁴⁷⁰ Meşk-i: m řg-i D.

⁴⁷¹  ekd gi: urdu ı REDL.

⁴⁷² Bu beyit REDL'de 2. beyittir.

⁴⁷³ Bu ek d v nda yoktur.

⁴⁷⁴  ın lanmış neb ta:  ay li v  ben na REDL.

⁴⁷⁵ Bu beyit REDL'de 3. beyittir.

⁴⁷⁶  urur [geh]: geh olur REDL.

⁴⁷⁷ Bu beyit REDL'de 6. beyittir.

⁴⁷⁸ Bu beyit REDL'de 7. beyittir.

⁴⁷⁹ Bu beyit REDL'de 5. beyittir.

⁴⁸⁰ Feleklerden: meleklerden REDL, D.

128⁴⁸¹

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Müfred]

[Mu' ammā]

Be-nām-ı Şālih

Halk[1] memnūn 'aṭāya eylemek mümkün degil⁴⁸²

Vüs' at ile dest-i cūd olsa eger şahrā gibi

[68b]

129⁴⁸³

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlün

[Maṭla']

Hey dil şu giden gözleri mestāneyi gör geç

Şeh-rāh-ı melāḥatde o meyhāneyi gör geç

130⁴⁸⁴

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

[Meşnevî]

Luğaz-ı [Vehbî]⁴⁸⁵

1 Nedür ol kim ma' nā⁴⁸⁶ bî-şāf-siyer⁴⁸⁷

Ki odur nūr-ı siyāha maẓhar

2 Hālvetilerle olup germ-ülfet

Gülşenilerle de eyler şoḥbet

3 Kātı⁴⁸⁸ mevzūn [u] laṭif endāmı

⁴⁸¹ Bu muammanın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴⁸² Vezin aksamaktadır.

⁴⁸³ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁴⁸⁴ MK-3, L. 62 (9 beyit), s. 74; Seyyid Vehbî D., L. 6 (18 beyit), s. 705. (Mecmuada bulunan 5, 6, 7, 8, 13, 14, 15, 16 ve 17. beyitler MK-3'te bulunmamaktadır.)

⁴⁸⁵ Bu luğazın cevabı mum olabilir.

⁴⁸⁶ ma' nā: Mağribî-i MK-3, D.

⁴⁸⁷ Bî-şāf-siyer: şaf-siyer MK-3, D.

Şi‘ ri yok maḥlaşı ammā Cāmi⁴⁸⁹

- 4 Gice seccādesi üzre ekşer
Çok tecellîlere olmuş⁴⁹⁰ maẓhar⁴⁹¹
- 5 Kimseden istemeyüp nân ü penîr
Kavrılır kendü yağıyla o faķîr
- 6 Mescid ü meykedede şadr-nişîn
Ka‘ bede⁴⁹² bütkecede oldu mekîn
- 7 Bir ayağ üzre ‘ibādet eyler
Şûre-i Nûrî tilāvet eyler
- 8 Gāh ḥandān u gehî giryāndur
Kārî geh maķ‘ ad geh bu yandur⁴⁹³
- 9 Görürem dem-be-dem ol bî-günehi
Gāh kâzıkda vü çengelde⁴⁹⁴ gehî⁴⁹⁵
- 10 Gāhî⁴⁹⁶ Ḥallāc dilinde mestûr
K’oldı ber-dār-ı mişāl-i Maşşûr⁴⁹⁷
- 11 ‘Āķîbet eyledi ol ehl-i şühûd
Girye vü āh-ile ifnā-yı vücûd⁴⁹⁸
- 12 Virmemiş gerçi Ḥaķ aña per ü bāl

⁴⁸⁸ Kātı: ḥaylî MK-3.

⁴⁸⁹ Bu beyit MK-3’te 4. beyittir.

⁴⁹⁰ Olmuş: oldı MK-3.

⁴⁹¹ Bu beyit MK-3’te 3. beyittir.

⁴⁹² ka‘ bede: ka‘ be vü D.

⁴⁹³ Kārî geh maķ‘ ad geh bu yandur: Gāh u geh muķ‘ id ü geh pūyandur D.

⁴⁹⁴ Gāh kâzıkda vü çengelde: gāh çengelde vü kâzıkda MK-3.

⁴⁹⁵ Bu beyit MK-3’te 5. beyittir.

⁴⁹⁶ Gāhî: gāh D.

⁴⁹⁷ Bu beyit MK-3’te 6. beyittir.

⁴⁹⁸ Bu beyit MK-3’te 7. beyittir.

Eylemiş şeb-pereye lîk mişâl⁴⁹⁹

- 13 İsmiñi saña işit söyleyeyüm
Ta‘ miye-güne beyân eyleyeyüm
- 14 Düşse təcından eger [bir] cevher
Kendü vaşfını o beyāna⁵⁰⁰ yeter
- 15 İkisi olsa nühüfte farzā
Cem‘ olur hālline yārān-ı şafā
- 16 Üçi birden dökilürse anuñ
Vaşfıdır sāmī‘ olan yārānuñ
- 17 Kālbi olmuşken ‘amāya maşdar
‘Ālemün dīdesini rūşen ider
- 18 Bu mu‘ ammāmı⁵⁰¹ bilen olur ehil⁵⁰²
Var düşün saña bir gice mehil⁵⁰³

131⁵⁰⁴

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

[Maṭla‘]

[Mu‘ ammā]⁵⁰⁵

Be-nām-ı İbrāhim

Yoluñ üstüne şu gelmiş ayağında deniz olmuş

⁴⁹⁹ Bu beyit MK-3’te 8. beyittir.

⁵⁰⁰ O beyāna: beyāna o D.

⁵⁰¹ mu‘ ammāmı: mu‘ ammāyı D.

⁵⁰² Bu mu‘ ammāmı bilen olur ehil: hāl iden bu luğazı olur ehil MK-3.

⁵⁰³ Bu beyit MK-3’te 9. beyittir.

⁵⁰⁴ Bu muammanın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁰⁵ Bu muammanın çözümü şu şekildedir: “yol” kelimesi Farsça “rāh” kelimesidir. Bu yolun üstüne su gelmiştir. “su” kelimesinin Farsça karşılığı “āb”dır. Rāh kelimesinin önüne elif (ا) ve be (ب) harfi getirildiğinde (ابراهیم) olmaktadır. Ayağında deniz olmuş derken denizin Arapça karşılığı “yemm”dir.

Yazılışı (ابراهیم) olan bu kelime ebreh kelimesine eklendiğinde ortaya İbrāhim (إبراهيم) çıkmaktadır.

A şāhum bu muammādan çıkan ad isminiz olmuş

[69a]

132⁵⁰⁶

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

[Müfred]

[Mu' ammā-ı Hāşmet]

Be-nām-ı Muḥammed Emīn

Ey gönül eyle miyān-ı dilberi cāy-ı amān

Gevher-i kenzi alınca ḥūnı kıldır rencden

133⁵⁰⁷

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Meşnevī]

Luğaz-ı [Reşīd]⁵⁰⁸

- 1 Ol nedür kim ma' nevī maḥbūbdur
Nār ider 'āşıklara maḥcūbdur
- 2 'Ālem oldu bende-i efkendesī
Çok cihānda luṭf-ıla şermendesī
- 3 Bir görünmez dilber-i mümtāz dur
Murğ-ı dil şayd itmede şehbāz dur
- 4 Gāh⁵⁰⁹ 'uşşāka olur cılve-nümā
Gösterür bîñ vech-ile rüy-ı vefā
- 5 Varsa bir virāneyi⁵¹⁰ ma' mūr ider

⁵⁰⁶ Hāşmet D., Mu. 4 (2 beyit), s. 238. (Mecmuada bir beyit eksiktir: Medd-i āhı mahzen-i āmāle miftāh eyleyen / Nevarūs-ı kāmı selb eyler miyān-ı gencden.)

⁵⁰⁷ REDL., L. 22 (7 beyit), s. 49.

⁵⁰⁸ Bu luğazın cevabı keremdir.

⁵⁰⁹ Gāh: gāhī REDL.

⁵¹⁰ Virāneyi: virāneye REDL.

Nice maḥzūn dilleri mesrūr ider

- 6 Cümleñüñ maḳbūli şūḥ-ı dil-rubā
Ḥalḳa eyler dā'ımā luṭf u 'aṭā
- 7 Ehl-i himmet 'ārif[ün] pīrāyesi
Naḳd-i bāzār-ı kerem sermāyesi

134⁵¹¹

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Meşnevî]

Luğaz-ı [Reşid]⁵¹²

- 1 Ol ne lafz olmış nüvişte dört ḥarf
Çār ma' nī ile mümkin anı şarf
- 2 Lafzı Türkī hem daḥı ma' nāları
Birdür anuñ evvel-ile āḥiri⁵¹³
- 3 Birisi ḥayvānī insāna libās
Germ-ülfet nev' ü cinsi bī-ḳıyās
- 4 Biri bādī āteş ile ülfeti
Ġayrısıyla itmez o germiyyeti
- 5 Biri āb ü ḥākde ḥizmet-güzār
Gāh külḥanda olursa vechi var
- 6 Aṅla şāyān ḳatı ḥurşid⁵¹⁴ birisi
Ḥasteler olmuşdur anuñ dirisi

⁵¹¹ REDL., L. 26 (7 beyit), s. 52.

⁵¹² Bu luğazın cevabı kürk körük kürek gevrektir.

⁵¹³ Evvel-ile āḥiri: evvel ü āḥirleri REDL.

⁵¹⁴ Ḥurşid: ḥoşdur REDL.

- 7 İki yüz kırk altı oldu cümlesi
Gör ki müşkil oldu ammā bilmesi

135⁵¹⁵

Ahreb

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilün / fā'

Rubā' i

Allāh için ey hüsn-i Hudā dād o penāh
Meşşātaya virme yüz ü besdür billah
Āyineyi itme muḥarrem dār-ı nigāh
Ol çeşm-i kebūda sürme müjgān-ı siyāh

136⁵¹⁶

Ahreb

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilün / fā'

Rubā' i-i [Tālib]

Yā Rabb beni maẓhar-ı iḥsān eyle
Feth-i der-i ümmīdimi āsān eyle
Zulmetkede-i ye'sde ıaldım meded it
Şem' i şeb-i kāmımı fūrūzān eyle

137⁵¹⁷

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlün

[Maṭla']

Ne şoḥbet-i yārānı ne 'ayş u demi mey buldum
Rāḥat da olur ḥātıra ancaḳ ğamı buldum

[69b]

138⁵¹⁸

⁵¹⁵ Bu rubā' i'nin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵¹⁶ Bursalı Tālib D., R. 32, s. 306

⁵¹⁷ Beyit başlığı ile kayıtlı olan maṭla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵¹⁸ Beyit başlığı ile kayıtlı olan maṭla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

[Maṭla']

Ne reftārunda ol yārūn ne güftārındadır hıkmət

Nezāketle güşād-ı bend-i şalvārındadır hıkmət

139⁵¹⁹

Serī'

müfte' ilün / müfte' ilün / fā' ilün

[Meşnevī]

Luğaz-ı [Reşid]⁵²⁰

- 1 Ol nedür <<kim>> aķ sāde geyer bir zārīf⁵²¹
Ṭavrı pesendide vücūdı naḥīf
- 2 Ma' rifeti naķş-ı diğeri gündur
' Ālem anuñ kārına meftündür
- 3 Gāh olur ḥüsn ile şüret-nümā
Gösterür ' āşıqlara resm-i vefā
- 4 Cilve-i rengin ile mümtāzdur
Zülf-i siyehkār-ı siḥirbāzdur
- 5 Cünbiş-i müjgān gibi ol bī-ķarār
Dā'im ider naķd-i şehiñi nişān⁵²²
- 6 Vār ise de sīm [ü] zere rağbeti
Alduğın virmek anuñ ' ādeti
- 7 Oldı **Reşidā** bu luğaz bir ḥayāl

⁵¹⁹ REDL., L. 18 (7 beyit), s. 46.

⁵²⁰ Bu luğazın cevabı kıl kalemdir.

⁵²¹ Bu mısırda vezin bozuktur.

⁵²² naķd-i şehiñi nişān: naķd-i sirişki nişār REDL.

Ḳılsa naẓar ḥall ider ehl-i kemāl

140⁵²³

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

[Meşnevî]

Luğaz-ı [Reşid]⁵²⁴

- 1 Ol merdüm-rubā şehbāz-ı mümtāz
Açar bāl ü perin itdükçe pervāz
- 2 Degüldür yerde gökde bir hümādur
Nice bī-gānelerle āşinādur
- 3 Ḳaçan ' anḳā gibi eylerse cevlan
Olur⁵²⁵ bā' iş-i vuşlat yā hicrān
- 4 Şuyın buldıkça ol murğ-ı hevāyī
Virür cūş [u] ḥurūş ile şafāyī⁵²⁶
- 5 Kiminün şafrāvī oldı mizācı
Ġidā itse de çıkarur⁵²⁷ tatlu acı
- 6 Bırakma kuyruğın şaḳın elinden
Çıḳarsın şonra ' aḳlundan⁵²⁸ yolından
- 7 Yaḳīn eyler gehī ' uşşāḳa yāri
Ola dā'im muvāfıḳ rūzgārı

141⁵²⁹

⁵²³ REDL., L. 27 (7 beyit), s. 52.

⁵²⁴ Bu luğazın cevabı gemidir.

⁵²⁵ Olur: olur yā REDL.

⁵²⁶ Şafāyī: şadāyī REDL.

⁵²⁷ İtse de çıkarur: eyler ne bulsa REDL.

⁵²⁸ ' aḳlundan: ḡafletle REDL.

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Meşnevî]

Luğaz-ı [Fıtnat-Reşid]⁵³⁰

- 1 Ol nedür ki⁵³¹ ikidir insānda
Ücden artıķ olmadı hayvānda
- 2 Sende var hem bende var ādemde⁵³² yok
Cümlede var[dur] disem 'ālemde⁵³³ yok
- 3 Kimsede olmaz velī her şeyde var
Dā'imā anuğla temkīn [ü] vaķār⁵³⁴
- 4 On beş olmuşdur anuğ menzilleri
Birine varmaķ ķabül degül beri⁵³⁵
- 5 Bir iki üçden ziyāde olmadı
Dördüni bir yerde kimse görmedi

[70a]

142⁵³⁶

Hezec

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

[Ėazel-i Haşmet]⁵³⁷

Ruḥşat bulunur dāmen-i cānān ele girmez

Cānān bulunur gūşe-i imkān ele girmez

143⁵³⁸

⁵²⁹ Zübeyde Fıtnat Hanım D., L. 4 (5 beyit), s. 207; REDL., L. 58 (5 beyit), s. 71.

⁵³⁰ Bu luğazın cevabı noktadır.

⁵³¹ Ki: kim REDL.

⁵³² ādemde: 'ālemde D.

⁵³³ 'ālemde: āvāmda D.

⁵³⁴ Bu beyit Zübeyde Fıtnat Hanım'ın dīvânında bulunmamaktadır.

⁵³⁵ Birine varmaķ ķabil degül beri: Birine ķabil degil varmaķ beri D.; birine ķabil degül varmaķ biri REDL.

⁵³⁶ Haşmet D., G. 89 (5 beyit), s. 163.

⁵³⁷ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Meşnevî]

Luğaz-ı [Reşid]⁵³⁹

- 1 Ol nedür kim tûb-ı bî-çevgândur
Cân ile oynar gezer bî-cândur
- 2 Nakş-ı gûn-â-gûn ile şüret-nümâ
Tali'-i yâr olana⁵⁴⁰ bir dil-rubâ
- 3 On iki yüzden nümâyân şüreti
Oldı her bir şüretin bir şüreti
- 4 Saña bir vech-ile olsa âşinâ
Ėayrı yüzden eyler aĖyâra vefâ
- 5 Ya naşib olur gelür ya cevır ider
Bî-vefâdur kıanda olursa gider

144⁵⁴¹

Hezec

mefâ' ilün / mefâ' ilün / fe' ülün

[Meşnevî]

Luğaz-ı [Reşid]⁵⁴²

- 1 Nedür ol kim ola maķbül-i ' âlem
Aña tãlib cihânda cümle âdem⁵⁴³
- 2 Gezer dünyâyı eyler Ėalkı Ėandân
Nice dil-Ėasteye bulmıř o dermân

⁵³⁸ REDL., L. 67 (5 beyit), s. 75.

⁵³⁹ Bu luğazın cevabı Tãli' a Nasip'tir.

⁵⁴⁰ Olana: oluna REDL.

⁵⁴¹ REDL., L. 31 (7 beyit), s. 55.

⁵⁴² Bu luğazın cevabı altındır.

⁵⁴³ Âdem: ' âdem REDL.

- 3 Mühim-sāzı bu bāzār-ı cihānuñ
İder hıżmetlerin şāh u gedānuñ
- 4 O fettān-ı cihān bir bī-vefādur
Hemān ellerle dā'im āşinādur
- 5 Vişāliyle seni eylerse mesrūr
Şaķın ğafletle olma [aņa] maġrūr
- 6 Kimi zencīr[in]e beste olmış anuñ
Çoġın başdan çıkarmış dil-berānuñ
- 7 Nihān itmez bulursa⁵⁴⁴ merd ü dānā
İki yüzli vefāsızdur o zīrā

145⁵⁴⁵

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Meşnevî]

Lugaz-ı [Reşid]⁵⁴⁶

- 1 Ol nedür 'ālemde bir kaçır-ı ġarīb
Yerde vü gökde degül emr-i 'acīb
- 2 Eyledi⁵⁴⁷ eyyām-ı sa' d ile zühūr
Diseler lāyık aņa kaçır-ı sürūr
- 3 Olsa hūbān u zenān gāh cilve⁵⁴⁸
Būselik olur maķām-ı çārgāh

⁵⁴⁴ Bulursa: bilürse REDL.

⁵⁴⁵ REDL., L. 70 (5 beyit), s. 76.

⁵⁴⁶ Bu lugazın cevabı bayram beşiġidir.

⁵⁴⁷ Eyledi: eyler ol REDL.

⁵⁴⁸ Zenān gāh cilve: zenāna cilvegāh REDL.

- 4 Anda çok ʿāşık bulur dildārını
ʿİyd ider gördükde⁵⁴⁹ [meh]-ruḥsārını

- 5 Kāʾim [ü] şābit degüldür dāʾimā
Gāh bir kaç gün [olur] şūret-nümā

146⁵⁵⁰

Remel

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

[Müfred]

İki uylukları bir olurdı yārūn

Araya kīr-i münāfık bir balgam bırakmasa⁵⁵¹

[70b]

147⁵⁵²

Hezec

mefʿ ülü / mefāʿ ilü / mefāʿ ilü / feʿ ülün

Müfred-i Fıtnat⁵⁵³

Mest-i mey-i nāz oldı dil evvel nigeħinde

Bilmem ne füsün eyledi çeşm-i siyehinde

148⁵⁵⁴

Ḥafif

feʿ ilātün / mefāʿ ilün / feʿ ilün

[Meşnevî]

Luğaz-ı [Reşid]⁵⁵⁵

- 1 Nedür ol rû-siyāh düşmen [ü] dost
Āhuvāna bırakdur[ur]mış o post

- 2 Bir iki renk ile olur yek-renk

⁵⁴⁹ Gördükde: gördükçe REDL.

⁵⁵⁰ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁵¹ İki dizede de vezin aksamaktadır.

⁵⁵² Zübeyde Fıtnat Hanım D., Müf. 9 (1 beyit), s. 221.

⁵⁵³ Mecmuada beyit olarak kayıtlıdır.

⁵⁵⁴ REDL., L. 34 (7 beyit), s. 57.

⁵⁵⁵ Bu lugazın cevabı baruttur.

Ḳullanur anı Müslimān u Frenk

- 3 Çarḥdan gördi çünki cevr ü cefā
Eylemezse ‘aceb degül o vefā
- 4 Ülfeti germ lîk şüreti serd
Gösterür kārını olursa neberd
- 5 Gāh bir çāha ḥabs iderler anı
Zāhir eyler çıkınca n’olduḡını
- 6 Ḥasb-ı ḥālî su’āl olınsa eger
Dūd-ı āhî hemān semāya çıkar⁵⁵⁶
- 7 Anuḡ adı da kendi gibi şovuk
Hele ‘aḳluḡ anuḡla ülfeti yok

149⁵⁵⁷

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Meşnevî]

Luğaz-ı [Reşid]⁵⁵⁸

- 1 Ol nedür kim bir taşaklı nām-dār
Āletinüḡ kertiginde⁵⁵⁹ ḥayli dār
- 2 Anı ellerse biri her ne zamān
Dişleri kıcır kıcır eyler hemān
- 3 Gördüm ol dīvāneyi zencîrde
Dili durmaz bir ‘acep tedbîrde

⁵⁵⁶ Çıkar: deger REDL.

⁵⁵⁷ REDL., L. 75 (5 beyit), s. 79.

⁵⁵⁸ Bu lugazın cevabı kantardır.

⁵⁵⁹ Kertiginde: kertigi de REDL.

4 Herkesün miqdārını eyler beyān
Aña rāzı oldılar halk-ı cihān

5 Oldı bāzār-ı cihānda mu‘ teber
Eksük olmasun birini al yeter

150⁵⁶⁰

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Meşnevî]

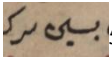
Lugaz-ı [Reşid]⁵⁶¹

1 Ol nedür kim dā’imā varur gelür
Her varup geldükçe ammā iş görür

2 Nice serv-i kıaddi keşdi bāğdan
Eksük olmasun vücūdı dāğdan⁵⁶²

3 Yalnız hizmet ider yokdur eşi⁵⁶³
İşi gören ekşerî lîkin dışı

4 Eli yokdur kârı elim ile⁵⁶⁴
Biri alsa kâr ider anı ele^{565 566}

5 Kâra āğāz eylese ğırlı⁵⁶⁷ gezer
Gördüğü sa‘ at ⁵⁶⁸ keser

⁵⁶⁰ REDL., L. 37 (7 beyit), s. 59.

⁵⁶¹ Bu lugazın cevabı testeredir.

⁵⁶² Bu beyit dîvânda 5. beyittir. (Dîvânda 2. beyit: İki yüzlidür bakılsa şüretâ / Kullanurlar birisini dā’imā)

⁵⁶³ Yalnız hizmet ider yokdur eşi: yalnızızdur yokdur anuñ bir eşi REDL.

⁵⁶⁴ Elim ile: dā’im el ile REDL.

⁵⁶⁵ Bu beyit dîvânda 6. beyittir. (Dîvânda 4. beyit: Hır hır eylese de lâzımdur hele / Eli yokdur el ile kârı bile)

⁵⁶⁶ İki dizede de vezin aksamaktadır.

⁵⁶⁷ ğırlı: hırlar REDL.

⁵⁶⁸ : işi sesi REDL.

151⁵⁶⁹

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Ġazel-i] Nef' ī

‘ Ārif ol ğam çekme Nef' ī böyle kalmaz rüzgār

Luṭf ider bir gün Ḥudā elbetde feth-i bāb olur

[71a]

152⁵⁷⁰

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Maṭla']

[Mu' ammā-ı Ḥaṣmet]

Be-nām-ı Ḥaṣmet

Pāy-ı çeşmüm [āb]ile dār-ı ṭarīk-i intizār

Olmada ser-çeşme-i ' ayn-ı heves gevher-nişār

153⁵⁷¹

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[*]⁵⁷²

Luġaz⁵⁷³

1 Ol nedür kim yüzdür anuñ tırnaķı⁵⁷⁴

Sekiz ayak üzerinde⁵⁷⁵ ṭurmaĝı

2 Beş başı vardır anuñ dört cānı⁵⁷⁶

Bunu bilmeyen kişi beşbelli deli^{577 578}

⁵⁶⁹ Nef' ī D., G. 40 (5 beyit), s. 251.

⁵⁷⁰ Ḥaṣmet D., Mu. 7 (1 beyit), s. 239.

⁵⁷¹ SK, L. 131 (2 beyit), s. 129.

⁵⁷² Dübeyt.

⁵⁷³ Bu luġazın cevabı meyyittir.

⁵⁷⁴ Tırnaķı: parmaĝı SK.

⁵⁷⁵ Üzerinde: üzre ṭurur SK.

⁵⁷⁶ Beş başı vardır anuñ dört cānı: beş başı var beş dili var dört cānı SK.

154⁵⁷⁹

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / fe' ülün

[Nazm]

Luğaz⁵⁸⁰

- 1 Ol nedür⁵⁸¹ kim bir kıbbe-i ma' mür⁵⁸²
Ne kapu var ne baca meşhür^{583 584}

- 2 Ve illā kim içi tobtolu ' acīb kim⁵⁸⁵
Nışfi⁵⁸⁶ za' ferān nışfi⁵⁸⁷ kāfūr⁵⁸⁸

155⁵⁸⁹

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[*]⁵⁹⁰

Luğaz⁵⁹¹

- 1 Hāḫ Te' āla hoş⁵⁹² yaratmış⁵⁹³ beş-be-beş
Beşi daḫı birbirini görmemiş

- 2 İkisine gün toḫunur yaz kış⁵⁹⁴
Üçi daḫı gün⁵⁹⁵ yüzini görmemiş

⁵⁷⁷ Bunu bilmeyen kişi beşbelli deli: yek ' arif gerek kim bile anı SK.

⁵⁷⁸ İki dizede de vezin aksamaktadır.

⁵⁷⁹ SK, L. 99 (2 beyit), s. 114.

⁵⁸⁰ Bu lugazın cevabı yumurtadır.

⁵⁸¹ Ol nedür: nedür ol SK.

⁵⁸² Bir kıbbe-i ma' mür: ola bir kıbbe ma' mür SK.

⁵⁸³ Ne kapu var ne baca meşhür: ne kıbbe var ne bünyād aḫa meşhür SK.

⁵⁸⁴ İki dizede de vezin aksamaktadır.

⁵⁸⁵ Tobtolu ' acīb kim: tobtoludur SK.

⁵⁸⁶ Nışfi: yarısı SK.

⁵⁸⁷ Nışfi: yarısı SK.

⁵⁸⁸ Vezin aksamaktadır.

⁵⁸⁹ MK-2, L. 132 (2 beyit), s. 108.

⁵⁹⁰ Dübeyt.

⁵⁹¹ Bu lugazın cevabı namazdır.

⁵⁹² Hoş: çün MK-2.

⁵⁹³ Yaratmış: yaratdı MK-2.

⁵⁹⁴ İkisine gün toḫunur yaz kış: gün yüzün görmez ikisi yāzu kış MK-2.

⁵⁹⁵ Gün: gören MK-2.

156⁵⁹⁶

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Nazm]

Luğaz⁵⁹⁷

- 1 Ol nedür kim zerre zerre kân olur
Tohmi azdur mîvesi hândân olur

- 2 Ağzı birdir dili iki cānı yok
Niçeler bu ma' nîde hayrân olur

157⁵⁹⁸

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

[Nazm]

Luğaz⁵⁹⁹

- 1 Nedür ol kim dırāz-ı lāğardur
Bedeni⁶⁰⁰ cümle pāy ile serdür

- 2 Şokıcağ gözlerine⁶⁰¹ parmağını⁶⁰²
Ağzın açar⁶⁰³ şanasın ejderdür⁶⁰⁴

*605

- 3 Kimki fetḥ eyler-ise bu luğazı
Lāmi' ī gün gibi hüner-perverdür

⁵⁹⁶ Bu lugazın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁵⁹⁷ Bu lugazın cevabı kalemdir.

⁵⁹⁸ SK, L. 116 (3 beyit), s. 121.

⁵⁹⁹ Bu lugazın cevabı makas olabilir.

⁶⁰⁰ Bedeni: deheni SK.

⁶⁰¹ Gözlerine: gözine anuḡ SK.

⁶⁰² Parmağını: parmak SK.

⁶⁰³ Ağzın açar: açar ağzını SK.

⁶⁰⁴ Bu beyit SK'da 3. beyittir. (SK'da 2. beyit: Kucuşup birbirin hem öperler / Mihribān şan iki birāderdür)

⁶⁰⁵ Bu bölüm mecmuada numaralandırılmamıştır fakat üstteki lugazın devamı olabilir. SK'da bu beyit bulunmamaktadır.

158⁶⁰⁶

Muzāriʿ

mef' ūlū / fā' ilātūn / mef' ūlū / fā' ilātūn

[Maṭlaʿ]

Kaçmaz metāʿ -ı vaşlıñ bāzārdan o dilber

Ammā ki müşteriler aşağıdan dokerler

159⁶⁰⁷

Muzāriʿ

mef' ūlū / fā' ilātū / mefāʿ ilū / fā' ilūn

[Maṭlaʿ]

Bezme şucı eylese teşrîf ol perî⁶⁰⁸

Naqd-i ʿ arakdur aña münāsib ayağ teri

160⁶⁰⁹

Remel

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn

[Müfred]

Bend-i şalvārın çözüp öpsem senüñ nermîn n'ola

Yarma şeftālusu bāğ-ı vaşlınuñ gāyet lezîz

161⁶¹⁰

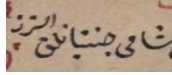
Remel

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn

[Müfred]

Harici içinden şırma çıkmāğa endāzede

Çözme çatlağ kayışı

⁶⁰⁶ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matlaʿ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶⁰⁷ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matlaʿ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶⁰⁸ Vezin aksamakatdır.

⁶⁰⁹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶¹⁰ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matlaʿ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

162⁶¹¹

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlūn

[Maṭla']

Mābeyin ḥāyede çün oldı mülāzım⁶¹²

Çoz bekçisidür şimdi benüm gird-i rāzım

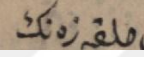
163⁶¹³

Müctess

mefā' ilūn / fe' ilātūn / mefā' ilūn / fe' ilūn

[Müfred]

Ḥayāl-i yārdur ancaḵ murādı

Elinde kiri hemān ālet-i mülāḥāzadır

164⁶¹⁴

Remel

fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilūn

[Müfred]

dildāra büyük çekmece dirler ammā

Bana ḵalsa dir idim aḡa ḥarāmī deresi

165⁶¹⁵

Remel

fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilūn

[Müfred]

Bī-tekellūf ṣanemā ṣadre geçersin sen

Hüner oldur ki saḡa idüp eller geçüre⁶¹⁶

[71b]

⁶¹¹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶¹² Vezin aksamaktadır.

⁶¹³ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶¹⁴ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶¹⁵ Beyit başlığı ile kayıtlı olan müfredin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶¹⁶ İki dizede de vezin aksamaktadır.

166⁶¹⁷

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

[Maṭla']

‘ Aceb muvāfiḳ-meşreb şafā-yı ‘ âlem-i âb

Numüne-i ḥāk vaṭandan hevā-yı ‘ âlem-i âb⁶¹⁸

167⁶¹⁹

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ġazel-i Râgıb Paşa

1 Tevāzu' dur dem-i zîrişde çünkim meşreb-i mînā

Degil ḥālī sa' âdetden anıçün kevkeb-i mînā

2 Furûğ-ı bâde-i gül-reng ile pürdür tehî şanma

Turunc-ı mihre ḥarf-endāz olursa ğabğab-ı mînā

3 Sezā mı neş'e-i bezm-i⁶²⁰ vişāle her teng-māye

Dehān-ı sâgara şāyestedir būs-ı leb-i mînā

4 Bulunmaz meş' al-i mihr ile baḳsaṅ zülmet-i endūh

Kaḳan tāb-efken olsa dilde māh-ı Nahşeb-i mînā

5 Şafā-yı cevher-i şahbāya mir'āt-ı mücellādır

‘ Acebdür rūḥ-perverlikde Râgıb ḳālīb-ı mînā

168⁶²¹

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ġazel-i Haşmet

⁶¹⁷ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶¹⁸ İki dizede de vezin aksamaktadır.

⁶¹⁹ Râgıb Paşa D., G. 6 (5 beyit), s. 198.

⁶²⁰ bezm-i: cām-ı D.

⁶²¹ Haşmet D., G. 4 (5 beyit), s. 128.

- 1 Haṭ girüp mābeyn-i ḥüsnüñe ḥicāb olmuş saṇa
Dīde-düz-ı vaşluṇa karşı niḳāb olmuş sana
- 2 ‘ Āşıkun ḳan aḡladıkça şevḳün efzün olmada
Dīde-i ḥünbārımız cām-ı şarāb olmuş saṇa
- 3 Pertev-i rūyun⁶²² cihān-ı ḥüsne rüz u şeb yeter
Cebhe meh ruḥsār-ı gülgün āftāb⁶²³ olmuş saṇa
- 4 Var ögün ey dil bu devrin cünbiş-i iḳbāline
Gerdiş-i gerdün çerḥ-i āsiyāb olmuş saṇa
- 5 Mest idüp açdum o şūḥun⁶²⁴ sīne-i sīmīnini
Daḥme-i⁶²⁵ maḳşūde **Ḥaşmet** fetḥ-i bāb olmuş saṇa

169⁶²⁶

Muzāri‘

mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilün

Ġazel-i Fıtnat

- 1 ‘ Āşık ümīd-i luṭf ile dildādedür saṇa
Ey şūḥ eyle merḥamet üftādedür saṇa
- 2 Def‘ -i ḥumār[a] isteriseṇ çāre ey gönül
Ben bildigim ‘ ilāc hemān bādedür saṇa
- 3 Ağyār oldı nā’ il-i zevḳ-i vişāli hep
Luṭf-ı hemān bir nigeḥ-i sādedür saṇa
- 4 Girdāb-ı ḡamda ḳaldı efendim dil-i nizār
Dā’ im kenār-ı vaşlı temennā[da]dur saṇa

⁶²² rūyun: rüyün D.

⁶²³ āftāb: āfitāb D.

⁶²⁴ şūḥun: şuhun D.

⁶²⁵ daḥme-i: dahme-i D.

⁶²⁶ Zübeyde Fıtnat Hanım D., G. 1 (5 beyit), s. 161.

- 5 Fıtnat ne deñlü olmasa şâyân-ı vuşlatıñ
Ey şūh eyle merḥamet üftā[de]dür saña
[72a]

170⁶²⁷

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

[Maṭla']

Düşmez ol şāha ki her gāh ider istiğnā
Geh olur ' aşık-ı şeydāya düşer istiğnā

171⁶²⁸

Hezec

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

Ġazel-i Tālib

- 1 Deryāda iden ol dūr-i yektāyı temāşā
Bî-perde lafız eyledi ma' nāyı temāşā
- 2 Bir dīdede kim nūr-ı ḥaḳīkat ola eyler
Āyīne-i Yūsufda Züleyḥāyı temāşā
- 3 Bir yer[e] çıkar silsilesi ḥüsn-ile ' aşkıñ
Mecnūn'da kıl kākül-i Leylā'yı temāşā
- 4 Ey māh-ı nev-i ' ıyd-ı ümīd-i dil-i ' uşşāk
Seyrāna çıkup eyle temāşāyı temāşā
- 5 Olsun ḳo alay seyrine yārān müteveccih
Biz idelüm ol gözleri alaya⁶²⁹ temāşā
- 6 Āyīne-şıfat seyr olamazsın bu şuverden

⁶²⁷ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁶²⁸ Bursalı Tālib D., G. 3 (7 beyit), s. 177.

⁶²⁹ alaya: alayı D.

İtseñ ne kadar ‘ âlem-i dünyâyı temâşâ

- 7 **Ṭālib** hele bir âh-ı nedâmet çeküp eyle
Emvâc-ı yem-i raḥmet-i Mevlâ’yı temâşâ

172⁶³⁰

Hezec

mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün

Ġazel-i Yâhya

- 1 Ruḥ-ı dildârı rengin vaşf idersin ey dil-i şeydâ
‘ Acebdür sözleründen reng olmazsa gül-i ra‘ nâ
- 2 Şafâ baḥş olmada gülzârdan meyḥâne eksük mi
Ḳalur mı bûy-ı gülden bâğbâna nûkhet-i şahbâ
- 3 Düşelden vâdî-i ‘ aşka inen çok dilrübâ sevdüm
Hele çok sevdüğümden olmadum âzürde-dil kaṭ‘ â
- 4 Cefâsı dilberün ‘ ayn-ı vefâdur ey gönül gör kim
Cefâlar ide ide Ḳays’ı mecnûn eyledi Leylâ
- 5 Hevâ-yı ‘ aşk u nâr-ı şevḳ u âb-ı çeşmün olmasa
Kim âdem⁶³¹ dir senün gibi ayak toprağına **Yahyâ**

173⁶³²

Ahreb

mef‘ ülü / mefâ‘ ilü / mefâ‘ ilün / fâ‘

Rubâ‘ i Ṭālib

Ey lücce-i raḥmeti ḥurûşân Mevlâ
Vey luṭf u ‘ inâyeti firâvân Mevlâ
Püşide-i dâmen-i kerem kııl cürmüm

⁶³⁰ Şeyhülislam Yahyâ D., G. 6 (5 beyit), s. 31.

⁶³¹ âdem: ‘ âdem D.

⁶³² Bursalı Ṭālib D., R. 4, s. 299.

Ey kārī ‘uṣāt-ı nāse Ğufrān Mevlā

[72b]

174⁶³³

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Ġazel-i Figānī]⁶³⁴

Dāimā ey serv-ḳad çün kim cefādur hū saḡa

Var yūri ṣağ olasın ṣimden girü yā hū saḡa

175⁶³⁵

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Ġazel-i ‘Aṣḳī

- 1 Düşeli⁶³⁶ Leylī ṣaḡuḡdan ṣūr u sevdālar baḡa
Mūnis oldı Ḳays’veṣ āhū-yı ṣaḡrālar baḡa
- 2 Tīğ-ı ġamzeyle ṣarāb-ı nāz içüp ḳānlar döker
Çeṣm-i mestūnden gelür her dem bu ġavġālar baḡa
- 3 Ḳaṭreṣ ‘aṣḳuḡla bir deryāya ṣalduḡ sen beni
Ṣimdi gelmez ḳaṭrece bu yidi deryālar baḡa
- 4 Derdūḡ aldum cān-ile dūnyā vü ‘uḳbādan geḳüp
Öyle⁶³⁷ ṣandum dostum virüldi dūnyālar baḡa⁶³⁸
- 5 Bāğda Ṭūbā ḳaddūḡ evṣāfıḡ[1] eylerken seḡer
Servden dem-sāz olur mürġ-i ḡoṣ āvāzlar⁶³⁹ baḡa⁶⁴⁰

⁶³³ PBM, G. 69 (7 beyit), s. 74.

⁶³⁴ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁶³⁵ Aṣḳî D., G. 6 (7 beyit), s. 151.

⁶³⁶ düşeli: düşile D.

⁶³⁷ öyle: eyle D.

⁶³⁸ Bu beyit dīvānda 5. beyittir.

⁶³⁹ ḡoṣ āvāzlar: ḡoṣ-āvālar D.

⁶⁴⁰ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

- 6 Şāh-ı ‘ aşkuñ şevk-ile çün gördi⁶⁴¹ ‘ uryān olduğum
Dāğ-ı āteşnākden geydürdi dībālar baña
- 7 ‘ Aşkīyem şevkuñle cānā söyle şeydā olmışam
Hālūmi görüp gülerler cümle şeydālar baña

176⁶⁴²

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Ġazel-i İshāk

- 1 Cānını terk itmeyen cānāna olmaz āşinā
Yanmayınca şem‘ ile pervāne olmaz āşinā
- 2 Derd-i ‘ aşka⁶⁴³ düşmeyenler ‘ aşkdan bī-gānedür
Bī-vesīle her kişi sulṭāna olmaz āşinā⁶⁴⁴
- 3 Ey perī bī-gāneveş bizden kaçır [mı]sın didüm
Nāz ile⁶⁴⁵ didi perī insāna olmaz āşinā⁶⁴⁶
- 4 Vaḥşet eyler āsitānıñ itleri İshākdan
‘ İzzet⁶⁴⁷ ehli bī-ser ü sāmāna olmaz āşinā⁶⁴⁸

177⁶⁴⁹

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Ġazel-i Revānī

⁶⁴¹ çün gördi: gördi çün D.

⁶⁴² İshāk Çelebi D., G. 3 (7 beyit), s. 74.

⁶⁴³ ‘ aşka: hicre D.

⁶⁴⁴ Bu kelimenin son harfi sadece bu beyitte uzundur.

⁶⁴⁵ nāz ile: nāzla D.

⁶⁴⁶ Bu beyit dīvānda 6. beyittir. (Dīvānda 3. beyit: Rişte-i peyvendi tā ki kişiye pā-bend olur / Ol sebebdan kimseye dīvāne olmaz āşinā. 4. beyit: Şüret-i mihrin görüp çarḥuñ iñen aldanma kim / Ġāfil olma kimseye bīgāne olmaz āşinā. 5. beyit: Sākīyā ol yāre mey sun ‘ aşık-ı gem-h’ārla / İçmeyince bir iki peymāne olmaz āşinā)

⁶⁴⁷ ‘ izzet: ‘ işret D.

⁶⁴⁸ Bu beyit dīvānda 7. beyittir.

⁶⁴⁹ Revānī D., G. 4 (6 beyit), s. 177.

- 1 Yalvarup kime  ul olsam ol em r olmaz ba a
 ankı  ey e ben m r d olsam o p r olmaz ba a
- 2 Aya um almak diler s k  da ı⁶⁵⁰ devr n gibi
C m-ı meyden  ayrı kimse dest r olmaz ba a
- 3 Beglig m var c m-ı meyle k  e-i  um-  enede
Andan  zge    ıy  t c u ser r olmaz ba a
- 4 Med ini  o n fen n a ma  utuy  ey  ab 
   -i p yi gibi   n misk-i    anber⁶⁵¹ olmaz ba a
- 5  rdi nazmum ger i Selm n'a **Rev n **    kim
Terbiyetler eyley p kimse z   r olmaz ba a⁶⁵²

[73a]

178⁶⁵³

M ct   

mef   il n / fe  il t n / me    il n / fe  il n

[Ma la ]

Get rse t bi -i ru s r-ı y re t b kit b

Olurdu  af  a-i ta v m-i   ft b kit b

179⁶⁵⁴

Hezec

mef   il n / me    il n / me    il n / me    il n

  zel-i R   b Pa a

- 1 Elinden  ekdig m s k -i de rin n  ⁶⁵⁵   semd r hep
Ben m  ahb  diy  n   itdigim zehr- b-ı  amdur hep

⁶⁵⁰ da ı: den  D.

⁶⁵¹ misk-i    anber: misk     b r D.

⁶⁵² Bu beyit d v nda 6. beyittir. (D v nda 5. beyit: Olamazs n ey felek  humla bir dem hem-kiri  /    k yayın  ekmede hergiz naz r olmaz ba a)

⁶⁵³ Beyit ba lı ı ile kayıtlı olan matla  n n kime ait oldu u tespit edilememi tir.

⁶⁵⁴ R   b Pa a D., G. 13 (7 beyit), s. 205.

⁶⁵⁵ n  : n    D.

- 2 Sevdā-ı leşker-i sevdā serinde dūd-ı dīlde çetri
Gedāyān-ı ser-i kūy-ı muḥabbet muḥteşemdür hep
- 3 Ne keyfiyetle ser-şār-ı muḥabbet olduğum bilmem
Baḡa esbāb-ı şādiden naşib ü behre kemdür hep
- 4 Gehi nāz u tegāfūl gāh bār-ı derd-i hicrānı
Benüm çekdiklerüm ey bī-vefā senden sitemdür hep
- 5 Sen itdikçe teveccüh oldılar aḡyār-ı rû-gerdān
Derinden dūr iden şāhum beni luṭf u keremdür hep
- 6 Kemālinden degildir dāḡ-ber-dil kimseye kimse
Medār-ı hıḡd u kīn ḡavḡa-yı dīnār ü diremdür⁶⁵⁶ hep
- 7 Beni hem şu‘ le-i avāz-ı bülbul eyleyen Rāḡīb
Sükūt-ı cān-güdāz nāz ile ol ḡoncefemdür hep

180⁶⁵⁷

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Gazel-i Haşmet

- 1 ‘ Aşḡ-ı dünyā ile itme sūzān yā Rab
Ḳılma dil-sūḡte-’i āteş-i hicrān yā Rab
- 2 İtme üftāde-i girdāb-ı [serāb] ümmīd
Āb-ı rûy-ı şerefim eyleme rīzān yā Rab
- 3 Pīç ü tāba düşürüp itme⁶⁵⁸ dil[i] kākülveş
Hāne-ber-düş u siyeh-baḡt u perīşān yā Rab⁶⁵⁹

⁶⁵⁶ diremdür: dirhemdir D.

⁶⁵⁷ Haşmet D., G. 13 (7 beyit), s. 132.

⁶⁵⁸ itme: Ḳılma D.

- 4 Şem‘i pertev-fiken-i ‘aşk arım-i dilde
Olmasın püf-zede-i şarşar-ı ırmān yā Rab
- 5 Eşk-i şebnemle güşāyiş bulur ezhār-ı dili
İtme bir ande için **Hāşmeti** giryān yā Rab

181⁶⁶⁰

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Ġazel-i Fıtnat

- 1 Bāğda güller ruḥuñ seyriyle ḥayrān oldu hep
Kāküliñ reşkiyle sünbüller perişān oldu hep
- 2 Bir nigāh-ı nāza şāyān olduḳ ammā neyleyim
Sīnemiz āmacgāh-ı tīr-i müjgān oldu hep
- 3 ‘Ārız-ı alıñ seniñ ey ğonce-leb kıldum ḥayāl
Ḥāne-’i ḥātırına reşk-i gülistān oldu hep
- 4 Çāšnī-baḥş oldu ol kān-ı melāḥat bezme çün
Sāğar-ı mey ḥükm-i⁶⁶¹ la‘ liyle nemekdān oldu hep
- 5 **Fıtnat** ol şīrīn-dehen nuṭṭa gelince nāz ile
Feyz-i güftāriyla ‘ālem şekker-sitān oldu hep

[73b]

182⁶⁶²

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

[Maṭla‘]

⁶⁵⁹ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

⁶⁶⁰ Zübeyde Fıtnat Hanım D., G. 4 (5 beyit), s. 162.

⁶⁶¹ Ḥükm-i: ‘aḳs-i D.

⁶⁶² Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘ nın kime ait olduğı tespit edilememiştir.

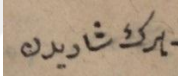
Nāle-i germ-i firākuṇda yiter sâz baṇa
Oldı şem‘-i şeb-i ğam şu‘le-i āvâz baṇa

183⁶⁶³

Müctess

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

Ġazel-i Tâlib

- 1 Dil-i füsürdemi yaḡsun ḥarâretün yâ Rab
Düşür derûnuma nâr-ı muḥabbetün yâ Rab
- 2 Hezâr keştî-i şahbâyı cürmi ğarḡ eyler
Kemîne mevce-i ‘ummân-ı raḥmetün yâ Rab
- 3 Reh-i sedâdı kim eylerdi reh-revân-ı ümîd
Delîl olmasa necm-i hidâyetün yâ Rab
- 4 Zuhûr iderse sen it hıfz
Sürûrı bunca ğam-ı bî-nihâyetün yâ Rab
- 5 Kimünle eyler idi ḥâṭıra ḥazîni eger
Enîsî olmasa bîmâr-ı ḥasretün yâ Rab

184⁶⁶⁴

Hezec

mef‘ ülü / mefā‘ ilü / mefā‘ ilü / fe‘ ülün

Ġazel-i Yahyâ

- 1 Bir gün gele kim şâd ola maḥzûn-ı maḥabbet
Çok ‘âķili ilzâm ide mecnûn-ı maḥabbet
- 2 ‘Āşık ğam-ı dehr ile keselnâk olur mı
Çalınmadı mı gûşuna kânûn-ı maḥabbet

⁶⁶³ Bu gazel Bursalı Tâlib D.’nda bulunmamaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kaynakça.

⁶⁶⁴ Şeyhülislam Yahyâ D., G. 32 (5 beyit), s. 57.

- 3 Vā' ız ola mı serd sözün'den müte'essir
Bir dilde ki sūzān ola k̄ānūn-ı maḥabbet
- 4 Ḥayretde görüp 'āşıkı gülmez dimeñüz kim
Elbetde virür ḥükmüni ma'cūn-ı maḥabbet
- 5 Bağlandı dilüm kalmadı şekvāya mecālüm
Gör neyledi **Yahyā** beni efsūn-ı maḥabbet

185⁶⁶⁵

Remel

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn

Ġazel-i 'Aşķī

- 1 Ey perī-şūret beni dīvāne kılduñ 'ākıbet
Dāstānum 'āleme efsāne kılduñ 'ākıbet
- 2 Göñlümün şırça sarāyın dest-i cevruñle yıķup
Ġuşşa vü ğam bümına virāne kılduñ 'ākıbet
- 3 Gözlerün miḥrāb-ı ebrūda şarāb-ı nāz içer
Hāy kāfir mescidi meyhāne kılduñ 'ākıbet
- 4 Seng-i cevruñle şıdurdun⁶⁶⁶ biñ kerre göñlüm şışesin
Bezm-i hecrüñde⁶⁶⁷ dönüp peymāne kılduñ 'ākıbet
- 5 Zāhid-i mescid-nişin iken eyā mestāne-çeşm
'Aşķiyi cārüb⁶⁶⁸-keş-i meyhāne kılduñ 'ākıbet

[74a]

186⁶⁶⁹

⁶⁶⁵ Aşķī D., G. 21 (5 beyit), s. 161.

⁶⁶⁶ Şıdurdun: şıduñ D.

⁶⁶⁷ hecrüñde: 'aşķuñda D.

⁶⁶⁸ cārüb: cārū D.

⁶⁶⁹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Muzāriʿ

mefʿ ūlū / fāʿ ilātū / mefāʿ ilū / fāʿ ilūn

[Maṭlaʿ]

Şaçdı zemîne çün yine ebr-i bahār āb

Çıldı cihānı yüzünü sebzezār āb⁶⁷⁰

187⁶⁷¹

Müctess

mefāʿ ilūn / feʿ ilātūn / mefāʿ ilūn / feʿ ilūn

Ġazel-i Şābit

1 Kızarsa nergis-i bīmārı gösterüp hūn-āb
O ħastedür ki konur başınuñ ucına⁶⁷² şarāb

2 O şūhā vefk-i vefā konmağa şeref gözedür
Alup müneccim-i Ĥurşid levḥ-i uşurlāb

3 Devāt aldı dehānına ḥāme engüştin
Olup o cehl-i mürekkeb ḥaṭuñla ḥayret-yāb

4 Bu nāliş ile ne hūn-ı ciger қalur ne yürek
Ḥarābe maşṭabada ne şarāb olur ne kebāb

5 Ḥasūdı қаdı-ı dīvān-ı nazmuma çekdüm
Anuñ da bir sözi var ise Şābit işte kitāb

188⁶⁷³

Remel

feʿ ilātūn / feʿ ilātūn / feʿ ilātūn / feʿ ilūn

Ġazel-i Ḥātem

1 Çıkdı gülzāra yine gonca dehenler top top

⁶⁷⁰ Vezin aksamaktadır.

⁶⁷¹ Bosnalı Alaeddin Sābit D., G. 16 (5 beyit), s. 358.

⁶⁷² Ucına: ucında D.

⁶⁷³ Hātem D., G. 4 (8 beyit), s. 286.

Ey gül-i ‘ işve-nümā sende yeründen kōp kōp

- 2 Gerçi sīrāb riyāzetde⁶⁷⁴ efendi ammā
Bulsa incīr-leb-i yāri yuṭarlar⁶⁷⁵ lop lop
- 3 Zerreāsā şerer-i şīvede⁶⁷⁶ ser-geşte dili
Oynadur pertev-i hūrşīd gādālaruṅ⁶⁷⁷ cop cop⁶⁷⁸
- 4 Kānād açmış gibi⁶⁷⁹ ferācesi şahbāya⁶⁸⁰ meye
Fāhr-ı naḥvetle gelür meclise şūfī zop zop⁶⁸¹
- 5 Ey çeşmdār-ı der-i zīver-i mir ’āt-i ümīd
Şadef-i destini **Hātem** gibi yārdan⁶⁸² öp öp

189⁶⁸³

Remel

fā’ ilātün / fā’ ilātün / fā’ ilātün / fā’ ilün

Ġazel-i Şıdkī

- 1 Çehre-i zerdümle eşküm fī ’l-meşel ey āftāb
Bir ḥazānlu bāğa beñzer kim aḳar içinde āb
- 2 Varduğumca kūyuṅa ey ḥūri çok cevır eyleme
Cennet içre çün bilürsün kimseye olmaz ‘ iḳāb

⁶⁷⁴ riyāzetde: riyāzetdir D.

⁶⁷⁵ yuṭarlar: yutardı D.

⁶⁷⁶ şīvede: şīven-i D.

⁶⁷⁷ gādālaruṅ: ‘ izāruñ D.

⁶⁷⁸ cop cop: ḥop ḥop D.

⁶⁷⁹ gibi: güm-i D.

⁶⁸⁰ şahbāya: şahbā-yı D.

⁶⁸¹ Bu beyit divanda 7. beyittir. (Dīvānda 4. beyit: Olamaz derd-i ser-i ḥār-ı riyā her çārüb / Hürde-misvāk ne yapsun saña zāhid çöp çöp. Dīvānda 5. beyit: Dil-i sī-pāre cefā-yı sebak eyler her kez / Püser-i seyf-i ‘ Acem ğamzeye dirse küp küp. Dīvānda 6. beyit: İnbisāt-ı meze-kārın şekeristān eyler / Āl-i tūṭī gibi tıflāne deyince pop pop)

⁶⁸² yārdan: yārun D.

⁶⁸³ Mehtap Erdoğan tarafından hazırlanan “*Sıdkī Paşa Dīvânı*”, Abdullah Eren tarafından hazırlanan “*Mehmed Sıdkī Dīvânı*”, Gülşen Sezen tarafından hazırlanan “*Mustafa Sıdkī Efendi Dīvânı*” isimli çalışmalarda bu gazel bulunmamaktadır.

- 3 La' lünj üzre hālünj bir 'āşıkā şordum didi
Mîr-i hindûdur içi gül hırmeni içre şarāb
- 4 Meclisünjde āteş-i şevkūnle cānā yanma kim
Döne döne dökmez idi gözleri yaşın kebāb
- 5 Hurdelerdür Şıdkiyā şanma derün-ı lālede
Kal' a-ı la' lindür anuñ içine üşmiş gurāb

[74b]

190⁶⁸⁴

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlūn

[Ġazel-i Haşmet]⁶⁸⁵

Yā Rab beni nūr-ı cemāliñle çerāğ it
Bir rû-siyeh-i ma' şiyetim cebhemi ağ it

191⁶⁸⁶

Remel

fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilātūn / fā' ilūn

Ġazel-i Rāğıb Paşa

- 1 Rıtl-ı merd-efkenle ol mehpāreyi mestāne at
Tāc-ı ser-şār-ı neşātı kûbbe-i keyvāne at
- 2 Hāyli demdür atdı tutdı zūlf-i dilberden şabā
Sende var 'uşşāk için bir tāze tel ey şāne at
- 3 Cilvegāh-ı şīve-'i ferzāne olmaz kūy-ı 'aşk
'Ākıl oldur kim sürer bu 'arsada dīvāne at
- 4 Bil dil-i şikeste qādrin gevher-i pendim budur
Zīver-i gūş-ı qabūl et kûşe-i nisyāna at

⁶⁸⁴ Haşmet D., G. 24 (5 beyit), s. 136.

⁶⁸⁵ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁶⁸⁶ Rāğıb Paşa D., G. 19 (7 beyit), s. 211.

- 5 ‘Āşıkında eyle gāhī ğamzeñe amāc-nāz
Ey kemān-ebrū okuñ bir kez de gel yābāne at
- 6 Sā‘ idün̄de ƣalmadı tīr ü tūfenge iktidār
Var ise yūzi cünbiş gerden-i ħubāne at
- 7 At ƣoparsun yekke-tāzān-ı sūħan tanzīr içün
Bir zemīn ƣarħ eyle **Rāġib** bir ğazel meydāna at

192⁶⁸⁷

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Ġazel-i Ĥaşmet

- 1 Ƙoçmaƣ istersen̄ o şūħı meclis-i rindāna at
Sā‘ id-i ‘ işyānı soñra gerden-i ğufrāna at
- 2 Almaġa ister ayaġın bāde-nūşān-ı bezm
Süremez ğülgün-süvār-ı cām olan meydāna at
- 3 Olmayım dirsen̄ eger reyyān-ı āb-ı imtinān
Delv-i maƣşūdı çeh-i bī-ġāye-i ħırmāna at
- 4 ‘ Aşƣa tebdīl eyle zīb ü zīver-i sāmānıñı
Ĥār [u] ĥāşāk-ı sīvā-yı ƣulzüm-i ‘ ummāna at
- 5 Her gelem mā‘ mūr olur çünki harābāta ğöñül
Yapmaƣ istersen̄ o şūħı ĥāne-’i vīrāna at
- 6 Taħta-i remmāle döndük iġbirār-ı hecr ile
Ƙur‘ a-ı teşhīri **Ĥaşmet** da‘ vet-i cānāna at

⁶⁸⁷ Ĥaşmet D., G. 27 (6 beyit), s. 138.

193⁶⁸⁸

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

[Ġazel-i Haşmet]⁶⁸⁹

Ħired-süz-ı tevāzū' dur fūrūġ-ı bāde-i devlet

Olur bī-cā<<re>> ħırāmından kişi üftāde-i devlet

[75a]

194⁶⁹⁰

Kāmil

mütefā' ilün / fe' ülün / mütefā' ilün / fe' ülün

[Maṭla' -ı Rāġıb Paşa]

Nedür ey göñül bu ḥasret neden āh [u] vāha ruḥṣat

Meger eylemiş bir āfet seni vaḳf-ı derd [ü] ḥasret

195⁶⁹¹

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ġazel-i Fıtnat

- 1 Virür revnāk ' izādar-ı yāre ḥattı müşgbār elbet
Ṭarāvet-baḥş olur gülzāra ebr ü nevbahār elbet
- 2 Hilālāsā hemān āġūşun aç yāri der-āġūşa
Olur ol āftāb-ı evc-i naḥvet der-kenār elbet
- 3 Tevekkül bād-bānın kıl güşāde fülk-i iḥlāşa
Eser baḥr-i emelde bir müsā' id rūzgār elbet
- 4 Dem-i ḥattında būs-ı la' liṇe minnet mi var cānā
Olur nūş-ı mey-i nāba sebeb faşl-ı bahār elbet

⁶⁸⁸ Haşmet D., G. 29 (6 beyit), s. 139.

⁶⁸⁹ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁶⁹⁰ Rāġıb Paşa D., G. 20 (8 beyit), s. 212.

⁶⁹¹ Zübeyde Fıtnat Hanım D., G. 5 (5 beyit), s. 163.

- 5 Sezā **Fıtnat** ne deḡlū cevvin efzūn eyleye cānān⁶⁹²
Dimiş var mı saḡa derd-i derūnuḡ söyle var elbet

196⁶⁹³

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlūn

Ġazel-i Yahyā

- 1 Cān-baḡş şadāḡ ile bize feyz-i ḡayāt it
Būlbūl ne ḡamuḡ var ne tūrursun naḡamāt it
- 2 Ḥaṡṡ ile virildi saḡa ey māḡ melāḡat
Dīvān-ı şeh-i ḡüsnde var anı berāt it
- 3 Vir ḡalbe cilā mūhre-i mihriyle o māḡuḡ
Mir'āt-i dili pākūḡi āyīne-i zāt it
- 4 Düşdūḡ çū ḡöḡül zūlf-i ḡam-ender-ḡam-ı yāre
Şimden ḡirū var imdi temennā-yı necāt it
- 5 Evrāḡ-ı sipihri ḡarala her gice **Yahyā**
Āḡ-ı dil-i sevdā zedeli⁶⁹⁴ kilik devāt it

197⁶⁹⁵

Muzārī'

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilūn

Ġazel-i Faşīḡ

- 1 Olmuş o şems-i kec-kūlehūm tekyegāḡ dost
Olmaḡ⁶⁹⁶ 'aceb mi şevḡ-ile bizde külāḡ dost
- 2 Ol ḡān-kāḡdurur ki tenūm dāḡ u şerḡadan

⁶⁹² eyleye cānān: eylese cānā D.

⁶⁹³ Şeyḡülislam Yahyā D., G. 24 (5 beyit), s. 49.

⁶⁹⁴ zedeli: zedeyi D.

⁶⁹⁵ Faşīḡ Ahmed Dede D., G. 35 (5 beyit), s. 46.

⁶⁹⁶ olmaḡ: olsak D.

Yazmış debîr-i miḥnet aṅa yir yir āh dost

- 3 Allāh zaḥm-ı çeşm-i⁶⁹⁷ ‘adūdan nigāh ide
Her kec-naẓarla olmada ol reşk-i māh dost

- 4 Hep gerdiş-i ḥilāfidur erbāb-ı dānişün
Olmaz bizümle bu⁶⁹⁸ felek-i kīne-ḥāh dost

- 5 A‘ dā Faşīh güft ü şenīd-i teğāfül⁶⁹⁹ kıla⁷⁰⁰
Geh düşmen itmede⁷⁰¹ bize dildārı⁷⁰² gāh dost

[75b]

198⁷⁰³

Muzārī‘

mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilün

[Ġazel-i Haşmet]⁷⁰⁴

Renc-i ḥumāra nūş-ı mey nābdur sebeb

Bu ibtilāya ūlfet-i aḥbābdur sebeb

199⁷⁰⁵

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Ġazel-i ‘İydī

- 1 İder ‘āşık ḡam-ı yār-ile kesb-i şīve-i sıḥḥat
Semender āteş-i sūzāna girdikçe bulur rāḥat
- 2 Medār-ı şevkdür ḡam-dīde-i dehre güzel sevmek
Olur pīrāna düşdükçe ‘işābāt-āver-i ḡayret

⁶⁹⁷ zaḥm-ı çeşm-i: çeşm-i zaḥm-ı D.

⁶⁹⁸ bu: ol D.

⁶⁹⁹ teğāfül: nifāk D.

⁷⁰⁰ kıla: ile D.

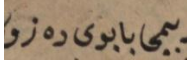
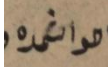
⁷⁰¹ itmede: eylemekde D.

⁷⁰² dildārı: yārı D.

⁷⁰³ Haşmet D., G. 20 (5 beyit), s. 135.

⁷⁰⁴ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁷⁰⁵ Bu şaire ulaşlamamıştır.

- 3 Olurlar gülşen-i hüsnün
Hazer ey gonce-i ter olma ağıyar-ile hem-şoḥbet
- 4 ‘ Aceb mi dil şafā-yāb olsa dāğ-ı derd-i hicründen
Tesellī-baḥş olur pervāneye izhār-ı germiyyet
- 5 Baḡa vuşlat ü hicrān tev’emdür
Baḡa feyz-āver-i kām olmaz ‘Iydī sāḡar-ı vuşlat

200⁷⁰⁶

Hezec

mef’ülü / mefā’ilü / mefā’ilü / fe’ülün

Ġazel-i Nābī

- 1 Ne dāde-i maḥlūka ne sīm ü zere minnet
Dīvān-ı ezelde yazılan deftere minnet
- 2 Kaṭ’ itmişüz ümmīd-i ‘aṭāyā[yı] felekden
İḥsān-ı ḥudāvend-i cihān-pervere minnet
- 3 Pāyında bulur şaydını ‘anḡā-yı tevekkül
İtmez heves-i şayd ile bāl ü pere minnet
- 4 Maḡşūdları feth-i der-i ḡal’ a-i dildir
İtmez şeh-i iḡlīm-i fenā leşkere minnet
- 5 Ümmīd-i kemāl⁷⁰⁷ aşıldan it fer’ den itme
Āteş var iken eyleme ḡākistere minnet
- 6 Ol bī-ser dil ü pāya ḡased⁷⁰⁸ kim seferinde⁷⁰⁹

⁷⁰⁶ Nābī D., G. 30 (8 beyit), s. 412.

⁷⁰⁷ kemāl: nevāl D.

⁷⁰⁸ Dil ü pāya ḡased: dil ü bī-pāya ḡased D.

⁷⁰⁹ Vezin aksamaktadır.

Ne pāye ider lābe ne eyler sere minnet⁷¹⁰

- 7 Mestān-ı ser-endāzı koy<<a>>maz⁷¹¹ itmege Nābī
Zevk-i küleh-i fakr u fenā-efsere minnet

201⁷¹²

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

[Nazm]

- 1 Dil-i āhen-şıfatı āteş-i ' aşka bedel it
Ala gör lāzım olur eşki demürlere kibrīt⁷¹³
- 2 ' İtr itdikçe seher tehniye-i şöhet için
Rind mahmüre ider hulk-ı sürāhī teşmīt
- [76a]

202⁷¹⁴

Muzāri'

mef' ülü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

[Ġazel-i Haşmet]⁷¹⁵

Şüret-nümā-yı naķş-ı zuhūr ' ālem-i hudūs
Pertev-pezir-i nūr-ı kıdemdür dem-i hudūs

203⁷¹⁶

Hezec

mef' ülü / mefā' ilün / fe' ülün

Ġazel-i Rāgıb Paşa

- 1 İbrām olamaz vişāle bā' iş
Taşdı' uñ olur melāle bā' iş

⁷¹⁰ Mecmuada bir beyit eksiktir. (Āyinedeki ' aķsine nāz eyleyen āfet / Bir haftada eyler iki kez berbere minnet)

⁷¹¹ Koy<<a>>maz: kıomaz D.

⁷¹² Şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷¹³ Vezin aksamaktadır.

⁷¹⁴ Haşmet D., G. 30 (5 beyit), s. 139. (Bu beyit bir gazelin matla beytidir.)

⁷¹⁵ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁷¹⁶ Rāgıb Paşa D., G. 21 (8 beyit), s. 213.

- 2 Tenşîṭ iken iktizā-yı şahbā
Endūhum ider kelāle bā' is
- 3 Āhum mı itdi cihānı⁷¹⁷ ber-bād
Zūlfün mü bu ihtilāle bā' is
- 4 Fa' āl[ün] Lima Yürīd iken ḥüsn
Olmuş ḥaṭuṇ infī' āle bā' is
- 5 Ḥūrşīd-i ğurūr-ı ḥüsn ü āndır
Gün başına bir zevāle bā' is
- 6 Ma' lumūḡ idi [e]gerçi ḥālim
Luṭfuḡdur olan su'ale bā' is
- 7 Olmaz hünerüḡ māle bādı
Noḡşāndur olan kemāle⁷¹⁸ bā' is
- 8 Dillerde o zūlf dāsītāndur
Rāġīb mı bu kıyl ü ḡāle bā' is

204⁷¹⁹

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlūn

Ġazel-i Ḥaṣmet

- 1 Encümle ġüşāyiş bulur ezhār-ı ḥavādiş
Mīnā-yı felek şīşe-i ġülzār-ı ḥavādiş
- 2 Bülbül gibi nālende-i şevḡ olma ne mümkin
Murġ-ı dili āzürde eder ḥār-ı ḥavādiş

⁷¹⁷ itdi cihānı: cihān itdi D.

⁷¹⁸ kemāle: kelāle D.

⁷¹⁹ Ḥaṣmet D., G. 31 (5 beyit), s. 139.

- 3 Һазмında ta‘ ab var ne қadar пуһте олурса
 Олмақда gelū-gīr-i feraһbār-ı Һavādiş
- 4 Sermāyesi naқdīne-i dāğ-ı dilimүzdür
 Olursa ne dem germī-i bāzār-ı Һavādiş
- 5 Nev-devletiң evzā‘ ına yok dilde taһammül
 Һaşmet belimi бүkdü girānbār-ı Һavādiş

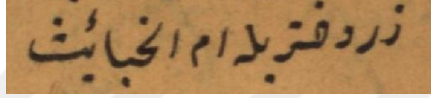
205⁷²⁰

Һafif

fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

[Nazm]

- 1 Oldı bu deңlü işveye bā‘ iş

- 2 Һādiş olalı Һaţı-ı ‘ izāruñ
 Rūy-ı cihānı tutdı Һavādiş

- 3 Bir şöһbet itsek ey rūh-ı şānī
 Cām-ı mey olsa arada şālis

[76b]

206⁷²¹

Müctess

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

[Maṭla‘]

O seng-dildir olan inkisārıma bā‘ iş
O şahvār-ı cihāndır ğubārıma bā‘ iş

207⁷²²

⁷²⁰ Bu şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷²¹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

Muzāri‘

mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilün

Ġazel-i Fıtnat

- 1 Çarḥ-ı denāiden itme ricā-yı ‘aṭā ‘abeş
Peymāne-i nigūndan ümīd-i şafā ‘abeş
- 2 Zātın dūr-i kemāl ile tezyīne eyle sa‘y
Yoḥsa libās-ı devlet ile ‘itinā ‘abeş
- 3 Cāy-ı kenār bām-ı ḥatırnākdir şaḫın
Bālin-i cāhā ārzū-yı ittikā ‘abeş
- 4 Ma‘ cūn- la‘ l-i yārdadır şıḫḫat ey ṭabīb
Dil-ḥaste-i muḥabbete itme devā ‘abeş
- 5 Senden gelen cefāyı göñül hep vefā bilür
Ey şūḫ terk it eyleme cevri baṇa ‘abeş
- 6 Eyler kenāra şurṭa-i luṭf-ı Ḥudā resā
Baḥr-i emel sefīnesine nā-ḥudā ‘abeş
- 7 Kūy-ı ḥaḳıḳate çıkar elbet reh-i mecāz
Fıtnat ṭarīḳ-i ‘aşḳa olur reh-nūma ‘abeş

208⁷²³

Müctess

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

Ġazel-i Ṭālib

- 1 Dehān-ı fikri ğam-ı cān-ı zārıma bā‘ iş
Ḥayāl-i ḥālī dil-i dāğdārıma bā‘ iş
- 2 Ne zülfüne elim erdi ne rüyını gördüm

⁷²² Zübeyde Fıtnat Hanım D., G. 7 (7 beyit), s. 164.

⁷²³ Bursalı Ṭālib D., G. 15 (5 beyit), s. 189.

Budur tesāvī-i leyl ü nehārıma bā' is

3 Tehalük d[il-i] küstāh-meşrebimdir hep
Teğāfül-i nıgeh-i çeşm-i yārıma bā' is

4 Hıyāl-i mūy miyānuḡla nār-ı 'aşkıḡdır
Şerār-ı āhıma cism-i nizārıma bā' is

5 O nev-nihāl-i çemenzār-ı nāzdır **Tālīb**
Bu tāze gül-gū hep ihtiyārıma bā' is

209⁷²⁴

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ġazel-i Yahyā

1 Bu āşūba mey-i la' lüḡ midür şahbā mıdur bā' is
Kıyāmet mi kıpar ol kāmety bālā mıdur bā' is

2 Yüzime yār bakmaz söylesem redd-i cevāb itmez
Günāhum mı var ayā⁷²⁵ nāz u istiḡnā mıdur bā' is

3 Bilürken bī-bekā olduḡın āb üzre olan naḡşuḡ
Bu meftūnluklara ārāyiş-i dünyā mıdur bā' is⁷²⁶

4 Ezel bezmindeki cām-ı maḡabbet mestisin **Yahyā**
Belā-keş Kays'a Mecnūn olmaḡa Leylā mıdur bā' is⁷²⁷

[77a]

210⁷²⁸

Muzāri'

⁷²⁴ Şeyhülislam Yahyā D., G. 33 (5 beyit), s. 58.

⁷²⁵ günāhum mı var ayā: günāhum var mı yohsa D.

⁷²⁶ Bu beyit dīvānda 4. beyittir. (Dīvānda 3. beyit: Halās olmadı hıç cān-ı za'ifüm şūr u gavḡādan / Bileydüm dīde mi āyā dil-i şeydā mıdur bā' is)

⁷²⁷ Dīvānda 5. beyittir.

⁷²⁸ Bosnalı Alaeddin Sābit D., G. 40 (6 beyit), s. 370.

mef' ülü / fâ' ilätü / mefâ' ilü / fâ' ilün

[Ġazel-i] Şābit⁷²⁹

Ma' şüm iken niyāza hāridār olur habīs

Çoklar⁷³⁰ yaşar-ise şāhid-i bāzār olur habīs

211⁷³¹

Remel

fâ' ilätün / fâ' ilätün / fâ' ilätün / fâ' ilün

Ġazel-i ' Aşkî

- 1 Kılma ey meh şu' le-i ruhsār-ı cānān ile baḥş
Kirm-i şeb-tāb eylemez ḥurşid-i tābān ile baḥş
- 2 Ötme kūy-ı yārda ' uşşāka karşı ey raķīb
' Aybdur zāğ eylemek murğ-ı gülistān ile baḥş
- 3 Yūsūf-ı Mısr ile sen dā' vā-yı ḥüsn it ey şanem
Edeyin ḥüzn içre ben Ya' kūb-ı Ken' ān ile baḥş
- 4 Hātem-i ' aşkuñ kılursa her kimiñ göñlü[n]de cā
Eylesün ḥaşmetde mūr ise⁷³² Süleymān ile baḥş
- 5 Ey dūr-i yek-dāne bu nev' a akarsa ' āķıbet
Seyl-i eşküm eylesün deryā-yı ' ummān ile baḥş
- 6 Zāhidā ' uşşāk-ile dā' vā-yı ' aşk itmek neden
Eylemez ḥuşyār olanlar çünki mestān ile baḥş
- 7 Çeşm-i ' ibretle kāmı eşyāya kılduñsa nazar
Eyle ' Aşkî şive-i hükmetde Loķmān ile baḥş

⁷²⁹ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁷³⁰ Çoklar: çok D.

⁷³¹ Aşkî D., G. 29 (7 beyit), s. 165.

⁷³² ḥaşmetde mūr ise: mūr ise ḥaşmetde D.

212⁷³³

Hezec

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

Ġazel-i Şābit

- 1 Tenhāca⁷³⁴ gider⁷³⁵ görmege cānāna müşelles
Sermāye imiş ' aşık-ı ' uryāna müşelles
- 2 İtmiş şülüş-i mālını mey-h'āre vaşıyyet
Üç ay yeter meclis-i rindāna müşelles
- 3 Üç bābet idüp meclisi sāķi bize mey şun
Zāhid geçene ħardalı yārāna müşelles
- 4 Keştī-i si' fānūs kadar şevķ virürdi<<ye>>
Konsaydı şu zevraķe-i fīncāna müşelles
- 5 Şābitle murabba' oturup görsek olurdu⁷³⁶
Aşķar gözi bādeyle mülūkāne müşelles

213⁷³⁷

Müctess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ġazel-i Şābit

- 1 Başılsa duĥter-i rez çıķmış adıdur bā' iş
Ayak toz ile sürülse fesādıdur bā' iş
- 2 Şeb-i neşātda maĥrem bulmadıĝı⁷³⁸ şem' üñ
Anuñ mülāyemet ü inķiyādıdur bā' iş⁷³⁹

⁷³³ Bosnalı Alaeddin Sābit D., G. 44 (5 beyit), s. 372.

⁷³⁴ Tenhāca: tenhāda D.

⁷³⁵ Gider: varur D.

⁷³⁶ Görsek olurdu: bağda görsek D.

⁷³⁷ Bosnalı Alaeddin Sābit D., G. 41 (5 beyit), s. 371.

⁷³⁸ Bulmadıĝı: bulunduĝı D.

⁷³⁹ Bu beyit dīvānda 3. beyittir. (Dīvānda 2. beyit: Bu nazūĝi vü hevādārī-i gülistāna / Nişīmen-i çemenün kendi bādıdur bā' iş)

- 3 Pelidler şirasında tutuldığı servün
O serkeşî-i ğurūr u ʿ inādıdur bāʿ iş
- 4 Letāfet-i suhen-i **Şābite** ehibbānuñ
Bu hüsn-i zann ü bu hūb iʿ tiķādıdur bāʿ iş

[77b]

214⁷⁴⁰

Hezec

mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün / mefāʿ ilün

[Ġazel-i Haşmet]⁷⁴¹

Şitāb-ı pāy-ı himmetle tarīķ-i ilticādan geķ
Sebūk-[s]eyr-i tevekkül ol göñül bāb-ı recādan geķ

215⁷⁴²

Müctess

mefāʿ ilün / feʿ ilātün / mefāʿ ilün / feʿ ilün

Ġazel-i Rāġıb Paşa

- 1 Metaʿ -ı hüsnüne vermiş o kāfir öyle revāc
Alınsa daħme-i Ķārūn olurdı bāc u ħarāc
- 2 Ĥarīm-i zülfüne olmaķda mū-be-mū maħrem
Nefesle desti şabādan mı aldı şāne-i sāc
- 3 Felek tek eylesün ʿa n-ı düşmen āna hedef
Ķazā iderse sihām-ı ħavādişe amāc
- 4 İderse nāz-ı eṭibbā-yı dehrden perhīz
Olur⁷⁴³ o ħaste bu dārü'ş-şifāda derde ʿ ilāc

⁷⁴⁰ Haşmet D., G. 35 (5 beyit), s. 141.

⁷⁴¹ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁷⁴² Rāġıb Paşa D., G. 23 (7 beyit), s. 215.

⁷⁴³ olur: bulur D.

- 5 Piyāle başına bir bŭse-i la‘l-i sākīden
Be-vefķ ka‘ide-i bezm-i Cem alınmada bāc
- 6 Şafāya bā‘iş olur imtizāc-ı şāf-dilān
Şarāba [āb]iledir i‘tidāl-i sŭ-yı mizāc
- 7 Deger mi girye ũ sŭz u gŭdāzına **Rāġīb**
Ser-i şem[‘]de fŭrŭzān olan şu zerrīn tāc

216⁷⁴⁴

Hezec

mef‘ ũlŭ / mefā‘ ilŭ / mefā‘ ilŭ / fe‘ ũlŭn

Ġazel-i Hāşmet

- 1 Ey dil şu giden gözleri mestāneyi gör geç
Şehrāh-ı melāḥatde o meyḥāneyi gör geç
- 2 Bir yol bu ḥarābāt-ı şafā göstere uğra
Ma‘mŭre-i şevķ-i dil-i virāneyi gör geç
- 3 Cām- Cem’i görmekse murād ey şeh-i ‘ālem
Lebrīz-i mey et efser-i şāḥāneyi gör geç
- 4 Bu yolda ayaġ-ı meye hem-pāy-ı feraḥ ol
Gel encŭmen-i ‘işrete peymāneyi gör geç
- 5 **Hāşmet** ne çıkar levḥa-i mir’āta nazardan
Āyīne gibi sīne-i cānāneyi gör geç

217⁷⁴⁵

Muzāri‘

mef‘ ũlŭ / fā‘ ilātŭ / mefā‘ ilŭ / fā‘ ilŭn

Ġazel-i Tālib

⁷⁴⁴ Hāşmet D., G. 34 (5 beyit), s. 141.

⁷⁴⁵ Bursalı Tālib D., G. 16 (5 beyit), s. 190.

- 1 Ārām eylemez çü nesīm-i bahār hīç
Ebr-i vişāle geçmede yokdur qarār hīç
- 2 Maḥşūl-ı ‘ömr-i eyleme ber-bād alma āh
Şad hırmeni ider dem olur bir şerār hīç
- 3 Dendān nişānesi mi lebūnde nedür didüm
Verdi cevāb nāz ile ol şivekār hīç

[78a]

218⁷⁴⁶

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Maṭla‘]

Münḥarifdür sāḳiyā endūh-ı dünyādan mizāc
Bāde tut kim ‘illet-i endūha ğafletdür ‘ilāc

velehu⁷⁴⁷

- 4 Maḥşūş ğayra nāme yazar⁷⁴⁸ bir selāmla⁷⁴⁹
Yād eylemez fütādesin ol yādigār hīç
- 5 Te’şīr eylemez o büt-i āhenin dile
Bī-hūde Ṭālīb itme āḥ yeter vü zār hīç^{750 751}

219⁷⁵²

Muzāri‘

mef‘ ülü / fā‘ ilātü / mefā‘ ilü / fā‘ ilün

Ġazel-i Yahyā

- 1 La‘ l-i lebūnle bāde-i nāb itdi imtizāc
Alışdı bir[i]biri ile iki ter-mizāc

⁷⁴⁶ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁷⁴⁷ 217 numaralı şiirin devamıdır.

⁷⁴⁸ yazar: yarar D.

⁷⁴⁹ selāmla: selām ile D.

⁷⁵⁰ itme āḥ yeter vü zār hīç: etme yeter āḥ u zār hīç D.

⁷⁵¹ Vezin aksamaktadır.

⁷⁵² Şeyhülislam Yahyâ D., G. 36 (5 beyit), s. 61.

2 Söyleñ tabîbe yok yere ‘arz-ı devā⁷⁵³ ider
Bīmār-ı derd-i ‘aşk kabûl eylemez ‘ilâc

3 Artarsa n’ola hâşıl-ı derd ü metā‘ -ı ğam
Sulţān-ı ‘aşk istemez ey dil harâc tâc⁷⁵⁴

4 Kāmil nişār⁷⁵⁵-ı cevher iderken sükûtda
Cāhil⁷⁵⁶ kemāl-i cehli ile eyler ibtihâc

5 **Yahyā** metā‘ -ı fażl dirîġa kesâdda
Kālā-yı cehl bulmada günden güne revâc

220⁷⁵⁷

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Ġazel-i Bākî

1 Gel ey dil halka-i müşġîn-i zülf-i pür-şikeñden geç
Düşersin dām-ı tezvîre reh-i mekr ü fitenden geç

2 Saña cāy-ı hırām ey naĥl-i bālā gülşen-i cāndur
Nesīm-i nevbahārî gibi gel şahñ-ı cemende[n] geç

3 Neden bu menzil-i ĥākîde ārām ihtiyâr itmek
Senüñ cāndur yirün ey tîr-i dilber sen bedenden geç

4 Bu bāzār içre düşmez dāne-i eşküm gibi gevher
Gel ey cān-riştesi şimden girü dürr-i ‘Aden’den geç

5 Kemend-i zülf-i ey **Bākî** saña çok bend geçmişdür

⁷⁵³ devā: ‘ilâc D.

⁷⁵⁴ harâc tâc: harâc u tâc D.

⁷⁵⁵ Nişār: nisâr D.

⁷⁵⁶ cāhil: nākıs D.

⁷⁵⁷ Bākî D., G. 30 (5 beyit), s. 86.

Velî sen ğamze-i hûn-rîz cevrin gör geçenden geç

221⁷⁵⁸

Remel

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Ġazel-i 'Aşkî

1 'Aşıkıñ çeşmünde kanlu kanlu yaş olmak ne güç
Pister-i hâkister ü bālîn-i t̃aş olmak ne güç

2 Bu nice ğamdan m̃a' adā rāh-ı belāda 'aşıkıñ
Derd-i dāğ-ı 'aşkla bağrında baş olmak ne güç

3 T̃iğ-ı miḥnetle kişiniñ zehresi şad çāk iken
 hicr ile şadrı pür-hırāş olmak ne güç

[78b]

4 Künc-i ğamda Ḥazret-i Eyyübveş derd ehlinüñ
Çeşm-i efkârı belā germiyyete aş olmak ne güç⁷⁵⁹

5 'Aşkiyā bir mū kadar qalmaz demden eşer
Şol qalender ḥāne-i ğamda tırāş olmak ne güç

222⁷⁶⁰

Remel

fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilâtün / fâ' ilün

Ġazel-i Ḥayretî

1 Kişi kendü yār-ı cānından cüdā düşmek ne güç
Göz göre rûḥ-ı revānından cüdā düşmek ne güç

2 Atılup bir kişi düşmen pāresine dostlar

⁷⁵⁸ Bu gazel Aşkî D.'nda bulunmamaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kaynakça.

⁷⁵⁹ Vezin bozuktur.

⁷⁶⁰ Hayretî D., G. 33 (7 beyit), s. 155.

Oķ gibi ķaşı kemānından cūdā düşmek ne güç

- 3 Sāye gibi bir ķadem ayrılmayup zāğ u zağan
Murğ-ı cān serv-i revānından cūdā düşmek ne güç

- 4 Eksük olmak cāna cānān āsitānından ne kem
‘Andelīb[e] āşiyānından cūdā düşmek ne güç

- 5 Ādeme şeytān rakībūñ fitnesiyle sürölüp
Ravza-i bāğ-ı cinānından cūdā düşmek ne güç

- 6 ‘Āşıķa dilberden ayrılmak ne müşkil **Ĥayretī**
Bendeye şāh-ı cihānından cūdā düşmek ne güç⁷⁶¹

223⁷⁶²

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Ėazel-i Sürürī

- 1 Zāhidā kılmış ķuru sevdāsını yābis-mizāc
Ben şarāb-ı nāb-ile kılmak gerek saña ‘ ilāc
- 2 Zülfün-ile ‘ārızın devrinde ey ‘isī-nefes
Kime kim dersem müselmān bulunur ķoynunda hāc
- 3 Ĥaṭṭ-ı müşğünün diyār-ı Ėini fetḥ itdüm diyü
Gönderür mülk-i Ĥotenden Rūma tevki‘-i ḥarāc
- 4 Ėamzene sevdā-yı ḥālınle n’ola cān virse dil
Tācir-i Ĥindidurur sultān-ı Türkistāna bāc

⁷⁶¹ Bu beyit dīvānda 7. beyittir. (Dīvānda 6. beyit: Eksük olmayup yanından olur olmaz ḥār u ḥas / Bülbul-i dil gülsitānından cūdā düşmek ne güç)

⁷⁶² Atilla Batur’un hazırladığı “*Sürürī Dīvānı*” ve Osman Sürürī’nin yazması “*Dīvān-ı Sürürī*” de bu şiir bulunmamaktadır.

- 5 Dāğ-ı ‘aşkuñ sîne de ħun-ābe-i dilden biter
Kim bu rüşendir ki revgānsız žiyā virmez sirāc
- 6 Ey **Sürürî** cām-ı Cem nūş eyle kim gerdün-ı dūn
Nice biñ İskenderü Dārāya qalmışdur ‘acāc
- [79a]

224⁷⁶³

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

[Ġazel-i Haşmet]⁷⁶⁴

Dîdem oldu görelî la‘l-i lebiñ cām-ı feraḥ
Gayri düşdi naẓarumdan mey-i gülfām-ı feraḥ

225⁷⁶⁵

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Ġazel-i Şābit

- 1 İtme nāvekzede-i çeşme-i sitemkāra ‘ilāc
Ey cigerpāre qabül eylemez ol yāra ‘ilāc
- 2 Bir senüñ gibi ṭabīb-i dil ü cān destinde⁷⁶⁶
Hiç ölmek gibi yok ‘āşık-ı nā-çāra ‘ilāc
- 3 Lebün ol dārū-yı nūşin-i müferriḥdür kim
Eyleye bir yiyimi biñ dil-i bīmāra ‘ilāc
- 4 Sağ kalduḡ⁷⁶⁷ ṭotalum nergis-i bīmārında⁷⁶⁸
Ey dil-i ḥaste nedür ḡamze-i ħün-ḥāra ‘ilāc

⁷⁶³ Haşmet D., G. 39 (5 beyit), s. 143.

⁷⁶⁴ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁷⁶⁵ Bosnalı Alaeddin Sâbit D., G.45 (5 beyit), s. 372.

⁷⁶⁶ Destinde: destinden D.

⁷⁶⁷ Kalduḡ: kalduñ D.

⁷⁶⁸ Bīmārında: bīmārından D.

- 5 Tatlu merhemle gelür **Şābite** la' l-i cānān
Yüri sen kendüñe ey hāste gönül ara ' ilāc

226⁷⁶⁹

Muzāri'

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Ġazel-i Hāşmet

- 1 Evc-āşinā-yı şöret olur mübtelā-yı ruh
Bedr-i münire dönmede pertev-gedā-yı ruh
- 2 Biñ renge qar hicābı o ruhsār-ı ālini
Bir gülistān olur gül-i gülşen-nümā-yı ruh
- 3 Mir 'āt o vech-i pāka ne yüz gösterir ' aceb
Çün şafhasın şikeste-fer etdi şafā-yı ruh
- 4 Şem-i gül-i ' izāradır kām-ı arzū<<da>>
H'āhiş-gerān-ı būs u kinārız berāy-yı ruh
- 5 Bu nazmum oldı pençe-i hūrşid **Hāşmetā**
Etdi zemīn-i şark-ı dili hūlyā-yı ruh

227⁷⁷⁰

Müctess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ġazel-i Yahyā

- 1 Gelür mi yine gönül bāğına bahār-ı feraḥ
Virür mi bir daḥi naḥl-i murād bār-ı feraḥ
- 2 Geçer mi hicr günü vaşl gicesi irişüp
Şeb-i gam aḥir olur mı irüp diyār-ı⁷⁷¹ feraḥ

⁷⁶⁹ Hāşmet D., G. 43 (5 beyit), s. 145.

⁷⁷⁰ Şeyhülislam Yahyā D., G. 39 (5 beyit), s. 64.

⁷⁷¹ diyār-ı: nehār-ı D.

- 3 Tağıtdı gülşen-i âmālî tünd-bād-ı sitem
Dirîğ ‘ ömr gibi geçdi rûzgār-ı feraḥ
- 4 Qalur gider mi çemen cān bu resme pejmürde⁷⁷²
Bu sebzēārda aqmazsa cūybār-ı feraḥ
- 5 Mekān-ı ğuşşa maḥall-i sitemdür ey **Yahyā**
Bu tengnā-yı ğamı şanma ola dār-ı feraḥ
- [79b]

228⁷⁷³

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Ġazel-i ‘ Aşkî]⁷⁷⁴

Bir nefesle nice mürde eylemiş iḥyā Mesîḥ
Sen beni her dem nedendür öldürürsün a Mesîḥ

229⁷⁷⁵

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Ġazel-i ‘ Aşkî

- 1 Sākîyā vaqt-i şabāḥ irdi⁷⁷⁶ qanı rāḥ-ı şubūḥ
Kim anuḡ cür‘ asıdur kūt-ı dil ü kuvvet-i rūḥ
- 2 Çün şabāḥ oldı⁷⁷⁷ görindi⁷⁷⁸ der-i meyhāne küşād
Ey zehî şubḥ u zehî bāb u zehî feth-i fütūḥ⁷⁷⁹
- 3 Hem-nişînā[n] heme der-bezm ü şürāḥî pür-mey

⁷⁷² qalur gider mi çemen cān bu resme pejmürde: kalur çemende gider cān bu resme pejmürde D.

⁷⁷³ Aşkî D., G. 33 (5 beyit), s. 168.

⁷⁷⁴ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁷⁷⁵ Aşkî D., G. 34 (5 beyit), s. 168.

⁷⁷⁶ irdi: oldı D.

⁷⁷⁷ oldı: irdi D.

⁷⁷⁸ görindi: vü D.

⁷⁷⁹ feth-i fütūḥ: feth u fütūḥ D.

Sāḳiyā ḳum ḳum u gū müdde‘ iyān-rā ruḥ ruḥ

- 4 Bādeden şeyḥ ḳılurken baḡa ‘ arz-ı tevbe
Cām-ı la‘ liyle beni tevbe-şiken ḳıldı naşūḥ
- 5 ‘ **Aşḳiyā** zevrāk-ı cāmı yūri elden ḳoma kim
Doymadı baḡr-i fenā gūṭasına keştī-i Nūḥ

230⁷⁸⁰

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Ġazel-i Fehmī

- 1 Luṭf idüp virmeñüz ol ġamze-i ġammāza ḳadeḥ
Belki vāḳıf ola la‘ linde olan rāza ḳadeḥ
- 2 Eşer-i neşve-i ġüftār-ı lebinden sāḳī
Şunamaz mest olup ol dilber-i mümtāza ḳadeḥ
- 3 Nice bir ḡasret la‘ liyle mişāl-i maḡmūr
Ola ġülgün⁷⁸¹ şarābı⁷⁸² çeke ḡamyāze ḳadeḥ
- 4 Demidür buse-i cām-ı leb-i meygün-ı ile
Eylesün tūṭī gibi⁷⁸³ zevḳ-i dilini tāze ḳadeḥ
- 5 Meclis-i ‘ işveyi ḳursa nigeḡ-i çeşmi **Fehmī**⁷⁸⁴
Dil-i şūḡum şunar ol mestā⁷⁸⁵ mey-i nāza ḳadeḥ

231⁷⁸⁶

Remel

⁷⁸⁰ Fehmī-i Kadim D., G. 33 (5 beyit), s. 346.

⁷⁸¹ Ġülgün: leb-rīz-i D.

⁷⁸² Şarābı: şarāb u D.

⁷⁸³ Eylesün tūṭī gibi: eyleye neşve-i D.

⁷⁸⁴ Fehmī: Fehm D.

⁷⁸⁵ Mestā: mest-i D.

⁷⁸⁶ Gelibolulu Âlî D., G. 138 (6 beyit), s. 571.

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ġazel-i 'Ālī

- 1 Lāledür Nūşirevān⁷⁸⁷ gibi hemān la' līn ḳadeḥ
Olmuş ezhāruḡ çoġı sīmin ḳadeḥ zerrīn ḳadeḥ
- 2 Lāle görmüş la' l-gūn şahbādan eyler ' işreti
Pür-gül-efsūn eylemiş peymānesin sīmin ḳadeḥ
- 3 Çīde şebnem saġarın kılmış gülün yir yir ḥabāb
Nūş ider gülşende bülbül Faġfūr-ı Çīn ḳadeḥ⁷⁸⁸
- 4 Ey benefşe sen niçün gülşende olduḡ ser-nigūn
Degmemiş gibi saġa andan⁷⁸⁹ be hey miskīn ḳadeḥ
- 5 Şevḳe gelse her ḳa[ça]n 'Ālī ḳadeḥ-nūş eylese
' Arz ider fi'l-ḥāl aḡa her bir gül-i ḥandān⁷⁹⁰ ḳadeḥ⁷⁹¹

[80a]

232⁷⁹²

Muzāri'

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün

[Ġazel-i Ḥaşmet]⁷⁹³

Evc-āşinā-yı şöhret olur mübtelā-yı ruḡ

Yār⁷⁹⁴-ı münīre dönmede pertev-gedā-yı ruḡ

233⁷⁹⁵

Hezec

mef' ūlū / mefā' ilū / mefā' ilū / fe' ūlün

⁷⁸⁷ Nūşirevān: Nūşīrevān D.

⁷⁸⁸ Nūş ider gülşende bülbül faġfūr-ı Çīn ḳadeḥ: Nūş ider gülşende şan faġfūr-ı mülk-i Çīn ḳadeḥ D.

⁷⁸⁹ Andan: anda D.

⁷⁹⁰ Ḥandān: nesrīn D.

⁷⁹¹ Bu beyit Divanda 6. beyittir. (Divanda 5. beyit: Gül şarābı 'aks-i rüy olan mey-i şahbā imiş / Şun bize sākī meded ol güne bir rengin ḳadeḥ)

⁷⁹² Ḥaşmet D., G. 43 (5 beyit), s. 145.

⁷⁹³ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁷⁹⁴ Yār: bedr D.

⁷⁹⁵ Bosnalı Alaeddin Sâbit D., G. 50 (5 beyit), s. 375.

Ġazel-i Şābit

- 1 Virdi ħaṭ-ı la' lün dile bir ṭīb-i müferriḥ
Ma' cūn-ı cevāhir gibi terkīb-i müferriḥ
- 2 Bir kıt' ası var kim Kızıl Elmāda bitmez
Sīb-i zeḳan-ı yāra uyar sīb-i müferriḥ
- 3 Bir reṣṣha ile eyledi biñ mürdeyi iḥyā
Ol māye-i cān kāse-i pūr-zīb-i müferriḥ
- 4 Ruḥsāruṇı eşkümlle pūr⁷⁹⁶ itsem yaraşurdı
Ol Muşḥaf-ı zībāya bu tezhīb-i müferriḥ
- 5 **Şābit** yine yārāna feraḥ virdi sözüñde
Bu tarz-ı hoş-āyende bu tertīb-i müferriḥ

234⁷⁹⁷

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ġazel-i Ḥaşmet

- 1 Kām-ı ' aşka nūkhet-āverdür o zülf ü ḥāl [u] ruḥ
Tāb-ı āteş dūd u ' anberdür o zülf ü ḥāl [u] ruḥ
- 2 Evc-i istiğnāda çerḥāsā o meh cev rylesün
Ebr ü necm ü mihr-i enverdür o zülf ü ḥāl [u] ruḥ
- 3 Ravzatü 'l-ezhār-ı ḥūbī dinse ḥaḳdır rüyına
Sünbül ü fülful gül-i terdür o zülf ü ḥāl [u] ruḥ
- 4 Şem' i ' aşka āh-ı şeb-güne süveydā-yı dile
Tāb-baḥş-ı zīb ü zīverdür o zülf ü ḥāl [u] ruḥ

⁷⁹⁶ Pūr: ter D.

⁷⁹⁷ Ḥaşmet D., G. 42 (5 beyit), s. 144.

- 5 Merdüm-i dîdem fetîl-i şem‘ -i hüsne bend olur
Her ne dem **Haşmet** ziyâ-verdür o zülf ü hâl [u] ruḥ

235⁷⁹⁸

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Ġazel-i Yahyâ

- 1 Hün-ı eşkinden olupdur bülbülün her âb sürḥ
Bâğda olsa ‘aceb mi gül-i⁷⁹⁹ sîr-âb sürḥ
- 2 Ol şeh-i ‘âlem kimün ḳânına girmiştir bu gün
Ḥışmnâk olmuş ser-â-pâ giydüğü esbâb⁸⁰⁰ sürḥ
- 3 Ser-suḥanlar sürḥ-ile yazılsa ḥûb olur diyü
Ḥall ider vaşf-ı lebünçün dîde-i aḥbâb sürḥ
- 4 Kâtib-i ḳudret şehâ bir nokṭa yazmış sürḥ-ile
Hiç göz[ler] görmemiş <<degil>> ḥaḳḳâ ‘aceb nâ-yâb sürḥ
- 5 Zâhiri **Yahyâ** iden ma‘ mûr bâṭın ḥâlidür
Şîşeyi gösterdüğü budur şarâb-ı nâb sürḥ

[80b]

236⁸⁰¹

Muzâri‘

mef‘ ülü / fā‘ ilātü / mefā‘ ilü / fā‘ ilün

[Ġazel-i Haşmet]⁸⁰²

Evc-âşinâ-yı şöhret olur mübtelâ-yı ruḥ
Bedr-i münîre dönmede pertev-gedâ-yı ruḥ

237⁸⁰³

⁷⁹⁸ Şeyhülislam Yahyâ D., G. 40 (5 beyit), s. 65.

⁷⁹⁹ gül-i: sünbül-i D.

⁸⁰⁰ esbâb: esvâb D.

⁸⁰¹ Haşmet D., G. 43 (5 beyit), s. 145.

⁸⁰² Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ġazel-i 'Aşkî

- 1 Bitdi toprağdan dıraht-ı cism-i insān šāḥ šāḥ
Tutdı bağ-ı 'ālemi mānend-i reyḥān šāḥ šāḥ
- 2 Kadd-i yāri gördi ḥayretten perişān ḥāldedir⁸⁰⁴
Şanmañuz kim şalınur serv-i ḥurāmān šāḥ šāḥ
- 3 Ey kamer-çehre hilāl-ebrūlarıñ sevdāsınuñ
'Aksidür kim gösterür⁸⁰⁵ başında fermān⁸⁰⁶ šāḥ šāḥ
- 4 Çeşm-i pür-eşkümde ḥün-ālūde müjgānum benüm
Baḥr-i kұлzümde yatur manend-i mercān šāḥ šāḥ
- 5 Zeyn olupdur sīne-i 'Aşkî elifle dāğ-ile
Bitdi yer yer ḥākde şan derd-i ḥandān šāḥ šāḥ

238⁸⁰⁷

Muzārî'

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Ġazel-i Ḥālimî

- 1 Ḥaṭ geldi cevrden yine dönmez misin daḥı
Zālim zevāl-i ḥüsni düşünmez misin daḥı
- 2 Mehtāb vaşl-ı yāriñ uçurduñ şafāsını
Ey şem' -i bî-fürüg söyünmez misin daḥı
- 3 Bezm aḥir oldı kūşe-i dāmān-ı dilbere
Ey çeşm-i intizār sürünmez misin daḥı

⁸⁰³ Aşkî D., G. 35 (5 beyit), s. 169.

⁸⁰⁴ ḥāldedir: ḥāldür D.

⁸⁰⁵ gösterür: götürür D.

⁸⁰⁶ fermān: kurbān D.

⁸⁰⁷ Şaire ulaşılammıştır.

- 4 Ol mäh yârdır gelen ey âftâb-ı çarḥ
Mişâl-i siyeh ebre bürünmez misin daḥı
- 5 Mir 'ât-ı kâbiliyyete derdiñ cilâ-yı nâm
Ey şûret-i ümîd görünmez misin daḥı
- 6 Ne âsiyâb-ı çarḥ toluşduñ birer birer
Ey dâne-i murâd övünmez misin daḥı
- 7 El çekdi şadr-ı sîneye dildârı **Ḥālīmā**
Sen mest ḥasret eyle dönmez misin daḥı

239⁸⁰⁸

Muzâri'

mef' ülü / fâ' ilâtü / mefâ' ilü / fâ' ilün

[Gazel]-i Şâbit

- 1 Naḥl-i vücûd şalduğı dem ḥak-i ğamda bîḥ
Maḥbûsı ruḥı itmiş 'anâşırıla çâr-mîḥ
- 2 Ḥummâ-yı rub' -ı ğuşşa vü ğam mübtelâsına
Sâķi münâsib idi müşelles gibi ṭabîḥ⁸⁰⁹

[81a]

240⁸¹⁰

Remel

fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilâtün / fe' ilün

[Ġazel-i Raġıb Paşa]⁸¹¹

Destine sâzını aldıkça o reşk-i nâhid

⁸⁰⁸ Bosnalı Alaeddin Sâbit D., G. 58 (5 beyit), s. 379. (58. gazelin beyitlerinin karıştırılmasıyla oluşturulan bu şiire mecmuada kıta adı verilmiştir.)

⁸⁰⁹ Bu beyit dîvânda 3. beyittir. (Dîvânda 2. beyit: Yek merdî-i maḥabbet ile pîr-i mey-fürüş / Maḥmûra şundı kan kızıl nîme-i bittîḥ. 4. beyit: Cellâd-ı çarḥ 'aşık-ı zârı çevürmege / 'Unf ile itdi şa'ş'a-ı âfîtabı sîḥ. 5. beyit: İtmiş zemâne ḥun ile sır-âb Şâbitâ / Naḥl-i vücûd şalduğı dem ḥak-i ğamda bîḥ)

⁸¹⁰ Raġıb Paşa D., G. 24 (7 beyit), s. 216.

⁸¹¹ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

Destler⁸¹² dā'iredir bām-ı felekde hürşid

241⁸¹³

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ġazel-i Rāğıb Paşa

- 1 Düşer her dām-ı gīsūya⁸¹⁴ dil-i bī-tābdan feryād
Sipendāsā ider her rüyı āteş-tābdan feryād
- 2 Olan hemvāra⁸¹⁵ t̄inet ıztırāb itmez havādişden
Ki hāmūn eylemez pā-māli-i seyl-ābdan feryād
- 3 Nüvāzişkārī-i rāmişger üstād-ı hūsn ister
İder mi sāz-ı sīne degme bir mızrābdan feryād
- 4 Güzār-ı bā-şitāb-ı 'ömri işrāb[a] gelür dā' im
Leb-i cüda şimāh-ı cāna cūş-ı ābdan feryād
- 5 Şarīr-i hāme şanma ıştılahāta boğulmağla
İder bī-çāre dā'im şīve-'i kitābdan feryād
- 6 Dil-i mecrūha zaḥm-ı tāzedür her teşşiyet Rāğıb
Tesellī-i şemālet-güne-i aḥbābdan feryād

242⁸¹⁶

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ġazel-i Ḥaşmet

- 1 Nūş-ı cām-ı bādeden āsāyiş-i tendür murād
Revzen-i gamḥāneye bir cām-ı rüşendür murād

⁸¹² destler: dest-ber D.

⁸¹³ Rāğıb Paşa D., G. 25 (6 beyit), s. 217.

⁸¹⁴ gīsūya: gīysūya D.

⁸¹⁵ hemvāra: hem-vār-ı D.

⁸¹⁶ Ḥaşmet D., G. 44 (5 beyit), s. 145.

- 2 Şevk-i ruhsârıyla sâyende benüm serv-i kıadim
Dâğ-ber-dâğ olmadan dil tarh-ı gülşendür murād
- 3 Dilde meydür bâ' iş-i germiyyet-i bezm-i vişāl
Germî-i germābeye çün tāb-ı külhandur murād
- 4 Muḳtezā-yı ' aşk eşk ü nāledir bülbül-şıfāt
Bir güle dil-bestelikden āh u şivendür murād
- 5 Yā diyār-ı vā' dede yā milket-i himmetdedir
Çok yorulma Ḥaşmetā semt-i ' ademdendür murād

243⁸¹⁷

Müctess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ġazel-i Tālīb

- 1 Ne deñlü eylese bî-dād her-çi bād-ā-bād
Felekden eyleme feryād her-çi bād-ā-bād
- 2 Serāy-ı sīnemi sulṭān-ı ' aşқа taht itdim
Yaḳarsa āh-ı şerer-zād her-çi bād-ā-bād
- 3 Cihānda Ḳays gibi bende dillere düşem
Niçe zamān olayım yād her-çi bād-ā-bād
- 4 Yem-i maḥabbete düşsün kenāra çıkmaz ise
Sefīne-i dil-i nā-şād her-çi bād-ā-bād
- 5 Bir āh idüp yaḳayım bāri çarhı ey Tālīb
İderse de beni ber-bād her-çi bād-ā-bād

[81b]

⁸¹⁷ Bursalı Tālīb D., G. 17 (5 beyit), s. 191.

244⁸¹⁸

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

[Ġazel-i Hâşmet]⁸¹⁹

Dilde yek dāğ-ı hevesle ' aşk-ı yâr olmaz bedîd

Bir çiçekle mevsim-i tâb-ı bahâr olmaz bedîd

245⁸²⁰

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Ġazel-i Yahyâ

- 1 Ele alsan yazılır ey meh-i enver kâğaz
Dil-i sevdâzede-i ' aşık beñzer kâğaz
- 2 Saña tomar-ı dil ü cânı şunarsam nola kim
Pâdişâh olana elbette şunarlar kâğaz
- 3 Hırz-ı cân hañt-ı emân bil anı ey ' aşık-ı zâr
Saña luñfun dan eger göndere dilber kâğaz
- 4 Yansa kül olsa da mañmününü izhâr idemez⁸²¹
Sen hemân sözüñi yaz dilbere gönder kâğaz
- 5 Rişte-i cân-ile şar şeh-perîne ey Yahyâ
Senden eylerse⁸²² eger yâre kebüter kâğaz

246⁸²³

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

⁸¹⁸ Hâşmet D., G. 45 (5 beyit), s. 145.

⁸¹⁹ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁸²⁰ Şeyhülislam Yahyâ D., G. 44 (5 beyit), s. 69.

⁸²¹ idemez: eyler D.

⁸²² eylerse: iltürse D.

⁸²³ Bâkî D., G. 40 (6 beyit), s. 90.

Ġazel-i Bākī

- 1 Eylesün la‘ lini dermān dil-i bīmāra meded
Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded
- 2 Güher-i cāmı yitürdük bizi ġam öldüriyor
Sāḫiyā gel bulıvir ḳanda ise ara meded⁸²⁴
- 3 İhtirāz itmedünüz aldılar elden cāmı
Vāḳıf itmeñ ṣaḳınuñ kimseyi esrāra meded⁸²⁵
- 4 Zaḥm-ı sīneden oḳuñ pārelerin hep alma
Ṭursun Allāh’ı severseñ hele bir pāre meded⁸²⁶
- 5 Gice tenhā işigi ḥākine yüzler süreyin
Sāḳınuñ kimse ḥaber virmesün aḡyāra meded
- 6 Mededüñ ḳalmadı feryād u fiḡān eyleyecek
Saña kimden ire ey **Bākī**-i bī-çāre meded

247⁸²⁷

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

Ġazel-i ‘Aṣḳī

- 1 Keşf olup tā ki⁸²⁸ niḳāb-ı rüzeden dīdār-ı ‘ıyd
Ḳalbine mü ’minlerüñ virdi ṣafā envār-ı ‘ıyd
- 2 Rūze-i hicründe ‘ıyd-i vaşlunuñ müştāḳına
‘Arz idüp cānā hilāl-ebrüñı ḳıl ızḥār-ı ‘ıyd
- 3 Ḥātm olupdur rüzede⁸²⁹ çün kār-ı taḳvā u ṣalāḥ

⁸²⁴ Dīvānda 3. beyittir.

⁸²⁵ Dīvānda 4. beyittir.

⁸²⁶ Dīvānda 2. beyittir.

⁸²⁷ Aṣḳī D., G. 44 (8 beyit), s. 173.

⁸²⁸ tā ki: baña D.

Cām-ı mey şun sākīyā zevk ü şafādur kār-ı ʿıyd

- 4 Rūzedārāna firāk olanlar eylerler niyāz
Nāz-ile şalınsa her bir serv-i gül-ruḥsār-ı ʿıyd

- 5 ʿÖmr-i ādem gibi kūtehdir zamān-ı vaşl-ı yār
ʿAşkiyā anı güzer kılmakda olmuş yār- ʿıyd⁸³⁰

[82a]

248⁸³¹

Remel

fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilātün / fāʿ ilün

[Maṭlaʿ]

Yarı ayırmak diler benden münāfıklar meded

Almak ister cānumı tenden münāfıklar meded

249⁸³²

Remel

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

Gazel-i Ḥayretī

- 1 Nice bir ağlayayın derd-ile her ġā[h] meded
Ya nice bir diyeyin āh meded āh⁸³³ meded

- 2 Yazaram dūd-ı siyāhımla⁸³⁴ felek şafḥasına
Her kaçan āh iderem derd-ile ey māh meded

- 3 Göricek didi dehānuḡla göñül zülfüñi āh⁸³⁵
Seni [dil-]ḡastelere eylemiş ol şāh meded

- 4 Ey şanem gel meded eyle işigün ḡastesiyüz

⁸²⁹ rūzede: rūzda D.

⁸³⁰ Dîvânda 8. beyittir.

⁸³¹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matlaʿ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸³² Hayretî D., G. 38 (5 beyit), s. 159.

⁸³³ Āh: vāh D.

⁸³⁴ Siyāhımla: siyāh ile D.

⁸³⁵ Zülfüñi āh: zülfeynün D.

Nice bir çağırılum derdle her gāh meded⁸³⁶

- 5 **Ḥayretī** baṇa meded irmedi bir kimseden āh
Toludur cümle şadā-ile⁸³⁷ cihān āh meded

250⁸³⁸

Müctess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ġazel-i Necīb

- 1 Ne deḡlū derd ise rūyuḡ ḡayālī dilde bedīd
Derūn māh ider cılve-i pertev-i ḡurşīd
- 2 Baḡılsa nerm-i dile saḡt tab' olur ḡālib
' Ayān olur gelicek bir yere zeheble cedīd⁸³⁹
- 3 Nedir baḡş bī-hūde ' āşık-ı zāra
Nigāh-ı nāzuḡ ile <<nāzik eyle>> itmesünler ḡüft ü şenīd^{840 841}
- 4 Düşüp bu vā' di-i cān-sūza geḡme[ye]n serden
Mişāl-i Ḳays olamaz şāh-ı ' ālem-i tecrīd⁸⁴²
- 5 Gelürse ol şeh-i mülk-i melāḡatiḡ ḡaṡṡı
Berāt-ı manşīb-ı ' aşkıḡ **Necīb** olur tecdīd

251⁸⁴³

Hezec

mef' ülü / mefā' ilü / mefā' ilü / fe' ülün

Ġazel-i Şābit

⁸³⁶ Derdle her gāh meded: hey meded Allāh meded D.

⁸³⁷ Cümle şadā-ile: gerçi şadām ile D.

⁸³⁸ Suyolcu-zāde Necīb D., G. 9 (5 beyit), vr. 2b.

⁸³⁹ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

⁸⁴⁰ Bu beyit dīvānda 2. beyittir.

⁸⁴¹ Vezin aksamaktadır.

⁸⁴² Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

⁸⁴³ Bosnalı Alaeddin Sābit D., G. 66 (5 beyit), s. 382.

- 1 Dām ile şu vaḥşinüñ idüp şaydını ümmîd
Kurduḡ gice yâ Hû diyerek ḥalka-i tevḥîd
- 2 Ol muḡ-beçe bir küfre mi ḳor vâ' ızı her şeb
Kim her gün ider⁸⁴⁴ kürsîde imānını tecdîd
- 3 Bir pâre ışınmışdı dil-i şayf şitāya
Balḡam bıraḡup berf yine eyledi tebrîd⁸⁴⁵
- 4 Ol tıflı yaturduḡ güc ile mehd-i rızāya
Şābitle idüp çār-şeb-i lābeyi temhîd

[82b]

252⁸⁴⁶

*847

[Maṭla']

Âḥir suḥte-dil eyleyemez nār

Yanar ol âteş ile sîne-i

253⁸⁴⁸

Muzāri'

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilūn

Ġazel-i Ḥaṣmet

- 1 'Āşık⁸⁴⁹ eder mi dilber-i ra' nāyı ittiḥāz
Tā itmeyince küşe-i tenhāyı ittiḥāz
- 2 Naḳş-ı nigîn eyler iseñ nām-ı Ādem'i
Ḳıl faşş-ı dilde gevher-i ma' nā-yı ittiḥāz

⁸⁴⁴ Kim her gün ider: her rûz ider ol D.

⁸⁴⁵ Bu beyit dîvânda 4. beyittir. (Dîvânda 3. beyit: Zann itme sefidâcıdur iksîrî-i ḥüsnüñ / İtmiş ṭabaḳ-ı behcetî sîm-âbını taş' id)

⁸⁴⁶ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸⁴⁷ Vezin bozuktur.

⁸⁴⁸ Ḥaṣmet D., G. 47 (5 beyit), s. 146.

⁸⁴⁹ 'āşık: âkil D.

- 3 Gül-geřti-i ferāġ ile dil bī-niyāz iken
 Ādem ider mi cāy-ı temennāyı ittiḥāz
- 4 İzhār-ı eşk ü sūziř ider miydi vařl[ın]a
 Dil itmese kebāb ile řahbāyı ittiḥāz
- 5 Oldı gūřāde bāb-ı emel rūy-ı ḥāḥiře
 Ḥařmet edince dergeh-i Mevlā-yı ittiḥāz

254⁸⁵⁰

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ġazel-i 'Ařķī

- 1 Olsa řaṅ mı būse-'i la' l-i leb-i cānān lezīz
 Her kişiye zāhidā elbette olur cān lezīz
- 2 Çeřmsār-ı la' lünün nā-dān ne bilsün lez lezzetin
 Ḥızr'a şor kim nice olur çeşme-i ḥayvān lezīz
- 3 Bezm-i 'ařķıñda ḥayāliñden cüdā olmaz göñül
 Dostum lā-büd olurmuř řoḥbet-i sulṭān lezīz
- 4 Ḥaṭṭuñ irse dil-i temāřā-yı ruḥuñdan zevķ ider
 Ehl-i 'irfāna bahār olsa gelür seyrān lezīz
- 5 Dīde aġlarken dil-i bī-ḥod řafālar kesb ider
 'Ařķiyā olur çü ḥāb-ı vaḥdet-i bārān lezīz

255⁸⁵¹

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

⁸⁵⁰ Ařķī D., G. 45 (5 beyit), s. 174.

⁸⁵¹ Rāġıb Paşa D., G. 32 (5 beyit), s. 224.

Ġazel-i Rāġıb

- 1 Şanma kim dā 'ire-i şeyḫi kerāmetle döner
Ehl-i cūd eyledigi feyz-i semāhatle döner
- 2 Oldı rüşen baña hem-şüret-i fānūs-ı ḫayāl
Çarḫ-ı ser-geşte daḫi tāb-ı muḫabbetle döner
- 3 Āb u ḫākinde var⁸⁵² āşār-ı feraḫ meykedenün
Kim ki endūh-ile 'azm itse meserretle döner
- 4 Görse aġyār ile cānā seni hem-bezm-i şarāb
'Āşıkun ḫalbi kebāba tef-i ġayretle döner
- 5 Dürd ü şāfi ne ise **Rāġıb** hep yek-sāndır
Bendelikden anı zann itme kudüretle döner

[83a]

256⁸⁵³

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

[Ġazel-i Ḥaşmet]⁸⁵⁴

Ḳomaz pertev-fürüz-ı cāhı āh-ı inkisār āḫir

Eder püf-kerde şem' i şu' le-dārı rüzgār āḫir

257⁸⁵⁵

Müctess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ġazel-i Ḥaşmet

- 1 Ne dem ki cām-ı tarab-zā tolar taşar boşalur
Sebū-yı bezm-i eḫibbā tolar taşar boşalur

⁸⁵² ḫākinde var: ḫākindedir D.

⁸⁵³ Ḥaşmet D., G. 58 (5 beyit), s. 151.

⁸⁵⁴ Mecmuada beyit başlığı ile kayıtlıdır.

⁸⁵⁵ Ḥaşmet D., G. 50 (6 beyit), s. 147.

- 2 Bu bezm-i neş'e-fürūzun uşūl-i devriyle
Şarāb u sāġar u mīnā tolar taşar boşalur
- 3 Tölunca dīde-i ter çeşmesār-ı eşkümden
Mişāl-i kırba-ı sakķa tolar taşar boşalur
- 4 Edince hālvat o şūh ile kulleteyn āsā
Dü çeşm-i 'āşık-ı şeydā tolar taşar boşalur
- 5 Zuhūr-ı mevce-i tūfān-hurūş-ı hādişeden
Kaža-yı⁸⁵⁶ meşreb-i dünyā tolar taşar boşalur
- 6 Bu āb [u] tāb-ı zekānla derūn-ı **Hāşmet**
Hulāşa delvçeāsā tolar taşar boşalur

258⁸⁵⁷

Remel

fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilātūn / fe' ilūn

Ġazel-i Fıtnat

- 1 Neşve-i cām-ı muhabbetle gönül cūş eyler
Çekilen derd ü ġamı cümle ferāmuş eyler
- 2 Bir nighle komadı derdimi takrīre mecāl
Çeşm-i hūsnūñ⁸⁵⁸ nice ġüyāları hāmuş eyler
- 3 Kıl hāzer alma şakın 'āşık-ı zārıñ āhın
Seni bir şūh-ı sitemkāra felek dūş eyler
- 4 Hāle-i māh gibi sīneye çekmiş mihri
Bezm-i vuşlatda o kim yāri der-āġūş eyler

⁸⁵⁶ kaža-yı: fezā-yı D.

⁸⁵⁷ Zübeyde Fıtnat Hanım D., G. 11 (5 beyit), s. 166.

⁸⁵⁸ hūsnūñ: mestıñ D.

- 5 Sen hemān gülşen-i ḥüsnünde figān it çü hezār
Fıṭnatā derd-i dilin belki o gül gūş eyler

259⁸⁵⁹

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ġazel-i Tālib

- 1 Şikāyet çok felekden söylesem ta' bir-i müşkildür
Zebān ile ḥikāyāt-ı ğamum⁸⁶⁰ taḫrīr müşkildür
- 2 Ḥarāb-ı seyl-i ḥirmān oldu şimden sonra ey bī-dād
Dili⁸⁶¹ va' d-i kümün-ı luṭf-ıla ta' mīr müşkildür
- 3 Meger nīrū-yı baḥt imdādgārı eyleye yoḥsa
Nişān-ı kāma irmek nāvek-i te'şīr müşkildür⁸⁶²
- 4 Melāmet nüṣṣasın tā etmeyince sa' y ile tekmīl
Kenār-ı metn-i ' aşka Tālibā taḫrīr müşkildür⁸⁶³

[83b]

260⁸⁶⁴

Müctess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

[Maṭla']

Hezār şīve ile gönlümi o şāh ḳapar
Şu dil gibi ki anı nāgehān sipāh ḳapar

261⁸⁶⁵

Müctess

⁸⁵⁹ Bursalı Tālib D., G. 30 (5 beyit), s. 204.

⁸⁶⁰ ğamum: ' amem D.

⁸⁶¹ dili: di D.

⁸⁶² Dîvānda 4. beyittir. (Divanda 3. beyit: Nemek-rîz-i helāk olsun baḡa raḥm eyleyen aḥbāb / ' İlāc-ı zaḥmım olmak merhem-i tedbīr müşkildir)

⁸⁶³ Dîvānda 5. beyittir.

⁸⁶⁴ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸⁶⁵ Şeyhülislam Yahyâ D., G. 60 (5 beyit), s. 85.

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ġazel-i Yahyā

- 1 Cihānda 'āşık-ı mehcūra şanma rāḥat olur
Neler çeker bu göñül söylesem şikāyet olur
- 2 Ölünce demreni kılsun çıkarmanız dilden
Taḥammül eyleyemem olda bir cerāḥat olur
- 3 Bu rüzgārda bir berg-i 'ayş girmez ele
Felek musa'ade itmez ne⁸⁶⁶ bī-mürüvvet olur
- 4 Le'ime rencişi-i ḥātır virür kerem itmek
Muḳayyed olmasun erbāb-ı dile zaḥmet olur
- 5 Yakında kūy-ı ḥarābāta uğradum Yahyā
Ne ḥūb cāy-ı şafā kūşe-i ferāḡat olur

262⁸⁶⁷

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ġazel-i 'Ārif

- 1 O bī-dil kim ḥarīm-i şoḥbetünden dūr kalmışdur
Temāşā-yı riyāz-ı kāmdan mehcūr kalmışdur
- 2 Ne var ey seg-dil merhem-[re]sān olsañ ki hicrūñle
Göñül şad pāredür zaḥm-ı derūn⁸⁶⁸ nāsūr kalmışdur⁸⁶⁹
- 3 Ḥarāb olmuş niçe devlet-serā gör taḥt-ı⁸⁷⁰ Cemşid'i
Ṭarabgāh-ı ḥarābāt-ı muḡān ma' mūr kalmışdur⁸⁷¹

⁸⁶⁶ itmez ne: itmezse D.

⁸⁶⁷ Abdülbākī 'Ārif D., G. 12 (5 beyit), s. 137.

⁸⁶⁸ Mecmuada bu kelimenin yerine "dil" yazmaktadır.

⁸⁶⁹ Dîvānda 3. beyittir.

⁸⁷⁰ taḥt-ı: baht-ı D.

⁸⁷¹ Dîvānda 4. beyittir.

4 Yetiş sâķī şabūhı kār-ı hemîşe⁸⁷² çâresâz ol kim
Mey-i dūşîneden şahbâ-keşân maḥmûr ḳalmışdur⁸⁷³

5 Teğâfûlgâh⁸⁷⁴ olup gitmekde ol bî-dâd hû ‘Ārif
Yanuşda ḥâl-i dil efsûn⁸⁷⁵ kim mestûr ḳalmışdur

263⁸⁷⁶

Hezec

mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün / mefâ‘ ilün

Ġazel-i Râşid

- 1 Olup cārî düçeşm-i ḥûn-feşānumdan benüm cûlar
İki gözli pül<<i>> oldı eşk-i ḥûnın üzre ebrûlar
- 2 Güzel ma‘ lûm olurdı ḳadr-i hecân-ı⁸⁷⁷ sūḥân-sencân
Ḳonaydı çarsû-yı ḥod-fürüşāna terâzûlar
- 3 Düçeşm-i nâzıyla⁸⁷⁸ ta‘ lîm-i bidârî ider her⁸⁷⁹ şeb
Dil-i ehl-i sülûke tekye dîvârındaki ḥûlar
- 4 Derûnında hezârân şûret-i endîşe peydâdur
Yeter âyîne-i ‘âlem-nümâ dānāya zânûlar
- 5 Sūḥandur **Râşidâ** mîzân-ı bâzâr-ı hünerdir kim⁸⁸⁰
‘ Abeş tartılmasun erbâb-ı ṭab‘ a tâ sūḥân-gûlar⁸⁸¹

[84a]

264⁸⁸²

⁸⁷² hemîşe: ‘ ayşe D.

⁸⁷³ Dîvânda 2. beyittir.

⁸⁷⁴ teğâfûlgâh: teğâfûl-kâr D.

⁸⁷⁵ efsûn: efsûs D.

⁸⁷⁶ Râşid D., G. 48 (6 beyit), s. 333.

⁸⁷⁷ hecân-ı: ‘ irfân-ı D.

⁸⁷⁸ nâzıyla: nâz ile D.

⁸⁷⁹ her: hep D.

⁸⁸⁰ bâzâr-ı hünerdir kim: erbâb-ı hüner çün kim D.

⁸⁸¹ Dîvânda 6. beyittir. (Bir beyit eksiktir.)

Muzāriʿ

mefʿ ülü / fāʿ ilātü / mefāʿ ilü / fāʿ ilün

[Maṭlaʿ]

Kaşr-ı sürür künc-i kanāʿ at degil midür

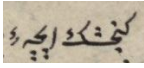
Şahn-ı behişt kūy-ı ferāğat degil midür

265⁸⁸³

Muzāriʿ

mefʿ ülü / fāʿ ilātü / mefāʿ ilü / fāʿ ilün

Ġazel-i Mantıķī

- 1 Şanmañ o mäh kāküline şāne gösterür
Hem-hāl-i sīnesin dil-i nālāna gösterür
- 2 Bu bezmünde her keştī bir ümīd ile
Şemʿ -i merāma kendüyi pervāne gösterür
- 3 Hün-ı fütāde dilüne idüp neşve-i kitāb
Çeşm-i nigāra kendüyi mestāne gösterür
- 4 dili şayd içün ol perī
Zülfünü dām hāl u ruḥuñ dāne gösterür
- 5 Mümkīn midir müdāfaʿ inşāf Mantıķī
Sāķī o dem ki luṭf-ıla peymāne gösterür

266⁸⁸⁴

Muzāriʿ

mefʿ ülü / fāʿ ilātü / mefāʿ ilü / fāʿ ilün

Ġazel-i ʿArzī

- 1 Geldikçe yār bezm-i temennāya bir gelür

⁸⁸² Beyit başlığı ile kayıtlı olan matlaʿ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸⁸³ Mantıkî Divançesi'nde bulunmamaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kaynakça.

⁸⁸⁴ Şaire ulaşılamamıştır.

Bir māhpāredir o ki dünyāya bir gelür

- 2 Yok kad nazır kâmet-i bālāna ey perī
Tübī fezā-yı cennet-i a' lāya bir gelür
- 3 Tenhā gelürse bezmüne ' aşık ' aceb degül
Mūsī Tūr-ı tecellāya bir gelür
- 4 Bil-ḳadr-i ḥüsn-i pākini kaçma niyāzdan
Zirā ki ' aşık ' aşık-ı şeydāya bir gelür
- 5 Raḥm eyle ḥāl-i ' **Arzī-i** şeydā ki ey perī
Bu rind-i nüktedāndur o dünyāya bir gelür

267⁸⁸⁵

Muzāri'

mef' ulü / fā' ilātü / mefā' ilü / fā' ilün

Ġazel-i ' Āşım

- 1 Bintü 'l- ' ineb ki gül gibi rengin beñizlidür
Bir zevk esiri cāriyedir İngilizlidür
- 2 Bintü 'l- ' ineb ki muğbeçenün tab' ıdur hemān
Bir mesti bī-küşād kızdırsa kızlıdur
- 3 Geçmez yolından öpmeyecek naḳş-ı pāyini
Üftādeñ ey nihāl-i çemen yollı izlidür
- 4 Zāhid saḳız şarābını hemān çeküp demiş
Bī-gāne içmesün bu şudan kim saḳızlıdur
- 5 İndi sefid dīde-i ' uşşākı baḥr-i eşk
Ol kaç levendi şūḥ meger Aḳdenizlidür

⁸⁸⁵ Şaire ulaşlamamıştır.

- 6 ‘**Āşım** uğruluk itse nola nağd-i şebnemi
Ebkār-ı gonca haylî çemenli çeyizlidür

[84b]

268⁸⁸⁶

Muzāri‘

mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilün

[Maṭla‘]

Pervāz-ı kūy-ı yāre per ü bālümüz mi var
Şāyeste-i vişāl olacaḡ ḥālümüz mi var

269⁸⁸⁷

Muzāri‘

mef‘ ūlū / fā‘ ilātū / mefā‘ ilū / fā‘ ilün

Ġazel-i Nābī

- 1 Mevc-i murād bāde-i cān-perverümdedür
Ḥarf-i neşāṭ zīb-i [leb-i] sāḡarumdadur
- 2 Benden şoruṅ ḥaḡāyık-ı esrār-ı ‘ālemī
Te’līf-i zār-nāme-i⁸⁸⁸ dehr ezberümdedir⁸⁸⁹
- 3 Bāz-ı şikārgīr-i çeragāh-ı himmetüm
Kām-ı dü-kevn cünbiş-i bāl ü perümdedür⁸⁹⁰
- 4 Āhumdadur kilīd-i tılısmāt-ı genc-i rūḡ
Āb-ı ḡayāt lücce-i çeşm-i terümdedür
- 5 **Nābī** ider şukūfeleri dehr-i ‘ıṭr-nāk
Bāḡ-ı bihişt ḡaṭır-ı nāzikterümdedür

⁸⁸⁶ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸⁸⁷ Nābī D., G. 58 (5 beyit), s. 437.

⁸⁸⁸ zār-nāme-i: rāz-nāme-’i D.

⁸⁸⁹ Dīvānda 3. beyittir.

⁸⁹⁰ Dīvānda 2. beyittir.

270⁸⁹¹

Muzâri^c

mef' ulü / fâ' ilätü / mefâ' ilü / fâ' ilün

Ġazel-i Neşâtî

- 1 Avāre gönül⁸⁹² kendi gibi bî-ķarār arar⁸⁹³
Zār-ı⁸⁹⁴ derūnın açmaġa bir ġam-gūsār arar
- 2 Hāl-siyeh miyānda⁸⁹⁵ ebrū-yı yārda
Şehbāz-ı hūsndür ki per açmıř şikār arar
- 3 Çengāl-i zülf-i pür-ķam-ı müşġin kemend-ile
Çāh-ı zeķanda delv-i dili ırma yār arar
- 4 Mestāne zār-ı⁸⁹⁶ bülbüli bir ġün açılmasun
Dā['i]m dehān-ı ġoncayı bād-ı bahār arar
- 5 Dīvānce-i derūnda Neşâtî şafā-ile
Vaşf-ı lebūnde bir ġazel-i āb-dār arar

271⁸⁹⁷

Muzâri^c

mef' ulü / fâ' ilätü / mefâ' ilü / fâ' ilün

Ġazel-i Riyāzî

- 1 Bir neşve vār gönülde řu içsem şarāb olur
Bir tāb var ki lücceye baķsam serāb olur
- 2 Ol dügmeler[i] ellere bî-minnet açılır
Bāņa gelińce daķme-i Efrāsiyāb olur

⁸⁹¹ Neşâtî D., G. 19 (5 beyit), s. 101.

⁸⁹² Gönül: dil ki D.

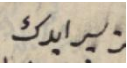
⁸⁹³ Vezin aksamaktadır.

⁸⁹⁴ Zār-ı: rāz-ı D.

⁸⁹⁵ Miyānda: miyān-ı dü D.

⁸⁹⁶ Zār-ı: rāz-ı D.

⁸⁹⁷ Namık Açıķgöz tarafından yapılan “Riyāzî Dīvānı’ndan Seçmeler” isimli çalışmada bu şiire rastlanmamıştır.

- 3 Āhum raķīb-i dūna yetişmez
Zūr-ı nefesle her şereri bir şehāb olur
- 4 Her kim kaçar ta' allük-i zāl-i zamāneden
Yūsūf-mişāl olursa aña feth-i bāb olur
- 5 Bir gün Riyāzī Yūsuf-ı güm-geştesin bulur
Ya' ķūb-ı dil murāda irer kām-yāb olur

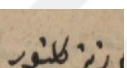
[85a]

272⁸⁹⁸

Muzāri'

mef' ūlū / fā' ilātū / mefā' ilū / fā' ilün

[Maṭla']

Ebrūlaruñ kemānı ne dem
Sīnem hedeflik itmege cānā yüreklenür

273⁸⁹⁹

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

Ġazel-i Neylī

- 1 Dest-i sāķide o kim sāğar-ı şöhet⁹⁰⁰ kıparur
Şāh-ı gūlzār-ı tarabdan gül-i 'işret⁹⁰¹ kıparur
- 2 Varaķ-ı mihr ü vefāyı kim okur diyü hemān
Bulsa mecmū' a-ı 'ālemde⁹⁰² o⁹⁰³ āfet kıparur
- 3 Olsa hem-şöhet eger meclis ehl-i 'aşķa

⁸⁹⁸ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁸⁹⁹ Ahmed Neylī D., G. 69 (6 beyti), s. 302.

⁹⁰⁰ şöhet: 'işret D.

⁹⁰¹ 'işret: şöhet D.

⁹⁰² 'ālemde: 'ālemden D.

⁹⁰³ o: ol D.

Dil-i şeydā ü bahş-i muḥabbet ḳoparur⁹⁰⁴

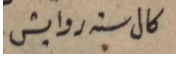
- 4 Ḳopsa kūyından o ḳāmetle o⁹⁰⁵ [dem] cilve-künān
Fitne-i maḥşer ü āşüb-ı ḳıyāmet ḳoparur⁹⁰⁶
- 5 Āh-ı Şebdīz⁹⁰⁷ ile Gülgün sirişküm Neylī
‘Arşa-i dilde gubār-ı ḡam u miḥnet ḳoparur⁹⁰⁸

274⁹⁰⁹

Muzāri‘

mef’ ūlū / fā’ ilātū / mefā’ ilū / fā’ ilūn

Ġazel-i Vāşīḳ

- 1 Hengām ḥaṭuṇa vuşlat-ı dildār vaḳtidür
Şavm eşnā-yı ḥasrete ifṭār vaḳtidür
- 2 Faşl-ı bahār ḥüsnidir ol naḥl-i nevresün
Gülçin kām olursa dil-i zār vaḳtidür
- 3 Artırsa nāzenin n’ola ol ḥ’āce-i cemāl
 bāzār vaḳtidür
- 4 İzḥār-ı ‘aşḳdan dem-i ḥaṭṭ ḡaflet eyleme
‘Arz it ṭabībe derdüñi timār vaḳtidür
- 5 Ey çeşm-i baḥt meyl-i şekker ḥ’āb-ı tābını
Bīdār ola ki rū’yet-i dīdār vaḳtidür

⁹⁰⁴ Bu beyit dīvānda bulunmamaktadır.

⁹⁰⁵ o: ne D.

⁹⁰⁶ Dīvānda 3. beyittir.

⁹⁰⁷ Şebtīz: Şebdīz D.

⁹⁰⁸ Dīvānda 6. beyittir.

⁹⁰⁹ Şaire ulaşılammıştır.

- 6 Ol sevād hüsne bu demlerde Vāsīkā
 eyle muḥabbetün eş‘ār vaḳtidür

275⁹¹⁰

Muzāri‘

mef‘ülü / fā‘ilātü / mefā‘ilü / fā‘ilün

Ġazel-i Şabrī

- 1 Ādem bu bezm-i derd lārāya bir gelür
Bil-ḳadr-i ‘ömrünjī kişi dünyāya bir gelür
- 2 Dünyā için vücudunı şarf itme yok yere
Naḳd-i ḫayāt merdüm-i dānāya bir gelür
- 3 Ey baht hıfz it anı meded bād-ı guşşadan
Şem‘i ümīd-i bezm-i temennāya bir gelür
- 4 Yeksān gelür[se] n’ola dil[e] ḳahr [u] luṭf-ı dost
Zehr ü şarāb ‘āşık-ı şeydāya bir gelür⁹¹¹
- 5 Şabrī sefīne-i sühenüm gibi ḫāşılı
Fülk-i ḫayāl sāḫil-i ma‘nāya bir gelür⁹¹²
- [85b]

276⁹¹³

Hezec

mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün / mefā‘ilün

[Maṭla‘]

Güşāde ebruvānuḡ kim iki berceste mışra‘dur
Ser-i dīvāne ḫüsn ü behçete bir ḫüb maṭla‘dur

⁹¹⁰ Sabrī Mehmed Şerif D., G. 64 (6 beyit), s. 176.

⁹¹¹ Bu beyit dīvānda 5. beyittir. (Dīvānda 4. beyit: Ṭarḫ etmesin dili der-i dildārdan raḳīb / Mecnün-ı ‘aşḳ kũçe-i Leylāya bir gelür)

⁹¹² Bu beyit dīvānda 6. beyittir.

⁹¹³ Beyit başlığı ile kayıtlı olan maṭla‘nın kime ait olduḡu tespit edilememiştir.

277⁹¹⁴

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ġazel-i Raḥmī

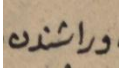
- 1 Dil-i 'uṣṣāk yāre yār ise aġyāra mā 'ildür
Ne ḥāletdir bu kim bülbul güle gül ḥāra mā 'ildür
- 2 ' Aceb mi māyedārān gören⁹¹⁵ ehl-i şervetin luṭfun
Nihāl-i bār-ver cā-yı suḫūṭ-ı bāra mā 'ildür
- 3 Kibār-ı 'aşruṅ olmam 'ahdine dil-beste zīrā kim⁹¹⁶
Degil incāz-ı va' de ol gürūh ikrāra mā 'ildür⁹¹⁷
- 4 Degülken ülfet-i ezdād hergiz ḳābil-i imkān
Niçün ol la' l-i şīrīn telḥi-i güftāra mā 'ildür⁹¹⁸
- 5 Sorarsañ mā-cerā-yı cūşış-i eşkümden ey **Raḥmī**
Aḳar şular gibi bir serv-i ḥoş-reftāra mā 'ildür⁹¹⁹

278⁹²⁰

Müctess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ġazel-i Rasīm

- 1 Piyāle-keşligimüz muḳteżāya meşrebdür
Cihānda çekdigimüz hep belā-yı meşrebdür
- 2 Der-i muġānda reh-i revān olalum

⁹¹⁴ Kırımlı Raḥmī D., G. 48 (7 beyit), s. 70.

⁹¹⁵ gören: görse D.

⁹¹⁶ zīrā kim: kim zīrā D.

⁹¹⁷ Dīvānda 4. beyittir.

⁹¹⁸ Dīvānda 6. beyittir.

⁹¹⁹ Divānda 7. beyittir.

⁹²⁰ Rāsīm Divanı'nda bu şiire rastlanmamıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kaynakça.

Riyā bu bābda fedā-yı meşrebdür⁹²¹

3 ‘İyār-ı ıabı‘ ını mey herkesün ‘ayān eyler
Seḫā-yı mest nişān fenā-yı meşrebdür

4 Beyāz gerden-i mīnā vü sâ‘ id-i sākī
Cilā-yı āyine-’i dil şafā-yı meşrebdür

5 Gehī şudā‘ -ı ḫumār vü geh intizār-ı şarāb
Rasīm çekdigimüz hep cezā-yı meşrebdür

279⁹²²

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Ġazel-i Rāmī

1 Ḥayāl-i la‘ l-i nābuḫ cām-ı çeşm-i terde ḫalmışdur
Ḥumār-ı bezm-i nūş-ā-nūş-ı vaşluḫ serde ḫalmışdur

2 Degüldür bende dil ser-germi-i fikr-i nigāhuḫla
O ⁹²³ maḫabbetdür düşüp bir yirde ḫalmışdur

3 Mükedderdür ser-ā-ser meşreb-i eczā-yı ‘ālem hep
Şafā-yı ḫātır ancaḫ bādede sāğarda ḫalmışdur

4 Bu remzi keşfe⁹²⁴ bir müşkil-güşā-yı cūd gelmez mi
Kerem bir lafz-ı bī-ma‘ nī gibi dillerde ḫalmışdur

5 Mücevher tāk-ı devlet kimseye sūd itmez ey **Rāmī**
Niçe şāh-ı cihānuḫ çeşmi ol efserde ḫalmışdur

⁹²¹ Vezin aksamaktadır.

⁹²² Rāmī D., G. 44 (5 beyit), s. 187.

⁹²³ : sermest-i D.

⁹²⁴ remzi keşfe: sır-ı ‘aşḫa D.

[86a]

280⁹²⁵

Müstess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

[Maṭla']

Ne bir nigāha ne 'arz-ı niyāza ruḥṣat olur

O tünd-meşrebe bilmem nice şikāyet olur

281⁹²⁶

Müctess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ġazel-i Faşih

- 1 Kıyās eyleme cānā belā-yı⁹²⁷ ḥāṭırdur
Senün cefāḡa taḥammül şafā-yı ḥāṭırdur
- 2 Yine ne sende var ey⁹²⁸ şūḡ cürm ne bende
Miyānede çekilen hep belā-yı ḥāṭırdur
- 3 Siyāh-ı 'aşḡunı gönder maḡall-i vāsi' dir
Bu nā-ḡabül nihāyet fezā-yı ḥāṭırdur
- 4 ' Aceb mi çık[ma]salar tengnā-yı sīnemden
Ḳadīmi derd ü ḡamuḡ āşinā-yı ḥāṭırdur
- 5 Hemīşe nūş-ı şarāb-ı keder-ḡudāzinden
Faşih ḡāhişümüz incilā-yı ḥāṭırdur

282⁹²⁹

Remel

fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilātün / fe' ilün

⁹²⁵ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁹²⁶ Faşih Ahmed Dede D., G.55 (5 beyit), s. 58.

⁹²⁷ belā-yı: berā-yı D.

⁹²⁸ yine ne sende var ey: güneh ne sendedür iy D.

⁹²⁹ Nesib Dede D., G. 53 (6 beyit), s. 333.

Ġazel-i Nesīb

- 1 Dökme şebnem gibi çeşmüm yâşını ey gül-i ter
Yeter Allāhı seversen beni ağlatma yeter
- 2 Alma hemgām-ı ġaẓap hañçeriñüñ peyvendin
‘ Āşık öldürmege yetmez mi o haşmāna naẓar
- 3 Vuşlatuñ gibi muḥāl isterüz olsa ne ‘ aceb
Nālemüz gibi du‘ āmuz daḡı mehcūr-ı eşer⁹³⁰
- 4 Lāl olur görse melek ‘ işve-i peyder peyüñi
Böyle ḡüsne nice tāb-āver olur nev‘ -i beşer⁹³¹
- 5 Çekemezler sitem-i zülfüñi mānend-i Nesīb
Gerçi ebnā-yı zamān cümlesi hep bende çeker⁹³²

283⁹³³

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Ġazel-i Necīb

- 1 ‘ Aceb ey dil naẓaruñ dīde-i bed-meste midür
Tāb-ı tıġınıña nārına şāyeste midür
- 2 Dile hañcer-keş-i nāza sitem olmaz ġamzen
Yoḡsa çeşm-i siyeh-i ‘ işve-gerüñ ḡaste midür
- 3 Saṭr-ı ser-beyt-i dü ebrūsı ḡayāl olduḡda
Ḳadd-i mevzūnı gibi mışra‘ -ı berceste midür
- 4 Ṭurre mi ġonce midür kāküli sünbül mi nedür

⁹³⁰ Dīvānda 4. beyittir.

⁹³¹ Dīvānda 5. beyittir.

⁹³² Dīvānda 6. beyittir.

⁹³³ Bu gazel Suyolcu-zāde Necīb D.’da bulunmamaktadır.

Zîr-i fesde o bütün perçemi gül-deste midür

- 5 Bezm-i meyde okusun şevk-ile ‘uşşâka **Necîb**
Büselikde görelüm vaşf-ı lebi beste midür

[86b]

284⁹³⁴

Muzâri‘

mef’ ülü / fâ’ ilâtü / mefâ’ ilü / fâ’ ilün

[Matla‘]

Dil mülki yâre ‘arz olunan mâlikânedür
Evvel mezâdı bir nigh-i mahremânedür

285⁹³⁵

Hezec

mef’ ülü / mefâ’ ilü / mefâ’ ilü / fe’ ülün

Ġazel-i Veysî

- 1 Meyl eylese aġyâra anı şanma vefâdur
Aġyâre vefâdan ġarażı baġa cefâdur
- 2 Aġyâre vefâ itmege meyl⁹³⁶ itmiş o ġünî
Dil-ġastelerü öldüren âh işte buradur
- 3 Câm-ı ‘araġ u sâġar-ı mey sâķî-i gül-rüy
Âb-ı ruġı cem‘ iyyet-i yârân-ı şafâdur⁹³⁷
- 4 Dil-dâdelerün lezzet-i ġüftâruna toymaz
Ĥaġķâ bu ki şîrîn suġenün rûġa ġıdâdur⁹³⁸
- 5 Şûret vireyin dirse eger şi‘ rîne **Veysî**

⁹³⁴ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁹³⁵ Veysî D., G. 9 (5 beyit), s.193.

⁹³⁶ Meyl: re’y D.

⁹³⁷ Bu beyit dîvânda 4. beyittir.

⁹³⁸ Bu beyit divanda 3. beyittir.

Ruhsāruḡa āyīne disünler⁹³⁹ pāk-edādur

286⁹⁴⁰

Remel

fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilātün / fā' ilün

Ġazel-i Nef'î

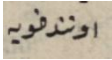
- 1 Çekdüğim derdi ne hemhāne ne hemrāh bilür
Āşıkum hāl-i dil-i zārumı Allah bilür
- 2 Dād o zālinden eger böyle ıalursa nāzı
Ne figān-ı şeb ü ne āh-ı seḡergāh bilür
- 3 Söyleşülmez nıgeh-i şūḡı 'acep müstaġnî
Ne zebān-ı dil ü ne şīve-i dilh'āh bilür
- 4 Ġamzesi āteş-i sūzāna girer bir cādū
Ne dil-i şu'le-feşān ne 'alev-i āh bilür
- 5 Böyle dilber ne belādur başına ey Nef'î
Her nigāhını ıazā āfet-i cāngāh bilür

287⁹⁴¹

Müctess

mefā' ilün / fe' ilātün / mefā' ilün / fe' ilün

Ġazel-i Vākıfı

- 1 Ne yārdan ne göñülde <<şimdi>> şikāyetüm vardur
Fırāḡ-ı dilber ile şimdi rāḡatum vardur
- 2 Niyāz-ı vuşlat ile nerm ola yoḡsa⁹⁴²
 benüm 'arz-ı niyetüm vardur

⁹³⁹ Disünler: disün D.

⁹⁴⁰ Nef'î D., G. 48 (5 beyit), s. 254.

⁹⁴¹ Bu şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

⁹⁴² Vezin aksamaktadır.

- 3 Geçerse cânıma da tîr-i cevri ben seçemem
O şûha Hâk bu ki hayli muhabbetüm vardır
- 4 Olur mı peyrev-i Ferhâd u Kays bu dil-i zâr
Hevâ-yı ‘aşkda bir ğayrı ‘âdetüm vardır
- 5 Mesîh ‘âciz olur çâre sende ey **Vâkıf**
Fîrâk-ı yâr gibi dilde ‘illetüm vardır

[87a]

288⁹⁴³

Remel

fe‘ ilâtün / fe‘ ilâtün / fe‘ ilâtün / fe‘ ilün

[Maṭla‘]

Geldi bu haṭ taḥrîr diñle ideyin taḥrîr
Budur evveli ta‘ bir tedbîri bozar taḥdîr⁹⁴⁴

289⁹⁴⁵

Müctess

mefâ‘ ilün / fe‘ ilâtün / mefâ‘ ilün / fe‘ ilün

Ġazel-i Şabit

- 1 Ġubâr-ı pâyine düşsem o mâh muğber olur
Nişân-ı na‘ lçe-i keşî dâl hançer olur
- 2 Göñül bu âteş-ile meclis[in]de sulṭānum
Gül-âbdân olamazsa lâṭîf micmer olur
- 3 Gül-i ‘izârunı bir kat ‘araḳla⁹⁴⁶ terletse
Çiçek şuyı [gibi] hem tâze <<vü>> hem mükerrer olur

⁹⁴³ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla‘ nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁹⁴⁴ İki dizede de vezin aksamaktadır.

⁹⁴⁵ Bosnalı Alaeddin Sâbit D., G. 118 (5 beyit), s. 409.

⁹⁴⁶ ‘araḳla: ‘araḳ da D.

- 4 O naḥl-ı nāz etegi belde bir nihāl olmış
‘ Acep mi dāmen-i serv-i sehī müşemmer olur
- 5 Kumāş-ı nazmuma bir toz mı kondurır Şābit
İzāle eylemege āftāb sünger olur

290⁹⁴⁷

Müctess

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

Ġazel-i Dürri

- 1 O şeb ki sākī-i ra‘ nā yürür turur oturur
Ayağ-ı şem‘ -i eḥibbā yürür turur oturur
- 2 Ne ḥāldür bu ki seyyāre vü şevābit ü ḥāk
Hevā-yı ‘ aşk-la ḥālā yürür turur oturur
- 3 Bahār[a] şükriderek cūy-ı serv ü sebze-i ter⁹⁴⁸
Bu gülşen içre ne zībā yürür turur oturur
- 4 Düşüp telāṭum-ı girdāb-ı baḥr-ı ‘ aşka göñül
Mişāl-i keştī-i deryā yürür turur oturur
- 5 Bilür mi şor ḥarekāt u sükün [u] ḥayretini⁹⁴⁹
Egerçi Dürri-i şeydā yürür turur oturur

291⁹⁵⁰

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Ġazel-i Ziver

- 1 Dilün şivenüne maḥz o olduğu sensizligindendür

⁹⁴⁷ ĠİRİK, s.85.

⁹⁴⁸ Ter: bāg ĠİRİK.

⁹⁴⁹ Ḥayretini: hatreti ĠİRİK.

⁹⁵⁰ Ziver D. 'nda bu şiire rastlanmamıştır. Ayrıntılı bilgi i.in bk. Kaynakça.

Ṭarīk-i ‘aşka meyli şanma reh-zensizligindendür

2 Görüp çāh-ı zenahdānın girībān olma her şūḥuṇ

من اوجهر

sipih-rūṇ ḥüzni bī-zensizligindendür

3 Ten-i şūrāḥ şūrāḥ-ı sipihr-i şanma kevkebdür

Bezingāh-ı felekde bilki ḥūşsuzlugundandır

4 سید انوی کللی kayd-ı lāsın redd ider ammā

Ser-i engüş-i şehādet

5 Dil-i Ziver çekerdi hem-çü mıkñāṭis eşyāy

سرر

Dil-i şīşe-i maḳşūdı āhensizligindendür

[87b]

292⁹⁵¹

Remel

fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilātün / fā‘ ilün

[Maṭla‘]

Ḥaṭṭ-ı la‘ lünden dem-ā-dem şevķimüz efsün olur

Sükker-i esrār-ile dilber lebi ma‘ cün olur

293⁹⁵²

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Gazel-i ‘Ālī

1 Benüm serv-i ḥıramānum şalın reftārı görsünler

Söze gel nāz ile ey gonca-fem güftārı görsünler

2 Tenüm zerd ü nizā[r] itdi dirigā āteş-i fūrķat

⁹⁵¹ Beyit başlığı ile kayıtlı olan maṭla‘nın kime ait olduğu tespit edilememiştir.

⁹⁵² Gelibolulu Âlî D., G. 413 (5 beyit), s. 706.

Ne reng itdi baña ol gözleri bīmār-ı görsünler

- 3 Çıķup seyr it cihānı pādşāhum esb-i nāz ile
Melāhat mülkine mālīk olan ħunkārı görsünler
- 4 Cihānı⁹⁵³ ħūr [u] ğılmān gerekmez baña ey zāhid
Benüm gönölüm olup şeydā kılan dildārı görsünler
- 5 Maħallinden⁹⁵⁴ dirīg itmez güzeller būsesin ‘Ālī
Hemān başdan ayağına düşüp yalvārı görsünler

294⁹⁵⁵

Hezec

mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün / mefā‘ ilün

Ġazel-i Emrī

- 1 Senün fülful beñün varsa benüm dāğ-ı siyāhum var
Senün sünbül şaçuñ varsa benüm de dūd-ı āhum var
- 2 Senün firākda⁹⁵⁶ miskīn sāye-bānuñ varsa⁹⁵⁷ kākülđen
Benüm de dūd-ı dilden āsūmānī bārgāhum var
- 3 Senün başuñda ey meh gün gibi zer-efserün varsa
Benüm de şu‘ le-i nār-ı maħabbetden külāhum var
- 4 Senün müjgān-ı çeşmünde⁹⁵⁸ var ise ‘ askerün şaf şaf
Benüm de yir yüzün tutar sirişkümde⁹⁵⁹ sipāhum var
- 5 Senün giryeñ⁹⁶⁰ var ise dem-be-dem⁹⁶¹ ey dīde-i Emrī

⁹⁵³ Cihānı: cinān-ı D.

⁹⁵⁴ Maħallinden: maħallinde D.

⁹⁵⁵ Emrī D., G. 171 (6 beyit), s. 98.

⁹⁵⁶ Firākda: başuñda D.

⁹⁵⁷ Sāye-bānuñ varsa: sāye-bān var ise D.

⁹⁵⁸ Çeşmünde: çeşmünden D.

⁹⁵⁹ Sirişkümde: sirişkünden D.

⁹⁶⁰ giryeñ: kandan sirişkün D.

Benüm de sūz[i]le dilden gelür çok āḥ [u] zārum⁹⁶² var⁹⁶³

295⁹⁶⁴

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ġazel-i Revānī

- 1 Yüzi cennet lebi kevşer nigārum serv-ķāmetdür
Güzeller arasında ol kıyāmetdür kıyāmetdür
- 2 Kitāb-ı 'aşķ[1] ey ḥ'āce çıkarmaķ ḥayli müşkildür
Hidāye oķumaĝ[i]le bilinmez bu hidāyetdür
- 3 Mey [ü] maḥbūbdan dāim beni men' itme ey şūfī⁹⁶⁵
Güzel sevmek şarāb içmek⁹⁶⁶ be hey ādem⁹⁶⁷ zārāfetdür⁹⁶⁸
- 4 Nezāketle o dilber hücreye gelse vefā itse
Revānī nāzük olanuḡ işi dāim nezāketdür⁹⁶⁹

[88a]

296⁹⁷⁰

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

[Maṭla']

Nesīm-i nevbahār gibi geçdi nāz-ile dilber
Açıldı sīnemüḡ bağında bir bir kırmızı güller

⁹⁶¹ Bu kelime dīvānda bulunmamaktadır.

⁹⁶² Zārum: vāhum D.

⁹⁶³ Bu beyit dīvānda 6. beyittir. (Dīvānda 5. beyit: Senüḡ mānend-i mi 'āt-ı mücellā 'arızuḡ varsa / Benüm de kūşe-i çeşm ile ırakdan nigāhum var)

⁹⁶⁴ Revānī D., G. 121 (6 beyit), s. 246.

⁹⁶⁵ Şūfī: zāhid D.

⁹⁶⁶ Güzel sevmek şarāb içmek: şarāb içmek güzel sevmek D.

⁹⁶⁷ Ādem: şūfī D.

⁹⁶⁸ Bu beyit divanda 4. beyittir.

⁹⁶⁹ Bu beyit divanda 5. beyittir. (Divanda 3. beyit: Yıkıldı zulm ile göḡlüm bana sun cām-ı 'adli kim / Garaz beglikden ey sākī cihān içre 'adāletdür. Divanda 6. beyit: Senüḡ mestāne evsāfuḡ nice vāsf eyleyem sākī / Tasavvur idemez kimse anı ol özge hāletdür)

⁹⁷⁰ Beyit başlığı ile kayıtlı olan matla' nın kime ait olduĝu tespit edilememiştir.

297⁹⁷¹

Remel

fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilātün / fe‘ ilün

Ġazel-i Cinānī

- 1 İtdügi fi‘le gönül gice nedāmetler ider
Gündüz ammā yine dildār-ile ‘işretler ider
- 2 Baķamaz kimseler sitemiyle⁹⁷² nażar kılduķķa
Bilmem ol şūh-ı cefā[-pīşe] ne ħāletler ider
- 3 Bir süĥandān u dilārā vü hüner perverdür
Söylese şīve vü nāz-ile nezāketler ider⁹⁷³
- 4 Cān baĝışlar leb-i dil-mürdeye güftār itse
Ġamzesi gerķi gönül mülkini ĝāretler ider⁹⁷⁴
- 5 Maķdem-i pākine cān virse **Cinānī** ne ‘aceb
Mümķin oldıķķa gelüp luţf u mürüvvetler ider

298⁹⁷⁵

Müctess

mefā‘ ilün / fe‘ ilātün / mefā‘ ilün / fe‘ ilün

Ġazel-i Hıfzī

- 1 O serv-i ķāmet-i dil-cū gider gez[er] de gelür
Naşīb-i ‘aşķ[a] ķarşu gider gezer de gelür
- 2 Ne deĝlü olsa da her-caī mey bezmimize
Şeref de olur o meh-rū gider gezer de gelür
- 3 Geçer mi ĥanķer-i müy-ı miyāndan ‘āşık-ı zār

⁹⁷¹ Cinānī D., G. 66 (5 beyit), s. 496.

⁹⁷² Baķamaz kimseler sitemiyle: baķamaz kimse girişmeyle D.

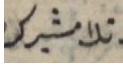
⁹⁷³ Bu beyit dīvānda 4. beyittir.

⁹⁷⁴ Bu beyit dīvānda 3. beyittir.

⁹⁷⁵ Şaire ulaşılamamıştır.

Ḥayāl-i yār ile her sū gider gezer de gelür

- 4 Kõnar o tıfl-ı ser-āvāre sâ' id-i vaşla
Hümā-yı beççe-i bāzū gider gezer de gelür

- 5 Nedür cüst u cūlar ey **Ḥıfzî**
O dil-rübāya cefā-cū gider gezer de gelür

299⁹⁷⁶

Hezec

mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün / mefā' ilün

Ġazel-i Rızāyî

- 1 Ne yāri görmege kudret ne 'arz-ı hāle fırsat var
Mecālüm yok marîz-i 'aşk olaldan hayli hayret var
- 2 Ne özge derd olur yā Rab belā-yı 'aşk kim andan
Ne şıhhat arzûsı ne ümîd-i istirāhat var
- 3 Kül itdi cümle eczāmı egerçi āteş-i fırkat
Ḥarāret niye bākî bilmezin bende ne hālet var
- 4 Cefāsı yok güzel olsa virürdüm yolına vārı
Rızāyî māḥaşal hercāyî sevmekden ferāğat var⁹⁷⁷

⁹⁷⁶ Şaire ait bir divan tespit edilememiştir. AGŞ, G. (5 beyit), s. 77.

⁹⁷⁷ Bu beyit gazelin 5. beyitidir. (4. Beyit: Koyup kûy-i nigârı ehl-i cennet olmak istersin / Muḳarrer añladum kim sende şûfî ey belāhet var)

SONUÇ

1. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda TY 105 numarada kayıtlı olan *Cem 'iyyetü'ş-Şi'r* isimli mecmuanın 44b-88a varakları arası incelenmiştir. Mecmuanın dış özellikleri verildikten sonra muhtevası hakkında bilgi verilmiştir. Mecmuanın ilgili varaklarının transkripsiyonlu metni oluşturularak ilgili akademik çalışmalarla karşılaştırılmıştır.
2. Mürettip 'Abdüşşekûrzâde el-Hâc Sâlih İbniü'l-Hâc Mehmed, H.1209/M.1794-95'te bu şiir mecmuasını derlemiştir. Mecmuada mürettibe ait herhangi bir şiir vb. bulunmamaktadır.
3. *Cem 'iyyetü'ş-Şi'r* günümüz mecmua tasniflerine bakıldığında “antoloji niteliğindeki seçme şiirler mecmuası” na dahil edilebilir.
4. Mecmuanın ilgili varaklarında yapılan incelemeler sonucu 74 şair tespit edilmiştir. Tespit edilen şairlere ait ve mahlası bulunan 199 şiir, kimliği tespit edilemeyen şairlerce yazılmış 100 şiir ile birlikte toplam 299 şiir bulunmaktadır. Kaside, tesdis, tahmis, müseddes, müsebba, murabba, müstezat, mesnevi, gazel, matla, müfred, kıta, nazm, rubâ'î olmak üzere 14 nazım şekli ayrıca 2 adet dübeyt daha bulunmaktadır. Ayrıca lugaz, muamma gibi nazım türlerine de yer verilmiştir. Bunlardan bazıları lugaz mecmualarında tespit edilerek karşılaştırılmaları sonucunda beyit sayısının fazla olduğu belirtilmiştir.
5. Mecmuada 15-18. yy arasında yaşayan şairlere yer verilmiştir. İlgili varaklarda en fazla Haşmet (34) ve Fıtnat Hanım'ın (19) şiirlerine yer verilmiştir. Mecmuada Nedim, Bâkî gibi ünlü şairlerin yanında Rızâyî, Necîb ve Zîver gibi pek de ünlü olmayan şairlere de yer verilmiştir.
6. Mecmua mürettep bir dîvâna yakın olarak düzenlenmiş olsa da bazı aksaklıklar mevcuttur. Çalışmamızın ilgili varakları tesdis, tahmis vb. nazım şekilleri ile başlamıştır. Bu bölümler alfabetik olarak düzenlenmemiş sadece -birkaç istisna haricinde- gazel bölümünde alfabetik düzenleme yapılmıştır.
7. Çalışmamızda en fazla gazel (128) nazım şekline yer verilmiştir. Ayrıca müşterek yazılmış birer adet gazel ve müstezat da mevcuttur.
8. Çalışmamızda 44b-88a arasındaki varaklardan 53 ve 64. varaklar bulunmamaktadır. 53. varakta tahminimizce yanlışlık yapılmıştır çünkü bir önceki sayfada yarım kalan tesdis, kayıp sayfadan sonra devam etmiştir. 63b-64a'yı kapsayan sayfa ise kayıptır.
9. Çalışmamızda bulunan iki şiire (127 ve 141 numaralı şiirler) birden fazla şairin dîvânında rastlanmıştır. Bu şiirler iki şaire de dahil edilmemiş, ilgili tablonun alt kısmında diğerlerinden ayrı olarak verilmiştir.
10. Mecmua okunaklı bir şekilde kaleme alınmış olsa da birçok yazım hatasıyla karşılaşmıştır.

11. Çalışmamızda kimliği tespit edilemeyen ve akademik çalışmalarda şiirleri bulunamayan şairlerden Sürûrî'ye ait 1 gazel, Vâkıfî'ye ait 1 gazel, Haşimî'ye ait 1 tesdis, Nazîfî'ye ait 1 murabba, Riyâzî'ye ait 1 gazel, Vâsik'e ait 1 gazel, Sıdkî'ye ait 1 tesdis ve 1 gazel, Hânîf ve Sâikî'ye ait 1 müşterek müstezat, Hâlimî'ye ait 1 gazel, İydî'ye ait 1 gazel, Arzî'ye ait 1 gazel, Âsım'a ait 1 gazel, Hıfzî'ye ait 1 gazel, Ehlî'ye ait 1 tesdis, Ahdî'ye ait 1 tahmis, Şem'î'ye ait 1 tesdis mevcuttur.

12. Mecmuamızda bulunan şiirlerden bazılarının şairleri tespit edilmiş fakat bu şairlerin ilgili akademik çalışmalarda bulunmayan şiirlerine de rastlanmıştır. Bunlar şu şekildedir: Râgıb Paşa'ya ait 1 gazel, Bursalı Rahmî'ye ait 1 kıta, Aşki'ye ait 1 gazel, Kemalpaşazâde'ye ait 1 müsebbba, Suyolcu-zâde Necib'e ait 1 gazel, Râsim'e ait 1 gazel, Ziver'e ait 1 gazel, Tâlib'e ait 1 matla ve 1 gazel, Mislî'ye ait 1 matla, Meşâmî'ye ait 1 gazel, Yümnî'ye ait 1 murabba, Mantıkî'ye ait 1 gazel.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Namık. *Kahvenâme: Klasik Türk Edebiyatında Kahve*. Ankara: Akçağ Yayınları, 1999.
- Açıkgöz, Namık. *Riyâzî Dîvânı'ndan Seçmeler*. Ankara: Kültür Bakanlığı, 1990.
- Açıkgöz, Namık. *Riyazü'ş-Şuâra*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/54137,540229-riyazu39s-suarapdfpdf.pdf?0>
- Akkaya, Mehmet. *Şemsi Paşa Dîvânı (İnceleme-Edisyon Kritikli Metin)*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1992.
- Akkuş, Metin. *Nef'î Dîvânı*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0>
- Akpınar, Şerife. *Âgâh Dîvânı*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55914,agah-divanipdf.pdf?0>
- Akpınar, Şerife. *Âgâh Dîvânı ve İncelenmesi*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2006.
- Aksoy, Ömer Asım. *Aydî Dîvânı*. Gaziantep: CHP Basımevi, 1937.
- Aksoyak, İsmail Hakkı – Arslan, Mehmet. *Haşmet Dîvânı*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57256,hasmet-divanipdf.pdf?0>
- Aksoyak, İsmail Hakkı. *Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0>
- Alıcı, Lütfi. “Süleyman Senîh ve Müsterek Gazelleri”. *İlmî Araştırmalar Dergisi* 15 (İstanbul 2013): 7-18.
- Atik Gürbüz, İncinur, “Rızâyî, Kassabzâde Dîvâne Adülkerim”. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim: 26 Şubat 2019. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=173>
- Avşar, Ziya. *Revânî Dîvânı*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56143,revani-divanipdf.pdf?0>
- Aydemir, Yaşar. “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”. *Turkish Studies* Volume 2/3 (Summer 2017): 122-137.
- Aydemir, Yaşar – Çeltik, Halil. “Gazelde İkileme Redif ve İkileme Kafiye”. *Turkish Studies* (Winter 2009): 79-118.
- Azaklı, İmran. *Zübeyde Fitnat Hanım'ın Hayatı, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkitli Metni*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, 1998.

Batur, Atilla. *Sürûrî Dîvânı, Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, 2002.

Bilkan, Ali Fuat. *Nâbî'nin Türkçe Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin)*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, 1993.

Boşdurmaz, Nurcan. *Aşkî Dîvânı (İnceleme Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, 2000.

Canım, Rıdvan. *Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/60327,latifi-tezkiretus-suara-ve-tabsiratun-nuzamapdf.pdf?0>

Ceyhan, Adem. "Azmi, Pir Mehmed". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim: 28 Şubat 2019. <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=206>

Ceyhan, Adem. *Enis Receb Dede (?-1733) Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Eserleri: Dîvânı*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 1990.

Ceyhan, Adem. *On Altıncı Yüzyıl Osmanlı Âlimlerinden Azmi Pir Mehmed Bey ve Divanı*. Manisa: Emek Matbaası, 2006.

Çağlı, Adnan. *Halîmî Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânının Tenkidli Metni*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, 1998.

Çakıroğlu, Nevin. *Süleymaniye Kütüphanesi Bağdatlı Vehbî 1542'de Kayıtlı Muammâ-Lugaz Mecmuası (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2014.

Çavuşoğlu, Mehmed. *Amrî Dîvân, Tenkidli Basım*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1979.

Çavuşoğlu, Mehmed. *Vasfî Dîvân (Tenkidli Basım)*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Matbaası, 1980.

Çavuşoğlu, Mehmed. *Yahya Bey, Dîvân*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1977.

Çavuşoğlu, Mehmet – Tanyeri, M. Ali. *Hayretî Dîvânı Tenkidli Basım*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1981.

Çavuşoğlu, Mehmet – Tanyeri, M. Ali. *Üsküplü İshak Çelebi*. İstanbul: MSÜ Yayınları, 1990.

Çeçen, Halil. *Fıtnat Hanım Hayatı, Sanatı ve Divanı (İnceleme Metin)*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, 1996

Çelik, Fatma. *Cem'iyetü's-Şi'r, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Numara:105 (88b-200a) (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, 2018.

Çetinkol, Fatma Baş. *Pervâne Beg Nazîre Mecmuası Mecmu'atü'n-Nezâ'ir (415-440)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2004.

Çınarcı, Mehmet Nuri. *Mustafa Şem'i'nin Şerh-i Dîvân-ı Şâhi Adlı Eseri (İnceleme-Tenkitli Metin-Sözlük)*. Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 2011.

Çıpan, Mustafa. *Fasih Ahmed Dede Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni (Cilt:1)*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, 1991.

Çiftçi, Ömer. *Fatîn Tezkiresi (Hâtimetü'l-Eşâr)*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55976,fatin-tezkiresi-pdf.pdf?0>

Darıcık, Murat. *Nazif Dîvânı (Transkripsiyonlu Çeviri ve Metin İnceleme)*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, 2006.

Demir, Salih. *Millet Kütüphanesi, Ali Emirî Kitaphı Manzum 719'daki Lugaz Mecmuası (Vr. 1b-39a, İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2012.

Demirbağ, Ömer. *Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb*. Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 1999.

Demirel, Mustafa. *İbn-i Kemal Dîvânı*. İstanbul: 1995.

Demirkazık, H. İbrahim. *Pervâne Beg Nazîre Mecmuası (67b-100b)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2002.

Devellioğlu, Ferit. *Osmanlı-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitabevi, 2010.

Dikmen, Hamit. *Seyyid Vehbi ve Dîvânının Karşılaştırmalı Metni*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 1991.

Doğan, Muhammet Nur. *Şeyhülislam İshak Efendi: Hayatı, Eserleri ve Dîvânının Edisyon Kritiği*. Ankara: MEB Yayınları, 1997.

Elmas, Sevgi. *Rahmî (Kırımlı, Mustafa) Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, 1997.

Emir Osman Haşimî. *Dîvânçe-i Haşimî*. İstanbul: Matbaa-i Bahriye, 1913.

Erdem, Melike. *Bursalı Tâlib ve Dîvânı Tenkidli Metin ve İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, 1994.

Erdoğan, Mehtap. *Sıdkî Paşa Dîvân ve Berfü Bahar*. İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2011.

Erdoğan, Mustafa. *Bursalı Rahmî Dîvânı*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0>

Eren, Abdullah. *Mehmed Sıdkî Dîvânı İnceleme ve Metin*. Ankara: Altınpost Yayıncılık, 2014.

Ergun, Saadettin Nüzhet. *Neşatî Hayatı ve Eserleri*. İstanbul: Kanaat Kütüphanesi, 1933.

Ertürkoğlu, Eren. *Reşid Efendi'nin Dîvân-ı Lügaz'ı (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2014.

Genç, İlhan. *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57762,tezkire-i-suara-yi-mevleviyyepdf.pdf?0>

Gıynaş, Kamil Ali. *Pervâne Bey Mecmuası*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55832,pervane-bey-mecmuasi-pdf.pdf?0>

Gıynaş, Kamil Ali. “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* (2011): 245-260.

Gökçe, Emrah. *Mislî Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2015.

Gölpınarlı, Abdülbâki. *15-16. yy Dîvân Şiiri*. İstanbul: Varlık Yayınları, 1954.

Günay, Fatih. *Râşid (Vak'anüvis) Hayatı, Edebi Kişiliği, Dîvânı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi*. Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, 2001.

Gürbüz, Mehmet. “Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi”. *Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı* (Nisan 2012): 97-112.

Gürel, Rahşan. *Enderunlu Vâsıf Dîvânı*. İstanbul: Kitabevi Yayınları, 1999.

Halıcı, Feyzi. *Âşık Şem'i: Hayatı ve Şiirleri*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1982.

Hatunoğlu, Ömer. *Millet Kütüphanesi Ali Emirî Kitaplığı Manzum 567'deki Lugaz Mecmuası (vr. 334b-383b) İnceleme-Metin*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2013.

Hidayetoğlu, Ahmet Selahattin. *Nesib Dede Hayatı, Eserleri ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, 1996.

İnce, Adnan. *Tezkiretü's-Şu'ara (Mirza-zâde Mehmed Sâlim Efendi)*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/57124,mirza-zade-mehmed-salim-tezkiretu39s-su39arapdf.pdf?0>

İpekten, Haluk. *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*. İstanbul: Dergah Yayınları, 2010.

İpekten, Haluk – Kut, Günay – İsen, Mustafa – Ayan, Hüseyin – Karabey, Turgut. *Heşt Bihişt*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017. http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56165,hest-bihistpdf.pdf?0&_tag1=03EE5380B678F1063BF0A9ED54D2FA0DD771F0E5&crefer=7FCB20D90651F53667AD8332BEE45960C4B71A5A9C8C6FECABB4CA7315FDEA70

- İsen, Mustafa (ed.). *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları, 2011.
- İsen, Mustafa. *Künhü'l-Ahbar'ın Tezkire Kısımı*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55739,kunhul-ahbarin-tezkire-kismpdf.pdf?0>
- Kahraman, Bahattin. *Arşî Dîvânı'nın Tenkidli Metni I-II*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 1989.
- Kahramanoğlu, Kemal. *Nazîf-i Mevlevî Dîvânçesi*. Konya: Tablet Yayınevi, 2005.
- Kaçalin, Mustafa. *Âhî Dîvân*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10590,ahidivanimustafakacalinpdf.pdf?0>
- Kaçalin, Mustafa. *Hüdâyi Dîvân*. Ankara: TDK Yayınları, 2016.
- Kaplan, Mahmut. *Neşâtî Dîvânı*. İzmir: Akademi Kitabevi, 1996.
- Kaplan, Orhan. “Tahran Üniversitesi Merkez Kütüphanesi 2701 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasında Yer Alan Türkçe Şiirler (İnceleme-MESTAP-Karşılaştırmalı Metin)”. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi* (Ekim 2018): 325-400.
- Kaplan, Yunus. *Yümnî Dîvânı (İnceleme-Metin-Sözlük)*. Ankara: Kesit Yayınları, 2016.
- Karacan, Turgut. *Bosnalı Alâeddin Sâbit Dîvân*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, 1991.
- Karahan, Abdülkadir. *Kanuni Sultan Süleyman Çağı Şairlerinden Figânî ve Dîvânçesi*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1966.
- Karasoy, Yakup – Yavuz, Orhan. *Âşık Ömer Dîvânı*. Konya: İnci Ofset, 2010.
- Kartal, Ahmet. *Bâsîri ve Türkçe Şiirleri*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2006.
- Kasır, Hasan. *Sabrî Mehmed Şerif Dîvânı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, 1990.
- Kavruk, Hasan. *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0>
- Kavukçu, Fatma Zehra. *Râmî Dîvânı*. Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi, 2000.
- Kaya, Bayram Ali. *Neşâtî*. İstanbul: Şule Yayınları, 1998.
- Kaya, Bilge. *XVII. Yüzyıl Dîvân Şairi Mantıkî Ahmed Efendi ve Dîvânçesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 1991.
- Kaya, Hasan. *Pervâne Beg Nazîre Mecmuası (165a-199b)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2002.

Kayabaşı, Bekir. *Kafzâde Fâizî'nin Zübdetü'l-Eş 'âr'ı*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, 1996.

Kaya Yiğit, Bilge. *18. Yy Dîvân Şairi Bolulu Mehmed Hanif ve Dîvânı*. Bolu: Bolu Halk Kültürünü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 2015.

Keklik, Saadettin. *Pervâne Beg Nazîre Mecmuası (340b-368a)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2003.

Kesik, Beyhan. "Necîb, Suyolcu-zâde Mehmed Necîb Efendi". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim: 27 Şubat 2019.
<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4981>

Kılıç, Atabey. *Ahmed Neylî Dîvânı*. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, 1994.

Kılıç, Filiz. *Meşâ'irü'ş-su'arâ*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/59036,asik-celebi-mesairus-suarapdf.pdf?0>

Kılıç, Müzahir. *Sâlik Efendi (Kasımpaşalı) Hayatı, Edebi Kişiliği, Dîvânı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, 1998.

Kip, Nevres. *Millet Kütüphanesi Ali Emirî Kitaplığı Manzum 719 Numaralı Lugaz Mecmuasının (80b-121b) Çeviriyazımı ve İncelemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2011.

Kocatürk, Vasfi Mahir. *Dîvân Şiiri Antolojisi: Tercümeleriyle*. İstanbul: Varlık Yayınları, 1954.

Kocatürk, Vasfi Mahir. *Dîvân Şiirinde Meşhur Beyitler*. Ankara: Edebiyat Yayınevi, 1963.

Köksal, Fatih. *Mecmû'a-i Eş 'âr*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55870,mecmua-i-esar-pdf.pdf?0>

Köksal, Fatih. "Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi (MESTAP)". *Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı* (Nisan 2012): 411-435.

Kumanlıoğlu, Hasan Fehmi. *Hasan Fehmi Dîvânı*. İzmir: 1993.

Kurnaz, Cemal – Aydemir, Yaşar. "Mecmualara Sorulması Gereken Sorular". *Turkish Studies* (Winter 2013): 51-64.

Kutlu, Şafak. *Râsim Dîvânı*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 1997.

Küçük, Sabahattin. *Bâkî Dîvânı*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10596,bakidivanisabahattinkucukpdf.pdf?0>

Küçükçelebizâde, İsmail Âsım Efendi. *Dîvân-ı Âsım*. İstanbul: Ceride-i Havadis Matbaası, 1268.

Levend, Âgâh Sırrı. *Türk Edebiyatı Tarihi Giriş*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1984.

Macit, Muhsin. *Nedîm Dîvânı*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0>

Oğraş, Rıza. *Esad Mehmed Efendi'nin Hayatı, Edebi Kişiliği ve Şâhidü'ül-Müverrihîn Adlı Eseri*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1995. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10735,emgvmpdf.pdf?0>

Okuyucu, Cihan. *Cinânî, Hayatı, Eserleri, Dîvânının Tenkidli Metni*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1994.

Osman Sürûrî. *Dîvân-ı Sürûrî*. TBMM Kütüphanesi, 1255. Erişim: 27 Şubat 2019. <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/handle/11543/2743>

Özdemir, Mehmet. *Neccarzâde Rıza Dîvânı'nın Edisyon Kritiği*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, 1999.

Pala, İskender. *Aşkî, Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Dîvânı*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1983.

Sandal, Kerim. *Zîver Dîvân*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, 2001.

Saraç, Yekta. *Emrî Dîvânı*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10607,emridivanipdf.pdf?0>

Saraç, Yekta. *Şeyhülislam Kemal Paşazade: Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri ve Bazı Şiirleri*. İstanbul: Şule Yayınları, 1999.

Sarı, Mehmet. *Mevlevî Aşık ve Şair Konyalı Şem'î Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Dîvânı*. Konya: T.C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2013.

Seratlı, Tahir Galip. *Aydî Baba Dîvânı'ndan Seçmeler*. Konya: Kardelen Yayınları, 2012.

Sezen, Gülşen. *Mustafa Sıdkî Efendi Dîvânı (Transkripsiyonlu Metin-Edebi İnceleme)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2010.

Solmaz, Süleyman. *Gülşen-i Şu'ara*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2018. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56733,ahdi-gulsen-i-suarapdf.pdf?0>

Sungur, Necati. *Âhî Dîvânı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1994.

Sungurhan, Aysun. *Beyânî Tezkiresi (Tezkiretü's-Şu'arâ)*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017. <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55835,beyani-tezkiresipdf.pdf?0>

Sungurhan, Aysun. *Tezkiretü 'ş-Şu 'ara*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0>

Suyolcu-zâde Mehmed Necîb, *Dîvân*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Belediye Yz 169.

Şahin, Ali. *Abdûlbâki Ârif Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Tenkidli Metni)*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2002.

Şahin, Esmâ. "Ulvî, Derzi-zâde Mehmed Ulvî Çelebi". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim: 27 Şubat 2019.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=3891>

Şemsettin Samî, *Kâmûs-ı Türkî (Tıpkıbasım)*. İstanbul: Çağrı Yayınları, 2010.

Tanyıldız, Ahmet. "Şiir Mecmualarının Neşri Hakkında". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* Volume 5/21 (Spring 2012): 224-239.

Tarlan, Ali Nihad. *Ahmed Paşa Divanı*. Ankara: Akçağ Yayınları, 1992.

Tarlan, Ali Nihad. *Necâtî Beg Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları, 1992.

Tarlan, Ali Nihad. *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Dîvân Şiiri: Ulvî, Me'âlî, Nihanî, Feyzî, Kâtibî*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1948.

Tolasa, Harun. *Ahmed Paşa'nın Şiir Dünyası*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2001.

Toska, Zehra. *Veysî Dîvânı (Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 1985.

Tulum, Mertol – Tanteri, M. Ali. *Nev'i Dîvân Tenkidli Basım*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1977.

Uzun, Mustafa. "mecmua". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 28: 265-268. Ankara: TDV Yayınları, 2003.

Uzun, Süreyya. *Üsküdarlı Aşkî Divanı*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011.

Ünal, Mehmet. *Bandırmalızâde Mustafa Haşim Efendi'nin Dîvân-ı Manzûmesi (İnceleme-Tenkitli Metin)*. Isparta: Fakülte Kitabevi, 2015.

Ünal, Mehmet. "Fasîh, Fasîh Ahmed Dede". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim: 25 Şubat 2019.

<http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4981>

Ünver, İsmail. "Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler". *Turkish Studies/International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* (Ankara 2008): 1-46.

Üzgör, Tahir. *Fehîm-i Kadîm Hayatı, Sanatı, Dîvân'ı ve Metnin Bugünkü Türkçesi*. Ankara: AKM Yayınları, 1991.

Varışoğlu, Mehmet Celal. *Hâtem Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Dîvânı'nın Tenkidli Metni ve İncelemesi*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, 1997.

Yavuzer, Hayati. *Kemal Ümmî Dîvânı (İnceleme-Metin)*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Bolu Halk Kültürünü Araştırma ve İnceleme Merkezi, 2008.

Yazar, Sadık. *Üsküdarlı Aşkî'nin İki Tasavvufî Mesnevisi: Muhtar-nâme, Menâzilü's-sâlikîn*. İstanbul: Okur Akademi Yayınları, 2012.

Yekbaş, Hakan. *Hüdâyî-i Kadîm Dîvânı (Edisyon Kritik-Metin-İnceleme)*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, 2005.

Yeniterzi, Emine. "On Altıncı Yüzyılda Konyalı Bir Şair: Meşâmî". *Türk Dili* (Mart 2011): 317-328.

Yıldırım, Ali. *İshak Çelebi (Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı'nın Edisyon Kritiği)*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, 1991.

Yılmaz, Ozan. Metin Te'sisinde Şiir Mecnualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. (İstanbul 2018): 255-280.

Yılmaz, Ozan. *Necâtî Bey Dîvânı*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2015.

Yorulmaz, Neslihan. *Şem'i Mecmuası (Çeviriyazılı Metin-İnceleme)*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, 2011.

Zavotçu, Gencay. *Rıza Tezkiresi*. b.y.: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2017.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/60735,riza-tezkiresipdf.pdf?0>

Zülfe, Ömer. *On Altıncı Yüzyıl Şairi: Selikî ve Şiirleri*. Ankara: Avrasya Yayınları, 2006.

TIPKIBASIM

دلداره سوله صوبه پری کا اقسون
 کوز باشی کبی عاشقی کوزون بر اقسون
 اسان پاد فریدون چشمه ابدیات
 اوله شایسته طهوری اولور دی بزم
 عالم نرم سخا صفت لکی روز وفا
 ابروی در زراف صفت رغوب انام
 نکته طبع اوله یغنه دو جهان کوی بستر
 کراولیدی ایلیکس برودن ایدر دی انعام
 کوی لر زنی بی ایله بر سحاب
 بخت نایب اور اولور سلطنته رسیم دسام
 جولان ایتسه اولور فکر بیک پرورازی
 بخت شکاری ایل افازون اولی انجام
 فهم ایلدقت اولنسه برایکی ندیره
 بونور طایر بونور کینه ارسلون تک فام
 شیوه و لطفه اسلوب و یکمانه ایل
 نه ارسلونم فلا طونوری ایلر الزام
 رتبه و فاعه نسبت فلکلا رتبه بی بست
 رتبه قدر رتبه کونا کندن او هام
 اولسه دایره و شصت تنک اگر
 نه فلک ایدی طغوز فسی بر بزم نام
 آب احسانی مجازی و مزاجی هاری
 دور عدلده صوبه بولدی مدار بام
 انشی

انشی عشق کج کاریمتی اولدی فریاح
 صنته دور و دور ایل و صلحله علل
 داور امدت و اوصافیکه بیان اولر
 شنه کیم درد و غم بنده کیم یوقدر انجام
 بیک سخا و کجای عرض ایدیم نقضیلی
 ایدرم طفره اهل کلسون بزم
 فارسی عرصه عرفان کجور کی نودی
 برده اور دی بی نوس بخت بدم
 لکی ایدیم اور درانی لطف و کریم
 بقیه اول کافه بر کسکی اوزنیکه فام
 اوله رکزه اگر اده غایت فلام
 صف مضمونه کوی بونک بخت اولور اذام
 هله فالسون بونکایت ورق و بکر در
 هم ایدرم معنی شکر ره مرادی ابرام
 ایتمه الطیب ایل تصدیق وقت ناز کور
 راجی شکر کیم حکام و عمار حکام
 روزی نور روز و بی صبح و شبای اولید
 تا تعاقب ایدره و ملله شهرور و اعوام
 زمره و اعیان بونوی دارمی و کلدر لاد فی
 بام بلمدن کورمه در آیی ارکان فی قیام
 بیر فحشانه بله میخورک دوشوب ایاغه
 قویعه بر دم کناه بر مسلمان قلع
 انشی

مستانه با قشله کوزل عقلی الدی
اول کوزلی آهوبنی فرداره صالدی

مصانه بیرو
هشت افندی

غره اشر صیام ابتدایه عرضی جمال
روز دارنگ ایدر قدرینی هم شکل هلال
فتی یک سخت کماندر که صلا در یکله
بیت مانه نودن اولور استلال
نوبه صدقوبه او بر شهر مبارکد کیم
و هی هفی اولدی اودم لوفه طراز نال
شعله انداز سبستان جهان اولد فیه
شب تاریک ویر بر تو صبح اقبال
شمعه بغیره صدقوبه بر نوال
غریبی منجل صدقوبه بر نوال
بر تو صاعقه درین عصیان قصور
شعل منفعت افروز طریقی اعمال
بودله بر ماه صفا پرور اولور فی شب روز
افق ارای طلوع اولسه قدر شبد وصال
کزوب انوار قنادیل الیه فیدر شرفان
اولدی رشک اوارم ایام چراغان کمال
اکثری سر نودن جامع فاحشو کدر
حدیثک بر طغنی و لیلایه مال امال
کی عث فته همدست اولوب کز مکده
کیمی زن و دستلق ایدوب المش اله بر کول ال کرک

وله

کرک افله کرکسه جهنم فارغدر ای بیل
کیمیم نار اولور کلشن کینه کلستانه آتشی

یعنی اردنجه طوبوقی جالمعه اغازیندم
اولدی پای هوسم آید دار حال
طور نورشی فکونی قدینه طاقنی کلدر
بغیریک یاغک اریدی بنیم دل بالیله مال
الامان اه امان اول بت نازنده بنی
ایندی بیک ناز ایله سرست فی غنجه لال
دیدیم ای افست جان عبده می بوس کار
دید ای **هشت** افشته و سنجیه مقال

عبد اکبر یوسنه اولدی صیام در پیش
نه ایسم جوی پیش دل ایله بران اجمال
صالح اسعدی بودم بر تو عبید اقبال
ویری دنیا به بودم بر تو عبید اقبال
سعد الملک نسق بنداور الدوله
صاحب الصوره نه هسانه بنده بدنه مقال

غزل

بر لب و دل ویر که بلد در دیسوند
بر باد و نوشی اینکه خطا در دیسوند
بر درده اسیر او که اطباء زمانه
بابسته تدبیر و دوا در دیسوند
دو کشف سر کلک سر کوبینه نکار
تا متدعیان سا که کدا در دیسوند

وله

آتمعه باشدی فلک بنبه سنی
فچه دنیا بدو نور کند ویه قشلق قیما

شربت افندی

فلوه کاه دل یکی طعم شیرین
دعوی عشق اثبات قلوب ایدم هب

عالم رحم ایدوب ای نادره کویای ادب
نسبت ابرار یکی شربت زاری برین

شادی قریب آنک اولم سوبله بجانولدی سبب
آشنای ازلی به بوجای اهل بو غضب

شربت عشقک ایل علی طوبندی نام
ذوق وصلکم بکردم بچه دم ایام

ایلدک جورک اید لایق تکلف ارام
بجاندرم ک ای شعی جهان برام

شادی قریب آنک اولم سوبله بجانولدی سبب
آشنای ازلی به بوجای اهل بو غضب

کچ غریبه اولوب نونی بیت اطرفم
بردم اکدر منز ایوک ذوق وصفای وطنم

نحو ایدر دک نقد را دلسم غوم وطنم
نمدن اخذک ایافت بکسر هفتم

شادی قریب آنک اولم سوبله بجانولدی سبب
آشنای ازلی به بوجای اهل بو غضب

وله

ب بلب مجلس الفتده بجا هدم ایکن
شیه لعلک ایلد دافع رخ غم ایکن

شادی قریب آنک اولم سوبله بجانولدی سبب

شادی قریب آنک اولم سوبله بجانولدی سبب

شادی قریب آنک اولم سوبله بجانولدی سبب

بر کبوتر اولسه باره نامه کوند رسم دیدیم
منغ دل تن اشیانند دیدی کوند رسم بینی

وله

دعوی صدق ایدر دک اولشی یکی دانانم
بنی طسود فلک کورمش ایکن اقراغ

بنچون آتسوره بقدرک بودل ویرانم
هم نقصانی بنده بیدیم سلطانم

شادی قریب آنک اولم سوبله بجانولدی سبب
آشنای ازلی به بوجای اهل بو غضب

الکدن دکلورای دل خیال یار ایلد اکلن
بداد دوشدک جو یار کدن فغان و زار اکلن

فلک آبردی ای دل چون بنی اول صابی لیلادن
یواری بخون کی شد نگر و طاعنلار ایلد اکلن

قولک زار بیل دشی فغان واه ایلد خستده
کلای فکرم کلای کلای کلزار ایلد اکلن

فراق کله امان بران قلوبور تده هاندن
کلای جان طریبی بر نفسی بیمارین اکلن

بنچو یارن سن **شادی** خیال یارین اکلن
یواری شد نگر و ددن کون غم دلدارین اکلن

قطعه
اضطرابی غم دو شوکت ایلد
اقتیاری سفاقتک بکدر

وله

دوستی دوشتم ایلد کور مکدن ایلد
نقلوب بر بجا کتمک بکدر

شادی قریب آنک اولم سوبله بجانولدی سبب

شادی قریب آنک اولم سوبله بجانولدی سبب

شادی قریب آنک اولم سوبله بجانولدی سبب

نزال که او بر کوه پسته ایلق طرافت در
اگر پیراهه فالورسه نه منت اشکی عادت در

مدرسی
ساخت

موقوف انشی تراکین زهر سیدی
کلن خیال باد بکشی نشه وارشی
الطف ابلت می پیر معانی جسته بی
ریج خار نشوه در نشینه تابکی
فلک شکسته جام نهی یوق وجودی
اینگذک اسیر قهوه بزی می زمانه می
ساقی تعاقب ابلت حالت فزار
دور ابلت می بردنی مینای فونیکور
زندان یوقی کسب نشاط رنیکه مدار
بوشکالده چکلور می بود انتظار
فلک شکسته جام نهی یوق وجودی
اینگذک اسیر قهوه بزی می زمانه می
دوندی قضای میکده مندر باره
ناچار دوشدی اهل بوسی زهد باره
ارباب شوقه انیس ده دوران مساعد
ترتیب بزم عشرت اولننه فایده
فلک شکسته جام نهی یوق وجودی
اینگذک اسیر قهوه بزی می زمانه می
قلدی شتابم تمام اولدی وقت صیف
می ز اولور می باده کشان اسیر کیف

قد قیامت غره افت زلف فتنه طبل
آلایم بی مسنگ بوخه بلا سه طلم

فلک شکسته جام نهی یوق وجودی
اینگذک اسیر قهوه بزی می زمانه می

ایرام وصله باده ایکن مانع حجاب
اولدی کشایشی دله وابسته افق حجاب
تشریف یار ایل اولور ز کرم توقیاب
بزننه نه ارزو لاله کلسون ادست قراب

فلک شکسته جام نهی یوق وجودی
اینگذک اسیر قهوه بزی می زمانه می

درستد هونک مصطفی صفه صفه
قیلشی بس سخته نا کدری قضا
دکانه در فیتی به سطر بوریا
ایفون در می نویسد در نمادی

فلک شکسته جام نهی یوق وجودی
اینگذک اسیر قهوه بزی می زمانه می

اهل لیلک و بر بزم رنیزی
رضنان اینی کوردکی دیلشی
اودنی فوری جواب اینشکله
بزنه یوق قدرانی کورشی دیشی

بیهانه بر کشی بی غم و کلد
مکد سلطان در اول آدم

بیلور برین صدق قول اولننه لایق دلم
افشیا زالدوده کلی نیکه بی سلطانم
الکل فیزی و عووه و صلیک نه حال ایسه
چاندرا ریا را فندی نه دکلو حال ایسه
عشقی عاشقی کز لوندی اولیجی غماز
تنه خفت جانده آه دیله انشی کوزد غم
کریه دیله عامه ریحالی جائز اولشکیم
اودم کیرمدی طعوت نه چاره اورنا ان کشرت

تا زکدر ایچنده دیو کوزده هیالک
یک پوکلر و بی یومغه تور قارت اقدم

**نسیس
نوعی**

بو عشق مجازت غم بجانته لغت
دنیاده و عقبا ده کی حسرت لغت
اریاب غمک نالشی و افغانته لغت
دیر لریک و عذر و احسانته لغت
یوق بیلک استکلری بیمانته لغت
اول طایفه نک کر چکه بالانته لغت
بوصعتی ایجاد ایدیه نک جانته لغت
اجلادنه و اصلنه ارکانته لغت
ایل باری چکه سنبه سس عاشق دیدار
سکریه و زار ایلک سندرک او بیزار
سین عرض نیاز اینک ایدر نازی او نکر لغت
سین ایلر اینک چشمو کی بولنه کو بر بار
سین اولمش اینک نقد و جو و کله میدار
ال مالک اولور و صلتی درهم و دیار
بوصعتی ایجاد ایدیه نک جانته لغت
اجلادنه و اصلنه ارکانته لغت
ایرینز ایغون او چکه بر عاشق محزون
الدریز لفتک ابریس ابرمن دون
کل او صفتی آدمک بو نوره صفون
خیر یاریست بیه نال و ناکس و مایون
سن ابله کرک تالکی فی باشکی کلکون
عشاقه یفاغیزه و فابونله قانون

ای کوکل الدانه یارک عهدتم بیمانته
بی وفادری و فانک عهدتم بیمانته

د

بیم

انصاف زهی جهل و زهی نیکت و فتران
ایب اولدی بوکه ریخت ایدن حکم و پشیمان
بوصعتی ایجاد ایدیه نک جانته لغت
اجلادنه و اصلنه ارکانته لغت
یوز حیف بزم جلد کن برنج و غنایه
پس سی بیغ ایندیگر کندی بیایه
نوعیدون ایر شسون بو نصحت طرفایه
دل در بریه نرهر صغم ماه لقایه
دوشی اولیمز غفلتیه نغ بیلاه
ایمین دیر لفظ او نکر بو دعایه
بوصعتی ایجاد ایدیه نک جانته لغت
اجلادنه و اصلنه ارکانته لغت
بهمانده آدم اولانی غم اولور می
انجون بی غم اولان آدم اولور می
کولک کوز یاشنی یغدر بینجه
لجست پیره نازی قهرم اولور می
کوز لولطاشی بغول اولور می
پنای عشق الله حکم اولور می
د
بهر ابراهیم عزت کعبه سنده
فیلل آتیه یا خور ادهم اولور می

لطف احسان و دردت جلا کاملدن کلور
هر حضرت کم کلور عالمده جا هلدن کلور

ندیس

ای زلفی باغ لطافت کل صدایم
طودی بیل بیل دنیا بوزنی افغانم
از قالدیکه بقیه بیج بدندن جانم
ای کبی در دلم حکمتک لقانم

شربت و صلو کله الیه بنم در مانم
دوشمنون بونیکه هر کله اولور سم قانم

نیجه در دو که بودید و تر نیجه
نیجه بر صایع اولور بوجه که تر نیجه
آه ایتم نیجه بر بانه بکدر نیجه
نار سحر نیجه بر بانه بکدر نیجه

طودی افاتی بدد و دودل نوزانم
غضک جور و جفاریه بر سلطانم

بن سنک پادشاهم بند و فربانک اولم
پا جمال سر کیسوی بر بشتانک اولم

قاشلرک بانه بیک جانلر فربانک اولم
برایک کون بو قنار نیا مهمانک اولم

شاله لایقیدر ای صبر و عالی شانم
باکله ایلمه سبی جوقه بقیه افغانم

نولا بانکره سنک سهویم ایندمه کنه
باکله باغشله کوزل باشک اچون ایلمه کجاه

کورتر

کورتر جهره و زردم و بند بلب که نولشدر
مکرم بر کل رعنا غنندن بکزی صولشدر

بازم آو کی کبی یوزم شاهی هم نیکی
بازم بند نه در جرم کنای هم نیکی

باغ فسی ایزه صالی سی سودکی ای جانم
صولا سون یوللری دیوه و عون افشانم

ندیس آهلی

داردی طایندی عدم ملکنه راه نیکی
قالدی ملکنه وجود ایزه ناه نیکی
کو کله بقدی بدد و دود سباه نیکی
تر لشد نظر اینز جلاش هم نیکی

بازم آو کی کبی یوزم شاهی هم نیکی
بازم بند نه در جرم کنای هم نیکی

دیدر عسرنه ناله و فریاد ایدیم
باد اهر له جهان ملکی بریاد ایدیم

جانمی یورد غم دله معناد ایدیم
دل غمکنی بی چاره بیخشا ایدیم

بازم آو کی کبی یوزم شاهی هم نیکی
بازم بند نه در جرم کنای هم نیکی

عاشق اولدوقه کور و بجان و دل اول سیم بری
حال دلدن بدو ایددی حبیبک فیزی

گاه اید روی بود دل هسته به شفقت نظری
فتحه باقشی شمدی دله اما نظری

جری ویزر سیر اول شریفان بی اولور
بازم بند نه در جرم کنای هم نیکی

در دم اعلی کعب دله در معان بیج اولور
بو لقا لور سر اگر در دله نالان بیج اولور

بازم آو کی کبی یوزم شاهی هم نیکی
بازم بند نه در جرم کنای هم نیکی

بر ملایم و برونه عالمه قیمت وار میدر
فاکینه یوز اوزوق دکلوزت وار میدر

وله

اهلیک نود غم بجه نالان اولسم
اغلیسم ستمه در دکران اولسم
نار عشقیه یا قوب سینی سوزان اولسم
طکمی که عجب جانیده جان اولسم
باقی اولدی که یوزیم شاهم نیکی
بلنت بنده نه در قیسم تناهم نیکی

ندیس سلیقی

ضعف عشق باریده قالمدی تنده قدرتم
بار حجت هکدن انکی بولکدی قائم
یار بی پروا در درو که بلنت عالم
کریه یوقدر بر نفس قطع حال و طافتم

سولیک قصد اندکجه یاره دردی صدم
اغلیق طوتار بنی کفتاره قلن قدرتم

هر کج فکر ایدم که صبحه ایرسم که
صمیم عالمه صالد قده اول فرسید
عالمی عرض ایدم که کوبه ایدوب کدر
لیک واروب عرض حال ایچون اکا ایدوب منتظر

سولیک قصد اندکجه یاره دردی صدم
اغلیق طوتار بنی کفتاره قلن قدرتم

جاننی

جاننی ترک انیمی قاتانه اولما آشتا
یغینجه شمعله پروانه اولما آشتا

وله

سولیک قصد اندکجه یاره دردی صدم
اغلیق طوتار بنی کفتاره قلن قدرتم

اولهری بیکجه قیسم قار شودن اولسم عیان
طایلو عقلم نتم بهوش اولوم بر زمان
عقلی جمع ایدم که سولیم عالم روان
لیک قالم شویله قیرن که نیمه ایدیم عیان

سولیک قصد اندکجه یاره دردی صدم
اغلیق طوتار بنی کفتاره قلن قدرتم

عالمی بلینتم پس نیسون باکه حبیب
بیلینجه حسته نیک درونک علیک اینر خطیب
یوغینسی درون دروشی باکه نصیب
نیجه عرض ایدم اکا عالم سلیقی بی غریب

سولیک قصد اندکجه یاره دردی صدم
اغلیق طوتار بنی کفتاره قلن قدرتم

ندیس صدقی

الدی دل ملک سراسیمه عالمی جناب
نیمه غم و قلدی سینده قدیم جنک و ریاب

وله

نیل ایدوب اغیاره ایلر بنده سنده اجتناب
آستان دولته اولدی میچ فتح باب

قیس ناگام ایرودی محنت خاتمه دیدی
در عشق نامه ندر عاراک دیم ای کافران

تا سحر شب فلوردم ناله آه فغان
خفته دیر عرضی بچو دم اشک چشم فغان

بار کشت سینه اتش سینه ایدیم بر لب
قلب هسته سوزناکه عالمی غراب

صدق هدیه و عود ابله طلب
 زمانه ما جیلزنده نه عود واره ادب

بیت
 بدم روکش سینه اتش میشه دیدیم برابر
 قلب هسته تر شکسته عالیا عالم قزاق

ایردی انقاسی کیم بولدی قونای عالم
 اولدی سرکش لوبیز ارباب عشقه حمله دام
 افتر بر تکی کور کیم بکار صبر و شام
 بجز یوق غایت درین قورس اولدی قام

بیت
 بدم روکش سینه اتش میشه دیدیم برابر
 قلب هسته تر شکسته عالیا عالم قزاق

ملک قدرت عالمه نفقش قلده رفته
 لوح بهمه همه نیم یازمی بلاد و دونه
 بیکه تر صدیم دینار فترا اولیج کر دیسم
 طالعده می فکده می نذر در بیدرم

بیت
 بدم روکش سینه اتش میشه دیدیم برابر
 قلب هسته تر شکسته عالیا عالم قزاق

اولی اولیم جیسین بزرده استغنا مقور
 صدق و دطسه باجیم نر فکدی نذر
 اغلیوب اهلان انکه دوی الم سر تر
 خانه دول یومطلع دلسوری از نور و ایدر

بیت
 بدم روکش سینه اتش میشه دیدیم برابر
 قلب هسته تر شکسته عالیا عالم قزاق

روزی شب بیل نالان ایدن سن سخی بی مست حسنه ایدم فراق ایدن سن سخی بی
 عاقلی بجایه هیچ پویشی راکه سنک ایچ کوزند از غلدر کبریا ان ایدن کبریا بی

در

قابندی خانه و بنجتم الهی سن فتح باب اید
 دحاسن سن کدای نالوانک مستجاب اید

بیت
 بدم روکش سینه اتش میشه دیدیم برابر
 قلب هسته تر شکسته عالیا عالم قزاق

غم قدم قسم قلدی مانند بلال
 طویری دل آینه سن زنگ ملال
 لال اولوب دل کدی صحران بحال
 قلده سن دار فنادن مرخال

بیت
 بدم روکش سینه اتش میشه دیدیم برابر
 قلب هسته تر شکسته عالیا عالم قزاق

دوشکه بهج و عاقله دل محل
 باشیم بزنشده شطاط ازل
 جانی یوق بر سرده در تن فی المشل
 از قلدی عیند قبل الاجل

بیت
 بدم روکش سینه اتش میشه دیدیم برابر
 قلب هسته تر شکسته عالیا عالم قزاق

کعبه کوننده دل اولدی علبل
 بهم ایدوب مهمان ایدن اول علبل
 کیم غمی نغیر اولیم ذلیل
 چونکه سن سجن حاله غم صلیل

بیت
 بدم روکش سینه اتش میشه دیدیم برابر
 قلب هسته تر شکسته عالیا عالم قزاق

اول بریه انتساب اتدی رقیب
 فالیمز اولدی دریغ کی عجیب

نوشی زهر ایددی ایتم اوالمی قند
 روز شب ایدر یو عهدی مستحید
 ساعه صلاهدی یوق اول سر بلبل
 تیغ بخت قلدی بغیرم یاز جند

وصل دلدل اولمیشه کر کلیل
 غنچه دن اولمکه تقیرم کلیل

کنایه بیدم اقدم نوا شفق رجا سندن
 بنم و نگو سلطانم خطا بندن و طاسندن
 ای سیدی برودم باغ جهان طور دین طور
 سبب عشق دوت اول بون کدان طور دین طور
 غنی و الاسره قدرت نشاند طور دین طور
 کلین کلزارش کنگ همان طور دین طور
 دایم ادا نموده سلطان ابد غازی کی
 باغ عهد کشته نخل طوبای سرافرازی بی
 ای سیدی برودم باغ جهان طور دین طور

گلشن بو زین کون و مکان طور دین طور

روز شب کسب رضاء الله ایچون اساده سک
 سو بسوا حکام شمع انوری ابراده سک
 قبله و مقصود رسک منیر نقوده سک
 طلیعه عنوان دین الهی انهاره سک

سجدین برای آسمان طور دین طور

فونی کنایه ای وودی تیریک بولار درایم
 ناضی رایک مدد دین اولادی قید عالم
 فخره ابتد عقده و دول کالی قدره
 بر توک اولدی مودی کرمی ثنوق دره

جلسی کردن و شمع افزان طور دین طور

ذاتی قسود ستون هیمه اقبال حق
 سابه بان ایسون سپهری فرقه رب الفلق
 جهان

جهانده وصل یار یلداش وان اولدم کدم
 دلایرم غیلده چندی خندان اولدم کدم

دله

پادشاهم والدک اکر دی زقارک سنک
 روح سلطان الهی شادانیدی اطورک سنک
 روشن ابد عالمی انوار دینارک سنک
 اولدی ملکوشی اطاعت در کفتارک سنک

مهرک دیوانه ها جوقان طور دین طور

مهرک کمال
 فلاص اولغا درک غدت ای دل بیلک اولکل
 اولوب درویش ملک عشقه یعنی پادشاه اولکل
 کل ای پیرجت بی غریب پیشوا اولکل
 طریق عشقه یعنی یکا سن دهخا اولکل
 کلورک ملک عشقه سنده زاهدی ریا اولکل
 وارک دولیسه طالب فقر و فنا اولکل

جهان سلطان معنی استرک ای دل کل کلا اولکل

سختی دند بکون اولک دینا جانم نهای
 با فود فارون بی جمع ایلدک کینج فزوانی
 بلورسن عاقبت کردون اولور سندن قومن جانے
 نه در بونجه بلار حکیم کین قهر و ورانے

دله

سراسر حکم رام اولدی طوت ملک سیمانه
 کرب غلنده طوب هنریده اجدک آب هوا ننه

جهانده وصل یار یلداش وان اولدم کدم
 دلایرم غیلده چندی خندان اولدم کدم
 پادشاهم والدک اکر دی زقارک سنک
 روح سلطان الهی شادانیدی اطورک سنک
 روشن ابد عالمی انوار دینارک سنک
 اولدی ملکوشی اطاعت در کفتارک سنک
 مهرک دیوانه ها جوقان طور دین طور
 مهرک کمال
 فلاص اولغا درک غدت ای دل بیلک اولکل
 اولوب درویش ملک عشقه یعنی پادشاه اولکل
 کل ای پیرجت بی غریب پیشوا اولکل
 طریق عشقه یعنی یکا سن دهخا اولکل
 کلورک ملک عشقه سنده زاهدی ریا اولکل
 وارک دولیسه طالب فقر و فنا اولکل
 جهان سلطان معنی استرک ای دل کل کلا اولکل
 سختی دند بکون اولک دینا جانم نهای
 با فود فارون بی جمع ایلدک کینج فزوانی
 بلورسن عاقبت کردون اولور سندن قومن جانے
 نه در بونجه بلار حکیم کین قهر و ورانے
 سراسر حکم رام اولدی طوت ملک سیمانه
 کرب غلنده طوب هنریده اجدک آب هوا ننه

بیرایدوب رفی کلشی جنت بیورز
جلوه قدیکی استوب قیامت بیورز

همان سلطان نفی استرک ای دل کل که اول کل

بازنده و کل که کوردم پیچیک فارغشت دار
النده لاله نیک باده دنده وای حسرت دار
صوکنده چون که بر بروصلتک البتہ فرقت دار
کوکلی کور منی سلم بر صفادہ بیک مشقت دار
کوزک آخ غافل او غافل بر باسندن فرقت دار
نه شوکت از دوا بدنه سودای صلابت دار

همان سلطان نفی استرک ای دل کل که اول کل

همانده بادشاه اولی بحد بر کج قدر
بوفانی دینه ده بی قید سلطان کل قدر
نون دنیا به سلطان نذر کما در بر سر صداد قدر
بوجانک چون که کلامی غایت تندن قدر
بوفانی دیرک البتہ صوکه اوجی بی بقا قدر
کوکلی درویشی اولام کل که لای پادشاه قدر

همان سلطان نفی استرک ای دل کل که اول کل

بیرایدن صنی البتہ اولور بند کا
مایل اولسم نوله ای غنچه تر بند کا

تغیان

فغان ناله عشق قضا یار و ده در
نوا ی بیل شوریده نوبهار و ده در

تجربہ عشق

بوکار فغانده نه نقشی دونه قهاشم دار
نوریب بالشی و نه زینت فراتشم دار
دکان دل به عبت کاله نلاشم دار
نذر بود غوغا بر برهنه باشم دار

بوکار زار املده عجب صواشم دار

معاشی قیدینه و دستک عیدرای غافل
اولور می مرغ نفس کسب دانه مایل
سماط مطیع قدرت دو عالم شامل
طرف طرف دل اولور کن بو نغمه اصل

بوکار زار املده عجب صواشم دار

نذر بود نور تجلی نذر بود فیض عظیم
نذر بود فیض غنچه نذر بود نطق کلیم
فوق هویر جاندر بود لاله سر عظیم
جسد دوشه مقارن تعیش امر عظیم

بوکار زار املده عجب صواشم دار

اولور سر ریج حنجره بیدنه کی جانک
بیور دلاک از زمان رتبه سنی انسانک

بوکار زار املده عجب صواشم دار

کوکلی ایامی بوی صفات روحانی
دکل نمای اسفل سعار نسانی

بوکار زار املده عجب صواشم دار

حقا عیان کمر و جودی صواشم کلک
بیدیر لاله اولور صوری آیین و زانک

بیت طاب
الی بقلول انجی صنه ورکا بکده بن شد
ال ال او ستند و رعشه بقی ای ملک سیا

دلم
قزمیم افطرات صبح دست قدر
مرکبات عن صرنا بدو هدر
نضای بوده کلنره بنوده کبر
بوی لوی قدرده نوشته قیرالمر

بوکار زار املده بچ صوانج وار

صلح روح روانی بدو نه اتمده
صفای وصلتی بچ طنده اتمده
فغان فرقتی صحنی و طنده اتمده
مرادم اوزره به کبر نه فنده اتمده

بوکار زار املده بچ صوانج وار

تنفس اتمدی وقت کوکل و املده
نه اتمام فزوده نه وقت مامده
نوشته رزق و نعم مایقده
وصول مطلبه قدرت یو یکنی اومه

بوکار زار املده بچ صوانج وار

بیت فطنت
مهرک کور کالده هر کون زوالنی
عاقل فکله به ایله مغرور و لورنی بهج

مرد

بیت طاب
مهر و م اوله سینه افلاکده جدا

بیت فطنت

زینب صانع جان دول ایت بو نصیحتی
ایده کشته ویدره بر فواید و غفلتی
صف اتمه اوزوی دل وقت وضعی
ای دل بهواید ویرمه بتر نقد غیرتی

ایله فرید کالده زینبای بهنی

اقبال و جاده دولت و برابر اوله شاد
بیم عقاب سدت قوادی ایله یاد
تاد سر و شادی دنیا ایه مراد
ای چشم جان دول بنسور بجل و انجارد

سبل ایله جوشی جوی سر شک ندانی

کندک رن معاصی به قلده کنجی فطی
ایندک هوای نفس ایله اوقانکی بها
ترک ایله بعد ازین بجه بر یو بوسی ولا
زینب اور بر برای جانم پیشوا

کوشی درونه قلقة مشکوشی طاعتی

اولدک غریق بر فطای دل الامان
سعی ایت خلاصه سطل مقصوده ایرجهان

امیر شای کاه و طاعتی

تورک ایله قبل و قال فناد ایوبی اولوب

بوشیده ایله جملک و لوه ملاحتی

قناعت گوشه سینه قای ابلیندر اعتبار دندر
 غنا قلبیه مالک اولوق الحق تسمیادندر
 غفلت بویچه دمن اولوی آه کیم
 نمود بیز بکدی با اولدر آه کیم
 ایدی ایشک همیت هوا اولدر آه کیم
 کارک جهاندن قله فضا اولدر آه کیم
 بوق ایتدو گل کله کله قندو غایانی
 بدم کلور که اولدو عیوب نهان بیان
 رسوای اولرسک ایدی بیچاره الامان
 اول روزنهون کی ایدوب یاد قیل فغان
 اولدو کیم هیش بزم عطیات فضا کران
 لبریز ایدی قلم دامن دشت قیامتی
 ایدل اک اول زمانه مالک بران اولوب
 آشنده بار معیشتک تاخوان اولوب
 روز طرازه شیر عاصیان اولوب
 بیسی جذاب قند نوزده روان اولوب
 اجیز ایدرسک اولغ غایان رفیق
 او قانک لاله معاصی ایلد کذر
 طولدر کتله دفتر اعمی سر سر
 کوی

کوی قنایه شوق بویان اولوب کیدر
 کویا کلان بودره بشمان اولوب کیدر
 اولدر او اصل درجات علا کاتک
 اولدر او قناب سپر بدر کاتک
 اولدر او بزم قیبه مه برضا کاتک
 اولدر او نور شمع هریم دنا کاتک
 تابش فروز عالمیان مهر زلفی
 ای خاک کانی دیدره و دورایه نوتیا
 وی سنک راهی کویر جانندن کرانیا
 اول کویر کانه کونجینه عطا
 در کرانمایه دورای اصطفای
 در زهال ندر فدا ذات غزلنی
 اولدر امام جلد ارواح انبیا
 مهب جهان دول ایلد ایلدیر که اقتدا
 قیل سنو زنده بکنه اول دانک اقتفا
 اولدر او قیبه بادی زنده انهدا
 سیم جلد خلق او بولک بولور در سلا منی
 محبوب یک جناب فدای معشوق
 خلق ایلد و کده نوری سحر شاه اگر مک
 قیامت بویچه دمن اولوی آه کیم
 نمود بیز بکدی با اولدر آه کیم
 ایدی ایشک همیت هوا اولدر آه کیم
 کارک جهاندن قله فضا اولدر آه کیم
 بوق ایتدو گل کله کله قندو غایانی
 بدم کلور که اولدو عیوب نهان بیان
 رسوای اولرسک ایدی بیچاره الامان
 اول روزنهون کی ایدوب یاد قیل فغان
 اولدو کیم هیش بزم عطیات فضا کران
 لبریز ایدی قلم دامن دشت قیامتی
 ایدل اک اول زمانه مالک بران اولوب
 آشنده بار معیشتک تاخوان اولوب
 روز طرازه شیر عاصیان اولوب
 بیسی جذاب قند نوزده روان اولوب
 اجیز ایدرسک اولغ غایان رفیق
 او قانک لاله معاصی ایلد کذر
 طولدر کتله دفتر اعمی سر سر
 کوی

بیت طالب
باق مهر کیده دفتر عصیان یی یارب
بخش ایلد بجا هرم فراوانی یارب

دله
ای اقباب تاب در مشرق کمال
سیمی رگاب انزلیب قدر کشتک پهل
فتی ایتدین دو عالمی صومر سال
قلدی وجود بالکی بعقده دو الجلال

بیم ایتدی هله رسلیم خدایتی

رنگ ایتسه مشک پیی نوله روضه کد حنی کله
برون خوشه یانه رفقه تالک
بروانه مهر و ماه ز تابانک
طبع سخی شناس ره لغت یانک

مرف ایلر ایکن ازل و جهان نقد طاعتی

ای مغر دو عالم ایاسید البشر
کلنج یاب رفقه شمش ایلر
ای کلین ریاضی بنوده در در
تاشک اولدر کلین مدحکده برین

کله هزار بو قول بر بلاغی

دله
با بوسک ایلد بولدی نه افلاک رفعتی
بست ایتسه فی مشک نوله طوبای جنتی

نازک

نازک مزاج اولان سور را و غلام صفا
گودن طبعیت اولنه البتد زن کرک

بخت افند دیندار
دله
ظاهر طعنه غیریاری کوردک دیده لر روشنی
مه اول بهار افاری کوردک دیده لر روشنی

کلفنشی مهر صاری کوردک دیده لر روشنی
طفا نوله یخ دلاری کوردک دیده لر روشنی

مثال مریزین تازی کوردک دیده لر روشنی

طبع ایتدی بن شام فراق کدیز قری
تبت یلکای یخو انک دودکلی طلمت زبری
نایات اشته اماسک دصالح صورت اچری
ایلم عیدک بعد ایلون کول بور دزه یخوی

بجمل ابروان یاره کوردک دیده لر روشنی

صباح دهمی کوسزدی فروع یز یارک
هوی بدایله ارفقه نظام سحر کلک
صباح ظهور اولدی بیاضی صبح دطل ایلک
کوردی کوردن کافور سمور ندن اول یارک

شب ایلر صبح برانوار کوردک دیده لر روشنی

دله
بو یزیم عیشی نوشک نشه ذوقی وکل باقی
انکون کور مشک ساغر لبریز اشواقی

کوردی طبع بر دل اولسون عشاقی بویا لیم
در غوغی ایلدین یاری هفت نار فیتلیم

نهی دستانه نام اولد اول افش سازه الفیلم
ایدر سر جا حیا به میل ایلر بکیزه فلعتم

بو کون ساغر سر ساری کوردک دیده لر روشنی

بیزیم عیشی نوشک نشه ذوقی وکل باقی
انکون کور مشک ساغر لبریز اشواقی

جلز بزم فاضی عشرت زاهد قدم با صبر
ایشی ای بخت پیدارم بنی کا بوسی غم خیز

وله

طو شمش دامن اغباری کور دگ دیدار روشن
بنه اشکال صحنک شکل تولیدی اولوب حاصل
غیاث اولدی سعد مترنزه نصرت داخل
قضایای مرا بکد صورت انتا جیدر قابل
رفیع امید اول و فخر مرا بکده ای دل

فلکده بویله بر دفتر داری کور دگ دیدار روشن
ایدر ک نام پاکندن نفیضی ای دل حید
سی شاه کو بیج بهجت افروز دل دنیا
مقام دفتر بیه و انیدر رونق ویرن حالا
بدیدار اولد سر قال اعط القوس بار بها

بوسنده ادب همکاری کور دگ دیدار روشن
غم اندوه دوان صاف طبعانه کدر ویرن
بی آینه به تمثال زشت اضلاع ضرر ویرن
اولور می بهر نا قابل فوضات الهیدین
نهالانه مصور نو بهار اولمغله رو برین

قبول ایندی تزلی صاف طبعان کفر فاطردن
سکته اینسکه ابر روی حفظ ایلر کدر ویرن

۶۰

مست اولوب اینیشی گریه بانی کثاده تابانف
وقیدر اول ماه ایلد استرنگ اولوق سینه صاف

منندیس
فطنت

سحاب نو بهاری عالمه کوبنت راولد
ایدوب عرضی جمال ازهار جمله اشکار اولد
زبان عیشی عشرت موسم کشت و کدار اولد
نشین دلبرانه شادی کل سایه دار اولد
افندم سیره جیق عالم سراپا سینه زار اولد
اهلدی لاله لر کلله نه فصل بهار اولد

نکاه ایت کلاه بکدر بهمان رفا رفو بانه
مسابه مکر و می زلف مشکبوی جود نانه
کنار جود بق سرده مثال قد جانانه
تحصل بر طرف بر ذوق بخش ایلر دل و جان
افندم سیره جیق عالم سراپا سینه زار اولد
اهلدی لاله لر کلله نه فصل بهار اولد

اولوب اشکفته ازهار جیق هب هند و کلله
نوپرواز لقه سو بسو شور بدیه بیلد
نه هوشی و شمش کنار باغچه سبور و فقلد
صارلشی سروه بریز یا سمنل صیقلی بیلد
افندم سیره جیق عالم سراپا سینه زار اولد
اهلدی لاله لر کلله نه فصل بهار اولد

عجایب ذوقی وار شام هم سور صحنی چمنزارک
نوا سن استماع ایت شای کلله بیلل زارک

شراب نابمشی بوزی صوبی عالمه دنیا ک
انچو کونه رونقی کدرستانول و غلاطانک

منبع
نظیفی

دکتر برده اولد که مبتلا شد نکرو
اوله سن بولما یه سن که دوا شد نکرو
بالک صیف اولد و باز قلک شد نکرو
کلدی قشک کجی و قشک او صوباشد نکرو
اوله شدرک حسنه شهر ایدر که حکم بنام
ناز ایدر دوت کور یک عشا قه و بریزد که سلام
قار بولت لیمی ایزدی کون بوزک طودی نیام
کلدی قشک کجی و قشک او صوباشد نکرو
سن صانور دوت که بود لیک باقی قله
ویندیک کیده بوسخم بتم قشک
خدا ت اولمده اولدین ایدر دوت هد
کلدی قشک کجی و قشک او صوباشد نکرو
چاره اولن کونده ای بیگ نرش اتک اگر
چهاروب کون جنبش یله بولاسن مکر
طکدر بود دیکه اولک کبرک ای دیر
کلدی قشک کجی و قشک او صوباشد نکرو
قانی کلن دوت قشک بو نظیفی بانه
بکر یکین عارضک جانا جان بستانه
بندی چونک صافک دوندک مطاف دکانه
کلدی قشک کجی و قشک او صوباشد نکرو
مبارک

باردن کره نئی وصال ایلر سی
فانع اول بیر جاله اوتنه سن نیر سی

منبع
نظیفی

اندم دلدلرله بر صبا دنیا ده بن
چکد و کمر قشکی اندم مهاد دنیا ده بن
طکدی دیا سینه کیم عبا دنیا ده بن
بولدم بر بار صادق بوقا دنیا ده بن
سیره قشکم بر طوفانه و انهم بر فار اولور
کلشنه دار قجه بیل کبی ایسم ناز اولور
طالعده بر کیم یارم دیمم اغیار اولور
بولدم بر بار صادق بوقا دنیا ده بن
ای کوکل خاک اول صقیق اول پروانه ایله
دای اهل نیاز اول ناز آغاز ایله
دیکه بر شخصی صقیق کند و که همراز ایله
بولدم بر بار صادق بوقا دنیا ده بن
هر قشق بر ایسم بر دیر رغبا بوزین
اکلدی میل اندو کم کوشردی استغنا بوزین
قشک کون کیمی کشت اندم بوتن دنیا بوزین
بولدم بر بار صادق بوقا دنیا ده بن
جفا و برکت اول افتان برین بیلو برین بیلو
غم و شادک دل نالان برین بیلو برین بیلو
بکاکلی سجده و میخانه دن کج دیو پند ایلر
عجدر زاهد نادان برین بیلو برین بیلو

۴۴۴

شول ایکی مخور کوزل مهده و دلدردن
ایکی نر کدر اچلمشی کوشه کلزارده

بیغینی

هفت لیمان کلشنه سرو بندری
بوسندی باشم بوزنیک یاغیل بندری
کوز کوردی کولای سودی و غایت بکندی
رهم ایله بکافانی کوزی کوزل افندر

دل زلف غمک غصه یون آنه روایت
اولدلا رایه بوقوس نهادانی غایت
کاراندی کاغوشکل اودی غایت
رهم ایله بکافانی کوزی کوزل افندر

در دکره سنک قالمدی دریم اسرک
کلی دوکمه نیم قازیره قائم اسرک
اولدیم بی غمکله سلطانم اسرک
رهم ایله بکافانی کوزی کوزل افندر

دلداریک ایدم و هم یار اولد صاندم
کوز کوره بیغله صرتمه اولدو یاندم
وانه الله بکجه جاندن اوهاندم
رهم ایله بکافانی کوزی کوزل افندر

ای قاشلر که کون یوزد که اولدی عارشی
قول اولسه روپها دشما قیوکه لایق
خانی ایدم اولدیم عارشی بوقی ایی ظالم
بوزلمه عارشی او کوزی عارشی عارشی بوقی ایی ظالم

بخی بر بزمیه الوصلت جانان بخی
بخی بر بزمیه الوصلت جانان بخی
بخی بر بزمیه الوصلت جانان بخی
بخی بر بزمیه الوصلت جانان بخی

بخی قوکه جور و جفا ایله یازی
رهم ایله بکافانی کوزی کوزل افندر

ای دل

ای دل ویریشدیم بر یوزی کل رفلی الم
صالیدی بنی صورت ایله الدن الم

مستزات

ای بنی کوم پیشه دوزار سنکدر
دل کلان کمر انده نیکم دار سنکدر
سنک کلک طبع بر بری بونف
کلک عیسی سن کوشه دوزار سنکدر

نیر سنک ایدوب برایی کون بار بقیه
پیمان سنک هانه سنک یار سنکدر
بشما فی سیه مست ستم کلک برهم
بکوز که اولد دار جفا کلک سنکدر

بر بوسه جان بخشه ورنقد هیاتی
سند کادر سوز بیک بازار سنکدر
باقده یاره تازه فداه سو بوم سکا
فورسته نازیمه هوان سو بوم سکا

کوردکی بوتناب اعضایی کیم ده
براق سینه ایط بیان سو بوم سکا
صرتنه باقدی سینه فی جوه لعلی اولمک
بی دافداریم که نشان سو بوم سکا

ای قاشی باقدنک منزک اوزم جانان
اولدرمه مبتلا کی امان سو بوم سکا
خط خداه منتظم بنده سو بوم
زار درونی هپ اوزمان سو بوم سکا

بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده

بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده

بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده

بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده
بکوبوق قبضه استغفار سنده

رکاب اب اگر پایینه یارک یوزمورم دیرسک
یولنده ارکاب ایله الصلما فی بصلما فی

**غزل نای
نخعی شنت
زندان**

سپل خون الودی چشم انکارم سولسون
سرفی انکارم غلام سولسون
کیم فوخته نر نیم دایم سولسون
بار وارسون پیک ناله آرم سولسون

اب چشم کیری اقیانم سولسون

بویله قالم موسم سوزاشنی غم کیم
داغ خون الود بخور اولری ایلر نظر
شکره کر اوله دهانک اجه ای دل سن تیر
چاک چاک سینه ویرسون مویه رغن فیر

زخم خون پاشی درونم انکاسم سولسون

کلسون اول سوسه کلن ریاد ایلسون
غلقه دجوی وکی ثقلدن ازاد ایلسون
کلسانی سیرندان دلتا دایسون
غلقه کلسون کل ایلسون جوی قریاد ایلسون

طورسون ای تلبل برز کاشنده بانه سولسون

ای بری شنتا سحر کریانه وزار اولد قلم
جوشنی کیمده غرق جوبهار اولد قلم

پا شنتشی دامن توفیق دل دست ارادتی
فلکلن انکس برکزه اسخدا دایم

**نقدی
قاضی**

برکک ایردی چاکم کندی قدرت قالدی
ضعفه یوز طوندی بیه جسمه قوت قالدی
دلده عیشی وشنه میل بیت قالدی
کندی کلناری وچور مدو طراوت قالدی

دلده صبر و کوزده خواب تنده طاقت قالدی

بیلیم عالم بوله بربرده راحت قالدی
کیم کوندوش اغلقدن قالدی جسمه نور
سینه دولدی نار غله کندی قلبه سرور
کلدی حکم حاصلی بوجسم بیاه فنور

تنده آرام انیسوب جان دایم تنده بی حضور

دلده صبر و کوزده خواب تنده طاقت قالدی
بیلیم عالم بوله بربرده راحت قالدی
شولقد اندر دی باکمه صبح بدو آه زار
مویه دوندی مویه دن اچلدی بوجسم غدار

دلده صبر و کوزده خواب تنده طاقت قالدی

ای فلک کمارک مدام اهل دلده جور و جفا
برید کیم فراغت ابد رسم انزوا

کیم بور منزی هلا اولسه فریاب

دل ندر برضوب طرب
نور ویدیه صاف و در

بدوباد ادا بيله ايلر قيام

نام عارف
بای فراموشی یکی منزل دونوب
نخلدی تری بیت نورسته ی کوروب

لغز نام سی ۲۱
او کز او غلات باشی جلال کوفی علی
بانی قلیانی تندر ماهی سید

لغز سی ۲۲
اول ندیم عانی سبک برز
کولدر کریم ابدت اطفالی
آقوب اغوشی ایدر اقبالی
دایم اطفاله ایدر الفت
نه ایدر دوشه قالدق حرکت
عز الحز که کوند و صدم
بیچ یاغز ایدر بستانم
زیوه بودنی دیم کوبکدر
یعنی برفوقه سی بر سجدکدر
شدن حق بکزن باهار
مقود قوه تا مرقع و دار
ای شقه سبک ز تابی
کعبه وار عایشی ایدی جالی

لغز سی ۲۳
کورم ایدر عاده ده دیو بر ایشی
کشتی نکه سکه در دیشی
دوشیندر دنی وارد ایشی
ایوب هم برانی ابرا
اولای بر سجده قیم کویا

نام الله
هو خونی مطلع سبع المثنائی
جانی نام خود بی حرف ثانی

نام علی
معلم لطف ایدوب تعلیمی تم قبل
نه قالور سه بزه کوند رگرم قیل

لغز سی ۲۴
بارک الله فوشت الطیف لغز
سک الله ذات من الغز

لغز سی ۲۵
نذر اولی ترک زهر کمانی
کماندن بقتدن اور رشتانی
قوره مزهر کسی اول ترک کمانی
اولمز اور سه ده قرضان شانی
ایک قاصد فاده ایلرکی
ایتم اذعان حقچه افزاندی
کیم انک مائی اکلر
نظم ایدن ذات سرفرو ایلر
فهرسی پاک نسیم افلاصی
اولی معی طر حجت قاصی

لغز سی ۲۶
مژده وصل دلیرا اس
استماعی دیر در دونه صفا
عیسر بر فاشدر ایخی
برالان رو ایدر بو غمته بقی
ایلیه نظمی نیل کام
ناری ابدت لیلک بر دسلام

نام صالح
خاق مشون عطا یا ایملک ملکین دکی
وسعت ایلد دست جور اولسه اگر صحی کبی

در رفتار نه اول بار که نه گفتار نه در حکمت
نرا گفته کشا و بند شلوار نه در حکمت

لغز اول قالدق

اول نذر که ای سادگی که بر بوی خوش
لغزی پسندیده و بودی خفیف
معرفی نقش و ذکر گوید
عالم انکار نه مقنونه

گاه اولور حسن ایله صورتها

کوسرری عشقده رسی ونا

ملودور نیکی ایله مزاردر

زلف سیمکاری ایله نوبازدر

بنس مژگان کی اول بغور

دایم ایدر نقد شکی نشان

واریسه ده سیم زره رینی

البدیغی ورمک انکار ادهنی

اولری **در سید** بولغور بر حال

قله نظور علی ایدر الهی کمال

لغزی ایاق

اول نه مردم دباشهباز مزار

آبربال دیوی ایستیک پر واز

صوبن بولدغی اوزون اوجای

دیر بویوش هروش ایلم صفای

سنبه داریم نهد دار آموذ یوق

جلده داریم عالم یوق

دکلدر برده کوکده بر بهادر

نجه بجان لوله آشنا در

لغز و تون

دولدر ایلمر سهرلان

دولدر باج و صلت باجوران

دولدر ایلمر سهرلان

دولدر باج و صلت باجوران

دولدر ایلمر سهرلان

دولدر باج و صلت باجوران

در صفت بولور دایم جانان الم کریمز
جانان بولور گوشه امکان الم کریمز

لغز اول قالدق

اول نذر که ای سادگی که بر بوی خوش

لغزی پسندیده و بودی خفیف

معرفی نقش و ذکر گوید

عالم انکار نه مقنونه

گاه اولور حسن ایله صورتها

کوسرری عشقده رسی ونا

ملودور نیکی ایله مزاردر

زلف سیمکاری ایله نوبازدر

بنس مژگان کی اول بغور

دایم ایدر نقد شکی نشان

واریسه ده سیم زره رینی

البدیغی ورمک انکار ادهنی

اولری **در سید** بولغور بر حال

قله نظور علی ایدر الهی کمال

صوبن بولدغی اوزون اوجای

دیر بویوش هروش ایلم صفای

سنبه داریم نهد دار آموذ یوق

جلده داریم عالم یوق

دکلدر برده کوکده بر بهادر

نجه بجان لوله آشنا در

دولدر ایلمر سهرلان

دولدر باج و صلت باجوران

دولدر ایلمر سهرلان

دولدر باج و صلت باجوران

دولدر ایلمر سهرلان

دولدر باج و صلت باجوران

دولدر ایلمر سهرلان

دولدر باج و صلت باجوران

دولدر ایلمر سهرلان

دولدر باج و صلت باجوران

دولدر ایلمر سهرلان

دولدر باج و صلت باجوران

دولدر ایلمر سهرلان

دولدر باج و صلت باجوران

دولدر ایلمر سهرلان

دولدر باج و صلت باجوران

بیت فطنت
مست می ناز اولدی دل اقل نکره
بلغم فسون ایلدی جسم سپهره

نور دور
نور اولی رو سیاه دوست
آسمان بر قدرش اولوست

برای رنگ ایل اولوریک رنگ
قوللور انوسیمان و فرنگ

برفردت کوردی لونک لوری قفا
ایله ایه عجب دکل او قفا

اولغنی کوم لیک صورتی سرد
کوستر کارینی اولور سه بنزد

کاه برجه قیس ایدر لرانی
ظن ایلر بقیه نولدوغنی

حسب حال سوال اولسه اگر
دود آبی همان سیاه بقیار

انک آیدر کندگی صوف
ایله عقلک انک الفی یوق

بیکر فذمت ایدر یوقدر انشی
ایشی کورت اکثری لیکن دیسی

ایله یوقدر کارای الم الیه
برای الیه کار ایدر انی الیه

اول ندر کیم بر طعنه نامدار
ایلی نکر کنده جی وار

انی المرس بری بر نرمان
دیشوری بر قرقر ایلیمان

عارف اول غم حکم نفعی بونله قالم روزگار
طف ایدر بر کون فلا البته فتح باب اولور

بای چشم

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

نور دور
اول ندر کیم بوزدر انک طرفینی
سکر ایاق اوزر نره لاور معنی

بشی بانی واردر انک دورت بانی
یونی بیکی کشتی بصیل دیلی

اول ندر کیم بر قیه معور
نه قبو وار بر بنده مشهور

دلایلی ایلی طوبیلا عجبیک
نضی زعفران نضی کافور

حق تعالی لونتی بر انشی بشی عینی
بشی دنی بر برینی کور منشی

ایکسته کون لوقور یاز قیسی
اوقی دنی کون یوزینی کور منشی

اول ندر کیم زره زره کاه اولور
تخمی اذدر میوه سی فندان اولور

اغری بر در دینی ایلی بانی یوق
نیجه لر بو معینه قران اولور

ندر اولکیم دزار لا غرور
بدنی جلا پلاسردر

صوفی فنی کوزلر نه بار معنی
اغری اهر صفت سن اذدر در

کیمکه فتح ایلدسه بولغزی
لامعی کون بپی بنر بروردر

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

بیت فطنت
بای چشم ایلد دار طریق انتظار
اولمه سر چشمه عینی بوسی کو پرشار

عجب موافق مشرب صفای عالم آب
نمونه فاک و طندن هوای عالم آب

**غزل
راغب بانی**

نواضع دردم زبردت جو نیک مشرب مینا
دلکالی سعادتت انجون کوب مینا
فروغ باد و گل نیکه پر در می صانع
نریخ مهر و حرف انداز و لور سر غنچه
سزای شاه بزم موصال هر تنک مایه
دیان ساقی شایسته در بوس لب مینا
بولین شعل مهر الیه با فک ظلمت اندوه
فجین تاب افکنی اولسه دله ماه خشب مینا
صفای جوهر صهبایه مروت مجلاد
عجب در و جبر و رلک **غزل راغب** قالب مینا
طک کرب مابین صکک جاب اولش کا
دیده روز و صکک فرشت نقاب اولش کا
عاشقک قان اغل قجه شوک افزون اولش کا
دیده و خونباریز جام شراب اولش کا
بزنر و یک جهان صند روز شب تر
جهمه مهر صرطکون آفتاب اولش کا
وارا کون ای دل بود ورن پیش آفتاب
کردش کردون پیش آفتاب اولش کا
مست ابدوب ایدم او شوک سینه بهیمینی
دفره مقصوده **غزل** فتح باب اولش کا

دو مرتبه

دو مرتبه اول شاه که هرگاه ایدر استغنا
که او لور عاشق شیدا به دو شر استغنا

غزل طالب

در دیده ایدر اول دیکنای تمنا
جای پرده و لفظ ایلدی معنای تمنا
بر دیده ده که نور حقیقت اولر ایلر
آینه بوسفد زلفی تمنا
بسیب سحر سلسله سی مسلمه عشق
چونند قل کا کل لیلای تمنا
ای ماه نو عید امید دل عشاق
سیرانه جوق ایلر تمنا
اولسون تو الی سیرینه یاران منوبه
بزدیدم اول کوز لری الی تمنا
آینه صفت سیر اولر منسون بوسودون
ایشک نه قدر عالم دنیای تمنا
طالب ایلر آره ندرامت چکوب الیه
احولن بمرکت مولای تمنا
لطف دلاری رنگین وصف ایدر سن ای دل شیدا
عجب سوز کردن رنگ امان سر کل رضا
صفای عشق اولده کلارون منجان اکی
قاله جوی بوی کلارون باغبانانکیت صهبا
دو شدن وادی و عشقه اکی هوق دیر با سوم
ایلم هوق سوز کردن اولدم از رده دل قلع

**غزل
راغب بانی**

ای پادشاهی فرزند شاه مولی
بوسید و دادی کم قبل بریم ای کارای عساة ناسه خندان مولی

ای پادشاهی فرزند شاه مولی
بوسید و دادی کم قبل بریم ای کارای عساة ناسه خندان مولی

دایما ای سرودن ویک جفا دنفوسکا
 وار یوری صیغ اوله سی شمد نکر یابوسکا
 دوشی ایلی بچمکن نژور و سوار بجا
 مونس اولدی قیسی وشی امو صحرای بجا
 بیغ غزیده نژاب ناز ایچوب فانزدوکر
 چشم مستکن کلور ابردم بوغوغار بجا
 قشروشی ششکل بر دیاب صلوکوسنی
 شمدی کلر قطره بو بیدی رربار بجا
 در دک ادم جانده وینا و عقبا ده یچوب
 اوبله صاندم دوستم ویرلوی دینار بجا
 باغده طوبی فوک اوصافک ایبرکی سحر
 سرودن و مساز اولور مرغ فوشی اواز بجا
 شاه عشقک شوقی چون کوروی وین اولور
 دایه اشتاکدن کیدردی دیبار بجا
 عشقم شوقک بیا شویله شیدا اولشم
 عالم کوروب کورلرجه شیدا ابر بجا
 فانی کور انیم جانده اولر اشنا
 بیتمی شمعیا برانه اولر اشنا
 درد عشق و دوشمنده عشقون بیکانه در
 بی و سید ابر کنی سلطان اولر اشنا
 ایلمی بیکانه وشی بزودن قیوس ویدم
 ناز ایلمی بیکانه وشی انسان اولر اشنا
 وشت ایلاستانک اندکی اسحاق دن
 عزت ایلمی بیکانه وشی انسان اولر اشنا

ابردی نظم کره
نریسلر ایلویب ک

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

مذہبی قوانین کے

بے فحش طمانہ و
آداب و سرور اولاد بجا

بخلکم وارحام میله کو
اندوه او زکریا ف

در اقصای

المحقق دارستانی دخی

امیر اولاد بخا
سر اولاد بخا

کعبه قول اولسم اول

کونور

کورس تابش رفته رفته تاب کتاب
 اولوردی صفحہ تقویم افتاب کتاب
 الذی جلدیاس فی دایره نبشی و سجد رہب
 بنم صہبا دیوانوشی ایندلم زہر بار غدر رہب
 سودا لشکی سودا سرزده و دود دل جزئی
 کدایان سرکوی جنت طغند رہب
 نہ کیفیہ سر ناز جنت اولد بے بنیم
 بجاسبب شادیدن نصیب و ہار کدر رہب
 کمی ناز و تغافل کاه بار دور و بھراک
 بنم بکدرم ای بیوفا سندن سجد رہب
 سہ ایندو کدو اولد بھراک روگردان
 درزند و درایدن شام بی لطف کدر رہب
 کما لذن و کدر داغ بر دل کسہ یہ کسہ
 مدار نقد و کین غوغای دینا و در سدر رہب
 بنی ہمت عدا و اور بیل ایلین راف
 سکوت جان کداز ناز ایل اول غنہ کدر رہب
 عشق دینا ایل اینہ سوزان بارب
 قلہ دسوقہ و آتشی بھران بارب
 اینہ افتادہ و کدو اب ایند
 اب روی شرف ایل برزان بارب
 بیج تابد و دشر و اب ایند دل کاغذی
 ہانہ نردوشی و سبب و پریشان بارب
 شمع ہر تو فکین عشق صبرم و کدہ
 و لکسون یقزدہ و صرصر مران بارب

دفعہ ۱۰

تقدیر

وہی ہے

برای
سختی
از

لطف کرد

راغب

في فقهنا

باب

طاهر و تنی

سیریم ولد
مرحوماد یا

283

یارب بنی نور بجا لکله چراغ ایت
بر دوسه معصیتیم لیسید فی ایت

غزل
راغب بانی

رطل مرد افکنده اول مهر پاره می مستانه ات
تاج سران شاهی قبه کیوانه ات
جلی دمد رندی طودی زلف دلبرون صبا
سند و ارشاقی ایچون بزانه تل ای سانه ات
جلوه کاه شبیه و فزانه اول کوی عشقی
عاقل اولد کیم سوز بوعصه ده دیوانه ات
بیل دل ایتکسته قدر به کوه سیم بود
زبور کوشی قبول ایت کوسه و نسبانه ات
عاشق کده ایلک کاه غره که امواج ناز
ای کمان ابرو او فک بر کزده کل بابانه ات
سعد کده قالدی تیر و توفنگه افشار
وار ایه نبردی جنبی کردن فغانه ات
ات قویار سون بیکه تاران سخن نظیر ایچون
برزین طمع ایلد **راغب** بر غزل مبدانه ات
قویلی استرک او غوغی چلیسی زندانه ات
سعد عصیان صکه کردن غفرانه ات
المغه استرایاغن باره نوشتان نیم
سوزنر کلکون سوار جام اولان مبدانه ات
اولیم دیر سک اگر یان آب امتنان
دلو مقصودی جو پیغایه هرامنه ات
نذر ای

نذر ای کوکل بو صرت ندن آه وایم رصرت
مکلا بلیش برافت سخی و قف درد صرت

غزل
نظمت

دور اونی غذار پاره طلع مشکبار ایت
طراوت طغنی اولور طرازه ابرو تو بهار ایت
بلال آسمانه اغوشی لای باری در اغوشه
اولور اول افتاب افق غوغ در کنار ایت
توکل باد بانی قبل کشته فکله اخلاص
اسیر کمر امله بوسه در روزگار ایت
دم صطکده بوسی لعلک منت می وار جهان
اولور نوشی می نایه سبب فصل بهار ایت
نذر **نظمت** نه و کلور یون افزون ایلنه جانان
دیشی داری سکا درد درونک سویله وار ایت
جهه طغنی صدایک بزه فیضی بیات ایت
بیلی نه ننگ وارنه طور رسه نغمات ایت
طبله ویرلدی سکای ماه ملاحه
دیوان نه حسنه وارانی برات ایت
دیر قلبه جلا مهره ز مهیدله اوامیک
مرات دلی پاکلی آینه زووات ایت
دو شکر کوکل زلف فم اندر فم پاره
شعد نکر و وار ایلدی غنای بجات ایت
اوراق سپهری قوه له هر کیم **بجی**
آه دل سودازه دلی کلک ووات ایت

۲۴

بسم ربی غوغی طلق قدر ارباب و انشاک
بسم ربی غوغی طلق قدر ارباب و انشاک
اولور بزم بونگلک کیم علقه در دست
کوردشمن ایتدوره بزم و لعلاری کاه در دست
اولی انشکی بیکلیم کیم کاه در دست
باز نس ویر غنمت اکابر بره در دست
اولی بزم کیم قلم بزمه کلاه در دست
املا **قصیح** گفت و نشید تنهایی قلم

رجحان ره نوشی بی نابدر سبب
 ۴۴ ۴۴ ۴۴ بوانتلا به الفت اهدر سبب

**غزل
عبدی**

ایدر عاشقی غمبار ایله کسب سینه دلالت
 سمندرانش سوزانه کیده بولور رافت
 مدارش قدر غمده لودنه کورل سوک
 اولور پیرانه دوشد بجه عصبانیت آور غوت
 اولور ریحی بابوی ده زو کاش صنگ
 هزارای غنچه تراوله اغیار یله صحت
 عجمی دل صفایاب اولور داغ دور و بگردن
 نسلی بخشی اولور پروانه به اظهار کرمیت
 نکاحه شکر و صلت و بچون نرآمد
 بجافیتی آور کام اولور **غزل نایبی** ۴۴
 نه داده و مخلوقه نه سیم وزره منت
 دیوان ازله یازیلن دفتره منت
 قطع ایتش ایدری عطایا خلکدن
 احسان فدا و نه جهان پروه منت
 باندک بولور صیدینی غنقای توکل
 اینز بوس صیدیه بال و پروه منت
 مقصود لری فتح در قلعه دلدرد
 اینز به افیم فنا لشکره منت
 امید کمال ایدریه ایت فرعون ایتمه
 انشی وار اینکی ایلمه فاکتره منت
 صورته

صورته نمای نقش ظهور عالم حدوث
 بر تو بریز نور قدردوم حدوث

**غزل
رایغ بای**

ایرام اولور مز و صباد باعث
 نصیر لعلک اولور ملامه باعث
 تشیط ایکی اقبضای صبا
 اند ویم ایدر کلامه باعث
 آه اییدی جهانی بر باد
 زلفی بو افشلامه باعث
 فعال بلایر بر ایکی صبا
 اولوش طمک انفعاله باعث
 خورشید غور و در صبا
 کون باشنه بر زو لاله باعث
 معلومک ایدی کرم عالم
 لطفکدر اولان سوال باعث
 اولور شکره مالد بادی
 نقصاندر اولان کماله باعث
 دللرده اولور لطف و استاندر
غزل هشت ۴۴
 اینک کنا یی بولور انهار هودا
 ییسی قلک و شیشه و لکله اار هودا
 بیلک کی نازنده انوائی المله ییسی
 معن فل ازدره ایدر رف هودا
 حصینه نعب وار نقد بخته اولور سر
 اولمقد کلو کرفج بار هودا

اوستکدر اولان انگ بوم باغ
اوشهوار بهاند رغبار به باغ

غزل
فصلت

چرخ ویندن ایندرهای عطا عبت
بیجان نکلندن ایند صفا عبت
زان در کمال ایله تزیینیه ایلد سی
یوسف ایلس دولت ایله اعتنا عبت

های کنایام صحن کدر صقیق
بالین جایه ارزوی اسکا عبت

معجون لعل بارده در صحت ای طبیب
دلخسته و محبته اینده روا عبت

سندن کلن جفا ای کمال اب و نایلدور
ای شوق ترک ایت ایله جور بجا عبت

ایله کشتا سطره لطف فدا رسا
بحرامل سفینه سینه نافدا عبت

کوی حقیقته جیقا ایت ره مجاز
کوی طریق عشقه اولور رجا عبت

دوبانی نکلر غم جان زارمه باغ
فیالی خالی دل داغدارمه باغ

نه زلفه المایردی نه رویی کوردم
بودر ساری لیل و نهامه باغ

نهمالک و کشتن بشر بدر هب
تغافل نک چشم بزمه باغ

معصوم

ارک زنده کی جام حبت سنی سن
ایلا کشتی بیه بخون اولمه ایلا بیدر باغ

بلور کی بی قالا اولور غمی آب اوزره اولان قشنگ
یوسف ایلسون و نایلدور باغ

یوز بیدر یار یوز سوز بیدر باغ
کامهم کی وار ایا لارا سستقا بیدر باغ

خجال روی به جلد ناز عشق کدر
قبا نهمی تو با قلاست بالا بیدر باغ

خجال روی به جلد ناز عشق کدر
قبا نهمی تو با قلاست بالا بیدر باغ

بیت ثابت

معصوم ایکی نیازه هریدار اولور طبیعت
جو قدر یا شرسه شاید بازار اولور طبیعت

غزل
فصلت

فکرایمه شعله زلف اربابانیدر باغ
کرم شب تاب ایلا فوریدن نایلدور باغ
اولمه کوی بارده عشاق قوشوای رقیب
عید زلف ایلا کرمی طست نایلدور باغ

یوسف مصریله سنی دعوی حسن ایت ای صتم
ایده ی هنر ایزه یین یعقوب کفایت نایلدور باغ

خانم عشق کدر سهر بر کجک کولکده جا
ایلسون و شکرده موریه سلیمانیدر باغ

ای در بیکونه بونومه اقرسه عاقبت
سک ایلسون در یای غایت نایلدور باغ

زهد عاشق کدر دعوی عشق اینک ندن
ایلا بشیار اولور بونوم مستانیدر باغ

چشم غیرتله قواشابه قلدر کس نظر
ایله عشق کیودر هکته لغمانیدر باغ

شهادت کدر کوریکه جانانه مثلث
سرمایه ایسی عاشقی غیرانه مثلث

افش ثلث مانای میخواره و صبت
ایلا ای تر جلیس رندانه مثلث

انجام بات ایدوب جلیس سانی نهمی صون
زهد کجه قوی بارانه مثلث

کشتی سعه فانوسی قدر شوق و بر رویا
قوسیدی سوز و بجه فنجانه مثلث

کشتی سعه فانوسی قدر شوق و بر رویا
قوسیدی سوز و بجه فنجانه مثلث

شنبای همته طریق التجار کج
 سبک توکل اول کوکل باب رجاء کج
 متاع مستند و پیش او کافرا و بیکه رواج
 انسه درجه قارون اولوری باج فلاح
 هریم نفکده اولفقه موبو موبو
 نفقه دستی صبارتی الی دی سازه ساج
 فلک تک الی سون طعن دشمنانه بدف
 قضا ایدرسه سهام حواذنه امای
 ایدرسه ناز اطباء در بدن بر پیر
 اولورا و هسته بو قار اشتقاد در ده علاج
 بباله باشته بر بوسه لعل ساقید
 بوق قاعده و بنیم جسم الفقه باج
 صفایه باعث اولورا اشتراج صافلان
 شراب الیه در اعتدال سوی رشیخ
 در کی کوبه و سوز و کدازنه **راغب**
 سر شعله فروزان اولان شورین تاج
 ای دل شوکیدن کوز لری مستانه بی کور کج
 شراه ملافتنه او میخانه بی کور کج
 بر بول بوفه بات صفا کوسه او غنه
 جامه و شوقی دل ویرانه بی کور کج
 بریزنی ایت افسر پانه بی کور کج
 بویله ایامه سیه لیسای شای اول
 کل ایت عشق بیجاری کور کج
 کرکدر

غزل
راغب

خرفه رساقیا اندوه دیادن فلاح
 باره طوت کیم علت اندوه غفلتدر علاج
 طصوی غره نامه بار بر بر سلاطه
 یاد ایلا فناده سی اولی یاد کار هیچ
 تاثیر ایلا ایت آینهی دلم
 بیسوه **غزل** اینه آه نوزار هیچ
 لعل الی یاده و ناب اندی امتزاج
 الشدی بریری الی الی تر مزاج
 سوبلا طیبیه دوی بره عرضی دوا ایدر
 پیمار در دشتی قبول الیه علاج
 ارترسه ذله حاصل در دمنای غیر
 سلطان عشق استخزای دل طریح علاج
 حاصل نثار جوهر ایدر کون مکتوبه
 جلیل کماله صلی الیه الی استملک
غزل متاع فصل در بیجا کادوه
 کالای صلی بولده کوندن کونه سلطان
 علی ای دل فلقه بوسکین زلف بر سکنده کج
 دو نرسه دام تزویزه ره مکر و قشند کج
 کجای فرام ای غلی بالا لکشت جندر
 نسیم فیهاری کجالی صبحی بختند
 ندن و منزل فاکیده ارام افتار انگشت
 سنک جندر بونک ای بر کور کج بر بند کج
 بویلا راجحه و دوشنه و انیم کج کور کج
 کل ای جهان رسته سی شمد نکر و دزغند کج

غزل
راغب

غزل
راغب

غزل
راغب

بر نقشه پنجه مرده ایلش ایلیا مسیح
سی بی پر دم نه دندر اولدر رس السج

غزل
عشقی

ساقا وقت صبح ابروی قتی راج صبح
کیم انوک چرخه سیدر قوت دل و قوت روح
چون صبح اولدی کورنزی در میخانه کشاد
ای زهی صبح و زهی باب و زهی فتح ففتح
هم نشناهم در بزم و صراحی پری
ساقا تم قم و کومند عیار روح روح
باوه دن شمشیر قلور کن بکده ضعیف
جام لعلیله بنی نوبه شکلی قلدری نضوی
عشق با دوری جالی یوری المدن قومه که
دو عیدی بخین غول سینه سر شمشیر ففتح
لطف ابدوب و بر سر کن اول غوغای غایب ففتح
بلکه واقف اوله لعلنده اولان راز ففتح
انز شوه کفار لبند ساقی
صونه من نیست اولوب اول و بر منزه ففتح
نخیر دست لعلیله مثال محور
اوله کلکون شرابی چکه بهمیله ففتح
ویدر بوسه جانی لب میگون ایلب
الین طوطی کی زوق و نانی نازه ففتح
چلکس و عنونه بی تور سه نکی چشمنی ففتح
دی شوم صور اول سنای و نازه ففتح

۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

افج اشنا شهرت اولور مبتلای رخ
یار منیره دو غنچه بر تو کدای رخ

غزل
عشقی

دردی فلک لعلک و در بویب مفرط
چون هوا بر کی ترکیب مفرط
بر قطعه بی در کیم قول الماده ده بنظر
سبب ذوق یاره او بر سبب مفرط
بور نیاید ایلدی بکده مرده بی ایلیا
اول میده ایلان کاسه پر یزید مفرط
رف بر کی اشک بر انجم بر انوردی
اول محف زینا به بونذهب مفرط
نیت به یارانه فی ووردی سوز کده
یو طرز طوفانی آینه نوز تب مفرط
کلام عشقه نکمت اور در اولف و قال رخ
تایر اشقی دو و غیر در اولف و قال رخ
افج استقاده فی اس او و مهور ایلیون
ایرو یلم دهر انور در اولف و قال رخ
رو صنه الازهار فونی وینه هقدر وینه
سبکی و فلفلی کا نر در اولف و قال رخ
شع عشقه اهلک و سوبلای دا
ناب عشقی زینب زبور در اولف و قال رخ
مردم دیدم فیل شع صنه بند اولور
پر دم عشق ضیا و در اولف و قال رخ

۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

ایچ اشنا شہرت اولور مبتلا ریخ
بدرینره و ونده بر تو کدای ریخ

فصل
عشق

بندی طبع قدر و زلفت جسم انشان خان
طوتدی باغ عالمی مانند ریجان خان
قد بار کهر روی قیتردن بریشان خالدر
صحنه کرم صالور سر و قلمان خان خان
ای قمر صید بلال ابرو لک سودا سنک
عکس در کیم کوثر زبانش و قومان خان خان
چشم برانکده قوت الوده شکا نیم
بیکر فزیده بنور مانند مر جان خان خان
زین اولوندر سیندر عشق القله داخل
بندی بریر فکده صان درد فندان خان
خط کلدی جور دن بند و نر میس دخی
ظالم زوال حسنی و شتر میس دخی
منه باب وصل یار کهر او جور رک صفاسی
ای شمع بیقر و غم سوزن میس دخی
بزم افراولدی کوشه و دامان دیر
ای چشم انتظار سوزن میس دخی
اوله یار در کلن ای اقباب بیج
مثال سیاه ابرو بو نر میس دخی
مرات قابلیته درد کهر هلائی نام
ای صورت امید کور نر میس دخی

دسته سازنی الدقی اور شک ناپید
دست سردا بره در بام فکده نور شید

فصل
عشق

دو نفر هردام کسویه دل بیندند زیاد
سینداسا ایدر هر روی اسنلادن زیاد
اولان احواله طینت اضطراب ایتز قنارندن
که با موند ایلر با مای سیلا بدن قنار
نواز شکاری ورامش کواستاد صحن استر
ایدرو می ساز سینه دگر بر مغز ابدن قنار
کذار باشاب عری اثراب کلور دایم
لب بودده صحنه جان جوش ابدن قنار
ایدر بچاره دایم شیوه و کت ابدن قنار
دل چرخه زرق ناز در بر سلیت رافت
تکی اشنا کونه و اجهل بدن قنار
نوشی جام باره دن اسایش نذر مراد
روزن غمنازیه بر جام روشن مراد
نوشی رف رطل یکده نر سر و قدم
داع برداع اولدن دل طبع کلشن مراد
دلده میدر باعث کرمیت بزم وصال
کرمی کرمایه یه چون ناب کلشن مراد
مفقضای عشق اشک و ناله در بر سلیت
بر ملک دبسته لکدن آه و نر نذر مراد
یاد بار ویده ده با ملک بخت در
فوق یورطه شمع است عیوندر مراد

فصل
عشق

برآه ایدر رب بقییم باری جوقی ای صاحب
ایدر دودنه بقییم بر باری جوقی ای صاحب
سقیفه دل نالشا ایدر جوقی ای صاحب
جما نند قیسی کی بنده رلا و نشیم
نچیز نرات اولدیم با ایدر جوقی ای صاحب
سرای سینه ی سلطان عشقه نقت ایدم
بانورس آن شمر زارون بیهیم با ایدم
فکده ایلم با ایدم با ایدم با ایدم

دلده بک داغ هوسله عشق بار اولمز بدید
بر چچکله موسم تاب و بهار اولمز بدید

غزل
بجی

دلده بک داغ هوسله عشق بار اولمز بدید
بر چچکله موسم تاب و بهار اولمز بدید
دل سو دازه و عاشق بکنز کاغذ
کاطومار دل جانی صونر سیم نولکم
پادشاه اولنه البه صونر لر کاغذ
هرز جانت خط امان بل انی ای عاشق زار
سکه طغندن اگر کوندره دلبر کاغذ
یانسه کل اولسه و مضموئی اظهار ایدیه من
سن بهمان سوزیکلی باز دلبر کوندر کاغذ
رسته و جانله صار شهبینه ای بجی
سندک ایلر کمر یان کبوتر کاغذ
ایلسون لعلنی درمان دل بهمان مدد
دوستلر ایشته بن اولدم بجایه چار مدد
کهر جانی تیر وک نری غم اولدیری یور
ساقیا کل بولوبیر قنده ایسه ار مدد
اشر از اعدیکوز الدیلر لاله جانی
واقف ایتمک صفیک کمره اسرار مدد
زخمه سیندن اوفک باره لیرین بپ الم
طورسون اللهی سوسک بده بیاره مدد
کیجه تنها ایشکی فاکنه بوز لر سوره بن
صفیک کیم خبر ویر مسون اغیاره مدد

مناقصه شد
یار آبریق دلربدن منافق مدد
الحق استر جانی تند منافق مدد
نیم بر افلیه یی در دلم هرگاه مدد
یا نغمه بر دیر می آه مدد آه مدد
بازم دور سیاهلر فلک وصفی
لحقی آه ایدرم در دلم ای ماه مدد
کوی وک دیری دیهنگه کوی لر لقی آه
سختی طشت زه ایشی اول شاه مدد
ای صم کل مدد ایلد ایشیکله هسته می یز
نیم بر جافه لوم در دلم هرگاه مدد
میرنی پاکه مدد ایدری بر کیمه دن آه
طولودر جیمه صیدای جهات آه مدد
ننگلور در ایسه رو بک جیله دلده بدید
درون ماه ایدر بیلور بر نوقور شید
باقلمه نرم دلم کشت طمع اولور غلاب
عیان اولور لایچک بریره ذیبه بدید
ندر لور کشتی پیوره عاشق زاره
نچا نازک ایلد ایشی نر کفت و شید
دو نوب بودای جانسوزه کیمین کردن
مثال قص اولد منزه عالم بخوبید
محلور سه اول شمه ملک ملاهنگه قطعی
برات منصب عشقک نجیب اولور بخوبید

غزل
میرنی

یار آبریق دلربدن منافق مدد
الحق استر جانی تند منافق مدد
نیم بر افلیه یی در دلم هرگاه مدد
یا نغمه بر دیر می آه مدد آه مدد
بازم دور سیاهلر فلک وصفی
لحقی آه ایدرم در دلم ای ماه مدد
کوی وک دیری دیهنگه کوی لر لقی آه
سختی طشت زه ایشی اول شاه مدد
ای صم کل مدد ایلد ایشیکله هسته می یز
نیم بر جافه لوم در دلم هرگاه مدد
میرنی پاکه مدد ایدری بر کیمه دن آه
طولودر جیمه صیدای جهات آه مدد
ننگلور در ایسه رو بک جیله دلده بدید
درون ماه ایدر بیلور بر نوقور شید
باقلمه نرم دلم کشت طمع اولور غلاب
عیان اولور لایچک بریره ذیبه بدید
ندر لور کشتی پیوره عاشق زاره
نچا نازک ایلد ایشی نر کفت و شید
دو نوب بودای جانسوزه کیمین کردن
مثال قص اولد منزه عالم بخوبید
محلور سه اول شمه ملک ملاهنگه قطعی
برات منصب عشقک نجیب اولور بخوبید

غزل
میرنی

عاشق ایدرمی دلبر رعنائی افخاند
 تا انجمنچ کوشه و تنهایی افخاند
 نقش یکجی ایدرسک نام آوی
 قبل نفس دلد کو هر معنائی افخاند
 طاکشی فراع ایلد دل بی نیاز یکی
 آوم ایدرمی جای تنهایی افخاند
 اظهار اشک و سوزشی ایدرمیدی وصله
 دل انیمه کباب ایلد صهایی افخاند
 اولدی کشاند باب امل روی فداشته
 ایدمچ درکه مولای افخاند
 اوسه حکم پوسه وعل لب باران لذت
 هر کسبه زاهد البته اولر جان لذت
 چشمه لعلک نادان نه بلسون لذت
 حرفه صور کیم نیچر و لو چشمه حیوان لذت
 بنم عشقده حیالکدن جد اولمک کوی
 دوستم لایب اولونوش صحبت سلطان لذت
 طرک ابرسه دل تماشای زکدن ذوق ایدر
 اهل عرفانه بهار اولسه کلور سیران لذت
 دیدر ای کیم دل بخود صفرا کسب ایدر
 عشق اولور جو فواب و هدت باران لذت

AK

هزار سیوه ایلد کولکلی اوشاه قیر
 شودل کی که انی ناکهان سپاه قیر

غزل
بجی

جهانده عاشقی مهجور صغره رالت اولور
 نه رجبک یو کولک سوله سم شکایت اولور
 اولنج دمنی قاسون جعفر مکز ولدن
 تحمل ایلم بام اولده بربرهت اولور
 بوروز کارده بیرک یی پیشی کر نزاله
 فلک مسعوده ایتنه بی روت اولور
 لیمه رنجش فاطر ویر کریمک
 عقید اولسون ارباب دلوزت اولور
 بقده کوی فریاته اوغور دم بجی
 نه قوب جای صفا کورده فریخت اولور
غزل عارف
 او بیلگیم هم حیدر دور قالمشدر
 قماشای ریاضی کاندن مملوور قالمشدر
 نه واری سکل سر بهم سان اولد که بجی
 کولک صیداره در زخم دل ناسور قالمشدر
 قریب اولمش نیچر دولت سر کورخت جیشدر
 طریقه فریبات مغانه معذور قالمشدر
 تثنی ساقی صوبی کار بهمنه چاره ساز اولد
 می در شینه دمه صبا کشتن مخور قالمشدر
غزل
ول
 نغافل کاه اولوب کفکه اول پیدا قور عارف
 بانه حال مل افشونیم مستور قالمشدر

قصر سرور کینج قناعت و کلیدر
 صحنی بهشت کوی فراغت و کلیدر

غزل
منطقی

صفتک ادمه کاکلنه شانه کوندر
 به حال سینه سن دل ناله کوندر
 بدین بیکده پرگشتی بر امید ایلم
 شمع مرده کند وی پروانه کوندر
 فو قنات و لکه ابدوب نشو و کنسب
 بهشم مکان کند وی مسانه کوندر
 کفایتک ایچم و دیل صید ایچون اولدر
 زلفینی دام قال رفک وانه کوندر
 ملکیدر مدافع انصاف **منطقی**
 ساقی او دمک لطفله بیانه کوندر
غزل عارف
 کلک کچه یار نیم خنایه بر کلور
 بر سار پاره در او کورنایه بر کلور
 یوقد نظیر قامت بالانه ای بر
 طوبی قضای جنت اعلا به بر کلور
 تنها کلور سه بزمیک عاشقی عجب وکل
 موسی قزای طور جگله به بر کلور
 بل قدر صحن پاکینی قیچم نازون
 زین که عاشقی عاشق شیدا به بر کلور
غزل
عارف
 رحم ایله قال عارف شیدا که ای بری
 بر رند نکه واندرا و دنیایه بر کلور

برواز کوی یارده پرو باله فی وار
 شایسته وصال اوله حق حالتی وار
 مع مولاده ده جان پرو روده در
 حرف نشاط زین ساقه روده در
 بنده صورک و فقایق اسرار علی
 تالیف زار نامه و سیرانه روده در
 باز شکار کبر و کلاه همت
 کام و دو کوه جنبی بال و بر موده در
 آمده در کله طلسمات کج روی
 اب حیات طبع و چشم فروده در
 نالی ایدر شکار ذری دیر عطر ناک
 باغ داشت فاطون زکرت روده در
 اداره کوی کنوی یکی بفرار آرد
 زار و دوی اجماع بر شکسار آرد
 حال سیه میانه ابروی یارده
 شهباز هند که بر پاشی شکار آرد
 چنگال زلف بر رخ منکشی کشد
 چاه ذقنده و دودی طور یار آرد
 مستانه زار بلبل بر کون ابله کون
 دم دهان غنچه بی باد بهار آرد
 دیوانچه و رونده نفاطی صفایه
 وصف لیکه بر غزل آوار آرد

ابر و لکه سحابی نه دم زین کلور
 سینه بد شکسته ایتمکه چنانا بر کلور
 دست ساقه ایدم ساقه صحت قویار
 شش کلزار فریدون علی غنرت قویار
 ورق مهر و فانی کم اوقور دیو جان
 بولس مجوی و عالمه اوانت قویار
 اوله صحت اگر طبعی الی عشقه
 دل شیدا صد و شصت قویار
 قوس کو بنده اوقامت اوله کوان
 قنبر و غنرت و انوب قیامت قویار
 آه بش تیر ایدم کو لکون بر کلور
 عروشه و دله غنرت و شصت قویار
 بکلام شکله و صلت دله اوقیت
 صوم استای حسرت افکار و قیت
 فصل بهار صندره اول فانی نور سکا
 کلچی کام اولور سه دل زار و قیت
 ارتر سه ناز سیه نوله اول جواب حال
 کال سینه و دایش بانار و قیت
 اضداد عشق و دم فضا غفلت ایدر
 عرض ایست طبع دردی بهمار و قیت
 ای چشم چشمت بی شکر غنرت نالی
 بیدار اولور و دوت دینار و قیت
 اول نوساد صنه بود ملوده و اشقا
 بهنعار ایدم محبتک اشعار و قیت

دست ساقه ایدم ساقه صحت قویار
 شش کلزار فریدون علی غنرت قویار
 ورق مهر و فانی کم اوقور دیو جان
 بولس مجوی و عالمه اوانت قویار
 اوله صحت اگر طبعی الی عشقه
 دل شیدا صد و شصت قویار
 قوس کو بنده اوقامت اوله کوان
 قنبر و غنرت و انوب قیامت قویار
 آه بش تیر ایدم کو لکون بر کلور
 عروشه و دله غنرت و شصت قویار
 بکلام شکله و صلت دله اوقیت
 صوم استای حسرت افکار و قیت
 فصل بهار صندره اول فانی نور سکا
 کلچی کام اولور سه دل زار و قیت
 ارتر سه ناز سیه نوله اول جواب حال
 کال سینه و دایش بانار و قیت
 اضداد عشق و دم فضا غفلت ایدر
 عرض ایست طبع دردی بهمار و قیت
 ای چشم چشمت بی شکر غنرت نالی
 بیدار اولور و دوت دینار و قیت
 اول نوساد صنه بود ملوده و اشقا
 بهنعار ایدم محبتک اشعار و قیت

گشاده ابرو و آنکه کیم یکی بر جسته مصرع در
سر دیوانه حسن و الهیة بر جوب مطلع در

غزل
رسمی

دل عشاق باید یار رسد اغیار مایلدر
نه حالت بر بوییم بلیل گل گل فای مایلدر

عجبی مایه داران کورت اهل شونک لطیف
عفتان بار و جانی سقوط بار مایلدر

کبار عسکر اولم عهدینه دلسته نیرکم
وکل انجاز و عه اول کرده اقرا و مایلدر

و کلک الفت اضداد برکت قابل امان
بنیون اول لعل شیرین تلخی کفاره مایلدر

صور رسک ما جوی جوشش انگیز ای رسم
اقصود که بر سر و فوشه قنار مایلدر

بیالک تلک مقصدا مشیدر
جهانده چکدیکر جب بلا به مشیدر

در مغایزه و ورا شدن روان اولم
ریا بویاید فدای مشیدر

عبار طبعی بی هر رسک و عیان ابد
سجای مست نشان فدای مشیدر

بیاض کردن مینا و سعادتی
فولای آینه دل صفای مشیدر

کیمی صواع قد و که انتظار نزار
رسم چکدیکر لب فزای مشیدر

بدر نری کفر بر کلک افروز
کیم بر لفظ بهیمنی کیم دلزده قائلدر

مکدر در سر سر شرب افزای عالم به
صفای فای طراغی بارده ساووه قائلدر

دکدر بند و دل سر کردی تو کیم طالع
او بهیمنی کیم در دین بهیمنی قائلدر

فقال لعل نایک جام چشم زده قائلدر
نار نیم نوت نوتی وصله سرده قائلدر

نه زکامه نه عرض نیاره رصت اولور
اوتند مشرب به بلیم نجه شکایت اولور

غزل
فصیح

قندای امل جان بلای فاطر در
سنگ چکانه چکل صفای فاطر در

بینه نه سنده واری شمع هم نه بنده
میاوه چکلن لب بلای فاطر در

سیاه عشق کوندری واسه در
یوناقو نهایت قضای فاطر در

عجبی چکدر رشتکای شبنم
قندای درد و غمک آشنای فاطر در

همیشه نونی نزار کدر کدر ازندن
عجبی حاشیخ انجلا فاطر در

دو که بینم کیم چشم یاشی ای کلان
بیز الهمی سور کیم بی اغلیه نزار

المه حکام غضب فخر یکا بوندری
و عاشق اولور کیم نغمی اول صحنه نظر

و صندک کیم حال استر اولسه نه عجب
نال مزکی دعا مزدنی مملک و نزار

لال اولور کورس ملک عشوه و پندری
بویلا صندک نزار آور اولور نزار

چکدر دستم زلفکی مانند نسیم
کوبه اپنای زمانه جمله سی به بند کیم

بزم میده اوقو صحت شوق عشاق
بوسلک کوراه وصف بی بسته میده

طوق می نجه میده کیم شبنم ندر
بزر فسه اربیکه پیرج کلیمه میده

سلطه بیت و دایره بی فای اولور
قد موزونی کیم صبح بر جسته میده

دل نجه کیم ناز ستم اولور نزار
ناب تیغ کیم ناز شایسته میده

دل مکی یار عرضی اولکانه در
اول مرادی برنکه حرمانه در

غزل
بیل البه اغیاره انی صفا و فادار
اغیاره و فادای غرضی بکه جفا در
اغیاره وفا انیکه بیل ایتش او فونی
دلخسته ری اولدرنه آه اشته بولدر

غزل
جام عرق و ساغرمی ساقی و کلروی
آب رخ جعبینه یاران صفادر
دلداره درک لذت کفزاره طویز
حقا بونه سپهرین سخنگو و ده غلادر

غزل
صوت و بوبین درسه اگر شمعینه
رفا که آینه دیسوند پاک ادا در
چکد و کیم دردی نه بهی نه بهی بیلور
عاشقم حال دلی زاری اشته بیلور

غزل
دارا و دلدارن اگر بویله فالور سه نازی
نه نفعان شب و نه آه سحگاه بیلور
سویلتن نکه شغفی عجب مستغنی
نزدبان دل و نه شیوه و دلخواه بیلور

غزل
غوغه سی ایشی سوزانه کیر بر جادو
نه دل شعله شان نه علوی آه بیلور
بولله دیرنه بلادر باشنه ای نقی
یونکا بینی قضا افت جانگاه بیلور

کلدی بوسطی تحریر و کله ایده بین تقدیر
بودر اولی تعبیر تدبیری بودر تقدیر

غزل
نشان نغمه کشفی دلا فخر اولور
کوکلا بواشتم مجلسه سلطانم
کلا بدون اولد منزه لطیف خیر اولور
کافزار بینی برقت عرق کلا ترلیم
چیک صوبی اتم تازه دهم مکرر اولور

غزل
اونخل نازنه کی بلده بر نهال اولش
عجی دامن سر و سر مشراد اولور
فماشی نظمه بر نوزنی فوندر ثابت
ازالده بلکه افتاب سونک اولور

غزل
اینا شمع اجا بیلور طور اولور
نه حالدر بویک سیه و لایب و هاک
هوا ی عشقمه حال تور طور اولور
بهار شکر ابدیه رنگ جود و سر سبز نر
بوکلشن ایچونه نه زیبا بیلور طور اولور

غزل
دو لوب تلاطم کر داب بحر عشق کوکل
مش کشتی بولور بیلور طور اولور
بیلور می صور حرکات و سکون میرقی
اکره **دری** سیدل بیلور طور اولور

دل بوی بولور در جوی حق طبعی است
دل بوی بولور در جوی حق طبعی است
دل بوی بولور در جوی حق طبعی است
دل بوی بولور در جوی حق طبعی است
دل بوی بولور در جوی حق طبعی است
دل بوی بولور در جوی حق طبعی است
دل بوی بولور در جوی حق طبعی است
دل بوی بولور در جوی حق طبعی است
دل بوی بولور در جوی حق طبعی است
دل بوی بولور در جوی حق طبعی است

ÖZGEÇMİŞ

Fatma Çelik 12 Mart 1994 yılında İstanbul ilinin Bayrampaşa ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul Beyoğlu'nda tamamladı. 2011 yılında Sakarya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü kazandı. 2016 yılında yine Sakarya Üniversitesi'nde Eski Türk Edebiyatı alanında yüksek lisans eğitimine başladı. Bu eğitime halen devam etmektedir.

